

गुजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

התאחדות המורים והמורות

५५५५५ १४४४४ १५५५५

પરમહંસ, નામ પારસીપ્રકાશ

1941

પારસી પ્રકાશ

અથવા

રફત

જાન્યુઆરી

પોના સંબંધમાં ઇ. સ. ૧૯૦૫ થી તે અત્યાર સુધીમાં
બનેલા અંગ્રેજી અને પારસી દર વર્ષે અનુક્રમે નોંધ.

ઈ. સ. ૧૯૦૫.

આ વર્ષના “ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા” નાં કેલેન્ડરમાં સંબંધી ખીના નીચલા ફેરફાર તથા વધારા સિવાય
ગલાં કેલેન્ડરની માફકજ છે :—

બેંક ઓફ ઇન્ડિયા કંપનીના ડાયરેક્ટરો :—

માઈસ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની—દીનશાહ
લાલા, નરીમાન રતનજી કોથાવાલા,
દેવજી જીવવાલા, કાવસજી અરદેશર
જમશેદજી શાપુરજી અંકલેસરીઆ,
દેવજી હોરમજી નરીમાનની કંપની.
પ્રસ ફેક્ટરી, મુબાઈ—અરદેશર અર-

બોમ્બે ફાઉન્ડરી એન્ડ આયર્ન વર્ક્સ—શોરાબજી
શાપુરજીની કંપની, માલેક.

જીવલેસ કાનપોર કોટન પ્રેસીંગ કંપની—ધામન-
ગામ—રસતમજી અરદેશર સ્પેનસર, નવરોજી જાહાં-
ગીરજી ગામડીઆ, અને શોરાબજી મનચેરજી નીકલસન.

છોઈ સીલક મીલ કંપની—આ. સર શીરોજીશાહ
મેહરવાનજી મેહતા, કે. સી. આઈ. ઇ., દાદાભાઈ
દાજીભાઈ ખારીઆ, જમશેદજી મેહરવાનજી તારાચંદ
અને કાવસજી નવરોજી છોઈ, એજન્ટસ—છોઈ, કુકા
દેસાઈ અને કંપની.

કોરોનેશન મીલ્સ કંપની—જમશેદજી અરદેશર
વાડીઆ, શાપુરજી અરજેરજી બેડ્યા, શ્યામકશાહ
રતનજી બહમનજી, રસતમજી માણેકજી કુકા, અને
કાવસજી નવરોજી છોઈ.

કેસ્ટ મીલ્સ કંપની—જમશેદજી અરદેશર વાડીઆ.

The Times of India Calendar and Direc-
tor 1905.

ફખન પ્રેસીંગ અને જીનીંગ કંપની—શોરાબજી ફરાં-
મજી, શીરોજી અરદેશર શેહતા, અને જાહાંગીર બેહ-
રામજી મહરાસવાલા, એજન્ટસ—જાહાંગીર બેહ-
રામજીની કંપની.

ઇંગ્લીશ પ્રેસ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની—શાપુરજી
બેહરામજી કાતરક, અરદેશર બેજનજી, રસતમજી કાવ-
સજી અને રસતમજી ફરામજી વાડીઆ, એજન્ટસ
રસતમજી ફરામજી વાડીઆની કંપની

ગોલ્ડ મોદર મીલ્સ—અરદેશર હોરમજી કેપતન.
નેપીઅર ફાઉન્ડરી એન્ડ આયર્ન વર્ક્સ—અરદેશર
કાવસજી પટેલની કંપની.

રસતમજીસ પ્રેસ કંપની—માલેક, રસતમજી હોર-
મજી વખારીઆ.

સોરાબ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની—હોરમજી શોરા-
બજી ખાટવીવાલા, પ્રમુખ; નાહનાભાઈ અરજેરજી,
એફજી શોરાબજી ખાટવીવાલા, જીવાજી શાપુરજી
ધર્મજીભાઈ, અને અરદેશર બહમનજી દુબાશ.
એજન્ટસ—એચ. શોરાબજીની કંપની.

વીક્ટોરીયા કોટન જીન એન્ડ પ્રેસ કંપની—ભરૂચ.
આદરજી મચેરજી દલાલ અને શાપુરજી હોરમજી.

બોમ્બે ટેલીફોન કંપની—રતનજી જમશેદજી તાતા.

ગોલ્ડરેજ એન્ડ બોમ્બે મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની—માલેક,
અરદેશર અરજેરજી ગોલ્ડરેજ.

ઇન્ડિયન હોટલ્સ કંપની—હોરાબજી જમશેદજી
તાતા, પ્રમુખ; રતનજી જમશેદજી તાતા, ફરામજી
અરદેશર વડીલ અને અરદેશર જમશેદજી ખીલીમેરીઆ.

ટૂંચરની કંપની—ડાકટર અરદેશર નવરોજી
સહીઆર.

યુનિયન ફેબ્રિક મીલ્સ—માણેકજી ફરામજી શીરતા.

પારસી વ્યાપારી પેહલીઆ :—

અરદેશર રતનજી બધર્સા—ફસતમજી અરદેશરજી ફાટવાલ, અરદેશર રતનજી અને નવરોજજી ફસતમજી ફાટવાલ.

બહમનજી અરદેશરજી બેસાનીઆ—બખ્તર સંઘાયર એન્ડ જનરલ જેન્નટ.

જાનજી ઇચ્છાપોરીઆ—એરટેટ પ્રોકર અને હાઉસ એજન્ટ.

એમ. એન. ગોલાબની કંપની—મેહરવાનજી નવરોજજી ગોલાબ, અને મેહરામ નવરોજજી કરજીઆ.

તા. ૧ લી જાનેવારી.

આજ દીને નવાં વર્ષની ખુશ્ખીમાં અપાયલા ખતાઓમાં વડોદરાવાલા શેઠ જમશેદજી અરદેશર દલાલ, એમ. એ. એલ. એલ. બી. ને “ખાંન બાદશુર” તથા કનેટાવાલા શેઠ અરદેશર ડોશાભાઈ મારકરે અને અમદાવાદવાલા ડકટર નાનાભાઈ કુંવરજી મોદી ને “ખાંન સાહેબ” ના ખતાઓ મળ્યા હતા.

તા. ૨ જી જાનેવારી.

કેલકત્તાનાં આ સાલનાં ઉદ્યોગ હુન્નરનાં પ્રદર્શણમાં હાથનાં નખવડજી કાગળેપર જાતજાતનાં ચીતારો પાડેલાંની એક નાની આલયમ દેખાડવા માટે શેઠ કેબશર હીરજીભાઈ દાવરને એક રૂપાના ચાંદનું સનામ મળ્યું હતું.

તા. ૪ થી જાનેવારી.

રોજ ૨૩ માલ ૪ (શૅ) ૧૨૭૪ યજ્ઞદેવદી.

મરજી—જીજીભાઈ મનચેરજી મેહરવાનજી જીજીભાઈ—ઉમર વર્ષ ૫૦). મરહુમ શેઠ જીજીભાઈ દાદાભાઈના નખીરા. એવજી “જયુખીલી ગીલ” ની એજન્સીના એક ભાગીદાર હતા અને છેલ્લાં વીસ વર્ષ સુધી પોતાના મુરખી જીજીભાઈ દાદાભાઈનાં ધર્મ ખાતાનાં ફંડનો કારોબાર ચલાવતા હતા. સાલેસ ચલાવના અને મીલનસાર હોવાથી મિત્રો વચ્ચે “જીજીભાઈ નવાખ” ને નામે પ્રીય હતા.

૧ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિઆ, તા. ૨ જી જાનેવારી ૧૯૦૫.

એઓને મુખારકબાદી આપવાને કુવેટના સર્વે કોમના લોકોનો એક જલસો તા. ૮ મી જાનેવારી ૧૯૦૫ ને દીને ત્યાંની સેનડીમેન હાઇસ્કુલનાં હીવાંનખાનાંમાં કરવામાં આવ્યો હતો.

૨ એઓને અમદાવાદનાં રેલવે ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં ત્યાંના સર્વે અમલદારોએ તા. ૧૨ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫ ને દીને એક મેલાવડો કરી માનપત્ર આપ્યું હતું.

૩ રાસ્ત ગોફતાર, તા. ૨૨ મી જાનેવારી ૧૯૦૫.

તા. ૬ મી જાનેવારી.

રોજ ૨૮ માલ ૪ (શૅ) ૧૨૭૪ યજ્ઞદેવદી.

સુરતની પાસેનાં માંડવી ગામનાં દોખમાંની સહ પુરાણી થવાથી તે પાછી શેઠ બહમનજી શોરાખ વાલા અથવા કેકોનાડાવાલાએ રૂ. ૧૭૦૦ ને આજદીને પરઠાવી હતી.

તા. ૧૦ મી

રોજ ૨૯ માલ ૪ (શૅ)

મરજી—મેહરમજી શાપુરજી ચોથીઆ—

૬૪). વલસાડવાલા જાણીતા વેપારી શેઠ શાપુર ચોથીઆના વડા દીકરા. વલસાડમાં થોડી ધણી લઘ મુખખની એલરીન્ડન ઇન્સ્ટીટ્યુટમાંથી ૧ મેટ્રીક થઈ એજ ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં ઉપલા વર્ગોમાં એક તરીકે રહ્યા, અને સાથે સાથે કાયદાનો અભ્યાસ કર ૧૮૬૭ ના જાનેવારી માસમાં હાઇકોર્ટ પ્લીડરની પર પસાર કરી. તે બાદ મેસર્સ. હરન, કલીવલેડ અને પીપ્પા. આશીસમાં આર્ટિકલ્ડ થઈ ૧૮૭૬ ના ડીસેમ્બરમાં સોલીસીટર થયા, અને પોતાના દોસ્ત શેઠ અરદેશર ફરાંમજી ધાસવાલાની પેઢીમાં ભાગ્યા થઈ, ધંધો ખુબ મચાવ્યો. એમની પેઢી મારફતે ધણીક અગતના મુકદમાઓ ચાલ્યા છે, અને તેમાં સારે ભાગે ફતેહ મલવાથી એઓની નામના વધી હતી. અત્રેની ફોર્ટ રીડીંગ રૂમ જે હાલ જ. ન. પીટીટ ઇન્સ્ટીટ્યુટને નામે ઓળખાય છે, તેની ચહડતીમાં તેવજી ધણો ભાગ લીધો હતો. ૧૮૮૨ થી ૧૮૯૮ સુધી તેના નાયબ સરનશીન હતા.

૧૮૯૦ માં સુલેહના અમલદાર નેમાયા હતા. વલસાડ મધે રૂ. ૧૫૦૦૦ ની રકમનું “શાપુરજી ગોરાભાઈ તથા બાઈ મેહરબાઈ ત્રસ્ટ ફંડ” સ્થાપ્યું હતું. દોખમાંવાલી જગાની આસપાસ વીશાલ જમીન ખરીદી

૪ જામે જમશેદ, તા. ૧૬ મી જાનેવારી ૧૯૦૫.

એજ સુજળ એક નશાખાનું એ જગોપર સુરતવાલા મરહુમ શેઠ પેશતનજી જીવજી જાંબવાલાની પુછમાંથી તેમને લાઈ શેઠ દીનશાહજી જીવજી જાંબવાલાએ બંધાવી આ દીને ખોલ્યું મુક્યું હતું.

૫ એવજીનાં મરજી માટે દલગીરી ખતાવવા તથા જે કુટુંબ ઉપર દીલાસાપત્ર મોકલવા માટે વલસાડની જજની અજુમનની એક સભા તા. ૨૬ મી જાનેવારી ૧૯૦૫ ને દીને ત્યાંની મોટાભાઈ શાપુરજીવાલી દરેમેહેરમાં શેઠ મવશજી ધનજીભાઈ ધનજીરાનાં પ્રમુખપણાં હેડળ મલી હતી. તેમાં દીલગીરીનો ઠેડાવ અજુમનનાં દફતરમાં નોંધવા તથા દીલાસાપત્ર વીધવા રતનખાઈ તથા બેટા જમશેદજી ઉપર મોકલવાના ઠેડાવો થયા હતા.

પાકી સડક બાંધી ત્યાંની અંબુમનને બેઠ આપી
તે 'મેહરબાદ તથા શાપુરજ રોડ' કરી નામ
થા જરથોસ્તીઓના ઉપયોગ માટે તેમાંની કોઈની
એ તો તે બેઠ આપવાનો બંદોબસ્ત કીધો.

૧૮૮૦ ની વલ્લથી એવણુ વલસાડની નવી અંબુ-
સરનેશીન હતા, અને એવણુનીજ મહેનતથી ત્યાંની
અંબુમનનું જનરલ કાર્યાલય બંધી ગયું હતું. ઉપરાંત
પોતાના વતનના ગરીબ જરથોસ્તીઓને ધણીક મદદ
કરતા.

૧૮૯૮ ના જાનેવારી માસમાં એઓ મુંબઈની
મ્યુનીસીપલ કોર્પોરેશનમાં ફર બરનારાઓના એક પ્રતી-
નીધી ચૂંટાયા હતા, અને શેઠરની ઘણી વખાણવા લાયક
સેવા બજાવી હતી, અને ફર બરનારાઓના લાભ માટે
મુંબઈ હિંમતભર્યો ઉમંગી ભાગ લીધો હતો.

એવણુનાં શરીરની અંદરનાં કાંઈ બીકટ દરદનાં
વાહડકાપને માટે એવણુ છેલ્લાં ઈંગ્લાંડથી સર વીલ્યમ
મોરીસ નામના એક નામાંકીત ઉસ્તાદ તખીયને પોણા
લાખ રૂપિયાના ખર્ચે મુંબઈ બોલાવી તેના પાસ વહાડકાપ
કરાવ્યું હતું, જે બનાવ આ દેશમાં પેહલોજ હતો.

તા. ૧૭ મી જાનેવારી.

અતરેની રાયલ એશીઆટીક સોસાયટીની સ્થાપનાને
૧૦૦ વર્ષ પુરાં થવાથી તેની યાદગારીમાં ચાર દીવસો
સુધી મેલાવડાઓ કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં પારસી-
ઓમાં શમસુલ્લ ઓલમા એ. જી. વણુજી જમશેદજી મોદી,
બી. એ. એ. "સોસાયટીનાં ૧૦૦ વર્ષનાં કામેનો પારસી
નજરે ઇનતેખાજ" તથા શેઠ રસતમજી પેસતનજી કર-
કરીઆ બી. એ. એ. "શીવાજીનાં મરણને લગતી તવા-
રીખ" અને શેઠ જાંઘીરશાહ કુંવરજી કાયાજી, એમ.
એ. એ. "ફારસી ભાષા અને તેનો બીજી ઇરાની ભાષાઓ
સાથનો સંબંધ" બાબે નીખંધો વાંચી સંભળાવ્યા હતા.^૧

તા. ૨૨ મી જાનેવારી.

રોજ ૧૧ માલ ૫ (શે. ૦) ૧૨૭૪ યજ્ઞજેન્ઝદી.

મરણુ—ડાકટર પીરોજશાહ પાલજીજી મુલ્લા—ઉમર
૫૫ (૩), ૪૦ સં ૧૮૮૦ માં મુંબઈ યુનીવર્સીટીની એલ.
એમ.એન્ડ એસ. ની પરીક્ષા પસાર કરી સરકારી તખીખી
નોકરી જોડાયા, અને જુદે જુદે ઠેકાણે તખીખી નોકરી

૧ એ જમશેદ તા. ૧૮ મી જાનેવારી ૧૯૦૫.

બજાવી, કેટલેક ઠેકાણે એકટીંગ સીવીલ સરબ્યનનું પણ
કામ કર્યું હતું. ૧૮૯૨ માં મુંબઈના કેમીકલ એન-
લાઇઝરના એસીસ્ટન્ટ તથા ૧૮૯૩ માં અમદાવાદની બે. ૦
જી. મેડીકલ સ્કુલમાં શરીર વિજ્ઞાન અને શીઝોલોજીના
શીક્ષક નેમાયા હતા. ૧૮૯૬ ની આખરીએ મુંબઈમાં
મરકીના કામપર ખાજ ડ્યુટીપર નેમાયા. ૧૮૯૮ ના
જાનેવારી માસમાં મુંબઈ મધ્યે ચયલાં મોદીનાં મુખ્ય
વેળા નજર તરફ તેનું અવલોકન કરવા ગયલી સરકારી
ઢાળીનાં તખીખ નેમાયા હતા. છેલ્લાં બે વર્ષ એઓ
થાણાના સરકારી તખીખ હતા.

તા. ૨૫ મી જાનેવારી.

શેઠ જાંઘીર સોરાખજી તાલેયારખાને "ધી પારસી"
નામનું એક માસીક ચોપાન્યું ઇંગ્રેજીમાં પરવરતાવવા
માંડ્યું હતું.^૨

તા. ૩૧ મી જાનેવારી.

ખાજ જરબાજ તે મરહુમ શેઠ નવરોજજી નશર-
વાંજ વાડીઆ, સી. આઇ. ઇ. નાં વીધવાએ સર જમ-
શેદજી જીજીભાઇ હોરપીટલની નર્સેને રેલવા માટેનું મકાન
પોતાનાં ખાવંદનાં નામથી "વાડીઆ હોલ" ને ના
ખાંધવાને રૂ. ૪૦,૦૦૦) ની રકમ સરકારમાં આપી
તે મકાનનો પાયો નાંખવાની ક્રિયા આજ દીને નામદાર
ગવરનર લોર્ડ લેર્મીંગ્ટને એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં
કીધી હતી.^૩

પારસી લગન અને છુટા છેડાનો કાયદો બીરાર પ્રાંતને
લાગુ પાડવામાં આવ્યાથી મધ્ય પ્રાંતના ચીફ કમીશનરે
બીરારની પારસી મેત્રીમોનીઅલ કોર્ટના ડેલીગેટો તરીકે
નીચલા પ્રહરથોની નેમણુંક કરી, જાનેવારી તા. ૦
૨૧ ૧૯૦૫ ના સેંત્રલ પ્રોવીન્સીસ ગેઝેટમાં સત્તાવાર
તેઓનાં નામ નીચે મુજબ જાહેર કરવામાં આવ્યાં છે:—

શેઠો જમશેદજી પેસતનજી દસ્તુર (આકોલા), દીન-
શાજી ધનજીભાઇ શરાફ (ઉમરાવતી), હોરમસજી મહેર-

૨ બીજે સાલ ૧૯૦૬ ના જાનેવારીથી તેને અઠવાડીક
કીધું હતું, અને તેના મદદનીશ અધીપતી તરીકે મી. ૦ એરથ-
શાહ રસતમજી હીરજીજીદીનને નેમવામાં આવ્યા હતા. ત્યાર-
બાદ મેસર્સ તાના પબલીશીંગ કંપનીએ એ પત્ર ખરીદી
રોજનું સવારનું પત્ર કીધું હતું અને તેનું નામ 'પ્રબ મિત્ર'
તથા પારસી 'આખ્યુ' હતું. તથા તેના અધીપતી તરીકે શેઠ
મહેરજીભાઇ પાહલનજી માદનને નેમ્યા હતા. એ પત્ર ૧૯૨૬
થી "હિંદુસ્તાન" પત્ર સાથે બંદી "હિંદુસ્તાન અને પ્રબ
મિત્ર" એ નામે રાંજનું પત્ર કીધું છે.

૩ બીજે જમશેદ, તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૫.

નોશજી વજીદાર (બદનેરા), એલજી સોરાબજી શરાફ (ખાંતગામ) જમશેદજી બેહરામજી કાંગા (ઉમરાવતી), પીરોજશાહ એલજી સંજીભા (ઉમરાવતી), ખરશેદજી એલજી સંજીભા (અકોલા), સોરાબજી નશરવાનજી કામા (ઉમરાવતી), કાવશાજી અબ્દુરજી રાજ (ખુલદાના), શીયાવજી કમ્બેકાઉશ તાતા (ખુલદાના), સોરાબજી શાપુરજી ગઝદર (ગાંડોલા), ખાનબહાદુર જમશેદજી એલજી દેશાહ (અકોલા).^૧

તાં ૧૧ મી ફેબ્રુઆરી.

સર મનચેરજી મેહરવાનજી બાવનગરીને તેમની મુળખની છેલ્લી મુસાફરીથી પાછા ફરતાં લંડનની ઓક્સ-બર્ટ એન્ડ વિક્ટોરીયા સોસાયટી તરફથી તેઓએ સોસાયટીના મેમ્બરો સાથે રહી ગરીબો તથા દુઃખી માણસોને તેમનાં દુખમાં મદદ કરવાની યાદમાં એક માનપત્ર આપ્યું હતું.^૨

તાં ૨૧ મી ફેબ્રુઆરી.

મુળખની યુનીવર્સિટીની ૪૪ માં વર્ષની “કૉન-ફેશન” સર કાવસજી નંદગીર યુનીવર્સિટી દોલમાં પ્રમુખસ્થાને વાઇસ-ચાન્સેલર રેવરંડ ડૉક્ટર ડી. મેકીન ઓરાબ્યા હતા. આ વેળાએ જે વિદ્યાર્થીઓને પદવીની સનદો આપવામાં આવી તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા :—^૩

૧ અખબારે સોદાગર તાં ૧૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૫.

૨ અખબારે સોદાગર તાં ૧૧ મી માર્ચ ૧૯૦૫.

૩ આ વેળાએ અપાયલા યુનીવર્સિટી મેડેલોમાં ડૉક્ટર કલબ ગોહડ મેડલ અરદેશર રસતમજી દલાલને; કુવીન એમપ્રેસ સીલવર મેડલ, લેડી રેસે ગોહડ મેડલ, લોર્ડ સેન્ટહર્સ્ટ ગોહડ મેડલ, અને બાઇ હીરાંબાઇ પેસતનજી હોરમજી કામા ગોહડ મેડલ ગુલબાઈ માણિકશાહ ધનજીશાહ ડાક્ટરને; તથા જે. સી. લીસબો ગોહડ મેડલ, સોદરાબ માણિકજી ખંખાતાને. પ્રાઇઝોમાં બાઇ માણિકબાઇ બેહરાંમજી જીજીભાઇ પ્રાઇઝ ફરામજી બહમનજી શરાફને અરંધ બાગે, જેમ્સ ટેલર પ્રાઇઝ અરદેશર રસતમજી દલાલને, બાલકપ્પા સુદામજી પ્રાઇઝ માણિકશાહ જમશેદજી આંડીઆને, તથા જડજી સ્પેનસર પ્રાઇઝ દીનશાહ જીજીભાઇ ઇરાંનીને. સ્કોલરશીપોમાં એલીસ સ્કોલરશીપ અરદેશર રસતમજી દલાલને, જેમ્સ ગ્રીવ્સ સ્કોલરશીપ દીનશાહજી સોરાબજી ઉમરીગરને, મેડીકલ વીમેન ફોર ઇડીયા સ્કોલરશીપ ગુલબાઇ માણિકશાહ ધનજીશાહ ડાક્ટરને, સર જેમ્સ ફરબુસન સ્કોલરશીપ આર્ટ્સમાં અરદેશર રસતમજી દલાલને અને વૈદામાં પીરોજ જમશેદજી બાહુરજીને, પેસતનજી હોરમજી કામા સ્કોલરશીપ બાનુબાઇ શાવકશાહને, મનચેરજી નવરોજજી બનાજી સ્કોલરશીપ દીનશાહ જીજીભાઇ

એમ. એ. ની પદવી—રસતમજી ન

ગામડીઆ, હોરમજી પીરોજશાહ મોદી, ૨ શોરાબશાહ કમીશરીએટવાલા, બીખાઇજી અરદેશરજીનીઅર, ખરશેદજી દીનશાહ ધાસવાલા, ફરફુનજી મુલ્લાં.

એલએલ. બી. ની પદવી—દીનશાહ જ

ઇરાંની; ફરાંમરોજ રસતમજી તાંના, પીરોજશાહ વાંનજી દારવાલા, જમ્સ પેસતનજી એમ. કેપશર રસ

ઇરાંની, ૫૦ સ્વય સ્કોલરશીપ એન્ડ પ્રાઇઝ અરદેશર રસતમજી દલાલને, ડોસાભાઇ ફરાંમજી કામા સ્કોલરશીપ નંદગીર હોરમજી મોદીને, બાઇ આયમાય ખરશેદજી રસતમજી કામા સ્કોલરશીપ જીજીભાઇ ખરશેદજી તારાપોરવાલાને, મીરોજશાહ મેહરવાનજી જીજીભાઇ અવસ્તા એન્ડ પેહલવી સ્કોલરશીપ પીરોજશાહ બહમનજી ચાકરીને, ફરાંમજી સોરાબજી બાવનગરી સ્કોલરશીપ રતનજી પાલનજી ઉમરીગરને, મેહરાંમજી નશરવાનજી કોચાજી સ્કોલરશીપ એન્ડ સીલવર મેડલ પાંચ-શાહ નશરવાનજી બુચીઆને, સર દીનશાહ માણિકજી પીટીટ (પેહલા) ખારીનેટ સ્કોલરશીપ માણિકશાહ બેજનજી કાતરકને, અને નશરવાનજી નંદગીરજી વાડીઆ સ્કોલરશીપ કેકાબાદ સોરાબજી સંજીભાને.

આ વર્ષ યુનીવર્સિટીના પરીક્ષકોમાં નીચલા પારસી ગ્રહસ્થાને હેડવ્યા હતા :—(એમ. એ.) માં કાવસજી દાદાભાઇ નાંચ-ગામવાલા, સિદ્ધ પદાર્થ વિજ્ઞાન, અને આદરજી મેહરનોસજી મસાની, ખુદરતી વિદ્યાના. (પ્રીવ્યસ, ઇન્ડરમીડીએટ બી. એ.) માં શેહરીઆરજી દાદાભાઇ ભરૂચા અને દારાબજી પેશોતનજી સંજીના, અવસ્તા અને પેહલવી; નંદગીર એલજી દાવર, ફ્રેચના; જમશેદજી મેહરવાનજી આંતીઆ, ફારસી; જમશેદજી એલજી દારવાલા, ગણિત; શાપુરશાહ હોરમજી હોડીવાલા, તવારીખ અને અર્થવિદ્યા; બીખાજી એલજી ધાસવાલા, રસાયણશાસ્ત્ર; આદરજી મેહરનોસજી મસાની, અને યજ્ઞજ્વર દાદાભાઇ થાંજીવાલા, ઓટની તથા જીઆલોજ; મનચેરજી કાવસજી કરંગા, બાયોલોજી ને બુઆલોજ; નશરવાનજી ફકીરજી સરવેઅર, એનીમલ ફીઝીઆલોજ; પેસતનજી રસતમજી મેહતા, એટીવાડી. (એમ. ડી.) માં મનચેરજી કાવસજી કાંગા, અને નશરવાનજી ફકીરજી સરવેઅર, કમ્પેરેટીવ એનાટમી અને ફીઝીકસ; હોરમજી માણિકજી માસીના, સરજરી અને એનાટમી; ધનજીશાહ નવરોજજી પારખ, સુવાવડ. (એલ. એમ. એન્ડ એસ.) માં નશરવાનજી ફકીરજી સરવેઅર, પેથોલોજી; તેમજ બીખાજી નરીમાન, સુવાવડ અને બચ્ચાએફ દરદો; ધનજીશાહ નવરોજજી પારખ, સરજરી; શોરાબજી શેઠ નરીમાન, મેડીકલ જુરીસપ્રુડન્સ. (એલ. સી. ઇ.) માં પેસતનજી હોરમજી પાટક, એનજીનીયરીંગ. (સેકન્ડ ઇ. એલ. બી.) નાહનાભાઇ નશરવાનજી શાહેર અને હોરમજી કુંવરજી કોહયાજી. (મેટ્રીક) માં હીરજીભાઇ જીજી વાડીઆ, ઇમેજ; રસતમજી બરજેરજી પારખ; ફરફુનજી જમશેદજી સંજીભા અને દીનશાહ હોરાબજી કાપ, ગણિત; નંદગીરશાહ કુંવરજી કોચાજી અને પેસતનજી અરદેશરજી તવારીખ અને બુગોલ; નાનાભાઈ અરદેશર મુન્શીએનસ.

તમજી ધાબર, પેશતનજી પીરોજશાહ ડાકટર, કેખશર જમશેદજી દુબાશ, બેહરાંમજી નશરવાંનજી ફારખસ, શાવકશાહ આદરજી ગોધાવાલા, જાંહગીરજી સોરાયજી કાંગા, અરદેશર પીરોજશાહ મેહતા, જમશેદજી દીનશાહ મોદી, રતનજી રતનશાહ પારખ, અરદેશર દીનશાહજી ચાહાના, શાવકશાહ નશરવાંનજી સુનઘડવાલા, પીરોજશાહ અરજી વકીલ, વીકાજી ફરામજી વીકાજી.

એલ. એમ. એન્ડ એસ. ની પદવી—ગુલ. માણેકશાહ ડાકટર; માણેકશાહ જમશેદજી આંતીઆ, જાંહગીર કાવશજી બલસારા, બચુઆખંડેસતમજી બનાતવાલા, એદલજી ધનજીભાઈ ખીલીમેરીઆ, જમશેદજી નશરવાંનજી ડગન, હોરમસજી પેશતનજી દસ્તુર, અરદેશર શેહરીઆર ધરાંની, કેખશર આદરજી કાપડીઆ, સોહરાય માણેકજી ખંખાતા, શીરીન હીરાજી ખંખાતા, સોહરાય દીનશાહનજી કેઆસ, દોરાયજી જમશેદજી લીંબુવાલા, જાંહગીર અરદેશર માસ્તર, કાવશજી માણેકજી મેહતા, સોહરાય પીરોજશાહ મેહતા, જમશેદજી જીવલજી મોદી, જીવલજી રસતમજી મોદી, અરજેર પીરોજશાહ વકીલ.

એલ. સી. ધ. ની પદવી—અરજેર અરદેશર દલાલ, કાવશજી કેખશર બેદવાર, એમ. ડી. ધાસવાલા.

બી. એસ. સી. ની પદવી—દારાશાહ બેહરામજી દારાજી શેઠના.

બી. એ. ની પદવી—અરદેશર રસતમજી દલાલ, અરજેર અરદેશર ખીલીમેરીઆ, પીરોજશાહ બહમનજી ચોકસી, અરદેશર દારાજી દસ્તુર, અરદેશર બેહરામશાહ આખવારા, સોરાયજી નશરવાંનજી ગજધર, નવરોજજી અરદેશર લાલા, રસતમજી દાદાભાઈ લાંમ, રસતમજી સોરાયજી પાટક, અરદેશર સોરાયજી એન. પાડીઆ, ફરામરોજ નશરવાંનજી આદરાનવાલા, અરદેશર નશરવાંનજી અવાશીઆ, રતનજી હોરમજી આટલીવાલા, જમશેદજી મનચેરશાહ ખીલીમેરીઆ, જમશેદજી માણેકજી ખીલીમેરીઆ, જમશેદજી હોરમસજી ખીલીમેરીઆ, સોરાયજી ફરામજી કમીશરીએટવાલા, મેહરજીભાઈ બહમનજી કુપર, નવરોજજી અરદેશર કુપર, સોરાયજી માણેકજી કુપર, બહમનશાહ ધનજીશાહ અરદેશર, જાંહગીર અરદેશર દાદાચાનજી, કાવશશાહ સોરાયજી દાદીનાથ, સોરાય આદરજી દલાલ, રસતમજી ધનજીશાહ ડાલાસ, ખોદાવાર શેહરીયાર દસ્તુર, જાંહગીર રસતમ ડાકટર, નાદરશાહ દીનશાહ ડાકટર, કેખશર પીરોજશાહ એનજીનીઅર, સોરાયજી સાપુરજી એનજીનીઅર, દીનશાહ જલભાઈ કાપડીઆ, પીરોજ દાદાભાઈ કરાકા, કેખશર એદલજી કુમાના, હોરમજી બેજનજી

મેખેદ અરદેશર ના. સોરાયજી પેશતન જમશરપના, ફરદુનજી રસતમજી રાનીખેતવાલા, પીરોજશાહ પેશતનજી શાયાવાલા, કેખશર પેશતન સીમોર, કેખશર માણેકશાહ તાલેવારખાન, પેશતનશાહ જમશેદજી તારાચંદ, દોસાભાઈ દોરાયજી વાછા, જાંહગીર બહમનશાહ વકીલ, જમશેદજી રતનજી વાણીઆ.

આ સાલ મેટ્રીક્યુલેશનમાં ૨૧૫) પારસી પસાર થયા હતાં, જેમાં નીચલાં બાનુઓ હતાં:—આખંઓ અરદેશરજી ફરાંમજી બખં, જાંહગીર પીરોજશાહ બનાજી, પીરોજ અરદેશર બનાજી, આખંમાય નવરોજજી ભાયા, કુંવરજી ફરદુનજી ખીશની, મેહરબાનુ નશરવાંનજી કુપર, ખોરદેશ સોરાયજી દાજી, ધનજી સોરાયશાહ ડાકટર, હીરાંજી હોરમજી કાંગા, મેહરબાનુ દોરાયજી કાપડીઆ, પીરોજ માણેકજી કાતરક, નવાજીખાં નાહનાભાઈ અરેઘાત, ગુલબાનુ મનચેરજી લાલકાકા, મેહરબાઈ બેહરામજી મેહતા, ગુલબાઈ સોરાયજી પાસંકોલ, રતનજી અરદેશર વેસાવેવાલા, શીરીનજી હોરમજીશાહ કામા, કેતાબુન કાવસજી મોદી, બાનુજી સ્યાવકશા, મેહરાં બહમનજી પાવરી, રતી બહમનજી પાવરી, અરદેશરજી ધનજીશાહ અંકલેસરીયા, રોશનબાનુ અરદેશર કારંબવાલા, શીરીન ફરદુનજી તારાખેરવાલા.

તા. ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી.

શેઠ હોરમજીદવાર શેહરીયાર ધરાંનીએ પુણાંની કદમી તથા શેહનશાહી દરેમહેરની પઠોસમાં આવેલું રૂ. ૧૦,૦૦૦) ની કીમતનું એક ઘર જેનું લાકું રૂ. ૫૦) દર માસે જતું, તે ઉપલી દરેમહેરના નીલાવ માટે વરદમાં આપ્યું હતું.^૧

તા. ૩ જી માર્ચ.

ફરાંચીવાલા શેઠ પેશતનજી બેહરામજી કોટવાલ ત્યાંની મ્યુનીસીપાલીટી તથા રકુલ બોર્ડ સાથેલાંબે વખત જોડાયલા હતા તેમનાં માન અર્થે ત્યાંની નંબર ૧ વાળી ગુજરાતી શાળાને “પેશતનજી બેહરાંમજી કોટવાલ ગુજરાતી રકુલ” એવું નામ આપવાનો આજ દીને ત્યાંની મ્યુનીસીપાલીટીની સભામાં ઠરાવ થયો હતો.^૨

૧. જમે જમશેદ, તા. ૪ થી માર્ચ ૧૯૦૫.

૨. જમે જમશેદ, તા. ૭ થી માર્ચ ૧૯૦૫.

૬૧ માર્ચ.

મર્ચ ૬મે શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી તાતાએ આ દેશના વિદ્યા યુત્તરની શાખાએ કાળ મારે “રીસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ” સ્થાપવા સાથે રૂ. ૩૦ લાખની પાંદશાહી

૧ આ ઇન્સ્ટીટ્યુટની નેમ નીચે મુજબ જણાવી છે:—

The object of the Institute shall be to establish Chairs and Lectureships in Science and Arts especially with a view to the promotion of advanced instruction and original investigations in all branches of knowledge and their utilisation for the benefit of India and to provide and to assist in the provision of suitable libraries, laboratories, and all other necessary appliances.

ઇ. સ. ૧૮૬૬ ને આશરે શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી તાતાએ હિંદુસ્તાન માટે એક રીસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ સ્થાપવાને પોતાની ૩૦ લાખ રૂપિયાની મીલકતો ત્રસ્ટીઓને સોંપવાનો વિચાર જણાવ્યો, અને તે માટે એક યોજના ઘડવા એક કમીટીની મદદ મેળવી. તા. ૩૧ મી ડિસેમ્બર ૧૮૬૮ ને દીને વાઇસરોય લોર્ડ કર્ઝન સનમુખ તે યોજના રજૂ કરી. ત્યારબાદ ગાઇડોરની સરકારે એંગલો સર્વેયર એકર જમીન તથા શરૂઆતના ખર્ચ માટે ૫ લાખ રૂપિયા આપવાની ખાદેશ બતાવી, અને તે સાથે દર સાલ રૂ. ૫૦,૦૦૦ ની બક્સ આપવાની મરજી બતાવી. એજ વેળા હિંદુસ્તાનની સરકારે દર સાલ રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦ દોઢ લાખની ગ્રાંટ આપવાને માથે લીધું. તેટલામાં શેઠ જમશેદજી તાતાનું મરણ ૧૮૭૪ નાં શરૂઆત પહોં ત્યાર પછી તેમનાં બેટાઓ સર દોરાજી તથા સર રતન તાતાએ પોતાના પીતાની ખાદેશ પાર પાડવાને ખાતરી આપી, અને આ યોજના અમલમાં મુકવાનું શરૂ કર્યું. તા. ૨૭ મી મે ૧૯૦૬ ને દીને મજદૂર મીલકતો ત્રસ્ટીઓને સ્વાધીન કરવા માટેના લોકમ બહાર પડ્યા, અને આ ઇન્સ્ટીટ્યુટને લગતી ઇમારતો બાંધવા માંડી, અને તા. ૨૪ મી જુલાઈ ૧૯૧૧ ને દીનથી વિદ્યાર્થીઓને દાખલ કરવામાં આવ્યા.

શરૂઆતમાં જનરલ તથા એપ્લાઇડ કમીક્ષી અને ઇલેક્ટ્રીકલ ટેકનોલોજીના ખાતાઓ આવું કાયાં અને ૧૯૨૧ નાં સાલમાં બાયો-કેમીક્ષીનું એક નવું ખાતું ઉઘાડ્યું. હિંદુસ્તાનના ઉદ્યોગોને સાયન્સની મદદથી ખીલવવા સાથે માર્ગ-સોરનાં મુખડનાં જાડામાંથી તેલ બનાવવા માંડ્યું, અને ત્યાર પછી રંગને માટે વાહીટ લેડ બનાવવા તથા જુદાં જુદાં લાકડાંમાંથી અરક કાઢવા (wood distillation) તથા ચાહેમાંથી કાર્બન છુટું પાડવા અને ઇડયન કૌમાઈમાંથી સોડીયમ ડાઇ-ક્રોમેટ બનાવવા વગેરે શરૂ કર્યું.

આ ખાતાના લાઇફ મેમ્બર તથા કોર્ટના પ્રમુખ તરીકે સર દોરાજીજી જે. તાતા તથા કાઉન્સીલ મેમ્બર શેઠે સોરાબ નાહનાબાઈ મુસ, હોરમજીજી નાંદગીર બાબા, જવાહર દીન-શાહ ગાંધી, ડા. નાહનાબાઈ અરદેશર મુસ; તથા મુખ્યની મીલકતોનાં બોર્ડ ઓફ મેનેજમેન્ટમાં શેઠે સોરાબજી દોરા-જીજી સહકારવાલા તથા ફરાંમજી રસતમજ વાડીઆનેમાયા છે.

રકમ સરકારને આપવા માંગણી કરી હતી તે વિષે સર-કારી ઠરાવ આજ દીને બહાર પડ્યો હતો.

હિંદી સરકારે શેઠ તાતાની મીલકતોની કીમત નક્કી કરવા એક લવાઈ નેમવા મુખ્ય સરકારને જણાવ્યું હતું અને જાણીતા બારીસ્ટર મી. જી. આર. લાઉન્ડસને લવાઈ તરીકે નેમવામાં આવ્યા હતા. મી. લાઉન્ડસે મી. તાતાના પ્રતિનીધી તથા સરકારના પ્રતિનીધીની દલીલો સાંભળી લઈ ૧૮ મીલકતોનાં બાડાંની વારસીક ચોખી આવક રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦ ઠરાવી હતી:

આ મીલકતોનાં બાડાં ઉપરાંત સરકારના પ્રતિનીધીએ રૂ. ૮,૦૦૦ ની વાર્ષિક આવકની જમીનગીરી માગી હતી, જે માટે શેઠ તાતાએ પોતાની ખાસ રાંડ એસ્ટેટ આપવા જણાવ્યું હતું.

જમીનગીરીની એ મીલકત માત્ર ૧૦ વરસ સુધી રાખવા મી. લાઉન્ડસે જણાવ્યું હતું અને ૧૦ વરસ પછી જેમ જરૂર જણાય તે મુજબ જમીનગીરીની રકમ લેવામાં આવશે. પણ મી. લાઉન્ડસે ખુલ્લું જણાવ્યું કે જે ઉપલી મીલકતોની આવક રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦ કરતાં વધુ ઉપજે તે ત્રસ્ટીઓ તેમાંથી કાંઈપણ મીલકત ફરીથી આપશે નહીં તેમજ જમીનગીરીની રકમ મી. તાતા યા તેવજીના પ્રતિનીધી રૂ. ૮,૦૦૦ નાં કરતાં વધુ આપશે નહીં. એ મીલકતોની વ્યવસ્થા કરવા માટે મી. લાઉન્ડસે બહામણ કરી હતી કે ત્રણ ગ્રહસ્થોની એક કમીટી નેમવી, જેમાં એક મી. તાતા યા તેવજીના પ્રતિનીધી, એક કોઈ મુખ્યના મોટા વેપારી અને એક સીટી ત્રસ્ટના સરનશીન અથવા મુખ્યના કલેક્ટરને નેમવા. મી. તાતા બધી મીલકતોનાં વહીવટ કરે અને કમીટીને રીપોર્ટ આપે.

ઉપલી મીલકતો ઉપરનો મી. તાતાનો હક, કીમત વગેરે સઘળાં સરકારે તપાસી જોયાં હતાં અને હિંદી સરકારના સ્વદેશ ખાતાના સેક્રેટરી મી. રીઝલીએ મુખ્ય સરકારના કેળવણી ખાતાના સેક્રેટરી ઉપર તા. ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૫ ને દીને પત્ર લખી જણાવ્યું કે વધારાની જમીનગીરી સાથે હિંદી સરકાર મી. લાઉન્ડસે ઠરાવેલાં બાડાંની રકમ સ્વીકારે છે. એ સઘળાંમાં મીલકતોના વીમાની બાબદ ઉપરજી ઇસારો કરવામાં આવ્યો નથી અને હિંદી સરકાર તે વીશે જણવા માંગે છે. એ મીલકતોની વ્યવસ્થા માટેની જે બોર્ડ નેમવા મી. લાઉન્ડસે સુચના કરી છે તેના સરનશીન તરીકે મુખ્યમાં રહેતા કોઈપણ અમલદારની નેમણુંક કરવા સ્થાનિક સરકારને છુટ આપવી. બાદ મી. તાતાના મરણ પછી મી. રતન તાતાએ પોતા તરફથી તથા પોતાના બાઈ મી. દોરાજી તાતા તરફથી ઉપલી મીલકતો જે એ ઇન્સ્ટીટ્યુટ એક વરસમાં હેયાતીમાં આવે તો તે ‘ચેરિટીબલ એન્ડાઉમેન્ટ ફન્ડ’ ના ખાતેનીના નામ ઉપર ચઢાવી આપવા જણાવ્યું હતું, અને જે એ કાયદો એક વરસમાં અમલમાં નહીં આવે તો એ મીલકતો કોઈ પ્રજા ઉપયોગી કામમાં તેઓ વાપરશે એમ જણાવ્યું હતું.

એન્ડોઉમેન્ટ જનરલ આ. મી. સ્કોટ અલીપ્રાય આપ્યો હતો કે મી. તાતાના એકત્રીકયુટરેને ઉપલી યોજના અમલમાં મુકવાની અરજ કરવાની સંતા છે અને મી. લાઉન્ડસે આપેલો ચુકાદો તેઓ અમલમાં લાવી શકે.

[પાને ૬ ઠેથી નોટ ચાલુ.]

રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦) ની ઉપલી મીલકતોની વાર્ષિક આવક અને રૂ. ૮,૦૦૦) ની આવકની જમીનગીરીથી નાણાં સંબંધી સ્થિતિ પથબર થઈ છે અને મીલકતોના વહીવટ માટે મી. લાઉડસની ભલામણ સરકાર કબુલ રાખે છે.

હિંદી સરકારે ગયા મે માસમાં દર વરસે પોતે આપવા કહેલા રૂ. ૩૦,૦૦૦) ઉપરાંત દર વરસ સુધી બીજા રૂ. ૭૫,૦૦૦) આપવા જણાવ્યું હતું. માઇસોર સરકારે કોઈપણ વરસના ખર્ચનો ત્રીજો ભાગ, પણ વધુમાં વધુ રૂ. ૭૫,૦૦૦), આપવા જણાવ્યું હતું.

હિંદી સરકારે એ બાબદ ફરી વીચાર ચલાવી કોલેજ અને શાળાઓને અપાતી ગ્રાન્ટ-ઇન-એડના કોડના કાનુન મુજબ આવકનો અરંધો ભાગ ચાને વધુમાં વધુ રૂ. ૭૭,૫૦૦) આપવા ઠરાવ્યું છે અને એ રકમ માટે કરી મુદત રાખવામાં આવી નથી. માત્ર એ ખાતાનાં સામાન્ય નીચમો સરકારને પસંદ પડવા જોઈશે અને ખાતાનો વહીવટ કરનારી કમીટીએ બહાલ રાખવા જોઈશે. સરકાર પોતાનો ફાળો વધારવા રાજ છે અને ખાતાની આવકમાં બીજા મદદોથી જેમ વધારો થશે તેમ સરકાર પોતાનો ફાળો વધારશે. પણ તે વધુમાં વધુ રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦) સુધીનોજ રાખવામાં આવશે. આવી ગાડવણથી એ ખાતાનાં વહીવટ માટે રૂ. ૨,૩૨,૫૦૦) ની રકમ હાથમાં રહેશે અને એ સારી રકમથી સરસ ઉસતાદો મેળવી શકાશે અને વીદ્યાર્થીઓને સારી સ્કોલરશીપો આપી શકાશે.

એ ઇન્સ્ટીટ્યુટ બાંધવા માટે અને તેની સામગ્રી માટે રૂ. ૬,૫૭,૫૦૦) નો ખર્ચ થશે, જે માટે માઇસોરની સરકારે રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦) આપવા કબુલ્યું છે. હિંદી સરકારે રૂ. ૧) લાખ આપવા આગળ જણાવ્યું હતું પણ તેમાં સરકારે વધારો કરી માઇસોરની સરકાર રૂ. ૫) લાખની જે મદદ આપે તેનાથી અરધી મદદ પોતે આપવા કબુલ્યું હતું. જેથી એ ઇમારત બાંધવા અને બીજા સામગ્રીઓ માટે રૂ. ૭,૫૦,૦૦૦) હાથપર રહેશે. એ ખાતાં માટે પહેલાં ખાસ કાયદો બાંધવા એમ જણાયું હતું પણ બંગાળના એડવોકેટ જનરલનું મત પુછતાં તેની કરી જરૂર જણાઈ નથી.

એ ખાતાનાં વહીવટની જનરલ કાઉન્સીલનું બંધારણ નીચે મુજબ રાખવામાં આવ્યું છે. નામદાર વાઇસરાય પેત્રન, રચાનીક સરકારનો વડો પ્રેસીડન્ટ જેની નેમણુંક વાઇસરાય કરશે, પ્રેસીડન્ટ વાઇસ પ્રેસીડન્ટ નેમે, હિંદી સરકારનો પ્રતિનીધી, જે સ્થાનિક સરકારો મદદ કરે તેના પ્રતિનીધીઓ, સાયન્સ અને વીદ્યાના પ્રતિનીધીઓ જેની નેમણુંક કાઉન્સીલ કરે. જે ઉદાર ગ્રહસ્થો રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦) ની વાર્ષિક આવકની રકમ આપે તેના પ્રતિનીધીઓ.

એ ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં શું બાબદો શીખવવી, પ્રોફેસરો કેવા નેમવા, તે બાબદ રાયલ સોસાયટીને સોંપવા અરજ કરવા સુચવવામાં આવ્યું હતું, જે સોસાયટી પોતાની એક નાની કમીટી નેમી એ બાબદ સલાહ આપે.

ધી મેસરસ તાતાને અરજ કરવી કે તેઓએ ત્રણ જુદી કમીટીઓ નેમવાની યોજના મોકલવી કે જે કમીટીઓ ચેરીટેબલ એન્ડાઉમેન્ટ એક્ટની સરતો અંમલમાં મુકે. એક કમીટી

ઇનસ્ટીટ્યુટનું એકઝીક્યુટીવ કામ કરે, બીજી મીલકતો વહીવટ, અને ત્રીજી વખતે વખત જે સવાલ ઉઠે તેનો ફરજો કરે.

કાંઇપણ ગુચવણબર્જા સવાલોનો જલદીથી નીર્ણય થઇ જાય માટે મેસર્સ તાતાએ હિંદી સરકાર સાથે પાંધરો વહેવાર ચલાવેલો.

ધી મેસર્સ તાતાએ હવે હિંદી સરકારને ચેરીટેબલ એન્ડાઉમેન્ટ એક્ટ મુજબ એ યોજનાની સરતોની અરજ કરવી.

હિંદી સરકાર ખુલાસો કરે છે કે એ ખાતું સ્થાપનારની ભલી નેમમાં ગવરનર જનરલ-ઇન-કાઉન્સીલ ભાગ લે છે પણ તેના ખરેખરા વહીવટમાં ભાગ લેવા તેની જરાપણ મરજ નથી, અને કયા ધોરણે શોધખોળ ચલાવવી અને શીખવવા માટે શું રીતી વાપરવી તે નક્કી કરવા કશોપણ દાવો કરનાર નથી. નામદાર ગવરનર જનરલ-ઇન-કાઉન્સીલ મરહુમ મી. તાતા જેવા મહાન ઉદાર નરનાં ભેજમાંથી બહાર પડેલી મોટી યોજનાને બરાબર રીતે આગળ વધારવા ઇચ્છે છે પણ એ અજમાવવામાં આવતા અખતરાનાં પરીણામ યોજનાની હાલની હાલત ઉપર નહીં પણ જે શપ્તો તેનો લાભ લેશે તેની ખુદી અને ચાલાકી ઉપર આધાર રાખશે. એ ખાતાને લગતી મનની ખીલવણીની કેળવણીમાં સરકાર વચ્ચે પડવા જરા પણ આતુર નથી. પણ જે ઉદાર મદદ પોતે આપવા જણાવ્યું છે તેથી જરૂર થઈ પડેલી દેખરેખ અને લાગવગ ધરાવશે.

જામે જમશેદ, તા. ૮ મી માર્ચ ૧૯૦૫.

વળી આ ઇન્સ્ટીટ્યુટની યોજના સંબંધ તા. ૧૮ મી નવેમ્બર ૧૯૦૭ ના સરકારી “ ગેઝેટ ઓફ ઇન્ડયા ” મંથે નીચલો ઠરાવ બાહર પાડ્યો હતો :--

It is proposed to found an Institution which shall be, or correspond to, a teaching University for India, its primary aim being to teach, not to examine. Diplomas, therefore, will be conferred on those who have completed a certain course of higher education. This work of higher instruction will be conducted on principles followed now in Europe—e.g., in German Seminaria, French Conferences, and English and American Research Classes. These courses will be the beginning of a purely specialist training. In order not to interfere with the existing agencies, the new Institution will take up teaching where Colleges and existing Universities leave off. The new courses will be post graduate. The new specialist courses, which are post graduate, will naturally be professional and technical rather than simply literal school sanitary and science practice. For qualified medical men a school of pedagogics for those intending to be higher secondary teachers (ins-

તા. ૬ મી માર્ચ.

નીચલા પારસી ગ્રંથસ્થાને નામદાર સરકારે આ સાથે નવા જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસ એટલે સુલેહના અમલદારો નેમ્યા હતા;—ખાન બાહદુર મનચેરજી રસ-તમજી ધોલુ, સી. આઇ. ઇ., શેઠ માણિકેશાદ ધનજીશાદ ડાક્ટરના, શેઠ મેહરવાનજી મનચેરજી કામાજી, બી. એ.,

pectors headmasters, etc.,) and a school for higher studies, are some of the obvious directions of the development. It is not proposed to take all these up at once. The order in which they may be proceeded with will be best arranged by the Committee. It is not intended to cut off the post graduate students from education in Europe. It is contemplated to select the best for further training in Europe or America, with a view to their future return to this country. It will be necessary to make ample provision for scholarships and fellowships, both for the students in the institution and for those who proceed from it to Europe or America. The development of a scheme so complete must entail a vast capital and annual expenditure, in the construction of Libraries, Laboratories and Museums, and the invitation to specialists to teach and prosecute research—all this must require large sums of money. To secure the necessary financial support by making a general appeal for the funds, to take the preliminary steps in connection with the scheme, and to obtain a short legislative enactment enabling the Institute to hold property, the undermentioned gentlemen will be invited to form themselves into a Provisional Local Committee:—Chairman—The Vice-Chancellor of the University of Bombay; Vice-Chairmen—The Hon'ble Mr. Justice Ranade; Members—The Hon'ble Mr. P. M. Mehta, Dr. Bhalechandra, The Hon'ble Mr. Justice Budrudin Tyebji, Mr. R. M. Sayani, the Director of Public Instruction, Mr. N. N. Wadia, Professor Gujjar, Messrs Ardeshir Framjee, B. M. Malabari, J. J. N. Tata, the Principals of the Elphinstone, St. Xavier, Wilson and Grant Medical Colleges, Devan Bahadur Manibhai Jasbhai, Dr. R. G. Bhandarker, the Hon'ble Mr. Chandavarker, Mr. Grattan Geary, Mr. T. J. Bennett, Rao Bahadur Mansukhram Surajram; and Mr. B. J. Badshah, Honorary Secretary.

શેઠ રસતમ બહમનશાહ વપ્રીલ, બી. એ., એલ. એલ. બી.; શેઠ સોરાબજી બહમનજી માસ્તર,^૧

ડાક્ટર બાહદુરજીવાલાં દેવલાલી સેનીટરીયમમાં બે વધુ બ્લોકો બાંધવાને મરહુમ શેઠ અરદેશર હોરમજી વાડીઆનાં ધર્મ ખાતાનાં ત્રસ્ટીઓએ રૂ. ૧૧,૦૦૦) એટ આપ્યા હતા. આમાંના એક બ્લોકને મરહુમ શેઠ અરદેશરજી અને બીજાને મરહુમ બાઇ મેહરબાઇજી નામ આપવામાં આવશે.^૨ એજ મુજબ બાઇ બનુબાઇને મરહુમ

His Excellency the Governor, the Chancellor of the University of Bombay, has kindly consented to let it be known that the proposed scheme has his personal approval and sympathy.

The Resolution is accompanied by the report of Conference held at Simla on the 23rd and 25th October. The Government of India accept the recommendations of the Conference, and they desire to place on record their appreciation of the generosity and public spirit displayed by Mr. J. N. Tata in making his munificent offer of an endowment for the proposed University of Research. They are confident that the proposed University will meet a great need, and will contribute to the advancement of higher education and the development of the resources of the country. They wish the undertaking every success. In accordance with the request made by the Conference, the Government of India have requested the Government of Bombay to nominate an officer to arrange with Mr. J. N. Tata for the transfer of the property with which he proposed to endow the University.

(ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તા. ૨૦ મી નવેમ્બર ૧૯૦૭.)

અત્યાર સુધીમાં એ ખાતાનો લાભ લઈ નીચલા પારસી-ઓ બાહરે પડ્યા છે:—

શેઠ એચ. કે. સહીઆર, એચ. કે. દાદાયાંજી, દારાબ દીનશાહ કાંગા, ફરાંમરોજ નશરવાંજી મોવડાંવાલા, કાવસજી પાલનજી ચવતા, હીરજીભાઈ બેહરાંમજી વારડીન, કેપશર નંદગીર કાચાજી, નલ ડી. એદલ બેહરાંમ, કે. આર. ડોડી-વાલા, મીસ માણિક એમ. મેહતા, એન. પી. તલાતી, એમ. જે. કાવસજી, એન. એમ. કાવસમાનેક, નલ સોરાબજી વામ્બા ગાંધી, કે. આર. કોઠાવાલા, એન. આર. મીસ્ત્રી, સી. એન. મેહતા, અને કે. એમ. દોરડી.

૧ બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, તા. ૬ મી માર્ચ ૧૯૦૫.

૨ નર્મ જમશેદ, તા. ૧૦ મી માર્ચ ૧૯૦૫.

ડાક્ટર દોરાબજી હોરમજી ભુજવાલાનાં વીધવાએ એ જુદા બ્લોકો—એક પોતાના તથા પોતાના મરહુમ ધણીનાં નામે^૧ તથા બીજા મરહુમ એટા ડાક્ટર અરહેશ્વર દોરાબજી અને મરહુમ એટી બાઈ પીરોજબાઈનાં નામે અંધાવવાને રૂ. ૧૧,૦૦૦) બેટ આપ્યા હતા.^૨

તા. ૧૧ મી મારચ.

મી. નશરવાનજી માણેકજી કુપરે લંડનમાં “પારસી ક્રાનીકલ” નામનું ઇંગ્રેજી પત્ર કાઢવા માંડ્યું.^૩

તા. ૨૧ મી મારચ.

આ વર્ષની પુણાં પૉલંડીયર રાષ્ટ્રકલ કારની નીશાનબાજીની હરીફાઈમાં કાર્પોરલ રતનશાહ હોરમજી નીમચવાલાએ રૂ. ૫૦૦) નું “ચેમપીયનશીપ કપ” તથા દસ્તુર “નોશરવાન શીલ્ડ” જીત્યાં હતાં.^૪

મેસરસ દાદી અને ફરાંમરોજ ખરશેદજી ગોલ-વાલાંજ સ્પોર્ટીંગ મેગેઝીન” નામનું ક્રિકેટ, ક્રુટ બોલ, ટેનીસ, હોકી, ગોલ્ફ, પોલો, સાઇકલીંગ, રોઇંગ, નેઝાબાજી, નીશાનબાજી, તાલીમબાજી, ઘોડેસ્વારી, તરવાનો હુનર, વગેરે જુદી જુદી તનને કસરત આપનારી નીરદોશ રમતગમતોનું જ્ઞાન આપનારું એ—માસીક ચોપાન્યું પ્રગટ કરવા માંડ્યું હતું.

તા. ૨૪ મી મારચ.

અત્રેની ગ્રાંટ મેડીકલ કોલેજમાં શિખનારા નીચલા ચંચલ વિદ્યાર્થીઓને ધનામે તથા સ્કાલરશીપો આપી હતી:—

ડા. એસ. એમ. ખંખાતાને રૂ. ૨૫૦) નું સર જમશેદજી મેડીકલ પ્રાઇઝ તથા વેલીન્ટન ગ્રેનો સર-જરી ચાંદ; ડા. મીસ ગુલબાઈ માણેકશાહ ધનજી-શાહ ડાક્ટરને સર જમશેદજી ગોલ્ડ મેડલ; એમ. જે. આતીઆને મીડીકલમાં રૂ. ૨૫) ની મેડલીનન સ્કાલરશીપ તથા રૂ. ૧૦૦) ચાંદ; ઓફીસલમીમાં ડાક્ટર હંટરવાળું ધનામ, તથા સ્ત્રીઓનાં દરદો અને જીનીકલોજી-માં ડા. ખરશેદજી ફરાંમજી ખોરીવાલી રૂ. ૧૫) ની સ્કાલરશીપ, તથા દીનબાઈ દીનશાહ વાજા પ્રાઇઝ; એસ.

૧ એ બ્લોક તા. ૨૭ મી જુલાઇએ તૈયાર કરી ખાલ્લો મુકવામાં આવ્યો હતો.

૨ જામે જમશેદ તા. ૧૧ મી મારચ ૧૯૦૫.

૩ રાસ્ત ગોક્તાર, તા. ૧૨ મી મારચ ૧૯૦૫.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૨૫ મી મારચ ૧૯૦૫.

દી. કયાસને હાઇજનમાં હયુલેટ પ્રાઇઝ; પી. કે. તારા-પોરવાલાને રૂ. ૨૫) ની કરનાક સ્કાલરશીપ; એસ. એસ. વજીરદારને રૂ. ૨૫) ની એન્ડરસન સ્કાલરશીપ; ડી. ડી. ગીલડરને હાઇજનમાં ખરશેદજી ફરાંમજી ખોરી પ્રાઇઝ; આર. બી. બીલીમોરીઆને રૂ. ૨૦) ની ફેરીશ સ્કાલર-શીપ; પી. બી. ભટ્ટાને રૂ. ૧૫) ની રીડ સ્કાલરશીપ; મીસ પી. જે. બાહદુરજીને આવાંબાઈ બેદરાંમજી પટેલ-વાલુ ધનામ; ઇ. પી. ધીઆલીને રૂ. ૧૫) ની રીડ સ્કાલરશીપ; કે. એસ. શેહનાને રૂ. ૧૫) ની એન્ડરસન સ્કાલરશીપ, ડી. એન. બુચીઆને સર કાવસજી જાંલ-ગીરવાલી રૂ. ૮) ની સ્કાલરશીપ.^૫

શેઠ પીરોજશાહ નશરવાનજી મેહતા, એલ. ડી. એમ. ને ઇંગ્લાંડ જઈ ચઢતી ટેકનીકલ કેળવણી લેવા માટે હિંદુસ્તાનની સરકારે આપતી કરેલી ત્રણમાંની એક સ્કાલરશીપ ૧૫૦) પાંડિની મલી હતી.^૬

તા. ૨૫ મી મારચ

મરહુમ શેઠ હોરમજી ખમનજી વહાડયાજીનાં પાક આતશખેહેરામનાં એ ત્રસ્ટીઓ મી. જમશેદજી બલમનજી વહાડયા તથા મી. બલમનજી જમશેદજી વહાડયા એક બાબુએ તથા ઉપલાજી આતશખેહેરામની મેનજર અને ત્રસ્ટી મી. માણેકજી દોરમરાજી વહાડયા વચ્ચે ત્રસ્ટ-ડીમાં સમાયલી એકગીબનની સત્તા નક્કી કરવાને લગતી બાબદ હાઇ કોર્ટમાં નામદાર જડજી મી. જસ્ટીસ બલદેદીન તૈયબજી સનમુખ ચેમ્બરમાં નીકલી હતી.

વાદીઓ મેસર્સ જમશેદજી ખમનજી વહાડયા અને બલમનજી જમશેદજી વહાડયાએ સત્તા નક્કી કરવા માટે નીચલા ૧૩ સવાલો ઉભા કરી તે ઉપર નામદાર જડજી-નો ચુકાદો માંગ્યો હતો:—(૧) આતશખેહેરામ સાહેબના ત્રસ્ટીઓ અથવા બહુમતી ત્રસ્ટીઓ એ મકાનના ત્રસ્ટને લગતા ખતપત્રો, રસીદો, કાગજીઆંઓ, આચરીઆંઓ અને હીસાબના ચોપડાઓ અને ત્રસ્ટના અરેસ્ટની જગીન-ગીરીઓ પોતાના કબજામાં મેનજરને એ બાબદમાં બાતલ કરીને રાખી શકે યા નહી. (૨) ત્રસ્ટને લગતી મીલ-કતોના સમારકામ ઉપર દેખરેખ રાખવાને અને તેને માટે પૈસા ચુકવવાને ત્રસ્ટીઓના બહુમતી બાબને અધીકાર છે યા નહી. (૩) ફક્ત આતશખેહેરામને લગતી મીલકતોને ચુનો ધોળાવવાના અને નાનાં સમારકામો કરવાના કામ ઉપર દેખરેખ રાખવાને અને તેને ખાતે નાણાં પગાર

૫ જામે જમશેદ, તા. ૨૫ મી મારચ ૧૯૦૫.

૬ જામે જમશેદ, તા. ૩૧ મી મારચ ૧૯૦૫.

કરવાને મેનેજરને હક છે કે. (૪) આતશબેહરામમાં વારાદાર બોય દેનાર મોખેદો વરસ દહાડે, મહીને દહાડે અથવા બીજા ને લવાજમો આપે તે લવાજમો વસુલ કરવાનો અને મેળવવાનો ત્રસ્ટીઓ તથા ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગને અધીકાર છે કે? (૫) મજકુર વારાદાર બોય દેનાર મોખેદો પાસેથી મજકુર વાર્ષિક, માસીક, અથવા બીજા લવાજમો વસુલ કરવાનો અથવા મેળવવાનો અને એવી રીતે મેળવેલાં નાણાંને પોતાના હાથમાં રાખવાનો અને કરીઆદનામાં જાણીવેલાં દીડ પોલની ૧૫ મી કલમ મુજબ બેંકમાં ત્રસ્ટના નાણાંને લગતું ને આપું ઉધાડતું જોઈએ તેમાં તે નાણાં પગાર નહીં કરવાનો ત્રસ્ટીઓમાંના એક ત્રસ્ટીને હક છે કે નહીં? (૬) મજકુર વારાદાર બોય દેનાર મોખેદોને મજકુર લવાજમો અથવા તેમાંના કેાઈ એક ભાગ પાછો આપવાનો ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગને અધીકાર છે કે નહીં? અને મેનેજરને મેનેજર તરીકે એવાં નાણાં પાછાં આપવાનો હક છે કે? (૭) ત્રસ્ટનાં કામો માટે બેંકમાંથી નાણાં ઉપાડવાના અને એકપર સહી કરવાની સત્તા ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગને છે કે? (૮) ત્રસ્ટને લગતી રચાવર ગીલકતોનાં ભાગ ઉધાડવાનો અને તે ગીલકતોના ભાગના બીજો ઉપર સહી કરવાનો હક ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગને છે કે? (૯) આતશબેહરામને લગતા ખરચા મેનેજરને ને વખતો વખત કરવા પડે અને એવા ખરચાના હીસાબ ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગે તપાસવા પછી વરસની આખેરીને બદલે મેનેજરે એવી રીતે કાંઈકા ખરચાના સંબંધમાં ત્રસ્ટીઓ મેનેજરને આંગ ઉપર સત્તાસતી સાથે પેસા આપી શકે કે? (૧૦) આતશબેહરામની ગીલકતનો એક ભાગ, જેવું કે દીવાનખાનું પારસીઓને બહેર ધર્મ સંબંધી ભાપણે અને વાંચેજ આપવાના કામને માટે વાપરવા આપવાની સત્તા ત્રણે ત્રસ્ટીઓને આપી શકાય કે નહીં? (૧૧) મુકતાદની ક્રિયાઓ કરવાનાં કામને માટે આતશબેહરામની ગીલકતનો એક ભાગ વાપરવા આપવાની ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગને સત્તા છે કે? (૧૨) મજકુર આતશબેહરામની સાલગ્રેહને દીવસે થનાં જશનમાં સામેલ થવા માટે પારસી કામના ગ્રહસ્થો અને બાનુઓને હુમેશ મુજબ ને નોતરાં મોકલવામાં આવે છે તે નોતરાં ત્રસ્ટીઓ તથા તેઓના બહુમતી ભાગને ત્રસ્ટીઓનાં નામે બાહર પાડવાનો હક છે કે નહીં? (૧૩) મેનેજર પોતાના ઓહાને લગતી જે ફરજો બજાવે તે ઉપર કાણુ રાખવાનો અને મજકુર આતશબેહરામમાં થતી ક્રિયાઓ ઉપર દેખરેખ રાખવાનો ત્રસ્ટીઓને અથવા ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગને હક છે કે? અને જો નહીં હોય તો એવી સત્તા

ત્રસ્ટીઓને અથવા તેઓના બહુમતી ભાગને આપી શકાય કે?

ઉપલા સવાલોના સંબંધમાં નામદાર જડજો બંને તરફના બેરીસ્ટરોની દલીલ સાંભળી લઈ નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો :—(૧) મેનેજર સુદ્ધાં ત્રણે ત્રસ્ટીઓ ત્રસ્ટના ચોપડા વીગેરે રાખવાનો હક ધરાવે છે. પણ ત્રસ્ટીઓ વધુમતે મેનેજરને ચોપડા જોતાં કે તે તપાસતાં અટકાવી શકે નહીં. કઈ જગાએ અને કેવી રીતે ચોપડા રાખવા તે વીશે મેનેજર અને ત્રસ્ટીઓ સાથે મળી વખતો વખત નક્કી કરે તેવી રીતે અને તે જગાપર રાખવા, હીસાબ લખવા એક મહેતો રાખવો, જે સઘળાનો નોકર ઉપર ત્રસ્ટીઓ કરતાં વધુ કાણુ રહેશે. (૨), (૩) આતશબેહરામની ગીલકતની વાર્ષિક મરામત કરાવવાની તથા તે ઉપર દેખરેખ રાખવાની અને તે માટે નાણાં આપવાની સત્તા મેનેજરને છે અને ત્રસ્ટને લગતી બીજી ગીલકતોના સમારકામ તેમજ તેને લગતો ખરચ ત્રસ્ટીઓ અથવા ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગ કરે. (૪) વારાદાર મોખેદો સાથે લખત કરવાનો હક મેનેજરને છે અને તે રૂપીઆ વસુલ કરવાનો અને મેળવવાનો હક ત્રસ્ટીઓને છે. પણ તેઓમાં એક ત્રસ્ટી તરીકે મેનેજર હોવા જોઈએ. (૫) નહીં. (૬) હા. એવો હક ત્રસ્ટીઓના બહુમતી ભાગ ધરાવે છે પણ એ બહુમતી ત્રસ્ટીઓમાં એક મેનેજર હોવો જોઈએ. (૭) હા. પણ તેઓમાંના એક મેનેજર હોવો જોઈએ. (૮) હા. પણ તેઓમાંના એક મેનેજર હોવો જોઈએ. (૯) આતશબેહરામના ખરચ માટે જોઈતી રકમ ત્રસ્ટદીડ મુજબ ત્રસ્ટીઓએ મેનેજરને આંગ ઉપર આપવી અને આગલા વરસોના ખરચની સરેરાસ જોઈને બીજા વરસની રકમ ત્રસ્ટીઓએ નક્કી કરવી અને તે રકમ મેનેજરને આંગપર ખરચ માટે આપવી. (૧૦) આતશબેહરામના ઉપલા દીવાનખાનામાં ભાપણો વગેરે કરવા દેવાની સત્તા ત્રસ્ટીઓ આપી શકે પણ તેને લગતી રજા ચીડી આપવાની સત્તા એકલા મેનેજરને છે. (૧૧) મુકતાદ માટે આતશબેહરામના મકાનનો એક ભાગ વાપરવાની રજા આપવાનો હક મેનેજરને છે. (૧૨) વાર્ષિક જશનના નોતરાં કાઢવાનો હક સઘળા ત્રસ્ટીઓ ધરાવે છે અને તેવાં નોતરાં સઘળાં ત્રસ્ટીઓના ભેગાં નામે કાઢવાં જોઈએ. (૧૩) નહીં. જ્યાં સુધી મેનેજર પોતાની હદમાં રહીને પોતાની સત્તાનો ઘટતો ઉપયોગ કરે ત્યાં સુધી ત્રસ્ટીઓને મેનેજરના કામની વચમાં આવવાને અથવા તે ઉપર કાણુ ધરાવવાને કાંઈપણ હક નથી.

એ બાદ એ કેસની અપીલ તા. ૧૧ મી આગસ્ટ ૧૯૦૫ ને દીને નામદાર ચીફ જસ્ટીશ સર-લારન્સ

જેનકીન્સ તથા મી. જસ્ટીસ બેતી સન્મુખ નીકળી હતી:—

અપીલ કરનારા વાદીઓએ અપીલ કરવાનાં કારણોમાં જણાવ્યું હતું કે નીચલી કોર્ટે ૧૮૫૧ ના સપ્ટેમ્બર માસમાં થયેલાં ત્રસ્ટદીડનો જે અર્થ ઉઠાવ્યો છે, તેમાં ભુલ કરી છે. ત્રસ્ટદીડમાં મેનેજરનો ઓધિદા દર્શાવ્યો છે, તે મેનેજર વળી મજકુર દીડનો એક ત્રસ્ટી પણ હોવો જોઈએ એવું દરાવવામાં તે કોર્ટે ભુલ કરી છે. નીચલી કોર્ટે મેનેજરને જે એકસ સત્તા આપી છે, તે સત્તા જે તે મેનેજર એક ત્રસ્ટી ન હોય તો તેને તે મળવી જોઈએ નહીં. હીસાબના ચોપડા કાઢીના કબજામાં રાખવા તે સંબંધના પહેલા સવાલમાં નીચલી કોર્ટે દરાવ્યું છે કે મેનેજર સીવાય ત્રસ્ટીઓના વધુ મતને તે બાબત મુકરર કરવાનો હક નથી, તેમાં તે કોર્ટે ભુલ કરી છે. ચોથા સવાલમાં વારાદારો પાસે માસિક, વાર્ષિક વગેરે લવાજમ લેવામાં આવે તે ઉધરાવવના હક મેનેજર સીવાયના બહુમતી ત્રસ્ટીઓને નથી એવું દરાવવામાં નીચલી કોર્ટે ભુલ કરી છે. વારાદારોને વળતર આપવામાં ત્રસ્ટીઓ સાથે મેનેજર પણ હોવો જોઈએ એવું પણ દરાવવામાં નીચલી કોર્ટે ભુલ કરી છે. એકો સહી કરવામાં ત્રસ્ટીઓની સાથે મેનેજર હોવો જોઈએ એવું દરાવવામાં વળી નીચલી કોર્ટે ભુલ કરી છે. ભાડાનાં બીલો ઉપર મેનેજરે સહી કરવી અને ભાડું ઉધરાવવું અને બહુમતી ત્રસ્ટીઓને મેનેજર સીવાય તેવું કામ કરવાની સત્તા નથી એવું દરાવવામાં નીચલી કોર્ટે ભુલ કરી છે. વળી નીચલી કોર્ટે દરાવ્યું છે કે મેનેજર ત્રસ્ટીઓની સાથે મળી કામ કરવું, પણ તે ચુકાદો ત્રસ્ટદીડની સરતથી ઉલટો છે. ત્રસ્ટદીડનો અર્થ ઉપગ્રવતાં ત્રસ્ટીઓ અને મેનેજરની સત્તા મુકરર કરવામાં નીચલી કોર્ટે ભુલ કરી છે. વળી વાદીઓને પોતાનો ખર્ચ આપવાનો હુકમ કરવામાં પણ નીચલી કોર્ટે ભુલ કરી છે. વાદીઓ સામે કાંઈપણ ગેરવર્તણૂક પુરવાર થઈ નથી. પ્રતીવાદીને જે સત્તા મળી નહતી, તે સત્તા ધારણ કરવાથી વાદીઓને આ કોર્ટમાં આવવું પડ્યું હતું અને તેથી તેમનો ખર્ચ ત્રસ્ટ ફંડમાંથી મળવો જોઈતો હતો.

નામદાર જડજેએ ધારાના હિમાયતીઓની તકરાર સાંભળી લઈ ચુકાદો આપ્યો હતો, જેની કૃતિ નીચલી કોર્ટે મેનેજરને આપેલી કેટલીક સત્તા કહાડી નાંખવામાં આવી હતી.

પહેલા સવાલનો જવાબ અપીલ કોર્ટે નીચે મુજબ આપ્યો હતો:—ત્રસ્ટીઓ ચોપડાઓ વીગેરે રાખવાનો

હક ધરાવે છે. વધુ મતથી ત્રસ્ટીઓ કાંઈપણ ત્રસ્ટીને ચોપડા મેળવવાનો અને જેવાનો અટકાવ કરી શકે નહીં. ત્રસ્ટીઓ અથવા વધુ મતથી ત્રસ્ટીઓ વખતોવખત નકી કરે તેવી જગ્યાએ અને તેવી રીતે ચોપડા રાખવા મેનેજરનો હીસાબ રાખવામાં મદદ કરવા માટે અઠવાડીયામાં એક વખત મુબંધમાં અરજદાર વાદીઓ પોતાના મહેતાને પ્રતીવાદી મેનેજરને ઘેર મોકલવા માથે લે છે.

ચોથા સવાલના નીચલી કોર્ટે આપેલા જવાબમાંથી ‘મેનેજર નાણાં મેળવનાર એક ત્રસ્ટી હોવો જોઈએ’ એવા શબ્દો અપીલ કોર્ટે કાઢી નાખ્યા હતા.

છઠા સવાલના નીચલી કોર્ટે આપેલા જવાબમાં વળતર આપવાના સંબંધમાં વધુમતી ત્રસ્ટીઓમાં મેનેજર હોવો જોઈએ એ શબ્દો કાઢી નાંખી વધુમતી ત્રસ્ટીઓને તેવો હક અપીલ કોર્ટે આપ્યો હતો.

સાતમાં સવાલના જવાબમાં અપીલ કોર્ટે એવું દરાવ્યું હતું કે અપીલ કરનારા વાદીઓ માથે લે છે કે તેઓ જે એક લખે તે પ્રતીવાદી જવાબદાર ઉપર મોકલી આપે અને પ્રતીવાદી પોતાની મરજીમાં આવે તો તે ઉપર સહી કરે. પ્રતીવાદીએ એક ઉપર પત્ર લખ્યો હતો, તે તે પાછો ખેંચી લે છે.

આઠમાં સવાલના જવાબમાં પક્ષકારો વચ્ચે જે સમજુતી થઈ હતી તે મુજબ તેમણે વર્તવું એવું કોર્ટે દરાવ્યું હતું.

દશમાં સવાલનો કાંઈ પણ જવાબ આપવા અપીલ કોર્ટે ના પાડી હતી, પણ જણાવ્યું હતું કે માત્ર ત્રસ્ટદીડમાં દરશાવ્યા મુજબ આતશખેરોરામના મકાનનો એક ભાગ વાપરવા દેવો.

છેવટે નામદાર વડા જડજે ખરચના સંબંધમાં ચુકાદો આપતાં જણાવ્યું કે પક્ષકારો વચ્ચે જે વાંધો પડ્યો, તે પ્રમાણીક વાંધો હતો અને તેથી તેમનો ખર્ચ તસદના ફંડમાંથી મળવો જોઈએ. અમે તે પ્રમાણેનો હુકમ કરીએ છીએ.

અને પક્ષોએ પોતપોતાનો ખર્ચ ભોગવવો, ફંડમાંથી કાંઈ લેવું નહીં.

તા. ૨૮ મી માર્ચ.

મરહુમ શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી તાતાએ આ દેશના વેપારની આગાહી અને લોકોની મનશક્તિની ખીલવણી કરવાનાં કામમાં વધારો કરવામાં જે કામતી સેવા બજાવી છે તેવાગુની યાદગારી રાખવાનાં યોગ્ય પગલાં

ભરવાનાં કામસર દેડાવ કરવાને મુંબઈના શેરીફ મીં સામુન જે દેવીડ બેગ કરેલાં રેકવીજીશનની રહે આજ દીને મુંબઈના રેલવાસીઓની એક જાહેર સભા ટાઉન હોલમાં નામદાર ગવરનર લોર્ડ લેમીંગ્ટનનાં પ્રમુખપણા હેઠળ ભરાઈ હતી. આ વેળાએ નામદાર વીક જર્સીસ સર લારેન્સ જેન્કીનસે દરખાસ્ત કરવાથી અને તેને આનરેબલ મીં જર્સીસ બ્રદ્ડીન તૈયમજી અને સર બાલ્ફોર્ડ ક્રિખ્ણાએ ટેકા આપવાથી નીચેના દેડાવ સર્વેનાં એકમતથી પસાર થયો હતો:—“મીં જમશેદજી નશરવાનજી તાતાનાં મરણથી આખા હિંદુસ્તાનને તેમાં ખાસ કરીને મુંબઈને ભારે ખોટ ખમવી પડી છે કે જેવણે પોતાની આખી ઉદ્યોગી જીંદગી દરમ્યાન આખા દેશને સઘળી શાખાઓમાં ખીલવવાને પોતાથી ખનવું કર્યું હતું; સઘળા મોટા ઉદ્યોગને લગતા સાદાસ કે જે તેવણે પોતાને માથે ઉઠાવ્યા હતા તેના સંબંધમાં તેણે હંમેશાં એવીજ નેમ રાખતા હતા કે હિંદુસ્તાનને માટે એક રીસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ સ્થાપવી, અને તે નેમ પાર પાડવાને માટે તેવણે પોતાની દોલતનો એક ગંજવર ભાગ અર્પણ કર્યો છે જે યાદગારીનો સ્થંભ તેવણના જાહેર જીરુસા અને પાદશાહી સખાવત સાથની દેશભિમાની લાગણીની યાદ સદા અમર રાખશે.”

એ બાદ એ મરહુમ બ્રદ્ડીનની ધટની રીતે યાદગારી રાખવા માટે એક ફંડ ઉભું કરવાને રેવરંડ ડક્ટર ડી. મેક્રીકનની દરખાસ્ત અને આનરેબલ મીં જર્સીસ ચંદાવરકરના ટેકાથી એક મોટી કમીટી નેમવામાં આવી હતી, જેમાં આનરરી સેક્રેટરીઓ—આં મીં વીલ્હાસ દામોદર, આં મીં ડી. આર. ચીચગર, એ. લેસલી, વીજલુખજીદાસ આતમારામ, કાજલભાઈ કરીમભાઈ દલરાહીમ, એફ. એમ. કાંગા, દીનશાહ એદલજી વાચ્છા હતા.

એ બાદ મીં જેમ્સ મેકડોનલ્ડની દરખાસ્ત ઉપરથી તથા શેઠ વીજલુખજીદાસ આતમારામના ટેકાથી સભા બોલાવવા માટે શેરીફના તથા સર દીનશાહજી પીટીટની દરખાસ્ત અને આનરેબલ હાજીદીમ રહીમતુલ્લાના ટેકાથી નામદાર ગવરનરનો પ્રમુખરથાને ખીરાજવા માટે ઉપકાર માનવામાં આવ્યો હતો. નામદાર ગવરનરે છેવટે એક સુશોભીત ભાષણ કરી મરહુમની વખાણ કીધી અને આ કામ જલ્દીથી પાર પાડવાનો આગ્રહ કીધો હતો. જે બાદ સભા બરખાસ્ત થઈ હતી.^૧

૧ શેઠ જમશેદજી નશરવાનજી તાતા મેમોરીયલ ફંડમાં પારસીઓની મુખ્ય રકમ નીચે મુજબ હતી:—

તાં ૪ થી એપ્રિલ.

પંચમ તરફ આજ દીને થયલાં મોટા ધરતીકંપથી હમરો લોક નાશ પામ્યું હતું, જેમાં ધરમસલા, લાહોર, મસૂરી, કાંઝા, સીમલા, વગેરે મથકોપર મુખ્ય નુકસાન થયું જેમાં મદદને માટે શેઠ નવરોજજી માણેકજી વાડીઆ, સી. આઈ. ઇ. એ ૩. ૫૦૦૦) ની રકમ પંચમના લફ્ટનન્ટ ગવરનર ઉપર તુરત તાર મારફતે મોકલી આપી હતી.^૨

૩. ૧૫૦૦) બાઈ સુનાબાઈ બમારપજી પાદશાહ અને કુટુંબ; ૩. ૧૦૦૦) શેઠ શાવકશાહ રતનજી બહમનજી; ૩. ૫૦૦) સર શ્રીરાજશાહ મેહરવાનજી મેહતા, શેઠા હોરમજીજી બાંદગીર ભાભા, બહમનજી દીનશાહ પીટીટ, મેહરવાનજી અને હોરમજીજી મંચરજી કામા; ૩. ૩૫૦) સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ; ૩. ૩૦૦) શેઠ અરદેશર જમશેદજી બીલીમોરીઆ; ૩. ૨૫૦) સર જમશેદજી જીજીભાઈ, ખેરોનેટ; શેઠા નવરોજજી બાંદગીર ગામડીઆ, બલભાઈ અરદેશર શેઠ; ૩. ૨૦૦) શેઠ કાવસજી બમારપજી પાદશાહ, મેસરસ બાંદગીર કાવસજી બાંદગીર, ફરામજી દોરાબજી; ૩. ૧૫૦) ખાં બાં નવરોજ પેસતનજી વખીલ; ૩. ૧૦૦) શેઠા પેસતનજી બેહરામજી પ્રેસ, માણેકજી કાવસજી પીટીટ, કાવસજી શોરાબજી પાંડવાલા, રસતમ શોરાબજી પાંડવાલા, બાંદગીર ટોસાભાઈ ફરાંમજી, દીનશાહ જીજીભાઈ, અરદેશર ફરાંમજી, ફરાંમરોજ અરદેશર વખીલ, બાંદગીર બ. પીટીટ, ધનજીભાઈ બ. પીટીટ, શ્રીરાજશાહ બ. પીટીટ, ફરાંમજી એદલજી દાવર, એદલજી મેહરવાંનજી દુબાશ, મેહરવાંનજી એન્ડ સન્સ, હોરમજીજી આલબેસ એન્ડ સન્સ વગેરે.

૨ જામે જમશેદ, તાં ૧૩ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

એ ધરતીકંપ વખતે ધરમસલામાં રેલનાર એક પારસી બ્રદ્ડી શેઠ નાદરશાહ નવરોજજી ખતુરીએ પોતાના જીવપર ખેડી ધણી મદદ કીધી હતી, તથા ધણી બંને બચાવ્યા હતા આથી પંચમની સરકારે અવજનના પોતાના રીપોર્ટમાં મોટા ઉપકાર માન્યો હતો. આનાં રીલીફ ફંડમાં પારસીઓએ ભરેલી મુખ્ય રકમ નીચે મુજબ છે:— ૩. ૨૫૦૦) દોરાબજી જ. તાતા, ૩. ૨૦૦૦) રતનજી જ. તાતા, ૩. ૧૦૦૦) શોરાબજી અને કાવસજી દાદાભાઈ દુબાશ, આવાંબાઈ ફરાંમજી પીટીટ, સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ, ૩. ૫૦૦) ખાં બાં નવરોજજી પેસતનજી વખીલ, મેહરવાંનજી અને હોરમજીજી મ. કામા, ફરાંમજી સન્સ, બહમનજી દીનશાહજી પીટીટ, સર બાંદગીર કાવસજી બાંદગીર, શાપુરજી બરજેરજી બરજા, ખાં બાં બરજેરજી દોરાબજી પટેલ, સી. આઈ. ઇ. ૩. ૩૨૫) પારસી બોર્ડીંગ કલબ; ૩. ૩૦૦) જરણાઈ નવરોજજી વાડીઆ, ૩. ૨૫૦) મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ માણેકજી વાંછાનાં ધર્મખાતાં, શાપુરજી બરજેરજી બરજા, બરજેરજી નવરોજજી વાડીઆ, રસતમજી નવરોજજી વાડીઆ; ૩. ૨૦૦) હોરમજીજી સોરાબજી બાટલીવાલાની યાદમાં, બરજેરજી માણેકજી પટેલ, મીં અને મીસીસ રસતમજી અરદેશર વાડીઆ, માણેકબાઈ નશરવાનજી તાતા, મીં અને મીસીસ રસતમજી બ. જીજીભાઈ; ૩. ૧૫૦) આર પી પાટક, ૩. ૧૨૫) રતનબાઈ બરજેરજી તારાચંદ.

તાં ૫ મી એપ્રિલ.

શેઠ દીનશાહ દાદાભાઈ દાશવાલા, એલ. સી. ઇ. ને લંડનની રાયલ સેનીટરી ઇન્સ્ટીટ્યુટના એક મેમ્બર તરીકે ચુંટી કાઢ્યા હતા.^૧

ડાક્ટર કાવશજી એદલજી દાદાયાનજીને મુંબઈનાં મ્યુનીસીપાલ કારપોરેશનની સ્ટેન્ડીંગ કમીટીના આયે સાલના પ્રમુખ તરીકે નેમ્યા હતા.^૨

મુંબઈનાં મ્યુનીસીપાલ કારપોરેશનના આયે સાલના પ્રમુખ તરીકે આનરેબલ શ્રીરોજશાહ મેહરવાનજી મેહતા, એમ. એ; સી. આઇ. ઇ. ને આજ દીને એકમતે ચુંટી કાઢ્યા હતા.^૩

તાં ૭ મી એપ્રિલ.

રોજ ૨૬ માહ ૭ (શેઠ) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

આજ દીને લક્ષ્ય મધે મરહુમ શેઠ શેહરીઆરજી દોરાયજી તાડીવાલાનાં ઉઠમણાંમાં તેમની પુંજી મધેથી નરબદા નદીની સામે પારની પુનગામની આશરે ૪૫ વીંધાં જમીન પંચાયતને એવી સરતે સ્વાધીન આપી કે એ જમીન વેચવી નહી, પણ તેની વરસ દહાડે જે ઉપજ થાય તે ગરીબ જરથોસ્તીઓને આશરે આપવાનાં ફંડમાં, રવાનોને અવલમંજલ પહોંચાડવાનાં ફંડમાં, દોખમાના ફંડમાં અને દાશવાળાના ધમખારનાં ફંડમાં સરખે ભાગે આપવી. એ ઉપરાંત એવણનાં ખેશી તથા મીત્રોએ રૂ. ૪૧૩) જુદાં જુદાં ફંડમાં ભર્યા હતા.^૪

હેદરાબાદના વડા પ્રધાન સર ક્રીષ્ણપ્રસાદ બાદકરના ખાનગી સેક્રેટરી શેઠ ફરદુનજી જમશેદજી વાચ્છાને નીઝામ સરકારની રેલવેઓ, ખાણો અને ટંકશાલની ઉપર દેખરેખ રાખવાનું કામ સોંપ્યું હતું.^૫

લાહોરની આર્ય સમાજે ફંડ ઉભું કર્યું હતું. તેમાં મુંબઈથી સર શ્રીરોજશાહ તથા મીં દીનશાહ વાચ્છાની મારફતે પારસીઓના રૂ. ૧૮૬૧) હતા.

કમાનડર ઇન ચીફ લાઈ ક્રાચનરે ઉભાં કરેલાં ફંડમાં ખાનબાહદુર ધનજીભાઈ કમોડોરે રૂ. ૫૦૦) ભર્યા હતા.

પંચનખની સરકાર તરફનાં ફંડમાં રાવલપીંડીવાલા બમા-સપજી એન્ડ સન્સે રૂ. ૧૦૦૦) આપ્યા હતા.

૧ નામે જમશેદ, તાં ૮ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૨ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તાં ૬ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૩ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તાં ૭ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૪ નામે જમશેદ, તાં ૧૦ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૫ નામે જમશેદ, તાં ૧૩ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૪.

તાં ૧૧ મી એપ્રિલ.

કાવશજી ફરાંમજી વાડીઆ નામના સુસ્તાના એક પારસી સુંથારને છોટુ મગન નામના ધાંચીના એક છોકરાનું ખુન કરવાના વાંક માટે સુરતના સેશન્સ જડજી મીં હારવેએ ફાંસીની સજા ફરમાવી હતી, તે સાંમે તોહમતદારે મુંબઈની હાઇકોર્ટમાં કરેલી અપીલની સુનાવણી આજ દીને નામદાર જડજી મીં રસલ અને જસડીસ. ચંદાવરકર સનમુખ નીકલી હતી, જેઓએ ધારાના હીમાયતીઓની તકરાર સાંભળી ફાંસીની સજા ફેરવી જન્મદેશનીકાલની કીધી હતી.^૬

શેઠ હોરમજી કાવશજી દીનશાહજી એડનવાલાએ બેકાર પારસીઓને જુદા જુદા ધંધામાં આગલ પાડવા માટે ધીરવા સાડ પાંચ વર્ષ સુધી દર સાલ રૂ. ૨૦૦૦) ની મદદ કરવાને જરથોસ્તીઓના લાલ સાચવનારી મંડલીને આપવાને કબુલ કરીધું હતું.^૭

તાં ૧૪ મી એપ્રિલ.

રોજ ૩ માહ ૮ (શેઠ) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—હોરમજી દોરાયજી બાટલીવાલા—ઉમર વર્ષ ૫૯). એવણ આગલા બળીતા અને માનવંત વેપારી શેઠ રતનજી એદલજી બાટલીવાલાના નાનીસ હતા. અને નાહની વયથી બપાવાની પેહડીપર તાલીમ મેલવી. તે પેહડી ભાંગી પડતાં, કાલાયા મીલના મેનેજર તરીકે રહી, અનુભવ મેલવી, પોતાની કારસાજી હેઠલ “ધી જમશેદ મેન્યુફેક્ચરીંગ કં” ના નામે કાપડ સુતરની તથા “સોરાય ઉલન મીલ” ને નામે ઉનની એમ બે મીલો કારી—તેના વહીવટ ચલાવતા હતા. રૂ. સાંચાકામ, ઉદ્યોગ દુનનરની જણુસે તથા દેશની પેદાશ સ વિષે એમનું વાચન બોલણું હતું, પણ એકમાર્ગી બવાસને લીધે બાહરમાં ઝાઝા આવ્યા નહતાં.

તાં ૧૫ મી એપ્રિલ.

બાઇ આવાંબાઇ ફરાંમજી પીટીએ અંગ્રી એડમ્સ—વાઇલી હાર્પીટલમાં રૂ. ૨૫,૦૦૦) ની રકમ બેટ આપી હતી, જે મધેથી રૂ. ૧૦,૦૦૦) ને ખરચે ખાલીના દર્દીઓ માટેનો એક ખાસ વાડ એમનાં નામથી બાંધેલો.^૮

૬ નામે જમશેદ, તાં ૧૨ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૭ નામે જમશેદ, તાં ૧૫ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૮ શેઠા સોરાયજી તથા રતનજી હોરમજી બાટલીવાલાના બાવા.

૯ નામે જમશેદ, તાં ૧૫ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

ઝાંસીથી ૯૦) મિલ દુર “બીના” નામનું રેલવે સ્ટેશન છે. જ્યાં ૫૦) પારસીઓ રહેતાં તેમને માટે ત્યાંના જરથોસ્તીઓએ ફાંટ કરી ભુમિદાની જગા ૩. ૨૮૦૦) ને ખર્ચે તૈયાર કરી હતી. અને તેની આસપાસ પથરની ફરતી દેવાલ તથા કુવે: ગંધાઓ હતો.

તા. ૧૬ મી એપ્રિલ.

બીજી દીનવાળાઓને આપણી જરથોસ્તી દીનમાં દાખલ કરવાના સવાલના સંબંધમાં અંબુમનની સભાએ તા. ૨ જી આગષ્ટ ૧૯૦૩ ને દીને નેમેલી કમીટીનો રીપોર્ટ રજુ કર્યા તે ઉપર હુકમ કરવાને જરથોસ્તી અંબુમનની એક સભા આજ દીને આલમલેસ બાગમાં સર જમશેદજી જીજીભાઈ પારોનેટનાં પ્રમુખપણાં હેઠલ મળી હતી. સર જમશેદજીએ એક સભાપીત બાપબમાં એ સવાલ વિષે કેટલોક બોલાસો કર્યા બાદ ડાક્ટર કાંવસજી એદલજી દાદાબાઈજીએ દરખાસ્ત કીધી અને તેને બાંનબાહદુર બદમનજી બેદરાંમજી પટેલે તથા શેઠ મરજબાન મનચેરજી મજબાન ગારીસ્ટરે ટેકા આપ્યો કે:—

હરાવ ૧ લો.

“અંબુમનની આ સભા “બીજી દીનવાળાઓને જરથોસ્તી દીનમાં દાખલ કરવાના સવાલની બાબતમાં બુસતેજને કરવાને તા. ૨ જી આગષ્ટ ૧૯૦૩ ને દીને જરથોસ્તી અંબુમને નેમેલી કમીટી” નો તા. ૨ જી માર્ચ ૧૯૦૫ નો રીપોર્ટ, જે છપાવી પ્રગટ કરવામાં આવ્યો છે, અને બંને પાંદેચવામાં આવ્યો છે, તેની પાંદેચ રવીકારે છે અને હરાવ કરે છે કે પારસી કોમની દાલની ધર્મ સંબંધી, સંસારી વગેરે દાલત જેતાં બીજી દીન યા કોમવાળાઓને પારસી જરથોસ્તી કોમમાં લેવા નાદરસ્ત છે, કારણ કે તે કોમ કોમનું અસલપણું અને અધિક્યતા તોડનારું તથા કોમને નુકસાનકારક છે.”

શમશુભ આલમા દસ્તુર દારાબજી પેશોતનજી સંબાળાએ દરખાસ્ત કીધી અને તેને શેઠ બાંહગીરજી જમશેદજી વીમાદજી તથા શેઠ માણેકજી કાવસજી પટેલે ટેકા આપ્યો કે:—

હરાવ ૨ જો.

“અંબુમનની આ સભા હરાવ કરે છે કે,

(ક)—કોઇપણ પ્રકારે પારસી જરથોસ્તી કોમમાં દાખલ થયાં છે એવો દાવો કરનારા પર કોમ યા દીનવાળાઓને કુલે પારસી જરથોસ્તી કોમના અત્રેના તથા બાહરગામના કોઇપણ ધરમનાં ફરોનો અને મકાનોનો

જેવાં કે આતશબેહેરામો, આદરીયાનો યા દરમેહેરો, દોખમાઓ, ધરમશાળાઓ વગેરેનો લાભ ભોગવવાનો અને પારસી જરથોસ્તીઓની મળેલી સભાઓમાં દાખલ થવાનો તથા તેમાં કોઇપણ રીતનો ભાગ લેવાનો કોઇપણ પ્રકારનો હક નથી.

(ખ)—કોઇપણ વર્ગના પારસી ધર્મગુરુઓ બીજી કોમ યા દીનવાળાને પારસી જરથોસ્તી કોમમાં દાખલ કરવા માટે સુદરેલ-કુસ્તીની યા બીજી કોઇપણ પ્રકારની ક્રીયા કરે, તે કોમને આ સભા નાપસંદ કરે છે અને તેવા ધર્મગુરુની વર્તણૂક તરફ સખ્ત અભાવથી બુચે છે અને પારસી જરથોસ્તી કોમના ધર્મ બાતાનાં તથા ધરમનાં મકાનો જેવાં કે આતશબેહેરામો, આદરીયાનો, દરમેહેરો, દોખમાઓ, ધરમશાળાઓ વગેરેના સરવે મુતવલીઓ તથા સત્તાધીકારીઓને આ સભા નમ્રતાપુર્વક અરજ કરે છે, કે તેઓએ એવા ધર્મગુરુઓના કોમને વખોડી કાઢવાં અને તેઓનાં નામો અને ટેકાણાં બહેરમાં મુકી તેઓ તરફ સખ્ત નાપસંદગી દેખાડવી તથા તેઓને પોતાને હસ્તકના મજકુર મકાનોમાં કોઇપણ પ્રકારની ધર્મક્રીયા કરવાની પરવાનગી પોતાની સત્તાની રૂએ આપવી નહીં તથા પારસી જરથોસ્તી કોમને આ સભા અરજ કરે છે, કે તેવા ધર્મગુરુઓ પાસે પારસી જરથોસ્તીઓએ પોતાના ધરની ધર્મક્રીયાઓ કરાવવી નહીં તેમજ જે ધર્મનાં મકાનોમાં બીજી કોમ યા દીનવાળાને સુદરેલ કુસ્તી પહેરાવવાની ક્રીયા કરવા દેવામાં આવે અથવા તેવી ક્રીયા કરનાર ધરમગુરુને બીજી કોઇપણ ધરમક્રીયા કરવા દેવામાં આવે, તે મકાનોમાં પારસી જરથોસ્તીઓએ પોતાને ધરની ધર્મક્રીયાઓ કરાવવી નહીં.”

ડાક્ટર નાદરશાહ હોદમજી સુખીઆએ દરખાસ્ત કીધી અને તેને ડાક્ટર સોરાબજી દીનશાહ ક્યાસે તથા શેઠ મરજબાન મનચેરજી મરજબાને ટેકા આપ્યો કે:—

હરાવ ૩ જો.

“પારસી જરથોસ્તીઓની સમસ્ત અંબુમનની આ સભાએ બીજી દીન યા કોમવાળાઓ વિષે અને તેઓના સંબંધમાં આજ દીને જે પહેલા ૨ હરાવો પસાર કીધા છે, તે પારસી જરથોસ્તી બાપ તથા તેને પરણવાનો દાવો કરનારી યા પરણ્યા વીનાની બીજી દીન યા કોમવાળી માતાને પેટે આજ દીવસ પછી અવતરેલાં ફરજંદોને તથા તેવા ફરજંદોના સંબંધમાં પણ એકસરખી રીતે લાગુ પડે છે, એમ આ સભા હરાવ કરી બહેર કરે છે તથા એવા ફરજંદોને પારસી જરથોસ્તી કોમમાં દાખલ કરવાને તથા કોમના લાભ હકો આપવાને લગતાં

કહેવાતા રીવાજને નુકસાનકારક ગણી આ સભા તેવા રીવાજને ખીલકુલ સ્વીકારતી નથી. પણ આજ તુલીક એવાં જે ફરજ હોને પારસી જરથોસ્તી કોમના લાભ અને હકો આપવામાં આવી ગયા હોય, તેઓને એક ખાસ અપવાદ તરીકે આ દરાવ લાગુ પડશે નહીં, એમ આ સભા વધુ દરાવ કરે છે.”

ડાક્ટર સોરાય ખરશેદજી નરીમાન, એમ. ડી. એ દરખાસ્ત કાંધી અને તેને ડાક્ટર ખરશેદજી નશવાનજી શહીઆરે ટેકા આપ્યો કે :—

દરાવ ૪ થો.

“અંજુમનની આ સભા, સભાના માનવંત સર- નશીન સાહેબ તથા પારસી પંચાએતના માનવંત ત્રસ્ટી સાહેબોને સત્તા આપે છે અને અરજ કરે છે, કે તે સાહેબોએ આજની સભામાં પસાર થયેલા સર્વે દરાવો પોતાની સહી સાથે અત્રે તેમજ બાહરગામોમાં જાહેર કરવા તથા બહારગામોની પારસી અંજુમનોને અત્રેની અંજુમન તરફથી અરજ કરવી, કે તેઓએ આ સભાના આજના દરાવો ઉપર મેહેરખાની કરી અમલ કરવો.”

શેઠ માણેકજી કાવશજી પટેલે દરખાસ્ત કાંધી અને તેને શેઠ પીરોજશાહ નશરવાનજી પ્લીડર, બી. એ.; એલ. એલ. બી. એ ટેકા આપ્યો કે :—

દરાવ ૫ મો.

“અંજુમનની આ સભા “બીજી દીનવાળાઓને જરથોસ્તી દીનમાં દાખલ કરવાના સવાલની બાબતમાં જુસતોગે કરવાને તા. ૨ જી આગસ્ટ ૧૯૦૩ ને દીને જરથોસ્તી અનજુમને નેમેલી કમીટીએ જે રીપોર્ટ મોકલ્યો છે, તે માટે તેનો ઉપકાર માને છે.”

ડાક્ટર નાદરશાહ હોરમજી સુખીઓએ દરખાસ્ત કાંધી અને તેને શેઠ ખરશેદજી ધનજીભાઈ શરાફ, બી. એ.; એલ. એલ. બી. એ ટેકા આપ્યો કે :—

દરાવ ૬ ડો.

“બીજી દીનવાળાઓને જરથોસ્તી દીનમાં દાખલ કરવાના સવાલની બાબતમાં જુસતોગે કરવાને તા. ૨ જી આગસ્ટ ૧૯૦૩ ને દીને જરથોસ્તી અનજુમને નેમેલી કમીટીનો રીપોર્ટ અંજુમનની સભા આગળ રજુ કરવાને આ સભા બેલાવવા માટે પારસી પંચાયતનાં ધર્મખાતાં-ઓનાં ફંડ તથા મીલકતોના ત્રસ્ટી સાહેબોનો આ સભા ઉપકાર માને છે. આ માનવંત સાહેબોએ કુલે જર- થોસ્તી પારસીઓનાં ભક્ષાં અર્થે જુદેદીનને લગતા સવાલમાં જરૂર જોયું મક્કમપણું દેખાડ્યું હતું અને કુલે જર-

થોસ્તી પારસી કોમની અધિક્યતા અને જોર કાયમ રાખવા સાર અગતના સ્તુતીપાત્ર પગલાં લીધાં હતાં અને તે માટે આ સભા તેઓનો ખરા દીલથી આભાર માને છે અને તેઓ તરફ કુલ પારસી જરથોસ્તી કોમ સંપૂર્ણ વીશ્વાસની લાગણી ધરાવે છે.”

તા. ૧૯ મી એપ્રિલ.

શેઠ ખરશેદજી મેદરવાનજી બાલીવાળાએ હજમ રેલવેનાં ફંડ તથા બીજાં ઇસલામી ધર્મખાતાંઓના લાભ માટે નાટકો કરી સારી મદદ કરવાથી તેમને તરફનાં નામદાર સુલતાને “ઔરડર ઓફ મેરીટ” નો એક સોનાનો ચાંદ ત્રટતા લેખ સાથે એનાએત કરવાને અત્રેના તરફીશ કોન્સલ ઉપર મોકલ્યો હતો તે આજ રાત્રે એમને એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.”

દક્ષિણ વિભાગના કમીશનર મી. યંગ હરખંડનાં માનમાં આજદીને પુણાં મધે સરદાર નવરોજજી પદમજીએ એક મેળાવડો પોતાના મકાનમાં કાંધો હતો.”

૧ એ ડેરાવો ત્રસ્ટી સાહેબોએ તા. ૨૬ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫ ને દીને વર્તમાનપત્રોમાં તથા છુટાં હેન્ડબીલોથી છપાવી દેશ પ્રદેશ જાહેર કીધાં હતાં.

૨ આ ચાંદની એક બાબત ઉપરનીયે મુજબનો લેખ છે :—

તમગે લીયાકત.

સન્માઈ અને બહાદુરી કરનારાઓ માટે આ “ચાંદ” ખાસ છે. સને ૧૩૦૮ હીજરી. ચાંદની બીજી બાબતે ટરકીના નામદાર સુલતાનનું ખાસ ચીન્હ છે.

એ ચાંદ જોડે સુલતાને એક ખરીતો પણ મોકલ્યો છે. જેના સાર નીચે મુજબ છે :—નામદાર તરકીના સુલતાન બાજી અબદુલ હમીદખાન ઇબને અબદુલ મજીદખાન તરફથી શાદી ફરમાન.

તા. ૪૬૫૬.

નામદાર તરકીની સરકાર તરફથી સારી ખેરખાલી, મીત્રા-ચારી અને ઇમામદારી સાથે વફાદારી જાહેર કરનાર તરીકે “ખરશેદજી બાલીવાળા” એ પોતાની સામેતી આપેલી હોવાથી ઇસલામના ટરકી શહેનશાહ તરફથી આ ફરમાન સાથે તેમને “તમગે-લીયાકત” નો ચાંદ એનાયત કરવામાં આવે છે. આ અહસ્ય જે ખેરખાહ “દોલતે-ઇસલામ” નો છે અને જેણે આ સરકાર ઉપર ઉપકાર કર્યો છે તેને આ ફરમાનની સનદ સાથે “તમગે-સુલતાનીના ચાંદ” અમારી શહેનશાહતની એક ચાંદ તરીકે આપવામાં આવે છે. તા. ૨૭ મી રબીકલ-અવલ સને ૧૩૨૨ હીજરી.

બમે જમશેદ, તા. ૧૭ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૩ બમે જમશેદ, તા. ૨૧ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

તાં ૨૨ મી એપ્રિલ.

• “કપસરે હોંદ” વાલા મીં ફરામજી કાવસજી મેહતાએ ૧૮૯૨-૯૩ નાં સાલોમાં “મેથેરાન જોટીંગસ” નામનું પત્ર મેથેરાનની શીનલ ટેકડીપર કાઢી તેને ઠીક ફેલેમંદ બનાવ્યું હતું. આ સાલો પછી તે પ્રગટ કરવાનું મોકુફ કરવામાં આવ્યું હતું, પણ ચાલુ માસથી તે પાછું સજીવન કરવામાં આવ્યું, અને દર બુધ અને શનીવારે ત્યાંની આ સીઝનની આખેરી સુધી પ્રગટ કરવામાં આવ્યું હતું.

ભરૂચ મધે શેઠ ખરશેદજી મનચેરજી કામા ઉરફે કાપડીઆએ દર વર્ષમાં ચાર ઘાલંગારોનાં જમના દારૂ સાથે કરવા સારું ત્યાંના ત્રસ્ટીઓને રૂ. ૨૦,૦૦૦) આપ્યા હતા.^૧

વાંદરા મધે ત્યાંની મ્યુનીસીપલ રફલને માટે એક નવું મકાન બાંધવાને બાઈ આવાંબાઈ ફરામજી પીટીટ રૂ. ૧૦,૦૦૦) આપ્યા હતા તે મકાનનો પાયો ત્યાંના માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટની નજદીકની જગાપર બાજુ દીને ઉત્તર વિભાગના કમીશનર મીં કેનેડીએ એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં નાંખ્યો હતો.^૨ એ રફલને “નશરવાનજી માજીકજી પીટીટ વાંદરા મ્યુનીસીપલ રફલ” નામ આપવામાં આવ્યું હતું.

ઉપલા પાયામાં નીચે મુજબનો લેખ કાચની બરબીમાં મેલી પાયાના પથર સાથે દાટવામાં આવ્યો હતો, તથા તેની સાથે ગયા શુકરવારના “ગ્રાઇમ્સ ઓફ ઇડીયા” પત્રની એક નકલ પણ બીડવામાં આવી હતી :-

“નશરવાનજી માજીકજી પીટીટ વાંદરા મ્યુનીસીપલ રફલનો આ પાયાનો પથર શનીવાર તાં ૨૨ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫ ને દીને ઉત્તર વિભાગના કમીશનર મીં આર. એમ. કેનેડીએ નાંખ્યો હતો. આ વખતે વાંદરા મુજબનું એક વધુનું જનું બાવીશ હજાર પંચાતેર માણસની વસ્તીવાળું પડે છે, તથા તે થાણાના કલેક્ટરના હાથ હેઠળ છે. મ્યુનીસીપાલીટીની સ્થાપના સને ૧૮૭૬ માં કરવામાં આવી હતી, તથા સ્થાનિક બોર્ડ પાસથી તેણે લીધેલી પહેલી શાળા દીમોનટે સ્વીટમાં આવેલી હતી. સને ૧૮૮૫ માં થોડાંબંદર તથા હીલ રોડનાં પુર્વ બુલ્ડમાં આવેલાં બંગલામાં તેને લઈ જવામાં આવી હતી, તથા

સને ૧૯૦૩ માં નેને મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટની સામેની હાલની જગ્યાએ લાવવામાં આવી હતી.

સત્તાવાળાઓનાં નામો નીચે મુજબ છે :-

મુખ્યમંત્રી નામદાર ગવરનર લોર્ડ લેર્મીંગ્ટન; જહેર કેળવણી ખાતાનો વડો ઓનરેબલ મીં ઇ. જાઇલ્સ સી. આઇ. ઇ. તથા થાણાનો કલેક્ટર મીં ડી. પી. એર.

મ્યુનીસીપાલીટીના સભાસદો :-

મીં ઇ. જી. ટરનર, એમ. એ. આઇ. સી. એસ. પ્રમુખ, ખાનબહાદુર ડાક્ટર આર. આર. દાદીના, ઉપ-પ્રમુખ, મેશર્સ એચ. એસ. સાઇમન્સ, જી. આર. દબોલકર, બાલક્રીષ્ણા વાસુદેવ પાંડુરંગ, બરાજ એચ. ડી. સોઝા, ખરશેદજી સી. મહેતા, તથા ફરામજી એમ. વાંદરાવાળા.

કર ભરનારાઓ તરફથી ચુટી કઠાયલા.

મેશર્સ રોજર્ટ કોન્સીકાઉ, તથા રાજરામ તુકારામ, ડાક્ટર દી. એ. ડીમોન્ટે, મેશર્સ પીટર ડી. પરેરા, રોજર દી. સીલવા, એન. જી. પવાર, ઇ. એ. કોરક, તથા મોતીરામ ગોવીંદ પટેલ, અને મીં જગન્નાથ હરીશચંદ્ર સેક્રેટરી.

તાં ૨૪ મી એપ્રિલ.

રોજ ૧૩ માઈ ૮ (શિં) ૧૨૭૪ યજ્ઞજેન્મદી.

મરણુ—સરજન્યન લફ્ટનન્ટ કર્નલ કેપ્ટન શેરાબજી નરીમાન—ઉમર ૫૫ (૫૩). ૧૮૬૮ માં મેટ્રીક થઈ, ૧૮૭૪ માં એલ. એમ. એન્ડ એસ. ની વૈદાની પરીક્ષા પસાર કરી તેમાં રૂ. ૨૫૦) નું સર જમશેદજી મેટ્રીકલ ગ્રાન્ટ અને રૂ. ૨૫) ની મેકલીનન સ્કોલરશીપ મેલવી ૧૮૭૫ થી સરકારી નોકરીમાં જોડાઈ, બાદ ઇંગ્લેન્ડ જઈ ૧૮૭૭ માં ઇડ્યન મેટ્રીકલ સર્વીસની પરીક્ષા પસાર કરી સરકારી નોકરીમાં લગાઈ ખાતામાં બરમાલ વગેરે ટેકાણે સારી સેવા બજાવી સુરતના કામચલાઉ સીવીલ સરજન્યન નેમાયા. ૧૮૮૭ માં એઓની બદલી નકા થયાથી સુરતના ૩૦૦૦) શેડરૂઓની સહી સાથની અરજ સરકારને તે મોકુફ કરી એઓને સુરતમાં જ રાખવા માટે થઈ હતી. પણ સરકારી રૂટી પ્રમાણે બદલી થવી જોઈએ તેથી એક વર્ષ એમને ભરૂચ મોકલી ૧૮૮૮ થી દશ વર્ષ સુધી સુરતના સીવીલ સરજન્યન નેમ્યા. ૧૮૮૯ માં ચાર વર્ષની તબીબી લશકરી નોકરી પુરી કરવાથી “સરજન્યન મેજર” ની પદવી મેલવી. ૧૮૯૨ માં સુરતની પારસી પંચાયતની

૧ જામે જમશેદ, તાં ૨૧ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૨ જામે જમશેદ, તાં ૨૪ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૧ ડાક્ટર બાહદુર, તથા શેઠા રસ્તમ, અને ગુસ્તાદ કેપ્ટન નરીમાનના બાવાજી.

ખારડના એક મેમ્બર, અને ૧૮૯૪ માં ત્યાંની પારસી મેટ્રીમોનીઅલ કોર્ટના ડેપુટી સેનીટરી કમીશનર હતા. અને એજ સાલમાં વીસ વર્ષની લશ્કરી નોકરી પુરી કરવાથી “સરળન લફ્ટનન્ટ કરનલ” થયા હતા. ૧૯૦૦ માં યુનીવર્સિટીના ફેલો નેમાયા, અને “કયસરે હિંદ” નો રૂપાનો ચાંદ સરકારે આપ્યો. ૧૯૦૨ માં એમની બદલી નાશિકના સીવીલ સરળન તરીકે થઇ જે ઓખાપર નાશિકમાંજ એવણુ ગુજ્યા હતા.

મરહુમ શેઠ કેપશર નવરોજી કાબરાજીની બાળ આજ દીને હોવાથી તેની યાદમાં તેમનાં સર્વે કામના મિત્રોનો એક મેળાવડો ફરાંમજી કાવશજી ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં હાનરેબલ જસ્ટીસ બેટીના પ્રમુખપણાં હેઠળ થયો હતો. મેળાવડામાં એમની યાદમાં ગાયણો ગદ્યાયાં હતાં, તથા શમશુલ ઓલમા, જી. જી. મોદી, ડાક્ટર ભટ, મી. અલી મહમદ બીમજી, પ્રોફેસર વેલીનકર અને પ્રમુખે લાપણો કીધાં હતાં.^૧

તા. ૨૪ મી એપ્રિલ.

રોજ ૧૩ માહ ૮ (શે.) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—એ. પાલજીજી નવરોજી પાવરી—ઉમર વર્ષ ૭૭, એવણે પેહલાં પોતાના એક મીત્ર મરહુમ મી. ધનજીભાઈ ફરાંમજી વારડન સાથે કેટલાં એક રકૂલ અને છોકરાઓને પરીક્ષા માટે તૈયાર કરવાના વર્ગો ઉઘાડ્યા હતા, જે ૧૮૬૪-૬૫ માં બંધ કરી મી. ડી. એસ. કેપ તથા શેઠ ડોસાભાઈ ખરશેદજી વાછા સાથે મલી “કમ્પ કં” નાં નામથી દવા વેચવાની મોટી દુકાન ઉઘાડી હતી. તેમાં સારું નામ અને નાણું મેળવી પછવાડેથી તે જોઈટ રટોક કું માં ફેરવી સેવટ સુધી તેના એસીસ્ટન્ટ મેનેજર હતા. એવણુ એક ચુસ્ત ભગરીયા મોખેદ હતા, અને અત્રેનાં અંજુમનના આતશખેહરામની કમીટીનાં એક મેમ્બર હતા.

તા. ૧૭ મી મે.

મુબંબની જરથોસ્તી રૂવાનોને અવલમંજલ પોંહોં ચાડવાની કુંગરવાડીની જગ્યા ઉપર લાંબી મુદત થઇ

૧ ટાઇમ્સ ઓફ ઇડયા, તા. ૨૬ મી એપ્રિલ ૧૯૦૫.

૨ શેઠા ફરફુનજી, નવરોજી, હોશમજી અને સોરા. બજી પાલજીજી પાવરીના બાવા.

૫

એકબી કુવો તે જગોની ઉંચાણને સખમે આજ વેર બંધાયલો નહી હતો પણ મરહુમ લફ્ટનન્ટ કરનલ ડાક્ટર એફજી માણેકજી દામલાના પુત્ર માટે તેવણનાં માતાજી બાઇ ધનબાઇજીએ રૂ. ૧૫૦૦ ના ખરચે આ વરસે ત્યાં એક કુવો બંધાવી આપ્યો છે. જે કુવો એ જમાપર કુલે જરથોસ્તીઓના વપરાસ માટે મુબંબની પારસી પંચાયતને હસ્તક કરવામાં આવ્યો છે. એ કુવાની ઉપર મારેલી તખ્તીની નકલ નીચે મુજબની છે:—“આમે કુવો મરહુમ લફ્ટનન્ટ કરનલ ડાક્ટર એફજી માણેકજી દામલાના પુત્રને માટે એવણની પુણમાંથી એવણનાં માતાજી બાઇ ધનબાઇજી તે આ. રૂ. ૧૫૦૦ મનચેરજી રાનજીનાં બેટીએ બંધાવી આપ્યો છે. રોજ ૬ ઠો માહ ૯ મો, ૧૨૭૪ ૫૦ જ. ૦ ઇસવી સને ૧૯૦૫.”

તા. ૧૯ મી મે.

રોજ ૮ માહ ૯ (શે.) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

કહ જુજ મધે મરહુમ ખાનખાહદુર પેશતનજી શોરાબજીએ પોતાના બાવા મરહુમ શેઠ શોરાબજી દાદા-ભાઇ જુજવાલાની નધયતે બંધાવેલી દરેમેહરની ઇમારત ઇજ્જયા આગમજી આજ દીને ત્યાંના માહરાજ રાવશ્રી ખેંગારજી શવાઇ ખાહદુરના મુખારક હાથે એક મેલાવડા હજુર ખોલ્લી મુકી હતી. આ વેળાએ કળના પોલીટીકલ એજન્ટ કરનલ એબટ પણ હાજર થયા હતા.^૩

નામદાર શાહનશાહ એડવરડે આજ દીને સેન્ટ જેમસીસ પાલેસમાં ભરેલી લેવીમાં શેઠ નશરવાનજી પેશતનજી વાડીઆ હાજર થયા હતા.^૪

તા. ૨૦ મી મે.

રોજ ૯ માહ ૯ (શે.) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—એ. બેદરામજી પેશતનજી ભરડા—ઉમર વર્ષ ૪૪. એવણુ ઉદવાડાના એક જાણીતા રહીશ હતા, અને મોખેદ હતા, પણ તે ધંધો ચલાવતા ન હતા. થોડીક ઇંગ્લેજ કેંગવણી લીધેલી હતી અને જાતે ચંચલ હોવાથી ઉદવાડાનાં સધલાં જાહેર કામોમાં એમની સામેલગીરી હતી. દમણના જાણીતા પારસી શેઠીયા શેઠ માણેકજી દમણવાલાના ખેશી હતા. અને તેમના સેક્રેટરી તરીકે ધણાંક કામોમાં એઓએ ભાગ લીધો હતો. વળી ઉડ.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૨૫ મી મે ૧૯૦૫.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૧૦ મી જુન ૧૯૦૫.

વાડાનાં આતશખેદરાંમનું દાસનું મકાન બંધાવવાને મરદુમ બાર્ક મોટલાંબાને સમજાવનાર એઓ સુખ્ય હતા અને તેના એઓ એક વસ્તી હતા. અને તેથી એ આતશ-ખેદરાંમને જગના મુકદ્દમામાં એવણે અગત્યનો ભાગ લીધો હતો. વળી ઉદવાડા ગ્રેશનથી ગામ સુધીનો રસ્તો બંધાવવાની આગેવાની પણ એવણેજ કરી હતી. ગામમાં મરદુના દુમસાઓ વેળા પણ સારી સેવા ગમતી હતી. એવણે ઉદવાડાની અંજુમન કમીટીના એક આદેશ સભાસદ હતા. અને બધાં વર્ષ સુધી અંજુમનના સેક્રેટરી તરીકે કામ ગમત્યુ હતું. એવણે ઉદવાડેજ ગુજાર્યા હતા.

તા. ૨૬ મી. મે.

રોજ ૧૫ મા. ૯ (શી.) ૧૨૭૮ વજરેજરદી.

મરણ—દાદાબાઈ હોરમજી નાણાંવડી—ઉમર ૫૫ (૬૩). એવણે સરકારી નોકરી પોતાની ૧૮) વર્ષની ઉમરે રેવાકાંડા અને વડોદરા રેસીડન્સીમાં નાહને દરમાયે શરૂ કરી હતી. અને વધતાં વધતાં ૪૦ સં ૧૮૬૫ માં પંચમાહલના કલેક્ટરના હેડ ક્લાર્ક થયા. પછી ૧૮૭૨ માં ભડચની સમોલ કોઝ કોર્ટના રેજીસ્ટ્રાર નેમાયા. ૧૮૮૧ માં રેવાકાંડાના, અને ૧૮૮૨ માં પાલનપુરના, અને ૧૮૮૪ માં દાહાર પ્રાંતના આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ અને નાદોદના દેશી રાજ્યના એડમીનીસ્ટ્રેટર નેમાયા. તે પછી છોટા ઉદેપુરના એડમીનીસ્ટ્રેટર અને કુંવરની નાહની વય દરમ્યાન ત્યાંના દીવાન હતા. જે એધધાપર છેલ્લાં સાત વર્ષ રહી ૧૯૦૪ થી પેન્શનપર રીટાયર થયા. એમની વીદાયગીરી વખતે તા. ૨૨ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૪ ને દીને છોટા ઉદેપુરની રહયતે કાલકામાતાનાં દેહરાંનાં મેદાનમાં એમને એક માનવત્ર આપ્યું હતું. ગુજરાત અને પંચમાહલ જિલ્લામાં સરકાર અને પ્રજાના માનીતા અમલદાર હતા.

તા. ૩ જુન.

કવેટા ખાતે “બલુચીસ્તાન હેરલ્ડ” નામનું નવું વર્તમાનપત્ર મી. પી. ડી. મોલવાલાએ પ્રગટ કરવા માંડ્યું હતું.^૧

૧ એ પત્ર અગાઉ મી. રસતમજી રતનજી મોલવાલાએ કાઢ્યું હતું પણ તેઓનાં મરણ બાદ તે બંધ પડ્યું હતું, તે હાલના મોલેકે પાછું કાઢવા માંડ્યું.

ડાક્ટર પેશતનજી બીખાજી નરીમાંને જન્મખાસના સુલતાને “સાધએદીઆ” ના ચાંદનો ખેતાબ આપ્યો હતો.^૨

તા. ૧૦ મી જુન.

કરાંચીનો કાવસજી હોરમજી કાતરક સ્વીમીંગ બાથ તૈયાર થવાથી તે આજ દીને એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં એ શેઠે ખોલ્લો મુકી નાણાં ભરનારાઓ તરફથી જમખાનાની કમીટીને સપુર્દ કરીધો હતો.^૩

બલુચીસ્તાન વોલંટીયર રાઇફલસવાલા કારપોરલો હોરમજી પેશતનજી તલાટી અને લેનસ કારપોરલ અશ-દેશર ડોશાબાઇ મારકરને વોલંટીયર તરીકેની લાંબી મુદતની નોકરી માટેના ચાંદો મળ્યા હતા.^૪

શેઠ કરાંમજી શોરાબજી ભાવનગરીએ મુંબઇના પારસી સુવાવડખાનાંનાં ફંડમાં રૂ. ૩૦૦૦) રકમ આપી હતી.^૫

લંડનની સોસાયટી ઓફ આર્ટ્સની સભામાં મીસ બાઇમાઇ લીમજીબાઇ પાલમકોટ અને નશરવાનજી પેશ-તનજી વાડીઆને એ મંડલીના સભાસદો તરીકે ચુટી કાઢવામાં આવ્યા હતા.^૬

૨ રાસ્ત ગોફતાર, તા. ૨ જુલાઇ ૧૯૦૫.

૩ જમ્મે જમશેદ, તા. ૧૫ જુન ૧૯૦૫.

કરાંચીમાં એક પ્રોફેસર મી. બરજેરજી બનારસપજી બાદશાહે ત્યાંનાં પારસી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઉભું કર્યું અને બીજા પ્રોફેસર મી. દાદીનાએ આ બાથ ઉભો કર્યો તે માટે કરાંચીના પારસીઓએ તેમનો ઉપકાર ભાની, ડરીસ પુરી થવા પછી પ્રોફેસર દાદીનાએ બાથ કેવી રીતે ઉભો થયો તેના છતીહાસ કહેતાં બોલ્યા કે એક દીવસે શેઠ સોરાબજી દુબાશે અને કહ્યું કે જે ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં એક બાથ બાંધો તો તે માટે હું રૂ. ૭૦૦) આપું. મેં હસતાં હસતાં તે વાત થોડા ઊંકરાઓ આગળ કરી અને તેજ વખતે તેમાંના કેટલાકોએ લીસ્ટ કરી પોતાની અરજી પત્ર ભર્યા અને બોલ બોલતાં કામજપર રૂ. ૧૨૦૦) થયા. તે કામજ લઇને હું શેઠ નશરવાનજી મહેતા પાસે ગયો ને તેવણે સખી દીલગુરદાથી રૂ. ૧૦૦૦) ભર્યા અને શેઠ એદલજી દીનશાહ સી. આર્. ઇ. એ રૂ. ૧૦૦૦) ભર્યા. એજ રીતે બીજા બ્રહ્મસ્થો ભરતા ગયા. છેલ્લાં હું મી. કાવસજી હોરમજી કાતરક પાસે ગયો ને તેવણે પણ એ હુન્નર તરફ દીલસોજી બતાવી રૂ. ૨૫૦૦) ભર્યા.

૪ જમ્મે જમશેદ, તા. ૧૬ મી જુન ૧૯૦૫.

૫ રાસ્ત ગોફતાર, તા. ૨૫ મી જુન ૧૯૦૫.

૬ જમ્મે જમશેદ, તા. ૨૬ મી જુલાઇ ૧૯૦૫.

તાં ૧ લી જુલાઈ.

અમદાવાદ મધે ગુજરાતી ભાષાના વિદ્વાનો અને લેખકોની મહેલી “સાહિત્ય પરીષદ” ની કોનફરન્સમાં નીચલા પારસી અદસ્થોએ જુદા જુદા નીચાં વાંચ્યા હતા.^૧

શેઠ રતનજી ફરામજી શેઠના—સરતું સાહિત્ય.

શેઠ રસ્તમ પેશતનજી મસાની, એમ. એ.—સરતું સાહિત્ય.

શેઠ પાલજીજી બરજોરજી દેસાઈ—એક નવીન વ્યંજન.

શેઠ પેશતનજી ખરશેદજી તારાપોરવાલા—ગુજરાતી સાહિત્યના વીરતીજી^૨ ઇતિહાસની અગત્ય.

તાં ૫ મી જુલાઈ.

તારાપોરવાલા મરહુમ શેઠ નશરવાંજી મેહરવાંજી મારટરની એક સુંદર ઓછલ પેન્ટીંગની તસવીર ત્યાંની દરેમેહરમાં મરહુમના વડા બેટા શેઠ અરદેશર નશરવાંજી મારટર, એલ. સી. ઇ. એ તૈયાર કરાવી હતી તે આજ દીને એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં ત્યાંની દરેમેહરમાં બોલ્લી મુકવામાં આવી હતી.^૩ આ મેલાવડાના પ્રમુખ-સ્થાને શેઠ જાંહગીરજી દાદાભાઈ તારાપોરવાલા હતા.

નીચલા પારસી અદસ્થોને મુંબઈના વધુ આનરરી માજિસ્ટ્રેટો નેમ્યા હતા:—

શેઠો ફરદુનજી મેહરવાંજી બનાજી, જમશેદજી માજીજી ફરામજી પટેલ, ખરશેદજી રસ્તમજી કામાજી, ફરામજી દોરાબજી પાંડે, નવરોજજી શોરાબજી બંગાલી, પીરોજશાહ બહમનજી જીજીભાઈ, શાપુરજી બરજોરજી ભર્યા.

પ્રોફેસર જમશેદજી નવરોજજી ઉતવાલા બનારસની સેન્ટ્રલ હોલ કોલેજના પોતાની બતી આવડના ભોગે ઇંગ્રેજના હાનરરી પ્રોફેસર થયા હતા.^૩

તાં ૧૧ મી જુલાઈ.

રોજ ૧ માહ ૧૧ (શેઠ) ૧૨૭૪ યજ્ઞદેવરદી.

મરજી—ફરામજી શોરાબજી ભાવનગરી—ઉત્તર વર્ષ (૨૨). એવજી સુરતના વાડીઆ કુટુંબના હતા, પણ લાંબી

૧ મુંબઈ સમાચાર, તાં ૫, ૧૫, ૨૦ મી જુલાઈ ૧૯૦૫.

૨ જામે જમશેદ, તાં ૮ મી જુલાઈ ૧૯૦૫

૩ જામે જમશેદ, તાં ૮ મી જુલાઈ ૧૯૦૫.

મુદત સુધી ભાવનગર રાજ્યના અત્રેના એજન્ટ હોવાથી એ રાજ્યની નોકરીમાં જાંઘી કાઢવાથી ‘ભાવનગરી’ ની અટકથી ઓળખાતા હતા. ઇ. સં ૧૮૧૬ થી ઇંગ્રેજ સરકારે ભાવનગરના ઠાકોર પાસેથી દીવાની તથા ફૈજદારી હકુમત છીનવી લીધી તે વખતેસર વડી સરકાર તથા ઇંગ્લાંડની કોર્ટ વગેરેને અરજીઓ કરવાનું મરહુમ શેઠ મેહરવાંજી ભાવનગરીને સોંપ્યું હતું, અને તેવજીના હાથ હેઠલ અવલથીજ એ કામસર મરહુમ શેઠ ફરામજીને રાખેલા હતા. લંબાણ અરજીઓ, સંદેસા વગેરે પછી ૧૮૬૬ માં ઇંગ્રેજ સરકારે ઠાકોરને એ સત્તા પાછી આપ્યાથી ઠાકોર સાહેબે એવજીને રૂ. ૫૦૦૦) નું ઇનામ આપ્યું હતું. ૧૮૭૨ થી એવજી સર મનચેરજી ભાવનગરી સાથે ભાવનગરના મુંબઈના એજન્ટનું કામ ચલાવ્યું હતું અને તે ઓધ્યા તાં ૧ લી એપ્રિલ ૧૮૯૩ થી રૂ. ૧૭૫) નાં માસીક પેન્શનપર છોડયો હતો. પોતાની હાથાંતીમાં પોતાની પુણ્યમાંથી ૧૮૯૨ માં સર દીનશાહ પીટીટ જીમનેશીયમને રૂ. ૫૦૦) પોતાને નામનો સોનાનો ચાંદ ઇનામમાં આપવા આપ્યા. ૧૮૯૭ માં મુંબઈની યુનીવર્સીટીમાં ઇન્ટર-આર્ટ્સ પરીક્ષામાં અવસ્તા પેહલવી ભાષામાં ચહડતા આવનાર વિદ્યાર્થીને સ્કાલરશીપ આપવા રૂ. ૬૦૦૦) આપવા હતા. ૧૮૯૮ માં જરથોસ્તી છોકરી-ઓની નિશાળ મંડલીને રૂ. ૧૨૦૦) ના બોન્ડ તેના વ્યાજમાંથી કાપડ લઇ વેતરતાં, શીવતાં શીખવવા આપ્યા. અને પારસી સુવાવડખાતામાં એક બીજાનું સ્થાપવા રૂ. ૩૦૦૦) આપ્યા હતા.

તાં ૧૨ મી જુલાઈ.

બાઈ સાહેબ રતનબાઈ એદલજી બામજી તરફથી નવસારીમાં વસતા ગરીબ જરથોસ્તીઓને તુરત વેળાની મદદ આપવા માટે સ્થાપેલાં “નોશરવાને અદલ ફંડ” ની વ્યવસ્થા કરવા માટે નીચલા અદસ્થોની સ્થાનીક કમીટી નેમવામાં આવી હતી:—ડાકટર સોરાબજી આદરજી પાત્રાં-વાળા, મીં હોરમસજી જમશેદજી કોટવાલ અને તાતા એંગ્લો વર્નાક્યુલર સ્કુલના હેડમાસ્ટર મીં રસ્તમજી જમશેદજી દેસાઈ. એ ફંડનાં વ્યાજમાંથી દર માસે તેવા લાયક અશકત જરથોસ્તીઓને રોકડ, કપડાં, દવાદાર અથવા અનાજ વગેરેની જરૂરીયાત માટે ફાયદેમંદ મદદ આપવાનો વીચાર રાખવામાં આવ્યો છે.^૪

૪ જામે જમશેદ, તાં ૧૫ મી જુલાઈ ૧૯૦૫.

અમદાવાદવાલા ડાક્ટર મેહરામજી હોરમજી નાણાં-વડી, એફ. આર. સી. એસ. ને ત્યાંના લોકો તરફથી તેમની જાહેર સેવા બદલ એક રૂપાંતું કપ નામદાર સરકારની ખાસ પરવાનગીથી બેટ આપ્યું હતું.^૧

તા. ૧૫ મી જુલાઈ.

રોજ ૫ માઠ ૧૧ (શે.) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરજી—ધનજીશાહ મેહરવાનજી ડાક્ટર^૨—ઉમર વર્ષ ૮૫). એવણે ભરૂચની સીવીલ આસ્પીટલમાં કમ્પાર્ટિસર તરીકે પોતાની નોકરીની શરૂઆત કરી હતી અને પોતાની ચાલાકાઈથી વધારાનું માન મેળવી ‘એપોથીકરી’ તરીકે લશ્કરી ખાતામાં દાખલ થયા હતા. સૌધ, સકકર, હેદા-બાદ, વગેરે ઠેકાણે લશ્કરી ખાતામાં નોકરી કરી ૧૮૫૭ માં પાછા ભરૂચની સીવીલ આસ્પીટલના આસીસ્ટન્ટ તરીકે નેમાયા હતા. ૧૮૫૯ માં એવણે સરકાર તરફથી ટુંક નોકરીનું પેનશન મેળવ્યું હતું. ભરૂચની પ્રજામાં તળીય તરીકે એઓની મોટી ધરાકા હતી. ૧૮૬૪ થી એઓ ભરૂચની પારસી પંચાયતના અકાબર તરીકે નેમાયા હતા, તથા છેવટે પંચાયતના પ્રમુખ પણ હયાં હતા. ભરૂચની મ્યુનીસીપાલીટીના કાઉન્સિલર તરીકે ત્રણ દાયકા સુધી સરકાર તરફથી એવણે નેમાયા કીધા હતા. ભરૂચ મધે ગરીબ જરથોસ્તીઓને માંદગીને વખતે હવા ફેરફાર કરવા માટે એવણે ૧૮૯૬ માં એક સેનાટેરીયમ બંધાવ્યું હતું.

તા. ૨૭ મી જુલાઈ.

કોટમાં મોદીખાને ફીઅર રોડના લતાપર ઉધ-રાણાંથી એક ઘર બાંધી તેમાં શેઠ માણેકજી હોરમજી મેહેનદીવાલી કસરતશાળા લાવવામાં આવી હતી. તે ઘર ખુલ્લુ, મુકવાની કીધા આજ દીને સાંજનાં શેઠ ફરાંમરોજ રસતમજી જોશીનાં પ્રમુખપણાં હેઠલ થઇ હતી. કમીટીના એક મેમ્બર મી. જી. જી. હોરમજી ડોસાભાઈ ખંખાતાએ વાંચેલા રીપોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે—મરજીને સગમે આ ખાતાનો લાલ લેનારાઓની સંખ્યા ઘટવાથી મી. માણેકજીને કોઇ રીતે નાણાની સારી મદદ આપવાનો હાલ ના તથા આગલા એલાઓએ વીચાર કીધો હતો. એ માટે તા. ૨૯ મી જુન ૧૯૦૪ ને દીને એક કમીટી નેમવામાં

આવી હતી અને તેણે રૂ. ૬૭૦૬ ની રકમ ભેગી કરી હતી, જેમાં મુખ્ય ફાળો મી. દામોદરદાસ સુખડવાળાનો રૂ. ૧૦૦૦ નો અને મી. દોરાબજી દીનશાહ એડનવાળાનો રૂ. ૩૦૦ નો હતો. આ જમીનનો કકડો તે પછી મેળવવામાં આવ્યો હતો અને તેપર ઇમારત બાંધવામાં મી. મનચેરજી પાલનજી કંત્રાકટરે બીન સ્વાર્થે મદદ આપી હતી. પોર્ટ ટ્રસ્ટીઓ પાસેથી એ ટુંકડો ૫૦ વરસને પટે લેવામાં આવ્યો છે. આજે ખુલ્લી મુકાતી ઇમારતનો પાયો મી. દામોદરદાસે નાંખ્યો હતો. એની પાછળ રૂ. ૧૦,૦૦૦ નો ખરચ થવા ગયો છે. ઇમારતનો નીચલો ભાગ કસરતશાળા માટે વાપરવામાં આવશે અને પહેલો માળ માસીક ભાડે આપવામાં આવ્યો છે.^૩

રાયલ એશીયાટીક સોસાયટીની મુંબઇની શાખા તરફથી મી. રતનશાહ કેરશાસ્ત્રજી દાદાયાનજીએ “ફવધી વીષેના અવસ્તાના વીચારોની પલેટોનાં ‘આઇડીઆજ’ ને લગતા વીચારો, તથા બીજા લાર પછી ઉભા થયેલા વીચારો સાથની સરખામણી; અને તે ઉપરથી અસલી ધર્મની ઉત્પત્તિ ઉપર પડતું અજવાળું, ફવધીને લગતા વીચારોનો જમાનો; તથા અવસ્તાના “મઇનયો” અને વેદના “મનુ” વચ્ચેનો સંબંધ, તથા અસલી આર્યન લોકો હિંદુસ્તાનમાં આવી વસ્યા તેનાં કારણો અને વખત.” એ વીષય ઉપર બાબજી આપ્યું હતું.

તા. ૧ લી આગસ્ટ.

અમદાવાદમાં આજે સાલમાં આવેલી રેલથી સંક-ટમાં આવી પડેલાંઓના આસરા માટે શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતાએ રૂ. ૧૦૦૦ તથા શેઠ નવરોજજી માણેકજી વાડીઆ, સી. આઇ. ઇ. એ રૂ. ૫૦૦ તથા શેઠ દોરાબજી જમશેદજી તાતાએ રૂ. ૫૦૦ મોકલ્યા હતા.^૪

તા. ૧૦ મી આગસ્ટ.

સીમલાનાં ફાઇન આર્ટ્સ સોસાયટીનાં ચિત્રોના પ્રદર્શણમાં પેહલું ઇનામ શેઠ મનચેરજી ફકીરજી પીયાં-વાલા ને મળ્યું હતું.^૫

તા. ૧૪ મી આગસ્ટ.

નામદાર શાહનશાહનો વડો બેટો પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ. આવતા નવેમ્બર માસમાં હિંદુસ્તાનની મુસાફરી કરવાને

૧ જમે જમશેદ, તા. ૧૫ મી જુલાઈ ૧૯૦૫.

૨ મરજી મી. માણેકશાહ તથા ડા. કેપશર ધનજી-શાહ ડાક્ટરનાં બાવા.

૩ જમે જમશેદ, તા. ૨૯ મી જુલાઈ ૧૯૦૫.

૪ અખબારે સોદાગર, તા. ૨ જી આગસ્ટ ૧૯૦૫.

૫ જમે જમશેદ, તા. ૧૪ મી આગસ્ટ ૧૯૦૫.

મુખ્ય આવનાર હેવાથી તે નામદારને આવકાર આપવાની કાયદા ગોઠવણ કરવાને માટે અને આ શહેરની તેઓ નામદારની પધરામણી વખતે કેવા પ્રકારની ધામધુમ કરવી અને યાદગારી રાખવી તે જાણેના ઠરાવો કરવાને અત્રેના રેહવાસીઓની એક જાહેર સભા બોલાવવાને મધ્ય તા. ૧૨ મી જુલાઈ ને દીને અત્રેના આગેવાન ગૃહસ્થોએ શેરીફ મી. સાસુન જે. દેવીડને કરેલાં રેકવીજન્શનની રૂઠે આજ દીને એક જાહેર સભા ટાઉનહાલમાં મળી હતી. સર જમશેદજી જીજીભાઈ ખેરોનેટની દરખાસ્ત ઉપરથી નામદાર ગવર્નર લૉડ લેમીંગટનને પ્રમુખની ખુરસી આપવામાં આવી હતી. આ વેળાએ ચીફ જસ્ટીસ સર લારનસ જેનકીન્સની દરખાસ્ત ઉપરથી અને તેને હાનરેબલ મી. આરમસ્ટ્રોંગ તથા ખાનખલાદુર મનચેરજી કાવશજી મરજખાન, સી. આઈ. ઇ. એ ટેકા આપવાથી ઠરાવ થયો કે—

૧—નામદાર પ્રીન્સ ઑફ વેલ્સ તથા ખાનુ હીંદુસ્તાનની થોડા વખતમાં મોલાકાત લેનાર છે, એવી ખબર આ સભાએ ખુશાલીની લાગણીથી સાંભળી છે તથા આ સભા એવો ઠરાવ કરે છે કે તે નામદારો અત્રે આવી પહોંચે તે વેળાએ તેઓને મુખ્યમંત્રી પ્રજા વક્ષાદાર, દીલોગ્ગન તથા ઉત્સાહીક આવકાર આપશે.

હાનરેબલ સર પીરોજશાહ મેહરવાનજી મેહતા, સી. આઈ. ઇ. એ એ દરખાસ્ત કીધી અને તેને રેવરંડ ડૉક્ટર મેકીકને ટેકા આપ્યો કે—

૨—એ ખુશાલી ભરેલા પ્રસંગે ધામધુમ કરવા માટે ઘટતી ગોઠવણ કરવા ઉપરાંત એ મહાન ખનાવની યાદગારી જથ્થકને માટે કાયમ રાખવા સાર યાદગારીનો એક સ્થંભ ઉભો કરવાના પગલાં ભરવાનું ઘણું ઇચ્છવા જોગ છે અને તેવા સ્તંભને આર્ટ ગેલરી, બગીચા તથા ઉભા કરવામાં આવનારા ફૂંડમાંથી લોકોની રમતગમત માટેના બીજાં જે સાધનો પુરાં પાડવાનું બની શકે તેવાં સાધનો સાથના એક જાહેર મ્યુઝીયમનું રૂપ આપવું જોઈએ એવો આ સભાનો અભીપ્રાય છે.

૩—એ બાદ ફંડ ઉધરાવવા તથા આ સભાની નેમ પુરી પાડવા માટે ચોક્કસ ગૃહસ્થોની એક કમીટી તથા ૩ ઇંગ્લેન્ડ, ૧ ચાલુદી, ૨ હિંદુ, ૩ મુસલમાન અને ૨ પારસી—ખાન ખલાદુર મનચેરજી કાવશજી મરજખાન, સી. આઈ. ઇ. તથા શેઠ દીનશાહ એદલજી વાછાને હાનરેરી સેક્રેટરીઓ નેમ્યા હતા.^૧

૧ આ ફંડ મધ્યે કુલ્લે રૂ. ૪,૨૫,૮૪૮ ભરવામાં આવ્યા હતા તે મધ્યે મુખ્ય મ્યુનીસીપાલિટીએ રૂ. ૨૭૫૦૦ ભર્યા હતા. પારસીઓમાં મોટી રકમ નીચલાઓએ ભરી

૪—સેવટે સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ બારોનેટની દરખાસ્ત ઉપરથી નામદાર ગવર્નરનો ઉપકાર આની સભા બરખાસ્ત થઈ હતી.^૨

તા. ૧૭ મી આગસ્ટ.

શેઠ શાપુરજી એદલજી ચીનાઇએ ગુલબરગાની પારસી આરામગાહની જગાને લગતી દીવાલ તથા તેને લગતો કિયા કરવાનો એક ઓરડો રૂ. ૧૫૦૦) ને ખરચે બંધાવી આપ્યો હતો.^૩

શેઠ નવરોજજી માણેકજી વાડીઆ, સી. આઈ. ઇ. એ સુરત ડીસ્ટ્રીક્ટનાં ઓલપાડ તાલુકાનાં ઇજાપોર ગામથી તે ઠેક સુમારી સુધીનો ૬ મૈલ અને ૨ ફરલાંગનો પાકો રસ્તો બંધાવવા માટે રૂ. ૧૦૦૦૦) રૈયત તરફની મદદ તરીકે આપ્યા હતા.

એ રસ્તાનું નામ “બાઈ મોટલાંબાઈ વાડીઆ ઇજાપોર—સુમારી રોડ” આપવામાં આવ્યું હતું.^૪

તા. ૧૮ આગસ્ટ.

રોજ ૯ માહ ૧૨ (શે.) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—મેજર અરદેસર પેશતનજી એડીયામના—
ઉજનના ઓપીઅમ એજન્ટ પેશતનજી કાવશજી એડીયામના વડા મેટા, એવજી ગ્વાલીયર રાજમાં ઇમ્પીરીયલ ટ્રાન્સપોર્ટના કમાનડીંગ ઓફીસર હતા, અને ટીરાહવાળી ચઢાઈમાં ભાગ લીધો હતો. ગ્વાલીયરના મહારાજા તરફથી દીલ્લી દરબાનમાં ગયા હતા, અને ત્યાં નીકળેલાં હાથીઓનાં સરખસ કે જેમાં હીંદના મોટા રાજ્યવંશીઓ હતા, તેમાં હાથીપર બેસી ફરવાનું માન

હતી—રૂ. ૫૦૦૦ શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતા, રૂ. ૨૦૦૦ તલકચંદ અને શાપુરજી (અરજેજી ભટ્ટા), રૂ. ૧૦૦૦ સર જમશેદજી જીજીભાઈ, સર જહાંગીર કાવશજી જહાંગીર. શેઠા મહેરવાનજી મહેતા, શાપુરજી હોરમસજી હોરવર, મહેરવાનજી અને હોરમસજી મંચેરજી કામા, નવરોજ માણેકજી વહાડયા, રૂ. ૫૦૦ મહેરવાનજી એનડ સન્સ, શેઠ દોરાબ જમશેદજી તાતા, રૂ. ૪૦૦ જલભાઈ અરદેશર શેઠ, રૂ. ૩૦૦ શેઠ જાંગીર બમનજી પીટીટ, ખા. બા. મંચેરજી કાવશજી મરજખાન.

ખાનુઓનું ફંડ રૂ. ૧૦૯૬૬) નું ભરાયું હતું. મીસ શીરીન માણેકજી અરશેદજી તથા લેડી ધનબાઈ કાવશજી જહાંગીર તેનાં બા. સેક્રેટરી હતાં.

૨ ટાઇમ્સ ઑફ ઇન્ડિયા તા. ૧૫ મી આગસ્ટ ૧૯૦૫.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૧૬ મી આગસ્ટ ૧૯૦૫.

૪ „ તા. ૨૧ મી „ „

પારસીઓમાં એમનેજ મધ્યું હતું. એવણુ એક અછા યોડેસ્વાર હતા અને એક તોફાની ઘોડાએ નાખી દીધાથી થયલી ઇજાની અસરથી એવણુ ઇંદોર મધે યુજ્યા હતા.

તા. ૨૧ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૨ માહ ૧૨ (શે. ૧) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—રતનશાહ દાદાભાઈ આયરન ફાઉન્ડરી-વાલા—ઉમર ૫૫ (૪૭). એવણુ પોતાના સસરાના લોખંડનાં કારખાનામાં એક ભાગયા તરીકે જોડાયા હતા અને તેનાં કામકાજમાં સારો વધારો કરીએ હતા. ૧૮૮૭ માં એઓ પહેલવહેલા ઇંગ્લંડ જઈ ત્યાંથી અંચા વગેરે લોખંડકામની એજન્સીઓ લાવ્યા હતા અને મુંબઈની ધણીક મીલોના સાંચાકામ એઓની પહેડીએ ઇંગ્લંડથી મંગાવી આપ્યાં હતાં. ૧૮૮૮ ના મે મહીનામાં એવણુને લંડનની સીવીલ એન્જનીયરીંગની ઇન્સ્ટીટ્યુટના એસોશિયેટ મેમ્બર (એ. એમ. આઇ. સી.) ચુંટી કહાડયા હતા. ૧૮૯૬ માં એઓએ ડોલોખ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની ઉભી કરી અને તેના એજન્ટ થયા હતા. એવણે યુરોપ અને અમેરીકાની ધણીક મુસાફરીઓ કરી સાંચાકામનો ધણો અનુભવ મેળવ્યો હતો. ૧૯૦૨ માં નામદાર સરકારે એઓને સુલેહના અમલદારનું માન આપ્યું હતું.

તા. ૨૬ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૦ માહ ૧૨ (શે. ૧) ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી.

નવસારીની વડી દરેમેહેરમાં જશનો કરવા માટેનો જીનો ઓટલો કાઢી નાખી એક માલ સાથેનો નવો ઓટલો મુંબઈવાલાં બાઈ દીનબાઈ ને મરહુમ શેઠ જહાંગીરજી રસતમજી મોદીનાં વીધવાએ રૂ. ૪૫૦૦) ને ખરચે બંધાવી આપી તે બાજ દીને જશન કરી ખુલ્લો મુક્યો હતો.^૧

૧ શેઠા હોરમજી તથા જહાંગીરજી રતનશાહ દાદાભાઈના બાવા

૨ જામે જમશેદ તા. ૩૧ મી આગસ્ટ ૧૯૦૫.

આ મકાન ઉપર નીચે પ્રમાણે તખ્તી મારવામાં આવી છે:—

“શ્રી દાદાર હોરમજીની મદદ હોજો.”

“મુંબઈનાં રહેવાસી બાઈ દીનબાઈ તે મરહુમ શેઠ જહાંગીરજી રસતમજી મોદીનાં ધણીઆણી તથા મરહુમ શેઠ મેરવાનજી જીમજી ઉમરીગરનાં બેટીએ શ્રી નવસારી મધે “વડી દરેમેહેરમાં ભગરસાથ અંજીમનના વપરાસ માટે આ “ઓટલો માળ સાથે નવેસરથી બંધાવીને અંજીમનને સ્વાધીન “કરીએ છે. રોજ ૨૦ મો બેહેરામ ચઢદ, માહા ૧૨ મો “રખંદારમદ અમસારપદ સને ૧૨૭૪ યજ્ઞેજરદી શેહનશાહી, “તા. ૨૬ મી આગસ્ટ સને ૧૯૦૫ ઇસવી, સંવત ૧૯૬૧ ના “શ્રાવણ વદ ૧૪ ને વાર મંગળ.”

તા. ૪ થી સપ્ટેમ્બર

શેઠ દાદાભાઈ નવરોજીની બાજ દીને પડેલી ૮૧ માં વર્ષની સાલમરેહની ખુલાશીનો જખતીનો મેળાવડો મુંબઈ ઉપરાંત નીચલાં ૩૪ મથકોપર તે સાથ જણાવેલા મહરબોનાં પ્રમુખસ્થાન હેઠળ થયો હતો:—^૩

મુંબઈ—ઓ. મી. ગોખલે. મદ્રાસ—ડો. નાયર. અલાહાબાદ—પંડીત બીશંકરનાથ, અમદાવાદ—દી. બા. અંબાલાલ દેશાઈ, લાહોર—શેઠ ઉમરબક્ષ, બમનગર—વૈદ્યશાસ્ત્રી મણીશંકર ગોવીન્દજી, નડીયાદ—શા. બા. ત્રીપાઠી, નવસારી—સુબા સાહેબ શા. બા. ખાશોરાવ જાદવ, ઉદવાડા—મેખેદ દોરાબજી જમશેદજી સીધવા. બનારસ—બાબુ ગોવીંદદાસ. દમણ—રેવરંડ ફાધર સાંટઆં, પાદરા—મુનસફ મી. ઝવેરભાઈ ડુંગર. બેલારી—મી. દી. રવીવડ ચારલ્સ, તીનડીવાનમ—મી. વેનકાતમીર વકીલ, અજમેર—પંડીત કૃતેહચંદ બેરીસ્ટર, દીલ્લી—મી. મોતીલાલ દ્વારકાદાસ, દીહોર—નાયબ ફોજદાર મી. હીરજીભાઈ જગજીવનદાસ, નારાયણ—મી. પી. ગોવીંદ, બેલારી—મી. રાધવચારી વકીલ, વડોદરા—દીવાન સાહેબ બા. બા. કેરશાસ્ત્રી, ત્રીચીના—પક્ષી—મી. એસ. એસ. વ્યાસરાવ, ગોપીચંદી પાલાપલ—મી. વેંકટરાવ પક્ષીડર, મેંગલોર—મી. પુરશોતમ રામજી, લખનો—ડો. હરીદત પંચ, અમરીતસર—બાબુ કનઈયાલાલ વકીલ, કોઈમબેતોર—મી. રામસ્વામી આયર, પારડી—મી. લલ્લુભાઈ ભગવાનજી, પોરબંદર—શેઠ અબ્દુલ કરીમ ઝવેરી, કરાંચી—મી. રતનસી.

એ ઉપરાંત મેળાવડા નીચલાં મથકોએ થયા હતા:—

બોરસદ, કાનપોર, પાલઘાટ, રાસ, શુતી.

એ પ્રમાણે ઉપલાં ૩૪ શહેરોમાં મી. દાદાભાઈની સાલ-મેહ પાળવામાં આવી હતી. (છેલાં પાંચ શહેરોની સલાના પ્રમુખોનાં નામો મળ્યાં નથી તેથી તે આપવામાં આવ્યાં નથી.)

તા. ૭ મી સપ્ટેમ્બર.

વડોદરાના દીવાન ખાંબળાદુર કેરશાસ્ત્રી રસતમજી દાદાયાનજીની એક ઓઇલ પેન્ટીંગની મોટી તસ્વીર નવસારીના વતનીઓ તરફથી તૈયાર કરી બાજ રોજ તેમની સાલમેહના મુબારક દીવસે ત્યાંના લક્ષમણ હાલમાં સુબા સાહેબ રાવબહાદુર ખાશોરાવ જાદવે એક મોટા મેળાવડાની હજીરમાં ખુલ્લી મુકી હતી.^૪

૩ સાંજ વર્તમાન, તા. ૧૩ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૫.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૫.

આ છબીની નીચે એક નાની ચાંદીની તખ્તી જડેલી છે, જેમાં કોતરેલું છે કે, બા. બા. કેરશાસ્ત્રી રા. દાદાયાનજી બી. એ. એલ. એલ. બી. વડોદરા રાજ્યના દીવાન. દીવાનપદ મળ્યું તા. ૧ લી જુલાઈ ૧૯૦૪

નવસારીની પ્રજા તરફથી છબી ખુલ્લી મુકવાની તારીખ ૨૬ મી આગસ્ટ ૧૯૦૫.

તા. ૧૨ મી સપ્ટેમ્બર.

મુંબઈ ખાકાના મુંડી કહાડેલા ૧૧ મુંડા રમ-
નસરા તમા ૧૧ પારસી મુંડા રમનારાઓ વચ્ચે આજ
દિને મુના મધે રમાયલી ક્રીકેટ મેચમાં પારસીઓ
૧ ઇનીંગ અને ૨૨૬ રને જીત્યા હતા.^૧

તા. ૧૫ મી સપ્ટેમ્બર.

કરાંચીની ચારસી નાટકશાળામાં જે શાપુરજી અને એ.
ચારશીક નામના ચેમપીયન યુરોપીયન વચ્ચે રાત્રે નવ
વાગે મુકાબાજીની એક મેચ રમાઈ હતી, જે જોવા માટે
યુરોપીયન આશીસરો તથા દેશીઓ મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા
હતા. પહેલી સાઉથ વેલ્સ ખેડડસંઘના કમાનડીંગ આશીસર
કરનલ કીંગ હન્ટરે અમપાયરનું કામ બજાવ્યું હતું. શરત
જ રાઉંડની હતી અને જી આઉંસના ગલવસ પહેરવાના
હતાં. પહેલાજ રાઉંડમાં, રમત શરૂ થવા પછી એ મીનીટમાં,
પારસી બોક્સરે એવો તો જોરમાં એક મુકકો લગાવ્યો કે
સામેવાળો નીચે જમીનપર પડી ગયો અને ઠેરવેલા વખ-
તમાં તે પાછો ઉભો નહી થઈ શકવાથી અમપાયરે તેને
હારેલો જાહેર કર્યો અને એ રીતે એ પારસી ચેમપીયન
ર. ૨૦૦ નું ધનામ જીતી ગયો, જે ધનામ મી. બરજોરજી
દુબાશે આપ્યું હતું. એ જીતનાર પારસી ગૃહસ્થને મી.
આલીવાળાએ એક હીરાની વીંટી પણ બક્ષેશ આપી હતી.
(મી. જે. શાપુરજી આ વેળા નોર્થ વેસ્ટર્ન રેલ્વેમાં
ગાડ હતો).^૨

મુના મધે નામદાર ગવરનરની ટીમ તથા મી. જમ-
શેદજી પટેલવાલા ટીમ વચ્ચેની ક્રીકેટ મેચમાં છેલ્લી ટીમે
૧૭ રને જીત મેળવી હતી.^૩

૧ ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તા. ૧૩ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૫.

પારસીઓનો પહેલો દાવ.

હોમી કાંગા, ક્રીકેટ બોલ્ડ સ્ટાઇલમેન.....	૨૩૩
એમી મોદી, બોલ્ડ ક્રીડલ, ક્રીકેટ સ્ટાઇલમેન.....	૨૬
કેદી મીસ્ત્રી, સ્ટમ્પડ આઉટ, બોલ્ડ સ્ટાઇલમેન.....	૮૬
મેહેરહોમજી, બોલ્ડ સ્ટાઇલમેન.....	૦
દાંડવાળો બોલ્ડ સ્ટાઇલમેન.....	૨૬
દીનશાહ કાંગા, બોલ્ડ પોવેલ, ક્રીકેટ લીથસ.....	૭
રાબ, બોલ્ડ ક્રીડલ.....	૨૫
પાવરી (નોટ આઉટ).....	૩૬
જે. દુબાશ, બોલ્ડ ક્રીડલ.....	૦
કે. બી. મીસ્ત્રી (અજમેરવાળો), બોલ્ડ ક્રીડલ.....	૬
ચારડન, બોલ્ડ એગ.....	૬
મરચુટજી.....	૪૦

જીમલો...૫૦૩

૨ જમ્બેજમશેદ, તા. ૨૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૫.

૩ , , તા. ૧૬ મી , ,

શ્રેષ્ઠ માણેકજી ફરફુનજીએ પંચમહાલમાં દક્ષિણની
આબુખાલુ એક જમણી વામ કાટકતો હતો તેને આજ
દિને હાર કરી નાખ્યો હતો.^૪

જંજીબારના પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રેષ્ઠ માણેકજી બહ-
મનજી દલાલને જરમનીના નામદાર સાહનસાહે “બોરડર
ઓફ ધી કાઉન” નો ચાંદ એનાયત કીધો હતો.^૫

તા. ૧ મી ઓક્ટોબર.

રોજ ૧૮ માહ ૧ (શે. ૧) ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરજી—નવરોજજી માણેકજી લંગડાના—ઉમર
વર્ષ ૧૮). એવજી અત્રેના એક દલાલ હતા. એવજી
પોતાની જવાનીનાં કેટલાંક વર્ષો ચીનમાં ગુમચી હતાં.
ચીનમાં મેશરસ કાવસજી લંગડાનાની પેઢી ધીકતી હતી,
જેનાં કેટલાંક બારકસો દરીયામાં ફરતાં હતાં. એક બાર-
કસ એક વાર તોફાનમાં સપડાયું, તેને કપટાન કલાકે
બચાવ્યું હતું. તે કપટાનને પેઢી તરફથી મેજબાની આપી,
જ્યાં તેણે કજીલાત આપી કે, મારાં પેહલાં બાળકને હું
“લંગડાના” નામ આપીશ. તે કપટાનને ત્યાં પેહલાં
બાળક તરીકે એક બેટી જન્મી હતી, જેનું નામ
“લંગડાના” આપવામાં આવ્યું. એ છોકરી મોટી થયા
પછી એક બાહોશ માનારી નીવડી હતી. મરજીમને કેટ-
લાંક અગતના સવાલો ઉપર વર્તમાન યત્રોમાં વીવેચન
કરવાનો શોખ હતો. એવજી વાંદરા ખાતે વસતા હતા.
કુતરાં ઉપરનો કર, લેડી જમશેદજી પુલપરનો વેરો,
છાશતીનાં ઘરો ઉપરના કર વગેરે સવાલોપર એવજી ચર્ચા
ચલાવી હતી.

તા. ૨૪ મી ઓક્ટોબર.

અમદાવાદમાં લાલ દરવાજે “પારસી જીમખાના”
માટે બંધાયેલું નવું મકાન બોલ્ડ મુકવાની કીઆ આજ
દિને ત્યાંના કલેક્ટર મી. દોડરેટે એક મોટા મેળાવડાની
હજુરમાં કીધી હતી.^૬

તા. ૩ જી નવેમ્બર.

નામદાર સાહજીદો પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ અને તેની
બાનુ આજ દિને એડન આવી પુર્યાં હતાં, અને કીનારે
નહિં ઉતરતાં મનવાર ઉપરજ રહ્યાં હતાં. એડનનો

૪ જમ્બેજમશેદ, તા. ૬ મી ઓક્ટોબર ૧૯૦૫.

૫ સાંજ વર્તમાન, તા. ૬ મી ઓક્ટોબર ૧૯૦૫.

૬ જમ્બેજમશેદ, તા. ૨૮ મી ઓક્ટોબર ૧૯૦૫.

ખીએડીયર જનરલ તથા રેસીડન્સીના અમલદારો મનવાર પરજ તે નામદારને માન આપવાને ગયા હતા. શેઠા કાવસજ દીનશાહ અને ભાઈઓની પહેડીએ તે નામદારો પર ઉંચી જાતની કુટોની ટેપલીઓ બેટ મોકલી હતી, જે માટે તેઓનો શાહજાદાના લોડ ઇકવેરી ઇન વેડીંગે આભાર માન્યો હતો.^૧

મુંબઈના એક મરહુમ વડા દસ્તુર સમશુલ ઓદમા દસ્તુર પેશાતનજ બહેરામજ સંજલ્લાની યાદગારી જળાવવા માટે એક દફતર (memorial volume) ડા. ઇ. ડબ્લ્યુ વેસ્ત તથા ખીજ ૧૧ યુરોપીઅન, અમેરીકન વિ. યુનિ. સાવાઓએ સાથે મળી જુદા જુદા વિષયો ઉપર લખાણ કરી બાહર પાડ્યું હતું.

તા. ૯ મી નવેમ્બર.

પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ હિંદુસ્થાન ફરવાને નીકળ્યો તે આજ દીને મુંબઈ આવ્યો હતો. તેને પાલવા બંદરેથી ઉતરતાં પહેલ વહેલું આવકારનું માનપત્ર મુંબઈનાં મ્યુનીસીપલ કારપોરેશન તરફથી આપવામાં આવ્યું હતું. તે પ્રમુખ હાનરેબલ સર પીહોજશાહ મેહરવાંજ મેહતા, સી. આઇ. ઇ. એ જુલંદ અવાજે વાંચી સંભળાવ્યું હતું.

ખીજે દીને શાહજાદા પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ ઉઘાડવાની ક્રિયા કરવા આવતો હતો તે વેળાએ ગીરગાંમના લતા તરફથી એક પારસીની ભાષા લઇ જવામાં આવતી હતી, જે પર નજર પડતાં શાહજાદાએ તુરત પોતાની ટોપી ઉતારી પાડી હતી અને પાયદસ્ત પસાર થઇ ત્યાં સુધી ઉઘાડે માથે બેઠા હતા. આ જોઇ ખીજ સાથ-વાલાઓએખા ટોપી ઉતારી હતી. નવા પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ ઉઘાડવાની ક્રિયા કરવા જતી વખતે તેજ રસ્તા ઉપર મરહુમ શેઠ હોરમજજ વાડીઆનાં આતશબેહેરાંમના દરવાજા આગળ શેહનશાહી પારસીઓના બંધે દસ્તુરો તથા ધણીક મોબેદોએ જમો પીછોડી સાથે ઉભા રહી પ્રીન્સની ગાડી થોભાવી અવસ્તા બાપામાં આશીરવાદ દીધા હતા.

તા. ૧૧ મીએ અત્રે ઉધડનારાં નવાં મ્યુઝીયમનો પાયો નામદાર શાહજાદાએ નાખ્યો, તથા નામદાર પ્રીન્સેસને અત્રેની દેશી બાનુઓ તરફનો આવકાર તથા માનપત્ર ટાઉન હોલમાં આપવામાં આવ્યું હતું. બધી જાતની દેશી બાનુઓ ભેગી મળી હતી. નામદાર પ્રીન્સેસને સીહડીપરથી ચહડતાંજ લેડી દીનબાઇ દીનશાહ પીટીટે આજુ મીધું કીધું

હતું. માનપત્રો ઇંગ્લેજ, ગુજરાતી, મરાઠી તથા ઉરદુ ભાષા-ઓમાં હતાં. લેડી જમશેદજીની વતી તેમનાં બેટી વીર-બજજ બંહગીરજ દાવરે ગુજરાતી માનપત્ર વાંચી સંભળાવ્યું હતું. સધળી ગોઠવણો લેડી ધનબાઇ રેડીમન્ટ તથા મીસ શીરીન માણેજજ ખરશેદજ, તે એ કામને થકી નેમાયલી કમિટીના ઓનરેરી સેક્રેટરીઓએ, કીધી હતી. એજ સાંજે મેદાનનો મેળો ઉઘાડ્યો હતો, જે ખા. બા. મંચેરજ કાવસજ મરજબાંનની કારસાજથી ફતેહમંદ થયેજ હતો. ત્રીજે દીને એટલે તા. ૧૨ મીએ રવીવાર હોવાથી પ્રીન્સ તથા પ્રીન્સેસ કેટનાં મોટાં દેવલમાં બંદગી કરવા ગયાં હતાં પછી પ્રીન્સેસ કામા હોસ્પીટલ જોવા ગયાં હતાં.

નામદાર પ્રીન્સેસ ટાઉનહોલના બાનુઓના મેળા-વડાથી અતીશય રાજ થયાં હતાં અને તેવજ તે વિષે પોતાની ખુશાલી જાહેર કરી લેડી ધનબાઇ જેહંગીર કાવસજ ઉપર પોતાના લેડી-ઇન-વેડીંગ લેડી ઇવા ડગ-ડેલ મારફતે એક કાગળ લખાવ્યો હતો તથા તેવજુને બેટ આપવામાં આવેલી આલબમથી પણ તેવજુ ધણા મગન થયાં હતાં. લેડી ડગડેલે નામદાર પ્રીન્સેસ તરફથી લખતાં લેડી જેહંગીરને જણાવ્યું કે ‘શનીવારને દીવસે ટાઉન-હોલમાં થયલા મેળાવડાથી નામદાર પ્રીન્સેસ બહુજ રાજ થયાં છે. તે દેખાવ બેશક ધણોજ મનોરંજક અને બેહદ મનમોહક હતો જે અમારી યાદદારતમાં સદા જળવાઇ રહેશે. નામદાર પ્રીન્સેસને તમે ઉપર પોતાનો ફોટોગ્રાફ મોકલી આપતાં બહુ ખુશાલી ઉપજે છે.’ નામદાર પ્રીન્સેસે ઉપલાં પત્ર સાથે લેડી જેહંગીર ઉપર પોતાના હાથની કાંધેલી સહી સાથે સખી મોકલી હતી. લેડી જમશેદજ જજબાઇ તથા લેડી દીનબાઇ પીટીટે પણ નામદાર શાહજાદાએ પોતાની સખી બેટ કરી હતી.

તા. ૧૬ મીએ નામદાર શાહજાદાએ કેટલાક દેશી અગ્રેસરોની સરકારી મેહલમાં મોલાકાત લીધી હતી, જેમાં પારસીઓમાં સર જમશેદજ જજબાઇ બારોનેટ, હાનરેબલ સર પીરોજશાહ મેહેરવાંજ મેહતા અને શેઠ બેહેરાંમજ મેહેરવાંજ મલબારી હતા.

વળી સર શીરોઝશાહને નામદાર પ્રીન્સ તથા પ્રીન્સેસ ખાસ ખાનગી મુલાકાતનું માન આપીને તેમની સાથે જુદા જુદા અમત્યના સવાલો વિષે વાતચીત કરી હતી. તે નામદારે જણાવ્યું કે મુંબઈની પ્રજાએ જે હરખલરેલો આવકાર આપ્યો છે તેથી તેઓ પોતાની પ્રજાની ઉમદા રાજ્યલક્ષ્મી જોઇને બેહદ ખુશ થયાં છે અને પ્રજાના આગેવાન તરીકે પ્રજાના તેવા ચાહ માટે તેઓએ સર શીરોઝશાહ આગળ પોતાના આભારની

લાગણી જાહેર કરી હતી. આ પ્રસંગે નામદાર પ્રીન્સેસે પોતાની સુદર આલબમમાં ઓટોગ્રાફ સહી મેલવાનું માન સર શ્રીરોજશાહને આપ્યું હતું.

પ્રીન્સના માનમાં થયેલી જંગી રોશનીમાં જે નાના મોટા અકસ્માતો બનવા પામ્યા હતા, તેમાંના ઘણા ખરા પારસી એમ્બ્યુલંસ ઓગેડના સભાસદો તરફથી સમય-સુચકતા વાપરી સાબ કરવામાં આવ્યા હતા. પહેલી ગોઠવણ મુજબ પારસી ઓગેડના ૪૦ સભાસદો એક્ષીનરટન હાઉસ રકુલની પેરેડ ગ્રાઉન્ડ પર એકઠા થઈ સર્વે એમ્બ્યુલંસ સામગ્રી સહીત પોતપોતાના આગળથી નક્કી કરેલા સ્ટેશનો પર જવા સાંજનાં છ કલાકે ઉપડ્યા હતા.

એ પ્રમાણે પારસી એમ્બ્યુલંસ ઓગેડ કે જેને મુંબઈની સૈથી સરસ ઓગેડની ઉપમા આપવામાં આવી છે, તેના સભાસદોએ છેલ્લી બાદશાહી પધરામણી તથા રવાનગી વેળાએ ચાર જનો ખુવાર થતાં, તથા ૬ જનો ત્રણ ગંભીર બનતા અટકાવ્યાં હતાં. જેથી તેના સુકાનીઓ મી. જ્યોર્જ હંડ તથા મી. મોતીશા ધન્યાદને પાત થયા હતા.^૧

૧ ઓગેડના જાણીતા સ્ટેશન માસ્ટર મી. ડોસાલાખને નામદાર પ્રીન્સેસ ઓફ વેલ્સે સ્ટેશન ઉપરથી ઉપડતી વેળા તેવણે કરેલી સારી ગોઠવણની પીછાણમાં મેડેલીયનો બેટ ડાખા હતા. મી. ડોસાલાખની એ રેલ્વેના ટ્રાફિક મેનેજરે સર વોલ્ટર લોરેન્સ સાથે ઓળખાણ કરાવી હતી અને નામદાર પ્રીન્સેસે મી. ડોસાલાખએ બાદશાહી રવાનગીના સંબંધમાં ઓગેડ સ્ટેશન ઉપર કરેલી ગોઠવણની પીછાણમાં ઉપલા મેડેલીયનો બેટ ડાખા હતા.

નામદાર શાહજાદાએ મુંબઈથી વીદાય થયા આગમ્ય નામદાર ગવર્નર લૉડ લેમીંગ્ટન પર કાગળ લખ્યો કે “મુંબઈની દીલસોઝ વલણથી અમને એમ લાગ્યું છે કે અમે જાણે અમારે ઘરેઘરે અમારાં પોતાનાં લોકોની વચ્ચે વચ્ચે છીએ.”

બીકાનેરમાં નામદાર શાહજાદાએ માહારાજના પ્રાખ-વેટ સેક્રેટરી મી. આર. ડી. કુપરને મેહલ તથા કેંપની સારી ગોઠવણ કરવા માટે “પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ મેડલ” આપ્યો હતો.

નામદાર શાહજાદાની તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બરને દીને કલકત્તા ખાતે બેટ લેવામાં નીચલા પારસીઓ બીરાજ્યા હતા:—શેઠા રસતમજ ધનજીભાઈ મહેતા, સી. આઈ. ઇ; નસરવાનજી રસતમજ મેહતા, અરહેસર ધનજીભાઈ પટેલ, રસતમજ હીરજીભાઈ મા. રસતમજ, એસ. સી. શેઠા, નવરોજજી જમાસપજી અરજણી, આર. ફરામજી, કાવસજી માણેકજી રસતમજ, બેહરામજી રસતમજ મેહતા, આઈ. સી. એસ; માણેકજી રસતમજ મહેતા.

પેશાવરથી પ્રીન્સ અને પ્રીન્સેસ ખાબજર પાસમાં થઈ લુંડીકાટલ સુધી મુલાકાતે ગયાં હતાં. એ મુસાફરી

તા. ૧૦ મી નવેમ્બર.

નામદાર શાહજાદાએ આજ રાત્રે ૧૦ કલાકે સેક્રેટરી-એટનાં દીવાનખાનામાં લેવી ભરી હતી જે વેળા ખાનગી એન્ટ્રીમાં નીચલાઓ હાજર થયા હતા:—

શેઠા બમનજી દીનશાહ પીટીટ, બમનજી જમશેદજી દસ્તુર, ડા. કાવસજી હોરમજી, ખા. બ. દારાશાહ રતનજી ચીરાગર, સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ, ફરદુનજી કુવરજી તારાપોરવાલા, શમસુલ્લોહમા ખા. બ. દ. હોસંગ ગમારપ, સર જમશેદજી જીજીભાઈ, સર જહાંગીર કાવસજી જહાંગીર, ડા. કાવસજી એલજી દાદાચાનજી, ખા. બા. મચેરજી કાવસજી મજીખાન, નવરોજજી દોરાબજી ખંડાવેલાજી, નવરોજજી માણેકજી વાહાડયા, ખા. બા. નવરોજજી પેસ્તનજી વકીલ, ઓ. સર શ્રીરોજશાહ મહેરવાનજી મહેતા તથા રસતમજ મહેરવાનજી પટેલ.

તા. ૧૨ મી નવેમ્બર.

મેશરસ દાદી અને ફરાંમરોજ ખરશેદજી ગોલવાલાએ પોતાના વિક્ટોરિયા સ્વીમીંગ બાથમાં આજ દીને નામદાર બાદશાહી જોડાની આમદની યાદગારીમાં એક મોટા મેળાવડા સન્મુખ દશ કલાક લાગત ખાંધા પીંધા વગર, વગર અટકવે “ગ્રેસ્ટ સ્ટોકસ” થી તરવા કરવાનો એક પ્રયોગ ફોલ્ડમંદાથી કરી બતાવ્યો હતો.^૨ સેવંટે પ્રમુખ સર જમશેદજી જીજીભાઈએ બધે ભાઈએને મેળાવડા તરફથી શાખાથી આપી હતી.^૩

તા. ૧૫ મી નવેમ્બર.

અત્રેની હાઇ કોર્ટના એડવોકેટની પરીક્ષા આજ રોજથી ચાલુ થઈ તેના એક પરીક્ષક તરીકે નામદાર જડજીએ શેઠા દીનશાહ ધનજીભાઈ દાવરને નેમ્યા હતા.^૪

ઘણી સગવડભરી અને જડગી બનાવવા માટે નામદાર પ્રીન્સેસે મી. ધનજીભાઈ કોમેડોરની સેવાઓની કદરસનાસી ડાખી હતી. મી. ધનજીભાઈએ માર્ગમાં ઘોડા બદલવાની એવી તો અચ્છી ગોઠવણ કરી હતી કે લુંડીકાટલ જતાં અને ત્યાંથી પાછા ફરતાં નામદાર પ્રીન્સેસને જરાપણ નાહકનું ખોટી રહેવું પડ્યું નહતું. નામદાર પ્રીન્સેસે એવી અચ્છી ગોઠવણ માટે મી. ધનજીભાઈને સૈથી પહેલી શાખાથી આપી હતી.

નામદાર શાહજાદા તા. ૧૬ મી માર્ચ ૧૯૦૬ ને દીને કરાંચીથી પાછો હાંડગાંડ સીધાર્યો હતો.

૨ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા તા. ૧૧ મી નવેમ્બર ૧૯૦૫.

૩ બાથના ઓ. સેક્રેટરી મી. રસતમ અરહેસરજી પેમાસ્ટર વકીલે આ પ્રયોગની ખુબીઓ કદી સંબળાવી વેલાવતા મુનંદા તરનાનાઓ સાથે આ પારસી નીરલાઓની સહનસહિતની સરખામણી કરી હતી.

૪ જમશેદજી, તા. ૧૩ મી નવેમ્બર ૧૯૦૫.

૫ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તા. ૧૭ મી નવેમ્બર ૧૯૦૫.

એકઠ્ઠયમમાં આવેલાં લીજ ખાતેનાં પ્રદર્શનમાં નમુનાઓ જતામને સાફ પસંદ કરવા માટે નેમવામાં આવેલાં બુરજોમાં મુખ્યતાથી ૧૦ નશરવાનજી માણેકજી એજન્ટ દ્વારા જ એક બુરજ તરીકે નેમવામાં આવ્યા હતા અને તેજણે જાનવેલાં તારીફનાયક અને અપક્ષપાત કામને માટે એકઠ્ઠયમની સરકારે પોતાના ઉદ્યોગખાતાનાં પ્રધાન મારફતે ૧૦ દુપરનો આદાર માન્યો હતો.^૧

તા. ૨૦ મી નવેમ્બર.

રોજ ૮ માહ ૩ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મુખ્યત્વા નામદાર ગવરનરની લેટસર્વેટીવ કૉનસીલના મુનીસીપાલ કાર્પોરેશન તરફના અધિકારી તરીકે હાન રેખત પોરોજશાહ મેદરાંનજી મેદતને આજ દીને પાછા મુડી કાઢ્યા હતા.^૨

મરણ—ખાન્યાહદુર દાદાભાઈ પાંડવજી મેદવાર^૩—ઉમર ૫૫ (૮૨). એવણુ આગલા વખતના એક જાણીતા એક્સપ્રીનમેન્ટનીયન હતા, અને સરકારી નોકરીમાં ૧૮૮૧ માં અધ્યાપન લગાડી વેળા અને ૧૮૪૩ માં ગીયાંની અને હેદાયતની લગાડ્યામાં અને ૧૮૪૬ તથા ૧૮૮૮ માં પંચગતી જે લગાડ્યા વખતે એઓ કમીસરીયેટ ખાતાં સાથે તે તરફ ગયા હતા. ૧૮૫૭ ના જંગવા વખતે અને ૧૮૬૭ ની એપીસીનીઆની ચઢાઈ વખતે પુનાની કમીસરીયેટ ઓર્ગાઇઝના હેડ ક્લાર્ક તરીકે એવણુને ખાન્યાહદુરનો ખેતાય આપ્યો હતો. યાદ પેનશન પર એધો છાંડી પુનામાં એકાંત જીવે ચુકરતા હતા. વર્તમાન પત્રમાં પોતાની માલીતીને લગતી યાગદો એવણુ અવાર નવાર લખતા હતા. ૧૮૬૪ માં એવણે અધ્યાપનીરતાન, સીધ, બુચીરતાન તથા પંચગતમાં ૬૦ વરસ ઉપર જે ફેરફારો થયા હતા, અને સીધ તથા પંચગતના મુલકો ખાંજેએ પોતાની હકુમતમાં લીધા હતા તેની તવારીખનું આખાનીકું લખી પ્રગટ કર્યું હતું.^૪

તા. ૨૮ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૬ માહ ૩ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરણ—આદરજી ભીમજીભાઈ ખમ્બનદાર^૫—ઉમર ૫૫ (૭૨). એવણુ તારાપોરના રહીશ હતા. પોતાની

જીંદગીનો મોટો ભાગ નીઝામ સરકારની સલતનતમાં નાનદેર અને બીજાના ખમ્બનદાર તરીકે પસાર કાધો હતો. પોતાની ૧૫ વર્ષની ઉમરે પોતાના પીતાજી સાથે નીઝામની સલતનતમાં ગયા હતા, અને ૧૦ વર્ષ પછી જ્યારે એમના પીતા રીટાયર થયા ત્યારથી એવણુ ખમ્બનદાર નેમાયા અને ૨૭ વર્ષ સુધી સેવા કરી પોતાને વતન રીટાયર થયા હતા. ૧૮૬૩-૬૪ માં તારાપોરનું કોખમું આંધની વેળા એવણે ઘણી સેવા બજાવી હતી.

તા. ૨૬ મી નવેમ્બર.

ખમ્બનદારના નામદાર જામ સાહેબે પોતાના જ્ઞાતાનાં બાનુ તખીય તરીકે રૂ. ૨૫૦ ના દરમાયાએ મીસીસ માણેકયાઈ હોરમસજી દાદીનાની નેમણુંક કરી હતી. ૩૦ માણેકયાઈ દાદીના આપણા હાંદના દાદા શેઠ દાદાભાઈ નવરોજજીનાં બેટી થાય છે.^૬

તા. ૩૦ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૮ માહ ૩ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરણ—ડાક્ટર પેસનજી ઉકરજી—ઉમર ૫૫ (૪૩). સરકારી હજનેરી ખાતાંવાળા મરહુમ શેઠ ઉકરજી સોરાબજી મુરેખાનવાળાના વડા દીકરા. અંગ્રેની મેડીકલ કૉલેજમાં ૩૦ વર્ષ અભ્યાસ કરી છૂટાંડ ગયા, અને ૧૮૬૧ માં એડીનબરોની રાયલ કૉલેજ ઓફ સર્જન્યનસ એન્ડ પ્રીક્ટીસીયનસની પરીક્ષા પસાર કરી લંડનનાં મેડીકલ અને સર્જકલ હોમના હાઉસ સર્જન્યન તથા ઓરતો અને બચ્ચાંઓની હોસ્પીટલના ડેમનસ્ટ્રેટર નેમાયા. જે પછી મુખ્ય આવી પ્રેક્ટીસ કરતા માંડી અને મચી ગયા હતા. એવણુનું મરણ વેસાવાની ખાડીમાં નાહતાં ડુબી જવાથી નીપજ્યું હતું.

તા. ૫ મી ડીસેમ્બર.

ધરાનના એક જરથોશ્ટી વેપારી અરખાખ જમશેદ બહમનને રશીયાના નામદાર ઝારે જે સોનાના ચાંદ તથા માનપત્રો એક રૂકો આપ્યો હતો.^૭

તા. ૭ મી ડીસેમ્બર.

ખાન્યાહદુર મનચેરજી કાવજી મરજખાન, સી. આઇ. ઇ. ને નામદાર સરકારે મુખ્યતા ૪૦ સં ૧૯૦૬ નાં શેરીફ નેમ્યા હતા.^૮

૧ જામે જમશેદ, તા. ૪ થી ડીસેમ્બર ૧૯૦૫.

૨ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તા. ૨૧ મી નવેમ્બર ૧૯૦૫.

૩ શેઠ પોરોજશાહ દાદાભાઈ મેદવારના બાવા.

૪ શેઠ રસતમજી અને બેહરામજી આદરજી ખમ્બનદારના બાવા.

૫ જામે જમશેદ, તા. ૨૫ મી નવેમ્બર ૧૯૦૫.

૬ જામે જમશેદ, તા. ૨૬ મી નવેમ્બર ૧૯૦૬.

૭ જામે જમશેદ, તા. ૭ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૫.

તા. ૧૪ મી ડીસેમ્બર.

આજ જરબાજ નવરોજી વાડીઆએ ચોપાટી મધે પંચાતની જગા ઉપર પારસી શીવર હોસ્પીટલને માટે એક મકાન બાંધવાને રૂ. ૩૦૦૦૦) ની રકમ મુંગળની પારસી પંચાએતનાં ફંડના ત્રસ્ટીઓ ઉપર મોકલી આપી હતી.^૧

તા. ૧૫ મી ડીસેમ્બર.

હેદરાબાદના નામદાર નીઝામની ૪૦ માં વર્ષની જુબીલીની ખુશાણીમાં આજ દીને ત્યાંની મરહુમ શેઠા વીકાજી તથા પેસતનજી મેદરજીની દરેમેદરમાં દસ્તુર ખુર-શેદજી બેદરામજી જમારપ આશાનાએ પોતાને ખરચે શુકરગુજરીનું એક જશન કીધું હતું, જેમાં હેદરાબાદના બધા જરથોસ્તીઓ પોતાનાં કુટુંબ સાથે શામેલ થયા હતા.^૨ જશનની કીયા પુરી થવા બાદ દસ્તુર મોસુફે એક સુભા-ખીત ભાષણ કરી નામદાર નીઝામનાં રાજ્યમાં તેની તમામ આલમ ને રખત કેટલી સુખી અને સંતોશી છે અને તે સર્વે તેના રાજ્યપતી નામદાર નીઝામના અપક્ષ-પાતપણા અને તે નામદારના સખી તબેહને આભારી છે, એમ સમગ્રવી એવા ભલા પાદશાહને હરદમ ભલી દુવા ચાલવાને આપણો બુલંદ જરથોસ્તી ધર્મ જાણે આપણને ખાસ ફરજ પાડે છે, અને હર વખત જશન વગેરેની કીયામાં આપણે માથેના રાજકરતા પાદશાહને એવી દુવા-ઓ ગુજરવાનું ચોકસ ભણતર આવે છે. વળી નામદાર નીઝામની રીઆસતમાં બીજી કેમો કરતાં પારસી કેમ કેવા આલે દરજ્જેના માનમરતબા બોગવતી આવી છે તેનો ટુંક ઇસારો કરી તે નામદારની જુબીલીની ખુશાણીમાં તમામ જરથોસ્તીઓએ ભાગ લેવો અવશ્યનો જણાવ્યો.

ચઉમાહલા મેહલમાં પારસી ગ્રહસ્થે તથા ખાનુઓની મીજલસ મલી ત્યાં નામદાર નીઝામને આધુમીધું કરી મીસીસ બીખાઇજી ખરશેદજી બેદરામજી દસ્તુરે ઉરદુમાં મુખારકબાદીનો એડરેસ વાંચી સંભલાવ્યો હતો.^૩

તા. ૨૦ મીએ બાગે આમમાં રૈયત તરફનાં માન-પત્રો તથા નઝર અપાયાં, તેમાં પારસીઓ તરફનું પણ દસ્તુરજી, શેઠા શાપુરજી ચીનાઇ, જહાંગીરજી તારાપોરવાળા અને રતનજી રસતમકરામનાં ડેપુટેશને જઇ આપ્યું હતું. જ્યારે પારસીઓનાં ડેપુટેશન સાથે પધારેલા દસ્તુર

સાહેબ ખોરશેદજી પોતા તરફથી ખરા ફરખાની નસખીદ નઝર અપવા હાજર થયા, ત્યારે નામદાર પાદશાહ પોતાની બેઠકપરથી સહેજ ઉઠ્યા અને દસ્તુરજીના બંને હાથ પોતાના શીરપર ધર્યા, જાણે કહેતા હોય કે દુવા ગુજરે, તે તરાંહથી એ નઝર નામદાર નીઝામે સ્વીકારી હતી. આ દેખાવથી સઘળી મીજલસમાં નામદાર પાદશાહની આવી સાદાઇ તથા ખોદા તરફના તે નામદારના પાક એકાંત વીશે તે નામદારની તારીફ થવા લાગી હતી, તથા પારસી ડેપુટેશનવાળાઓને અતી સંતોશ થયો હતો.

એ ખુશાણીમાં અપાયલા ખેતાખેમાં શેઠ ફરફનજી જમશેદજી વાચ્છાને “નવાખ ફરેદુન જંગ” તથા નેમના ભાઇ શેઠ ખરજેરજી જમશેદજી વાચ્છાને “નવાખ ખરજેર જંગ” તથા શેઠ સોરાખજી જમશેદજી ચીનાઇ (મેડક ડીસ્ટ્રીક્ટના અવલ તાલુકદાર) ને “નવાખ સોરાખ જંગ બાદકુર” ના ખેતાખે આપ્યા હતા.^૪

તા. ૨૦ મી ડીસેમ્બર.

મરહુમ શેઠ દીનશાહ અરદેશ્વર ચીનાઇનાં પુત્રને માટે એવજાનાં કુટુંબે દેવલાલીનાં મરહુમ ડાક્ટર બાધુ-રજીવાલાં સેનીટેરીયમની પાસેની જગાપર એક મોટો ફ્લો બાંધાવી તે ઉપર વીંઝમીલ ગોઠવીને બીમારોને પાણીનું સુખ થાય એવાં જરૂરી કામ ઉપર ખરચવાને રૂ.૨૦૦૦) ની રકમ બેટ આપી હતી.^૫

બનારસ મધે ભરાયલાં આએ સાલનાં પ્રદર્શનમાં નીચલાઓને ચાંદોની બેટ થઇ હતી :—

સોનાનાં ચાંદો—મેશરસ ગોદરેજ અને બોમ્બસને કાયરમુફ તીજેરી માટે એક અને તાલાં માટે એક; માણિકજી પીટીટ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. ને સુતર માટે એક, તુયાજ અને હોઝીયરી માટે એક અને દોરા માટે એક મલી વળ્ય ચાંદો; હોરમજી દોરાખજી પદમજીને દખણ પેપર મીલસ-નાં કાગળે માટે; ચીસ આવાંબાહ પી. ઘડીઆળીને મુંથાજી-કામ માટે; મેશરસ કુવરજી ડી. મીસ્ત્રીને ટેબલ લાઇમે-નીયમ માટે; મેશરસ વારડનની કું. ને સીંગાર, સીંગા-રેટસ, માટીનાં વાસણો અને નળીઆં માટે બે ચાંદો; મી. મનચેરજી ફકીરજી પીઠાંવાળાને સરસ સખી ચીનારવા માટે; ખરશેદજી સોરાખજી જશાંવાલાને વૉટર લીફ્ટ અને વેનડીલેટર માટે.

રૂપાનાં ચાંદો—મેશરસ ફરામજી પેસતનજી ભમ-ગરાને લાકડાંનાં કાતરકામ માટે; બહમનશાહ એદલજી

૧ ભમે જમશેદ, તા. ૧૪ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૫.

૨ ભમે જમશેદ, તા. ૨૦ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૫.

૩-૪ ભમે જમશેદ, તા. ૨૬ મી જાનેવારી ૧૯૦૬.

૫ ભમે જમશેદ, તા. ૫ મી જાનેવારી ૧૯૦૫.

૬ ભમે જમશેદ, તા. ૨૩ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૫.

અમરને સરસ શરયત માટે; હોરમજી હોરાયજી પદમજી-
ને જલાંક ફોનો સીલીનડર માટે; મીસીસ પેસતનજી એમ.
ધીઆળી અને મીસ શીરીન એફ. માડનને યુંયજીકામ
માટે; સુનાઆઈ પાલજીજી મીસ્ત્રીને તથા મેશરસ આર.
એમ. દાડવાલા એંડ સન્સને કરીપાઉડર, ચટણી અને
શરયત માટે; મેશરસ હીરજી દુઆશને ટેબલ દારમોની-
અમ માટે; મેશરસ માણેકજી પુંજીઆજી એંડ સન્સને
ચટણી તથા જોલી માટે; મીસ આઈઆઈ લીમજીઆઈ
પાલમકોટને પોર્ટર માટે; એચ. કાવશજીને ગારી અને
બગી માટે.

કાંસાંનો ચાંદ—મીસ જરયામ સોરાયજી ખર-
મેદજી કામાને સીલક એમઆઈડી ફોટો ફ્રેમ માટે.

તાં ૩૦ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧૮ માલ ૪ (શેં) ૧૨૭૫ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—હોરમજી મનચેરજી ચીચગર—ઉમર વર્ષ
(૫૦). એવણે ૧૮૭૮ ના જાનેવારી માસમાં સોલીસીટરની
પરીક્ષા પસાર કરી હાઈ કોર્ટમાં સપત લીધા હતા, અને
મં. નાનુ નારાયણ કોહારી સાથે ભાગમાં 'નાનુ અને
હોરમજી' ના નામથી સોલીસીટરની પેટી ઉઘાડી હતી.
એઓની પેહડીએ ધણી નામના મેળવી હતી. એઓ એક
છાત્રદાર ખોલનાર તથા સારા લખનાર હતા. છેલ્લા બે
દહેકામાં એવણે હાઈ કોર્ટ જાહેર કુંપનીઓને લગતા
કેટલાક અગતનાં મુકદ્દમાઓ ચલાવવામાં ભાગ લીધા હતા.
પરસીઓને લગતાં કેટલાંક આગલાં ધર્મખાતાંઓની પુંજી
સાચવવાનાં ટ્રસ્ટડીટી એવણે કરી આપ્યાં હતાં. એવણે
ધણી સુપરેલા વિચારના હતા. ૧૮૮૪ માં પોતાના છોકરાં-
ઓની નવજોત એવણે સાંજે ઉજવેલ ગેલમાં પ્રાપ્તી હતી.
જે વખતે તે એક અસાધારણ અનાવ ગણાતો હતો.

તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

મરણ—એદલજી મેહરનોશજી ડોડીવાલા—ઉમર
વર્ષ (૮૪). એવણે સુરતના રૂસતમપરાના રહીશ હતા, અને
છેલ્લાં ૬૫ વર્ષ સુધી ચીન તથા જાપાન ખાતે વેપાર
કરતા હતા. આટલા જહાજ છતાં ભારે ઉતસાહી અને
મેહનતુ હતા. ગયાં ત્રણ વર્ષમાં ત્રણ વાર જાપાનથી અત્રે
આવી ગયા હતા, ત્યાં સુધી એમના ગત્રીસ દાંત સલામત
હતા, અને જાપાનની લગાઈ દરમ્યાન પણ મુસાફરી કરતા
અટક્યા નહી હતા અને તે મુસાફરી નોકર કે સોજતી
વગર એકલાએ કરી હતી. એઓ જાપાનમાંજ મુજબા
હતા. 'હીંદના દાદા' ના એઓ મીત્ર હતા અને વેલાનનાં

૧ જામે જમશેદ, તાં ૩૧ મી મે ૧૯૦૬.

કામકાજની પોતાની આગત એમનેજ સોંપતા હતા.
ખાવાપીવામાં ધણેજ અંદાજે રાખતા હતા. દંડુ પાણી
પીતા હતા નહી અને છેલ્લા ૩ માસપરજ જાપાનથી અત્રે
ફરે મારી ગયા હતા.

તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

આ વર્ષમાં યાને તાં ૧ લી જાનેવારીથી તે
તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૫ સુધીમાં મુંબઈના પારસી-
ઓમાં ૧૩૧૬ જન્મ થયાં હતાં.

એજ વર્ષમાં મુંબઈ મધ્ય પારસીઓમાં ૪૨૩
જોડાંનાં લગન તથા ૨૩ જોડાંનાં ગરનાં નીચે મુજબની
વીગને થયાં હતાં :—

નર. નારી. જીમ્લે.

લગન—૧૧ થી ૧૫ વર્ષનાં...	૧	૩૪	૩૫
૧૬ થી ૨૦ વર્ષનાં...	૧૨	૧૪૧	૧૫૩
૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં...	૧૧૯	૧૫૭	૨૭૬
૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં...	૧૪૫	૭૧	૨૧૬
૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં...	૯૪	૧૭	૧૧૧
૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં...	૩૫*	૨	૩૭
૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં...	૧૨	૧	૧૩
૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં...	૪૧	૦	૪
૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં...	૧૬	૦	૧
	૮૨૩	૪૨૩	૮૪૬

નર. નારી. જીમ્લે.

ગરનાં—૧૬ થી ૨૦ વર્ષનાં...	૦	૨	૨
૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં...	૧	૫	૬
૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં...	૨	૬	૮
૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં...	૩	૫	૮
૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં...	૯૬	૪	૧૩
૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં...	૨	૧	૩
૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં...	૨	૦	૨
૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં...	૧	૦	૧
૫૬ થી ૬૦ વર્ષનાં...	૨૬	૦	૨
૬૧ થી ૬૫ વર્ષનાં...	૧	૦	૧
	૨૩	૨૩	૪૬

* એમાં એક ૪૦) નો કુંવારો ધરાની ૧૭) ની કુંવારી સાથે.

† એમાં એક ૪૮) નો બીજવર ૩૦) ની કુંવારી સાથે.

‡ એ એક ૫૩) નો બીજવર ૪૧) ની કુંવારી સાથે.

§ એમાં એક ૩૮) વર્ષનો રંડાયલો ૪૨) વર્ષની રંડા-
ચલી સાથે.

§ એમાં એક ૫૬) નો ચાથવર ૩૭) ની રંડાયલી સાથે
તથા બીજો ૫૬) નો રંડાયલો ૩૯) ની રંડાયલી સાથે.

* એ એક ૬૨) નો રંડાયલો ૩૫) ની રંડાયલી સાથે.

એજ વર્ષમાં મુ'બઇ મધે પારસીઓમાં નીચે મુજબની વીગતે ૧૪૩૬ મરણ નીપજ્યાં હતાં :—

નર. નારી. બુમલે.				
તરતનાં જનમેલાં	૩૭	૩૩	૭૦	
૧ દીનથી ૧ માસ સુધીનાં ...	૫૪	૫૩	૧૦૭	
૧ માસથી ૧ વર્ષ સુધીનાં ...	૧૦૨	૯૦	૧૯૨	
૧ થી ૫ વર્ષનાં	૭૧	૮૩	૧૫૪	
૬ થી ૧૦ વર્ષનાં	૨૩	૧૯	૪૨	
૧૧ થી ૨૦ વર્ષનાં	૪૭	૪૪	૯૧	
૨૧ થી ૩૦ વર્ષનાં	૬૩	૬૬	૧૨૯	
૩૧ થી ૪૦ વર્ષનાં	૭૫	૬૨	૧૩૭	
૪૧ થી ૫૦ વર્ષનાં	૮૧	૩૭	૧૧૮	
૫૧ થી ૬૦ વર્ષનાં	૭૭	૭૨	૧૪૯	
૬૧ થી ૭૦ વર્ષનાં	૫૪	૬૬	૧૨૦	
૭૧ થી ૮૦ વર્ષનાં	૩૭	૫૬	૯૩	
૮૧ થી ૯૦ વર્ષનાં	૧૧	૧૪	૨૫	
૯૧ થી ૧૦૦ વર્ષનાં	૩*	૫†	૮	
૧૦૧ થી ૧૦૫ વર્ષનાં	૦	૧‡	૧	

૧૭૩૫ ૭૦૧ ૧૪૩૬

એ ૧૪૩૬ મરણ નીચલા લઠાઓપર થયાં હતાં :—

કોલાયા	૧૫	માહીમ	૬
કોટ	૩૧૬	વાંદરા	૩૩
ધોબીતલાવ	૨૫૪	સાંતાકુઝ	૨
કુરેણવાડી (થાકોરદ્વાર) ...	૩૬	સીમ	૨
ગીરગામ	૨૪	કુરલા	૩
ચોપાની	૧૮	પાહડી	૧
ગ્રાંટરોડ	૭૫	નાશકથી	૧
તારદેવ	૩૪	પુણાથી	૧
ગોવાલીઆ તલાવ	૯	સર જ. ઇ. હાસ્પીટલ ...	૨૦
ખાંયાલા	૮	મોટલાંબાઇ હાસ્પીટલ ...	૧૩
વાલકેશર	૩	આલબલેસ હાસ્પીટલ ...	૧૬
માહલક્ષ્મી	૨	ગોકલદાસ હાસ્પીટલ ...	૩
બાહેરકોટ	૭૮	કામા હાસ્પીટલ	૩
ખેતવાડી	૧૫૪	સર દીનશાહ પીટીટ ...	૧
નલખખર	૧૨	હાસ્પીટલ	૧
કામાટીપરા	૩	પારસી હાસ્પીટલ	૬૧
બેટાંકી	૨	ડાકટર મા સી ના ની ...	૪૨
બીંડીખખર	૧૪	હાસ્પીટલ	૪૨
ભાયખલા	૧૩	એ ડ મ સ વા ઇલી ...	૧
મજગાંમ	૩૭	હાસ્પીટલ	૧
પરેલ	૪૮	મરાઠા હાસ્પીટલ	૧૪
ચીચપોગલી	૬	આ ૨ ૬ ૨ રો ડ ...	૨
દાદર	૭	હાસ્પીટલ	૨
નાએગાંમ	૧	પારસી સુવાવડખાનું ...	૪૨

૧૪૩૬

* એમાં એક ૧૦૦) નો મરદ.

† એમાં એક ૧૦૦) ની ઓરત.

‡ એ એક ૧૦૫) વર્ષની ઇરાની ઓરત હતી.

૮

એ ૧૪૩૬ મરણ નીચલાં કારણોથી નીપજ્યાં હતાં :—

તાવ	૧૫૨	શાંધાને લગતાં દરદો ...	૧૧
મરકી	૨૦૧	જલ્દી તથા નાકવતી ...	૧૧૭
સાનતંતુને લગતાં દરદો ...	૧૪૬	ઇગન	૭
લોહી વીકાર	૫૬	આપધાત	૧૪૬
ખડી	૩૫	(૯ જેહર ખાઇને)	
છાતીને લગતાં દરદો ...	૧૭૯	૪ કુળી જળને	
શીતલા	૨૩	૧ આરી એથી	
ગોવડ	૫	કુદકો મારીને)	
કાલેગ	૩	હોનારત અકરમાત	
મરડો	૬૩	વગેરે	૩૬
અતેસાર	૭૫	૧ ગાડીની અડકતમાં	
નાસુર	૧૮	આવી જવાથી	
પીશાબને લગતાં દરદો ...	૨૬	૧ છાતીની નેસમાં	
પાંચનશક્તિને લગતાં ...		અકરમાત લોહી	
દરદો	૯૮	ની ગાંઠ બંધાવાથી	
ગલસુકો	૪	વાથી	
જનક અન્યવે	૧૬	૧ કુવાપર કપી	
સુવાવડ	૫	ટાંગવા જતાં	
અધુરે માસનાં જનમેલાં ...	૨૦	અકસમાનથી)	
મુવેલાં જનમેલાં	૫૬	સામાન્ય દરદો ...	૬૫

૧૪૩૬

§ એ ૧૪) આપધાતો ૧૦) પુરૂષ અને ૪) સ્ત્રીઓએ પ્રીધા હતા. પુરૂષોમાં એક ૪૧) વર્ષના કલાર્ક તથા બીજા ૨૫) વર્ષના રેલવે નોકરે માંદગીથી કંટાળી, એક ૩૬) વર્ષના એ સટામાં નાણાં જવાથી, એક ૩૦) વર્ષના ઘડીઆળીએ કાંઈ જાણાયલાં કારણ વગર, એક ૨૫) વર્ષનાએ રેલવેની નોકરીથી રજા મલવાની નીરાશીમાં, એક ૨૨) વર્ષનાએ મગજની અસ્થિર હાલતમાં, એક ૨૦) વર્ષનાએ ઉદાઉપણાના અવેશમાં અને ૧૮) વર્ષના જવાને ઉદાશીને લીધે એ આઠએ જેહર ખાઇને; એક ૪૫) વર્ષના દલાલે નાચારીને લીધે અને એક ૫૫) વર્ષના ઇરાની ખેડુતે કરજદારીને લીધે દરીયા તથા કુવામાં કુળીને આપધાત પ્રીધા હતા. સ્ત્રીઓમાં એક ૬૪) વર્ષની માંદગીથી કંટાળી અને બીજી ૪૫) વર્ષની તરતની થયલી વીધવાએ ભરથાર તથા છાકરાના મરણના ગમમાં બંધીએ જેહર ખાઇ, તથા એક ૩૬) વર્ષની સોવાસણે માંદગીથી કંટાળી કુવામાં પડી અને બીજી ૪૩) વર્ષનીએ મગજની અસ્થિર હાલતમાં એથે માળની બારીએથી નખાવી દઇ આપધાત પ્રીધા હતા.

§ હોનારતથી મરણ પામેલાં ૩) જણમાં ત્રણ પુરૂષો હતા. તેઓમાં એક ૭૦) વર્ષના બળરચી ગાડીની અડકતમાં આવી જવાથી, એક ૬૦) વર્ષનાએ મારે ખાધાથી છાતીની નેસમાં લોહીની ગાંઠ બંધાવાથી, અને એક ૨૫) વર્ષના જવાને એથે માળથી કુવાપર કપી બાંધવા જતાં અકસમાત કુવામાં પડી જવાથી મરણ પામ્યા હતા.

ઉઠમણામાં સખાવત ઠી સં ૧૯૦૫.

૩૦ ૧૩૧

તારીખ.	ઉઠમણ કાણુનું.	રકમ રૂપીયા.	આપનાર.	આધાર.
સને ૧૨૭૪ યજ્ઞદેવરદી. સને ૧૯૦૫ ઇસવી.				૧૯૦૫. તારીખ.
રોજ ૨૧ માઢ ૪ (શેં), તાં ૨ ડ ખંતવારી આઢ ખદમનડ ખરેખેડ પાવરી—	૨૨૫૨ પોતાની પુંડમાંથી રૂ. ૨૦૦૦) અને ખમે જમશેદ, ૨૮— ૧			
જેદેવ.	ખેરીઓ.			
„ ૧ „ ૫ (શેં), તાં ૧૨ મી „ શેડ હોરમજી આપુરજી ચોવીઆ—	૨૫૫૨૨૩. ૧૫૦૦૦) પોતાના, ૫૦૦૦) વીધવા સાંજ વર્તમાન, ૧૩— ૧			
વડીલ.	તથા છોડનાંઓ અને ૫૫૦૨)			
	ખેરીઓએ.			
„ ૭ „ ૫ (શેં), તાં ૧૮ મી „ આઢ માણેકયાઢ તે એઢ માણેકજી જમ—	૫૫૨ પોતાની પુંડમાંથી.		ખમે જમશેદ, ૨૪— ૧	
	શેડ હરજી મેદરજીનાં વીધવા.			
„ ૧૦ „ ૬ (શેં), તાં ૨૦ મી ફેવરવારી. આઢ ખરેખેડયાઢ તે આઢ રસતમજી	૧૧૨૨૩. ૧૦૦૦) દીકરી અને જમાદ શેડ		„ „ , ૨૨— ૨	
	એડજી પંધડીનાં વીધવા.	જમશેદજી બાખાજી પંધડી અને ખેરીઓએ.		
„ ૧૧ „ ૬ (શેં), તાં ૨૧ મી „ આઢ નવાજયાઢ તે શેડ પીરોજશાહ	૫૩૦૦૦ પોતાની પુંડમાંથી રૂ. ૨૦૦૦૦) તથા		„ „ , ૨૨— ૨	
	મેદરવાનજી છજીભાઈનાં વીધવા તથા	ભાઈ એદનો અને તેઓનાં છોડનાં		
	સર દીનશાહજી મા. પીટીટ પેહવા	ઓએ.		
	એરોનેટના દીકરી.			
„ ૧૭ „ ૬ (શેં), તાં ૨૭ મી „ આઢ જરયાઢ તે શેડ શાપુરજી એદ—	૫૩૮૧ પોતાની પુંડમાંથી રૂ. ૧૦૦૦) ખાવીદે		„ „ , ૪— ૩	
	રાંમજી કાતરકનાં ધણીઆંની તથા	રૂ. ૧૦૦૦) માય-ખાવાએ રૂ. ૨૦૦૦)		
	એઢ પાલનજી નવરોજજી પાવરીનાં	અને ખેરીઓએ.		
	દીકરી.			
„ ૩૦ „ ૬ (શેં), તાં ૧૨ મી માય. આઢ નવાજયાઢ તે આઢ હોરમજી	૧૨૦૦ પોતાની પુંડમાંથી અને ખેરીઓએ.		„ „ , ૧૫— ૩	
	કેરશાપજી દાદાચાનજીનાં ધણીઆંની			
	(નવસારી).			
„ ૧૦ „ ૭ (શેં), તાં ૨૨ મી „ આઢ નવાજયાઢ તે શેડ ધનજીશાહ	૧૨૬૮ પોતાની પુંડમાંથી અને ખેરીઓએ.		મુંખજી સમાચાર, ૨૮— ૩	
	પેરતનજી પુંજીનાં વીધવા (ભરૂએ).			
„ ૧૧ „ ૭ (શેં), તાં ૨૩ મી „ આઢ બીખાજી તે શેડ દાદાભાઈ કાવ—	૭૪૩૦ દીકરા રતનજીએ રૂ. ૫૦૦૦) અને		સાંજ વર્તમાન, ૨૪— ૩	
	સજી તાતાનાં વીધવા (નવસારી).	ખેરીઓએ.		

૩૦ સં ૧૯૦૫.

૧ પાછલી રાતનાં ઉઠમણામાં મરહુમની પોતાની પુંડમાંથી ખીજ રૂ. ૫૦૦૦) ધર્મ ખાતે આપ્યા હતા.

૨ એજ ઉઠમણામાં ખાઈ રતનયાઢ અદલજી ખામજી તથા એમનાં દુટુંખનાં ખીજ દીલસોજ ખાનુઓએ “ નવસારીમાં વસતા જરંચારી અસડતો માટે મદદ કરવાનું નોસરવાન અદલ ફંડ ” ઉભું કરી તેમાં રૂ. ૨૨૦૦) ની રકમ ભરી હતી.

તારીખ.	ઉઠમણ કોણતુ.	રકમ રૂપિયા.	આપનાર.	આધાર.
સને ૧૨૭૪ યજ્ઞેશ્વરી. સને ૧૯૦૫ ઇસવી.				૧૯૦૫. તારીખ.
રોજ ૧૨ માહ ૯ (કો), તાં ૨૩ મી એપ્રિલ.	શેઠ અરેશ્વર અસપંદીઆર છરાંની (પુના)	૧૨૧૩	પોતાની પુણ્માંથી નથા ખેશીઓએ.	જામે જમશેદ, ૨૬— ૪
" ૧૫ " ૯ (શે), તાં ૨૬ મી "	એ. પાલણુજી નવરોજી પાવરી.	૫૭૦૦	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૨૦૦૦) અને કુટુંબે.	" " , ૨૬— ૪
" ૧ " ૯ (શે), તાં ૧૨ મી મેએ.	શેઠ દાદાભાઈ જમશેદજી કરંજીઆ (કરંજી).	૨૦૨૨	દીકરા શેઠ શેહરીઆરજીએ રૂ. ૧૦૦૧) અને ખેશીઓએ. ^૧	" " , ૧૭— ૫
" ૧૨ " ૯ (શે), તાં ૨૩ મી "	આઈ ખરશેદજી તે શેઠ ખરજેરજી પીરોજશાહ ભર્યાનાં બેટી (પુના)	૭૪૯	આવા-માએ તથા ખેશીઓએ.	" " , ૨૬— ૫
" ૨૫ " ૯ (શે), તાં ૫ મી જુન.	આઈ દીનજી તે શેઠ જમશેદજી રતનજી આટલીવાલાનાં ધણીઆંતી.	૬૦૦	ખેલને રૂ. ૫૦૦) તથા ભાઈએ રૂ. ૧૦૦).	" " , ૭— ૬
" ૧૩ " ૧૦ (શે), તાં ૨૩ મી "	શેઠ પેસતનજી મનચેરજી કુંગાજી (ભર્ય).	૮૭૩	માતપીતાએ રૂ. ૫૦૦) અને ખેશીઓએ.	મુખ્ય સમાચાર, ૨૬— ૬
" ૧૭ " ૧૦ (શે), તાં ૨૭ મી "	આઈ મમાજી તે શેઠ ખરશેદજી મનચેરજી વાગજાનાં દીકરી (દિવલાલી).	૫૩૮	પોતાની પુણ્માંથી તથા ખેશીઓએ.	જામે જમશેદ, ૨૬— ૬
" ૨૬ " ૧૦ (શે), તાં ૪ થી જુલાઈ.	શેઠ રતનજી ખેજનજી ચોકસી (નવસારી).	૧૧૪૩	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૨૫૦) અને ખેશીઓએ.	" " , ૬— ૭
" ૨૫ " ૧૦ (શે), તાં ૫ મી "	શેઠ નરસવાનજી અહમનશાહ મેહતાજી (ભર્ય).	૬૦૦૦	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૮૫૦૦) અને ફરજદોએ. ^૨	" " , ૭— ૭
" ૩ " ૧૧ (શે), તાં ૧૩ મી "	આઈ ભીખાજી તે મરહુમ શેઠ ડોસાભાઈ ફરાંમજી કરાકા, સી. એસ. આઈ. નાં વીધવા.	૩૧૭૫	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૫૦૦) અને ફરજદોએ.	" " , ૧૫— ૭
" ૭ " ૧૧ (શે), તાં ૧૭ મી "	શેઠ ધનજીશાહ મેહરવાનજી ડાકટર (ભર્ય).	૧૦૩૮	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૫૦૦) અને ખેશીઓએ. ^૩	" " , ૧૬— ૭
" ૯ " ૧૧ (શે), તાં ૧૯ મી "	આઈ ધનજીજી તે શેઠ માણેજી એદજી આલખલેસનાં વીધવા.	૧૮૩૯૨	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૧૩૬૦૦), આવાએ રૂ. ૨૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	" " , ૨૦ તથા ૨૧— ૭
" ૧૪ " ૧૨ (શે), તાં ૨૩ મી આગસ્ટ.	શેઠ રતનશાહ દાદાભાઈ આચેરન ફાઉન્ડરીવાલા.	૧૨૭૭૨	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૩૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	" " , ૨૮— ૮

૧ એ રકમ કરંજ મધે એક ધર્મશાળા બાંધવાનાં કારણસર આપી હતી.

૨ એમાંથી રૂ. ૭૦૦૦) ભર્ય મધે હાડવેદની સગવડ બધુક માટે કરવાને એપ્રિલ ૧૯૦૭ માં પંચાતનાં ફંડમાં આપ્યા હતા.

૩ ઉઠમણની સેવટે મરનારે ભર્યની અંજીમનની લાંબી મુદત સુધી બલવેલી સેવાઓ માટે તેમનાં કુટુંબ કપર અંજીમનની તરફથી દીવાસાપત્ર મોકલવાને ઠેરાવ થયો હતો.

એ પછી મરનારના એક ખેશી શેઠ ડોસાભાઈ જમશેદજી દારવાળા કહે છેવાજી મતાજી તાલીવાલાનાએ રૂ. ૧૧૨૫) ની રકમનું એક નવું ખાતું પંચાતનાં ફંડમાં પડાવી ભર્ય મધે નવું દોખમું બંધાય તે વેળાએ તેનાં ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦) ભરવા તથા આડીની રકમ આજે વધારી દોખમાંનાં કારણસર વાપડવાનો બદોખસ્ત કરેલો.

તારીખ.	ઉત્તમ કોલુન.	રકમ રૂપિયા.	આપનાર.	આધાર.
સને ૧૨૭૪ યજ્ઞદેવરદી. સને ૧૯૦૫ ઇસવી.				૧૯૦૫. તારીખ.
રોજ ૨૧ માઈ ૧૨ (શેઠ), તા. ૨૦ મી આગસ્ટ.	શેઠ જદાંગીરજ શાપુરજ મોરાળજ નાલીએરવાલા.	૪૮૧૨ પોતાની પુંજમાંથી રૂ. ૪૭૫૦૦) તથા આઈ બેદતોએ.	જમશેદ,	૨-૬
યજ્ઞદેવરદી સને ૧૨૭૫.				
રોજ ૧૬ માઈ ૧ (શેઠ), તા. ૨ જી અક્ટોબર.	શેઠ ધનજીભાઈ પેસનજ તારાચંદ.	૫૦૭ પોતાની પુંજમાંથી અને ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૪-૧૦
" ૨૨ " ૧ (શેઠ), તા. ૫ મી "	શેઠ હોરમજી શાપુરજ ઉમરીગર (ભાવનગર).	૬૭૨ પોતાની પુંજમાંથી રૂ. ૬૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	જોડનાર,	૧૫-૧૦
" ૬ " ૨ (શેઠ), તા. ૨૨ મી "	આઈ આવાંઆઈ તે શેઠ રસનમજ કુવરજ મોદીનાં ધણીઆંની.	૨૫૮૪ ખાવીદ અને ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૨૫-૧૦
" ૧૮ " ૨ (શેઠ), તા. ૩૧ મી "	શેઠ નશરવાનજ માણેકજી ગયારા (સુરત).	૧૮૦૨ પોતાની પુંજમાંથી રૂ. ૧૫૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૨-૧૧
" ૨૨ " ૨ (શેઠ), તા. ૪ થી નવેમ્બર.	શેઠ કરાંમજી રતનજ ઉમરીગર.	૧૧૩૪ પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૨૨-૧૧
" ૨૩ " ૨ (શેઠ), તા. ૫ મી "	આઈ આવીઆઈ તે શેઠ ખરશેદજી પાલજી લાલકાકાનાં વીધવા (મુંબઈ, સુરત ને અમદાવાદ).	૨૦૪૬ ખેશીઓએ.
" ૧૭ " ૪ (ફો), તા. ૨૬ મી "	શેઠ બીખજી કાવરાજી મામા.	૫૨૮૩ ખેદને રૂ. ૩૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૩૦-૧૧
" ૮ " ૪ (શેઠ), તા. ૨૦ મી ડીસેમ્બર.	આઈ માણેકજી તે શેઠ ડોસાભાઈ રસનમજ ઉમરીગરનાં ધણીઆંની.	૧૭૨૨ ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૨૨-૧૨
" ૧૧ " ૪ (શેઠ), તા. ૨૩ મી "	આઈ ગુલબાઈ તે શેઠ અરેશ્વર રસનમજ દલાલનાં ધણીઆંની (ભરૂચ).	૨૨૭૨ દીકરાઓ અને ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૨૭-૧૨
" ૧૮ " ૪ (શેઠ), તા. ૩૦ મી "	આઈ મુખલીઆઈ તે શેઠ શેહરીઆરજી મોરાળજ કરંજીઆનાં વીધવા.	૫૧૦ ખેશીઓએ.	જમશેદ,	૬-૧-૦૬
" ૧૮ " ૪ (શેઠ), તા. ૩૦ મી "	આઈ માણેકજી તે શેઠ કાવજી એચજી દેસાઈનાં ખેડી (નવસારી).	૧૫૦૦ ખેશીઓએ.	રસત જોડનાર,	૭-૧-૦૬

૧ એ રૂ. ૬૦૦૦ એવી સરતે કે ભાવનગર મધ્યે જે ઠી પારસીઓ માટે દોખમું બંધાય તેા ઉપલી રકમમાંથી તે દોખમાને લગતી સગી બાંધવી.

૨ મરનારની પુંજમાંના રૂ. ૧૩૦૦૦) સુરત શેહર અને તેની આબુખાબુનાં ગામોના જરથોસ્તીઓનું દર સાલ વાહમખારનું જરાત તથા જમન કરવામાં વાપડવાનો બંદોબસ્ત થીયો હતો.

૩ એ રૂપિયા એવી રાતે આપ્યા છે કે મરનારનું ખાતું પાલી મરહુમ ખાનખાદુર રસનમજ મોરાળજ દલાલના નામે ઓળખાતી વાલી જે ભરૂચની પારસી પંચાયતને બક્ષેશ આપી દેવામાં આવી છે તેમાં કોઈ પ્રસંગે ભરૂચના જરથોસ્તીઓના કુપયોગનું અને જરથનું કાંઈ સાડાં કામ નીકળે તે વખતે એ મુદલ તથા વ્યાજના રૂપિયા એજ વાલીમાં વાપરવા.

નેમણુક તથા ઓદ્ધા-૧૯૦૫.

તારીખ.	નામ.	ઓદ્ધા.	આધાર.
૧૯૦૫.			૧૯૦૫. તારીખ.
૫ મી જાનેવારી.	શેઠ હસતમજી મેહરવાંતજી પટેલ, એમ. એ.	મુંબઈની સમાલકાઝ કોરટના કામચલાઉ વડા જડજ.	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૫-૧
૧૬ મી "	ડા॥ તેલમુલજી ભીખાજી નરીમાંત	મુંબઈ યુનીવર્સીટીની નવા કાયદા પ્રમાણેની સીડીકટના	જામે જમશેદ, ૧૭-૧
૧૬ મી "	બા॥ બા॥ મનચેરજી કાવસજી મગજાંત.	અનુક્રમ પ્રમાણે પેદાના સીનડીક તરીકે, એનજીનીઅરીંગ-	
૬ મી ફેબ્રુવારી.	પ્રોફેસર આદરજી મેહરવાંતજી મસાની.	ના. અને આર્ટસના સીનડીક ચુંટાયા.	
૬ મી ફેબ્રુવારી.	શેઠ કેમલજી ફરામજી મોદી, બી. એ. એલ. એલ. બી.	હાઈ કોરટની આપેલેટ સાઈડના ડે. રેજીસ્ટ્રાર અને સીલર	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૬-૨
૬ મી "	" શીરોજી મેદરામજી મલખારી.	સીન્યર જડજના કલારક, તથા એરીડીવીટ લેનાર કમીશનર	" " " , ૬-૨
૧૭ મી "	ડા॥ રતનજી ખરશેદજી દાદાવાંતજી.	અને આ॥ રેજીસ્ટ્રાર તથા હાઈકોર્ટ પ્રેસના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ.	
૨૩ મી "	ડા॥ રતનજી ખરશેદજી દાદાવાંતજી.	અમદાવાદની ખે. જી. મેડીકલ સ્કૂલમાં શીજીઆલોજીના	" " " , ૧૭-૨
૨૩ મી "	ડા॥ શાપુરજી માણેજી મેહતા.	શીક્ષક.	
૨૩ મી "	શેઠ ડી. ડાસાભાઈ સાંગા	શાવંતવાડીના સીવીલ મેડીકલ આર્ષીસર.	જામે જમશેદ, ૨૩-૨
૧૦ મી માર્ચ.	બા॥ બા॥ કાવસજી જમશેદજી વાલકાકા.	મુંબઈની વેટરીનરી કૉલેજનો આનરેરી ડીપ્લોમા.	" " , ૨૩-૨
૨૧ મી "	શેઠ નશરવાંતજી ફરામજી ક્યાંતી.	અમદાવાદના પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ.	" " , ૧૩-૩
૨૩ મી "	" દાદાભાઈ રતનજી મેતારેવાલા.	મધરાજની સરકારે નીલધરીના હાનરરી માણજેટ.	" " , ૨૭-૩
૨૩ મી "	ડા॥ દારાબશાહ એલજી કાદાવાલા.	રતનાગીરી અને કોલાબા જીલ્લાના એકઝીક્યુટીવ	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૨૩-૩
૩૦ મી "	શેઠ જીજીભાઈ એલજી મોદી.	એનજીનીયર.	
૧૧ મી એપ્રીલ.	" કાવસજી જમશેદજી સંત્રાબા, એમ. એ.	ધુલીઆના કામચલાઉ સીવીલ સરજન.	" " " , ૨૩-૩
૧૧ મી "	" ખરશેદજી અરદેશર ઝોંટી બી. એ.	મુંબઈની સમાલ કાઝ કોરટના ચોથા જડજ.	" " " , ૩૦-૩
૨૭ મી "	" મોરારજી રતનજી માસ્ટર.	આનંદગરની શામલકાઝ કાલેજના પ્રીનસીપાલ.	જામે જમશેદ, ૧૫-૪
૧ જી મેએ.	ડા॥ જોરાબ પેસનજી સરાફ (લાહોરની કૉલેજમાંથી કાશમીર રેલ્વેના મેનીજરી અગ્રીસર	" હાઈ સ્કૂલના હેડ-માસ્ટર અને ડીરેક્ટર.	" " " , ૧૫-૪
૧ જી "	શેઠ હસતમ હોરમજી દરંગી	પંચમહાલના કામચલાઉ ડીસ્ટ્રીક્ટ ડોપ્યુટી કલેક્ટર.	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૨૭-૪
૪ જી "	" હોરજીભાઈ હોરમજી વાડીઆ (પારીગટર)	જામે જમશેદ,	૨૬-૪
		કપાશનર.	

૧ પુતાની સાયન્સ કૉલેજના વેટરીનરી લેકચરર શેઠ ડી. ડાસાભાઈ સાંગાને એ ડીપ્લોમા એક ખાસ કેસ તરીકે આપવાને સરકારે મંજૂરીઆત આપી છે.

જામે જમશેદ, ૧૯૦૫.

૧૩૧

૩૩

તારીખ.	નામ.	આધા.	આવાર.
૧૯૦૫.			૧૯૦૫.
૩ જુન.	શેડો શોરાળ ફરોમન બંધ્યા અને વીંછી બંધ્યા અરદેશર તારાપારવાલા.	કાંડાની "સોસાપટી એક અરદેશર" ના મેમ્બરો મેમ્બરો.	૩-૬
૫ મી	શેડો નશરવાંનન કસતમન બંધનબાદ મેદના.	કાંડાની હાથ કાંડાની એટલીની સત્તર મહી.	૮-૬
૧૩ મી	શેડો હોશાલાઈ નશરવાંનન કાંગા.	નશરવાંની પોલીસ પ્રેસીડન્ટ.	૨૫-૬
૬ ડી બુલાઈ.	શેડો ફરોમન કસતમન કિતવાલા.	થાણા હાથના એકઝીક્યુટીવ એનજીનીયર.	૬-૭
૧૭ મી	શેડો નશરવાંનન પેશનનન વાડીયા.	કાંડાની રાયલ સ્ટેડીસ્ટીકલ સોસાયટીના ફેલો મુંડાયા.	૨૧-૭
૨૦ મી	શેડો બેજનન માણેકન જાંબુસરીયા.	મુરતની ડી. પારસી મેટ્રીમોનીયલ કોરટના ડેલીગેટ.	૨૦-૭
૨૦ મી	શેડો નવરોજી હોરાળન પાકમારવાલા.	મુંબઈની વેટરિનરી કોલેજના "બોવાઈન પેથોલોજી" ના પ્રેક્ટિસર.	૨૦-૭
૩ જુ આગસ્ટ.	શેડો હોરાળન હીરજીભાઈ વાછા.	મુરત હાથ સફાવના કામચલાઉ હેડમાસ્ટર.	૩-૮
૧૦ મી	શેડો કેબશર અરદેશર થાલા.	મુંબઈની સરકારી મુરતની શાળાઓના ડે. એજ્યુકેશનલ હન્ડપેક્ટર.	૧૦-૮
૧૪ મી	સરજયન લફ્ટનન્ટ બેહરાંમ બરજોરન પેમાસટર.	સરજયન કેપ્ટનની પદ્ધતિ ચલાવના હતા.	૧૪-૮
૧૪ મી	શેડો માણેકશાહ રતનન દરનુર.	આકોલાના ડીસ્ટ્રિક્ટ ડાક્ટર.	૧૮-૮
૧૪ મી	ડા. કાવશન બેહરાંમન સરાફ.	મુંબઈની મ્યુનીસીપાલિટીના કામચલાઉ ડીવીઝનલ હેલ્થ આર્ડીસર.	૨૧-૮
૧૭ મી	શેડો રતનન એલજી કાંગા.	મુરતની ડીસ્ટ્રિક્ટ પારસી મેટ્રીમોનીયલ કોરટના ડેલીગેટ.	૧૭-૮
૨૪ મી	શેડો નાનાલાઈ દાદાલાઈ સેનારવાલા.	મીઠી હેડરાબાદના ડીવીઝનલ ફારેસ્ટ આર્ડીસર.	૨૪-૮
૨૪ મી	શેડો શોરાળન રતનન માસટર.	પંચ મહાલના ડીસ્ટ્રિક્ટ ડેપુટી કલેક્ટર.	૨૪-૮
૭ મી સપ્ટેમ્બર.	શેડો બરજોરન એલજી વાછા.	પૂર્વે કનેરા હાથના એકઝીક્યુટીવ એનજીનીયર.	૭-૯
૨૧ મી	શેડો અરદેશર કેબશર કામા.	થાણાના આસીસ્ટન્ટ કલેક્ટર.	૨૧-૯
૨૫ મી	ડા. એસ. પી. મીસ્ત્રી એલ. આર. સી. પી.	મુરત મ્યુનીસીપાલિટીના મેનીટરી મુપરીન્ટેન્ડન્ટ.	૨૮-૯
૨૫ મી	શેડો અરદેશર કે. વડીલ, એલ. સી. ઠા.	કોંડારના પાણી ખાતામાં વાટર વકેસ એનજીનીયર.	૨૬-૯
૫ મી અક્ટોબર.	ડા. બંધનબાઈ પેશનનન શેહના.	સર જ. છ. હાસપીટલના હાનરરી આસીસ્ટન્ટ શીફીશીયન. (એક વર્ષની મુદત માટે).	૫-૧૦
૧૦ મી	ડા. કાવશન બેહરાંમન સરાફ.	કાંડાની "રોયલ ઇનસ્ટીટ્યુટ ઓફ પબ્લીક હેલ્થ" ના એક ફેલો મુંડાયા.	૨૮-૧૦
૧૬ મી	શેડો હોરાળન હીરજીભાઈ વાછા.	મુંબઈની ત્રીંગા કોલેજ ફોર ટીચર્સના વાઇસ પ્રન્સીપાલ.	૧૬-૧૦
૨૪ મી	શેડો હોરાળન તેમુલન પાવરી.	વડોદરાની માપણી પારટીના સર કામદાર.	૨૮-૧૦
૨૪ મી	શેડો મેહરવાંનન માણેકન ખંખાતા.	મીરપુર બટોરાના મુખત્યારકર.	૩૦-૧૦

તારીખ.	નામ.	આધો.	આધાર.
૧૯૦૫.			૧૯૦૫. તારીખ.
૨૬ મી અક્ટોબર.	શેઠ ખરશેદજી નશરવાનજી કંટ્રાક્ટર.	સુરત હાઇ સ્કુલના હેડ-માસ્ટર.	ખોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ, ૨૬-૧૦
૨૬ મી „	„ નોશીરવાન ગુરતારપ.	નોરથન સરકલના ડીવીઝનલ ટ્રેસરર ઓફીસર.	„ „ „, ૨૬-૧૦
૨૬ મી „	ડા० કેરશા દીનશા ખંખાતા.	પુનાની વૉલન્ટીયર સહકર્મ પલટનના સરલખન લફ્ટનન્ટ.	„ „ „, ૨૬-૧૦
૪ થી નવેમ્બર.	શેઠ શોરાબજી લીમજીભાઈ પાલમકેટ.	લંડનની “રૉયલ આર્ટ્સ ઝરનાલીસ્ટ ઇનસ્ટીટ્યુટ” ના મેમ્બર ચુંટાયા.	સાંજ વર્તમાન, ૪-૧૨
૭ મી ડીસેમ્બર.	„ શીરોજ બેહરામજી મલખારી.	મુંબઈની હાઇ કોર્ટના કામચલાઉ ડેપુટી રેજીસ્ટ્રાર અને સીલર.	ખોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ, ૭-૧૨
૭ મી „	ડા० રસતમ નશરવાનજી કુરલાવાલા.	લંડનની “રૉયલ સેનીટરી ઇનસ્ટીટ્યુટ” ના મેમ્બર ચુંટાયા.	ખમે જમશેદ, ૨૩-૧૨
૭ મી „	શેઠ શાવકશાહ હોરમજી કંટ્રાક્ટર.	લંડનની સોસાયટી ઓફ આર્ટ્સ તથા સાયન્સના મેમ્બર.	„ „ „, ૨૪-૧-૦૬
૧૪ મી „	ડા० દારાં જમારપજી આશા.	સીંધ હેદરાબાદની મેડીકલ સ્કુલના શીક્ષક.	ખોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ, ૧૪-૧૨
૧૪ મી „	શેઠ પેશ્વતનજી દીનશાહજી ખાન (કોલબેવાલા)	લંડનની “રૉયલ કોલોનીઅલ ઇનસ્ટીટ્યુટ” ના ફેલો ચુંટાયા.	સાંજ વર્તમાન, ૨-૧-૦૬

૬૦ સં ૧૯૦૫ માં નીચલા પારસીઓએ જુદી જુદી પરીક્ષાઓ પસાર કરી પદ્વીઓ મેળવી હતી.

તારીખ.	નામ.	પદ્વી.	આધાર.
૧૯૦૫.			૧૯૦૫.
૫ મી જાનેવારી.	શેઠ રસતમજી જમશેદજી મેહતા.	મુંબઈની સરકાર તરફથી લેવાયેલી સ્કુલ ફાઈનલમાં એકલા પારસી.	ખોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ, ૫-૧
૧૦ મી „	„ મહંગીર હોરમજી નશરવાનજી વકીલ.	ખારીસ્ટર. ^૧	ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, ૧૩-૧
૧૦ મી „	„ જમશેદજી સોરાબશાહ મુનસફ.	એડીનબરોની એમ. આર. સી. પી.	ખમે જમશેદ, ૨૦-૧
૧૮ મી „	„ એલજી નશરવાનજી કોલાબેવાલા.	મુંબઈની “વેટરીનરી કૉલેજ” ના ગ્રેડ્યુએટ.	ખોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ, ૧૮-૧
૪ થી ફેબ્રુવારી.	શેઠ ધનજીભાઈ ફરદુનજી મુશાંશીરોજ અને સોરાબજી એનજીનીઅર.	એડીનબરોની એલ. આર. સી. પી.; અને એલ. આર. સી. એસ; અને એસ. જી. ની પદ્વીઓ મેલવી.	અખબારે સોદાગર, ૨૩-૨

૧ એ પરીક્ષામાં એવજે ત્રણ વર્ષ ચાલે તેમ ૧૦૦ પૉઇન્ટી સ્કોલરશીપ તથા ૫૦ પૉઇન્ટુ ખાસ કિનામ મેલવ્યું હતું.

તારીખ.	નામ.	પદ્ધતિ.	આધાર.
૧૯૦૫.			૧૯૦૫.
૫ મી એપ્રિલ.	શેઠ નશરવાનજી રસનમજી વનજીભાઈ મેદતા.	કલકત્તા મધ્યે ત્યાંની દાદા કોટના મોલીસીટરની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.	રાસત ગોફતાર, ૨૩—૪
૨૫ મી મેએ.	શેઠ કેળશંકર અરેશર દાદાભાવાલા (મહિતા) } ,, દેશાભાઈ મોરાળજી આંતીઆ (કોશરના) }	કલકત્તા યુનીવર્સિટીની આ સાદની એન્ટ્રાન્સની પરીક્ષા પસાર કીધી હતી.	જામે જમશેદ, ૩૦—૫
૩ જુન.	ડા॰ અરેશર કાવસજી દોડી.	એડીનબરોની એલ. આર. સી. પી., એલ. આર. સી. એસ., તથા ડાક્કાસોની એલ. એફ. પી. એસ., અને ડાક્કાસોની એલ. એમ.	,, ,, ૨૧—૬
૧ જી જુલાઈ.	,, માણેકજી શીરોજીશાહ કેરાવાલા.	એડીનબરોની એલ. આર. સી. પી., એલ. આર. સી. એસ., ડાક્કાસોની એલ. એફ. પી. એસ., અને ડાક્કાસોની એલ. એમ. ડી.	,, ,, ૩—૧૭
૨૭ મી ,,	શેઠ નવરોજીજી કુરુજી પટેલ અને દારાશાહ ના-ડીલીકટ પરીક્ષા પસાર કીધી હતી. રોજીજી વડીલ.		જામે જમશેદ, ૨૭—૧૭
૨૭ મી ,,	શેઠ જાણુજી દોરાળજી વાન્ડા.	પારીસ્ટર.	કલસરે હિન્દ, ૩૦—૧૭
૧૦ મી અક્ટોબર.	ડા॰ જમશેદ દાદાભાઈ મુનસફ.	ઈંગ્લાંડ મધ્યે એલ. આર. સી. એસ. અને ડી. પી. એચ.	જામે જમશેદ, ૧૨—૧૦
૧૦ મી ,,	ડા॰ મોરાળ કેળશંકર એનજીનીઅર.	ઈંગ્લાંડ મધ્યે એલ. આર. સી. પી.	,, ,, ૧૮—૧૦
૧૦ મી ,,	શેઠ સી. જોશીગીર (સર કાવસજી જોશીગીર જુનિયર).	કેમબ્રીડજ યુનીવર્સિટીની એલ. એ.	,, ,, ૪—૧૧
૧૦ મી ,,	,, નાનાભાઈ નશરવાનજી શાએર.	કેમબ્રીડજ યુનીવર્સિટીની "માસ્ટર ઓફ આર્ટ્સ" અને "માસ્ટર ઓફ લૉજ."	,, ,, ૧૮—૧૧
૧૨ મી નવેમ્બર.	,, ફરેદુન શીરોજીશાહ તારાપોરવાલા.	અલાહાબાદ યુનીવર્સિટીની બી. એ.	,, ,, ૨૨—૧૧
૧૨ મી ,,	ડા॰ માણેકજીશાહ શીરોજીશાહ કેરાવાલા અને મી॰ બલસારા.	આગેરવાંડની એલ. એમ. આર. સી. પી.	,, ,, ૨૫—૧૧
૧૭ મી ,,	શેઠ શીરોજી કેરશરપજી દાદાબાનજી.	પારીસ્ટર.	અખબારે સોદાગર, ૬—૧૨
૧૭ મી ડીસેમ્બર.	ડા॰ રસનમ નશરવાનજી કુરુવાલા.	ડી. પી. એચ. અને પપલીક હેલ્થનો ડીપલોમા.	જામે જમશેદ, ૨૩—૧૨
૧૪ મી ,,	શેઠ મનચેરજી રસનમજી ગીચગર અને દાદાભાઈ મુનજીની વેટરીનરી કોલેજના ગ્રેડ્યુએટ થયા. નવરોજીજી માડા.		જામે જમશેદ, ૧૪—૧૨
૩૦ મી ,,	શેઠ દીનશાહ દાદાભાઈ દાડવાલા એલ. સી. ઇ.	લંડનનાં સીવીલ એનજીનીઅરોનાં ઈનસ્ટીટ્યુટ તરફથી મુનજી મધ્યે લેવાયેલી એ. એમ. આર. સી. ઇ. ની પરીક્ષા પસાર કીધી.	જામે જમશેદ, ૬-૧-૦૬

પુસ્તકો—૪૦ સં ૧૯૦૫.

તારીખ.	પુસ્તકો.	કર્તા.
૧૨ મી જાનેવારી.	કદીમ ઇરાનીઓ.	એ. જી. વાલ્કન જ. મોદી.
૧૨ મી "	પારસી ઓરેતોની માસીક અડચણ (ઇનામનો રેસાલો).	ડા. સોરાબજી એદલજી દુઆશ.
૧૭ મી "	સાપ, તેની રચના, ખાસીયત, ઝેરીપણું વગેરે.	શેઠ કાવશજી ધનજીભાઈ માદલદામીવાલા.
૧૭ મી "	The boy's own music book.	" અરદેશર મનચેરજી ખોદાવજી.
૧૭ મી "	સામાન્ય હુન્નર જ્ઞાન.	" રતનજી ફરાંમજી શેઠના.
૪ થી ફેબ્રુઆરી.	પારસી અને પારસી ધર્મ. ^૧	મીસ મેના.
૪ થી "	કએ લોહારાસ અને નેશુકદનેઝર. ^૨	ડાક્ટર લુઈ એ.
૪ થી "	નિચાર-શક્તિ તેના કાથુ અને કેળવણી.	શેઠ નશરવાનજી મનચેરજી દેશાઈ.
૨૦ મી "	લૉડ એકનના નીચંધો.	" રતનજી ફરાંમજી શેઠના.
૨૦ મી "	ખોરશેદ અથવા જ્ઞાનની સરસાઈ (એક વાતાં).	ખા. જરઆનુ મેદરવાનજી કોદાવાલા.
૨૦ મી "	છેલ્લાં પ્રદર્શણની એક યાદગારી. ^૩	શેઠ મરજઆન મ. મરજઆન.
૨૦ મી "	Men & Women of India. ^૪	" મોરાળ મંચેરજી રતનાગર.
૨૭ મી "	તનદરોસ્તી અને તે સાચવવાનાં સાધનો.	ડા. ધનજીભાઈ હોરમજી મેહતા.
૨૭ મી "	તન-સુખમાળા.	શેઠ રસતમ પેસતનજી મસાંની.
૩ જી માર્ચ.	પોશાકની ફેશીન અને તેનું શાસ્ત્ર.	" રતનજી ફરાંમજી શેઠના.
૩ જી "	જરથુસ્ત્ર અને યુનાનીઓ. ^૫	રેવરંડ ડા. મીલસ.
૩ જી "	વેલાતનાં કાલાં મેંદાં.	શેઠ ધનજીભાઈ નવરોજી પટેલ.
૩ જી "	હિંદુસ્તાન માટે ટેકનીકલ કેળવણી (ઇંગ્રેજીમાં).	" અરદેશર અરજેરજી મારટર.
૩ જી "	" ઝૂલમા "—વાર્તા.	" કોશાભાઈ એદલજી ભર્યા.
૧૧ મી "	The Philosophers & the French Revolution.	પ્રોફેસર પેસતનજી અરદેશર વાડીઆ.
૧૫ મી એપ્રિલ.	ખોરાકની ખરી સમજદારી વધારવા માટે ચુટીયાં બાં દારાશાહ રતનજી ચીચગર. કાઢેલા થોડાક પાઠો.	
૨૨ મી "	La Fille De Roland a Drama.	શેઠ મેદરવાનજી રતનજી પારખ.
૨૩ મી "	વિલાસકા.	" અરદેશર ફરાંમજી ખચરદાર.
૧ લી મેએ.	Adulteration of food & drugs in Bombay.	ડાક્ટર કોશાભાઈ રસતમજી અરડી.
૩ જી જુન.	Stray thoughts on Indian cricket. With an introduction by Lord Harris, Illustrated.	શેઠ જમશેદજી માણેકજી ફરાંમજી પટેલ.
૨૩ મી "	Vegetarian versus meat Diet.	" દાદાભાઈ ધનજીભાઈ જસાવાલા.
૪ થી જુલાઈ.	"Asiatic Papers."	સમસુલ ઓલમા જીવનજી જમશેદજી મોદી.
૪ થી "	" શાહ અકબરનો જમાનો " યાને મોગલ જાહો-જલાલી.	મીસીસ જરઆનુ મેદરવાનજી કોદાવાલા.
૧૯ મી "	પંચ કથા.	શેઠ જા. એ. મરજઆન.

૧ Parsis et Parsiism. Conference faite au musee Guimet, le 27 mars 1904 par Mademoiselle D Menant.

૨ Kai Lohrasp and Nebuchadnezzar by Louis H. Gray. Extract from Wiener Zeitschrift for die Kunde des Morgenlandes.

૩ નજર નોંધનું એક પુસ્તક.

૪ માસીક ચિત્રો સાથનું 'ઓપાન્યુ'. (એ એપ્રિલ ૧૯૦૭ થી બંધ પડ્યું હતું.)

૫ Zarathustra and the Greeks. A discussion of the relation existing between the Ameshas, pentas and the Logos, being part 1 of Zoroaster, Philo and Israel by the Rev Lawrence H. Mills D.D.

૧૯૦૫.

તારીખ.	પુસ્તકો.	કર્તા.
૧૬ મી જુલાઈ	તવારીખ ખીલીમોરા તથા ખીલીમોરાના જરથોસ્તી-એની વંશાવલી.	શેઠ દાદાભાઈ માણેકજી ખીલીમોરીયા.
૩ જી ઓગસ્ટ.	જમશેદ વાણી વીલાસ	„ જમશેદજી રસતમજી ઉમરીગર.
૧૪ મી „	અસલી ઇરાનની તવારીખને ત્રગતી અબ્યાસ-પોહી (સંજનમાં પ્રગટ થઈ).	મદ્રાસની સનદી નોકરીવાલા શેઠ પા. કેરશારપ.
૨૦ મી „	જેપાન અને જેપાનિજ.	શેઠ રતનજી કરાંમજી શેઠના.
૨૭ મી સપ્ટેમ્બર	કરવરદેશનનાં દીવસો.	„ શાપુરજી કાવશજી હોડીવાળા.
૨૫ મી „	વિદ્યા વર્ધક	આઈ દીનયાઈ સોરાબજી ઘડીઆળી.
૨૭ મી ઓક્ટોબર.	દિફ્ટસ્તાનના મુખ્ય ધર્મો	શેઠ ભીખાજી દાદાભાઈ મુલાં.
૧૦ મી „	કળાવંત યાને આર્ય સંગીત કળા.	„ ધનજીભાઈ નવરોજજી પટેલ.
૮ થી નવેમ્બર.	Avosta, Pahlavi & Ancient Persian studies in honour of the late Dastur Peshotanji sanjana.
૪ થી „	જેપેનીઝ શીક્ષક, જેપેનીઝ ભાષામાં વાતચીત	શેઠ દીનશાહ હોરમજી વાણીઆ.
	ગીખવાનું ગુજરાતી પુસ્તક.	

પારસીઓએ મેળવેલાં પેટંટો.—૧૯૦૫.

તા. ૨૩ મી જાનેવારી—શેઠ દોરાબજી મેહરવાનજી દાબુએ પોતાની બનાવેલી બલદની બે પૈડાંની ગાડી માટે પેટંટ મેલવવાની હિંદી સરકારને અરજ કીધી હતી.

[જામે જમશેદ, તા. ૨૭ મી જાનેવારી ૧૯૦૫.]

તા. ૩ જી માર્ચ—દબાણ હેદરાબાદવાલા શેઠ મેહરવાનજી પેસતનજી કોચળીલડરે કોલસાની ઇંટ, દડા, વગેરે બનાવવાની પોતાની શોધ માટે પેટંટ મેલવવાની હિંદી સરકારને અરજ કીધી હતી.

[જામે જમશેદ, તા. ૮ મી માર્ચ ૧૯૦૫.]

તા. ૨ જી ઓક્ટોબર—આથ્રા તથા આઉદના યુનાઇટેડ પ્રાંતોના જાહેર બાંધકામ ખાતાના એક એકઝી-ક્યુટીવ ઇન્જનેર મી. સોરાબજી શાવકશાહે પોતે શોધી કહાડેલા એક નવી જાતના “લોક-નટ” માટે પેટંટ મેલવવાની વડી સરકારને અરજ કીધી છે.

[જામે જમશેદ, તા. ૪ થી ઓક્ટોબર ૧૯૦૫.]

તા. ૨૩ મી ડીસેમ્બર—ધરમપોરની સ્ટેટ પોલીસના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ મી. ખરશેદજી સોરાબજી જસા-વાળાએ એક “તરતાં એપેરેટસ” માટે પેટંટ મેળવવાની વડી સરકારને અરજ કરી. એ એપેરેટસ નદીના રોહમાંથી પાણીનું બળ મેળવવા અને ખેતીનાં તથા બીજાં કોઇથી કામ માટે પાણી ગમે એટલી ઉંચાઈએ ચઢાવવા માટેનું છે.

[જામે જમશેદ, તા. ૨૭ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૫.]

૬૦ સં ૧૯૦૬.

આ વર્ષનાં “ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા ” નાં કેલેન્ડરમાં સંવત્ષી બીના નીચલા ફેરફાર તથા વધારા સિવાય આગલાં કેલેન્ડરની માફકજ છે :—

જોઈંટ સ્ટોક કુંપનીઓના ડાયરેક્ટરો :—

અકબાર મેન્યુફેક્ચરીંગ એન્ડ પ્રેસ કુંપની—ક્ષાવક-શાહ કાવસજી.

સેંત્રલ ઇન્ડિયા સ્પીનિંગ કુંપની, નાગપોર—નવરોજી આપુજી સકલાતવાલા.

ગોલડ મોહર મીલસ—શાપુરજી અરજેશર ભર્યા, શ્રીરોજ અરજેશર શેઠના, અને પીરોજશાહ મેદરવાનજી દલાલ.

હીતવર્ધક કોટન મીલસ કુંપની, અમદાવાદ—એન્જ’ટો, સોરાબજી દીનશાહની કુંપની.

હોપ મીલસ—રસતમજી સોરાબજી ભાવનગરી.

જમશેદ મેન્યુફેક્ચરીંગ કુંપની—અરદેશર અહમનજી દુઆશ અને સોરાબજી હોરમજી આટલીવાલા.

કરાંચી આઇશ કુંપની અને કચસરે હિન્દ ગોલ્ડ માઇનીંગ કુંપની—ડા૦ ધનજીશાહ હીરજીભાઇ પટેલ.

માણેક આઇશ ફેક્ટરી, અમદાવાદ—એકલા માલેક, હોરમજી માણેકજી સીગનપોરીયા.

નાયગામ મીલસ કુંપની—શાપુરજી અરજેશર ભર્યા, રસતમજી મંચેરજી કુકા, કાવસજી નવરોજી છોઇ.

એન્જ’ટો, છોઈ, કુકાની કુંપની.

શીનીક્ષ મીલસ કુંપની—જમશેદજી અરદેશર વાડીઆ, શાપુરજી અરજેશર ભર્યા.

સધરન મરાઠા સ્પીનિંગ એન્ડ વીવીંગ કુંપની—શાપુરજી અરજેશર ભર્યા.

સ્વદેશી મીલસ કુંપની—નવરોજી આપુજી સકલાતવાલા.

નાપતી મીલસ, સુરત—હોરમજી અરદેશર વાડીઆ, કાવસજી નવરોજી છોઇ, રસતમજી મંચેરજી કુકા.

વીક્ટોરીયા મીલસના માલેકોમાં—એચ. એમ. મેહતાની કું૦

પારસી વેપારી પેહડીઓ :—

બાહદુરજી એન્ડ કુંપની—એકલા માલેક, પી. એન. બાહદુરજી.

બેનરો એન્ડ કુંપની—ફોટોગ્રાફીક સામગ્રીના વેપારી—માલેક, પી. જે. આમજી.

બોમ્બે કુટ એન્જ’સી અને પરવેઇંગ કુંપની—માલેક, તુડીના એન્ડ કુંપની.

બોમ્બેની કુંપની, આર્મી કંટ્રાક્ટર અને જનરલ મરચંટ—નાહનાભાઇ અને રસતમજી નશરવાનજી બોમ્બે.

બી. એફ. દાવરની કુંપની, એનજીનીયર અને મશીનરી એન્જ’ટ.

અરજેશર એન્ડ કુંપની, રૂના વેપારી.

ડી. એચ. ગીમી, શાહી બનાવનારા.

ડી. સી. ઉમરીગરની કુંપની, વાઇન એન્ડ પ્રોવીઝન મરચંટ—ઉકરજી કાવસજી ઉમરીગર, સોરાબજી અને કાવસજી ઉકરજી ઉમરીગર.

ડી. આર. દાદી, મરચંટ અને કમીશન એન્જ’ટ.

દીનશાહ, કે ની કુંપની, વેપારી.

જાંહગીર કાવસજી કલબવાલા, ભાવનગર સ્ટેટના એન્જ’ટ.

માણેકજી કાવસજી એન્ડ સન, ગાડી બનાવનારા અને મંગાવનારા.

મીસ્ત્રી એન્ડ કુંપની, એસ. એમ.—કમીશન એન્જ’ટ.

પીરોજશાહ બી. પીટીટની કુંપની—વેપારી.

પોલસનની કુંપની—ચાહે અને કાશીના વેપારી, માલેક, પેસતનજી એદલજી દલાલ.

રસતમજી નશરવાનજી—જરીવાલાની મદરાસી તપકાર વેચનાર.

રસતમજી પી. ની કુંપની—કમીશન એન્જ’ટ, પેસતનજી રસતમજી દાડવાલા—માલેક.

રતનજી અહમનજીની કુંપનીના ભાગ્યાઓમાં નશરવાનજી સોરાબજી ગજદરનું નામ વધારે છે.

ડી. આર. મેહતા, મરચંટ અને એન્જ’ટ. ટેમુલજી આર. મેહતા.

પી. એફ. નલાતી, મરચંટ અને કમીશન એન્જ’ટ.

થાનેવાલાની કુંપની, એનજીનીયર અને કંટ્રાક્ટર. માણેકજી અરજેશર થાનેવાલા.

તા૦ ૧ લી જાનેવારી.

આજ દીને ખ્રિસ્તી નવાં વર્ષની ખુશાળીમાં અપાવલા ખેતાઓમાં પુણ્યાવાલા સરદાર રામસુલ ઓલમા ખાન બાહદુર દરતુર હોશંગજી જામરપજી જામરપઆશાનાને સી. આર્મ. ઇ. (કમપાનીઅન ઓફ ધી ઇન્ડિઅન એમપાયર), તથા મુંબઇનાં નીમકખાતાંવાલા શેઠ અરદેશર એદલજી તાનાને “ ખાન બાહદુર ” તથા શેઠ માણેકજી

નાનાભાઈ ડીસાનાને “ખાન સાહેબ” ના ખેતાઓ મળ્યા હતા. તથા પંજાબમાં આવેલાં ધર્મશાળાવાલા શેઠ નાદર-શાહ નવરોજી અબુરીનાને ‘કચસરે દિંદ’ નો રૂપાનો ચાંદ મળ્યો હતો.^૧

આજ દીને “શીરદોશ” નામનું નવું ગુજરાતી માસીક ચોપાન્યું નીકળ્યું હતું.

તા. ૧૭ મી જાનેવારી.

દખણ હૈદરાબાદમાં થીઓસોફીકલ સોસાયટીને માટે એક સુંદર મકાન ત્યાં વાલા શેઠ પેસતનજી ડોશાભાઈ મુસે બંધાવી આપ્યું હતું, તે ખોલ્યું મેલવાની ક્રિયા મીસીસ ખીસાંતે આજ દીને એક મોટા મેળાવડાની દબ્બરમાં પ્રાપ્તિ હતી.^૨

તા. ૧૭ મી જાનેવારી.

મરહુમ શેઠ કેપશ્શ નવરોજી કાપ્પાજીનાં રચેલાં ‘રત્નમ સોરામ’ નાં ફ્રાન્સને લગતાં ગાયનોનો એક જલસો તેમનાં ખેટીઓએ આજ દીને ટાઉન હોલમાં નામદાર ગવરનર અને બીજાં બેઠાંઓની હાજરીમાં કરી બતાવ્યો હતો. એમાં મરહુમ કાપ્પાજીનાં ખેટીઓ મીસીસ દી. બી. દીનશાહ, મીસીસ હો. કુ. તવરીઆ, મીસ શીરીન અને મીસ પીરોજી, તથા ગ્રહસ્થોમાં મી. જલ કે. ન. કાપ્પાજી, મેશર્સ માણેકશાહ ધનજીશાહ ડાકટર, મેરવાનજી મા. કારભારી, હો. એ. કુપર, ધ. મે. કાપડીઆ, પીરોજી-શાહ સો. માસ્ટર અને અરદેશર બમનજી ચોડીઆએ ભાગ લીધો હતો. આ જલસાની આવક મીસીસ એડમસ વાઇલી દારપીટજનાં ફંડમાં આપવામાં આવી હતી.^૩

તા. ૨૭ મી જાનેવારી.

રોજ ૧૬ માહ ૫ (શે. ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—શાપુરજી બરજેરજી સ્પેનસર—ઉમર વર્ષ ૪૨).^૪ એવણ ૧૮૮૫ માં મુંબઈ યુનીવર્સિટીની બી. એ., અને ૧૮૮૯ માં એલ. એલ. બી. ની પરીક્ષા પસાર કરી વકીલનો ધંધો કરતા હતા. ૧૮૯૭ તથા ૯૮ માં સરકારે એવણને મુંબઈની પોલીસ કોર્ટના કામ-

૧ ટાઇમસ ઓફ ઇન્ડિઆ, તા. ૧ લી જાનેવારી ૧૯૦૬.

૨ બમે જમશેદ, તા. ૧૨ મી જાનેવારી ૧૯૦૬.

૩ રાસ્ત ગોક્તાર, તા. ૨૧ મી જાનેવારી ૧૯૦૬.

૪ એવણની એક ઓછલ પેનટીંગની તસવીર એલફ્રીડ-સ્ટન ક્રીકેટ ક્લબનાં મકાનમાં તા. ૧૧-૩-૦૭ ને દીને ખોલ્લી મુકવામાં આવી હતી.

ચલાઉ ચોથા પ્રેસીડંસી માજીસ્ટ્રેટ નેમ્યા હતા. ૧૮૯૭ માં સુલેહના અમલદારનું માન આપ્યું હતું. એવણ એક અજા ક્રીકેટર હતા. પારસી ડીમના કેપ્ટન તરીકેનું માન તેઓએ અનેક વાર મેલવ્યું હતું. એક અજા શીલ-ડસમેન હોવા ઉપરાંત સ્લો લેગ બ્રેક બોલર તરીકે એવણ જાણીતા થયલા હતા. જાણીતી એલફ્રીડસ્ટન ક્રીકેટ ક્લબના એવણ વૉઇસ પ્રેસીડંટ હતા. એવણ કલકત્તામાં ફરવા ગયા હતા અને ત્યાંજ ગુજ્યા હતા.

તા. ૨૬ મી જાનેવારી.

બોમ્બે બ્રાંચ ઓફ ધી રાએલ એશીઆટીક શોસા-યટીની આજ દીને મલેલી માસીક સભામાં શેઠ રસતમજી પેસતનજી કરકરીઆએ “અકબરના મરણ” વિષે એક નીબંધ વાંચ્યો હતો.^૫

તા. ૨ જી ફેબ્રુવારી.

અતરે મેદાનમાં સરકસ કરવા આવેલી મેડમ હારમસ્ટન લવવાલી સરકસ ટોળીએ ડાકટર માસીનાની દારપીટજના લાલ માટે આજ રાત્રે એક ખેલ પ્રાધો હતો. તેની આવક રૂ. ૩૧૫૧ થઈ હતી.^૬

તા. ૪ થી ફેબ્રુવારી.

રોજ ૨૪ માહ ૫ (શે. ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

નવસારીની વડી દરેમેહરમાં મરહુમ સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટના પૈસાથી ખરીદ પ્રાધેલી જગા-પર નવેસરથી બરસગો બનાવ્યો હતો તે ખોલ્લો મુકવા-ની ક્રિયા આજ દીને વડા દસ્તુરજીની આગેવાની હેઠળ થઈ હતી.^૭

મરણ—ડાકટર માણેકજી સોરાબજી કરાકા—ઉમર વર્ષ ૪૦). શેઠ સોરાબજી ફરાંમજી કરાકાના બીજા ખેટા. ૧૮૮૨ માં પોતાની ૧૬) વર્ષની વયે મેટ્રીક થઈ, મેટ્રી-કલ કોલેજમાં જોડાયા, અને પાંચ વર્ષમાં એલ. એમ. એંડ એસ. ની પરીક્ષામાં ફતેહ મેળવી. થોડો વખત મુંબઈમાં ધંધો ચલાવી બોમ્બે ખરશીઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કું. ની સ્ટીમરોપર ડાકટર તરીકે જતા હતા. થોડાં વર્ષ થયાં એડન ખાતે શેઠ કાવસજી દીનશાહ એડનવાલાની પેટીના વડા ડાકટર નેમાયા, અને ત્યાંજ ગુજ્યા. એડન

૫ ટાઇમસ ઓફ ઇન્ડિઆ, તા. ૨ જી ફેબ્રુવારી ૧૯૦૬.

૬ મુંબઈ સમાચાર, તા. ૩ જી ફેબ્રુવારી ૧૯૦૬.

૭ મુંબઈ સમાચાર, તા. ૬ ઠી ફેબ્રુવારી ૧૯૦૬.

ખાતે દરેક કોમમાં પોતાના મીલનસાર સ્વભાવથી ધણા માણીતા થઇ પડ્યા હતા.

તા. ૬ મી ફેબ્રુઆરી.

આજ રોજે મુંબઈની મ્યુનીસીપાલિટીએ શહેરની વસ્તીની ગણતરી કરી હતી. તેમ કરવા માટે એવું કારણ જણાવ્યું હતું કે છેલ્લી સરકાર તરફની ગણતરી જે ૧૯૦૧ ના સાલમાં થઇ હતી તે વેળા શહેરમાં મરકી જોશમાં ચાલતી હતી તેમાંથી બચવા માટે શહેરમાંથી લોકો મોટી સંખ્યામાં બહારગામ ચાલી ગયાં હતાં માટે ખરી ગણતરી થઇ શકી ન હતી. આ માટે સરકારની આહાલી તા. ૪

૧ ૧૯૦૧ ના સાલની સરકારી ગણતરી તથા આ નવી ગણતરી પ્રમાણે મુંબઈ શહેરની વસ્તી નીચે મુજબ હતી :—

	મરદ.	ઔરત.	કુલ.
૧૯૦૧ ...	૪૭૬૭૮૬	૨૯૬૨૨૦	૭૭૨૦૦૬
૧૯૦૬ ...	૬૧૨૬૬૫	૩૬૪૮૧૧	૯૭૭૮૨૨

એ મુજબ પાંચ વર્ષ પાછળની ગણતરી આશરે પોણા દશ લાખની ઉતરી હતી એટલે આગળ કરતાં બે લાખનો વધારો જણાયો હતો.

મુંબઈ શહેરની વસ્તી.

૬૦ સો	કુલ.
૧૬૬૭ ...	૧૦,૦૦૦
૧૭૧૬ ...	૧૬,૦૦૦
૧૮૧૪ ...	૨,૨૧,૫૫૦
૧૮૩૩-૪ ...	૨,૩૪,૦૩૨
૧૮૬૪ ...	૮,૧૬,૫૬૨
૧૮૭૨ ...	૬,૪૪,૪૦૫
૧૮૮૧ ...	૭,૭૩,૧૯૬
૧૮૯૧ ...	૮,૨૧,૭૬૪
૧૯૦૧ ...	૭,૭૬,૦૦૬
૧૯૦૬ ...	૯,૭૭,૮૨૨

૧૮૬૪ ની વસ્તી જે વેળા લેવાઇ તે વેળા અમેરીકાની લડાઇ વેળા શેરમેન્યાની ઘેલછાને જોરે દેશાવરથી પુષ્કલ લોક મુંબઈમાં ઉતરી પડ્યું હતું, જેમાં ત્યાર બાદ ટુરન દોઢ લાખ ઉપરનો ઘટાડો થયો હતો.

૧૯૦૬ માં શહેરની કુલે વસ્તીમાં એક હજાર મરદે પદ્મ ઓરતો હતી, જ્યારે ૧૯૦૧ માં ૬૧૭ હતી.

જુદા જુદા લતાઓપરની પારસી વસ્તી :—

ઉતર (કોટ) ...	૧૦,૭૬૦
ધોભીતળાવ ...	૮,૬૪૧
ખેતવાડી ...	૬,૪૦૪
મહાલક્ષ્મી ...	૩,૩૨૨
તારદેવ ...	૨,૮૩૫
મારકીટ ...	૨,૧૫૬

થી અકટોબર ૧૯૦૫ ના ફાવ નં. ૫૫૧૩ થી મેલવી હતી, અને ગણતરીનું કામ એકઝીક્યુટીવ હેલ્ડ, ઓરીસર ડા. ૦. એ. ટરનરની દેખરેખ હેઠળ થયું હતું. જુદા જુદા વિભાગોના ચાર્જ-સુપ્રાન્ટેન્ડેન્ટો તેમવામાં આવ્યા હતા. પારસીઓમાં મેશરસ જે. ફરામજી, સોરાખ ના. રાણીના. સી. દી. દાવર, નશરવાનજી માણીકજી જે. મોદી તથા એન. એચ. મામાને તેમવામાં આવ્યા હતા. મરીનલાઈન્સ તથા ચોપારીની પ્લેગ કેપોની ગણતરી લેવાનું કામ પારસીઓમાં શમસુલ ઓલ્મા જીવજીજી જમશેદજી મોદીને તથા આર્યર રોડ તથા મરાઠા પ્લેગ હારપીટલોનું કામ ડા. નશરવાનજી હોરમજી ચોક્સીને સોંપવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૧૫ મી ફેબ્રુઆરી.

પુણાવાલા સરદાર નવરોજજી પદમજીને મુંબઈના નામદાર ગવરનરની લેજિસલેટીવ કૌન્સીલના એક મેમ્બર તરીકે નેમ્યા હતા.

શહેરની કુલે વસ્તી કોમવાર :—

	મરદ.	ઔરત.	કુલ.
હિંદુ તથા જૈન.	૪,૪૫,૮૦૫	૨,૬૦,૩૪૯	૭,૦૬,૧૫૪
મુસલમાન ...	૧,૦૬,૧૯૮	૬૨,૪૭૯	૧,૬૮,૬૭૭
ખ્રીસ્તીઓ ...	૩૨,૪૧૯	૧૬,૦૪૩	૪૮,૫૦૮
પારસીઓ ...	૨,૫૪૭૬	૨૩,૩૫૩	૪૮,૮૨૪
ચાહુદીઓ ...	૨,૮૭૪	૨,૮૯૩	૫,૭૬૭
બીજા ...	૧૯૮	૯૪	૨૯૨

કુલે ... ૬,૧૨,૯૬૫ ૩,૬૮,૮૧૧ ૯,૭૭,૮૨૨

(૪૬ જણની જાતી નોંધવામાં આવી નહતી.)

મુંબઈ શહેરની પારસી વસ્તી :—

સાલ.	મરદ.	ઔરત.	કુલ.
૧૮૭૨ ...	૨૩,૧૧૧	૨૦,૯૮૦	૪૪,૦૯૧
૧૮૮૧ ...	૨૫,૩૧૫	૨૩,૨૮૨	૪૮,૫૯૭
૧૮૯૧ ...	૨૪,૭૦૫	૨૨,૭૫૩	૪૭,૪૫૮
૧૯૦૧ ...	૨૪,૨૭૭	૨૧,૬૫૪	૪૬,૯૩૧
૧૯૦૬ ...	૨૫,૪૭૧	૨૩,૩૫૩	૪૮,૮૨૪

હિંદુઓમાં ૧,૮૩,૨૧૦, મુસલમાનોમાં ૧૨,૯૩૦, ખ્રીસ્તીઓમાં ૩,૩૨૨ ત્યારે પારસીઓમાં ૨,૫૬૩ નો વધારો જણાયો હતો, અને શહેરની કુલે વસ્તીમાં પારસીઓની વસ્તી ૫ ટકા માલમ પડી હતી.

આ મ્યુનીસીપલ ગણતરી મુજબ સર્વથી ગીચ વસ્તી અનુક્રમે કુભારવાડા, બીજા નાગપાડા, ખારા તળાવ, અક્લા. કામારીપુરા, ઉમરખાડી તથા જુલેશ્વરના લતા ઉપર માલમ પડી હતી.

શહેર મધ્ય કુલે ૩૩,૨૬૭ હંમારતો વસાવેલી અને ૧૦,૫૫૩ ખાલી એટલે કુલે ૪૩,૮૦૦ હંમારતો ગણાઈ જે ૧૯૦૧ ની ગણતરી કરતાં ૪૯૫૭ નો કુલે વધારો આતાવે છે.

૨ બોમ્બે ગવર્નમેન્ટ મેજેસ્ટ્રેટ, તા. ૧૨ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૬.

તા. ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી.

નવસારીનાં પેલ્લા દસ્તુર મહેરજીરાણાં કેતાબખાનાં ને માટે રૂ. ૨૦૦૦૦) ની કામતનું એક કુશલ મકાન એ. જમશેદજી કાવશજી મહેરજીરાણાંએ પોતાનાં માસીજી મરહુમ બાપ માણિકબાઈ માણિકજી જમશેદજી દસ્તુર મહેરજીરાણાની પુણ્યમાંથી બંધાવી આપ્યું, તેને ખોલ્યું મેલવાની કિઆ આજ દીને ત્યાંનાં સુખા સાહેબે કાઢી હતી. પ્રથમમાં એ. જમશેદજીએ એ મકાનની વીગત કહી સંભળાવ્યા બાદ શેઠ દીનશાહ ફરદુનજી મુશ્તાએ કેતાબખાનાના તસ્દીએ તરફના એક પત્ર વાંચી સંભળાવી તે ખોલ્યું મુકવાની સુખા સાહેબને અરજ કાઢી હતી, જે સુખા સાહેબે કાપાની આવી હતી ખોલ્યું મુક્યા બાદ શેઠ રતનજી ફરાંમજી દામુએ કેતાબખાનાં તરફનું તથા દસ્તુર દારાબજી માલીઆરજીએ મહેરજીરાણાં ખાનદાન તરફનું માનપત્ર શેઠ જમશેદજીને વાંચી સંભળાવ્યાં, જે પછી શી. પીરોજશાહ મનચેરજી ચલ્લા તથા શી. બંદગીરજી મનચેરશાહ બીલીમોરીઆને મકાન બાંધવામાં લીધેલી તસ્દીને માટે સુખા સાહેબને હાથે શંઆલો હોરાડવામાં આવી હતી.

તા. ૨૦ મી ફેબ્રુઆરી.

મુંબઈની યુનીવર્સીટીની ૪૫ વર્ષની “ કાનવેકેશન ” સર કાવશજી બંદગીર યુનીવર્સીટી હોલમાં ભરાઈ. પ્રમુખસ્થાને નામદાર આનંદચંદ્ર લારડ લેખીંગટન ખીરાબયા હતા. આ બેળાએ જે વિદ્યાર્થીઓને પદવીની સનદો આપવામાં આવી તેમાં નીચલા પારસીઓ હતા :—

૧ સાંજ વર્તમાન. તા. ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૬.

એ મકાન પર નીચે મુજબ તખ્તની છે :

પેલ્લા દસ્તુર મહેરજીરાણાં લાઈબ્રેરી. માણિકબાઈ માણિકજી જમશેદજી દસ્તુર મહેરજીરાણા બીલીંગસ. પેલ્લા દસ્તુર મહેરજીરાણા લાઈબ્રેરીનું અસલ મકાન જે શેઠ બરજેરજી બમનજી પદમે ઇ. ૧૦ ૧૮૭૪ માં દસ્તુરવાડમાં બંધાવી આપ્યું હતું તે નાનું પડવાથી આ નવું મકાન મરહુમ બાપ માણિકબાઈ દારાબજી અરશેદજી દસ્તુર મહેરજીરાણા તે મરહુમ શેઠ માણિકજી જમશેદજી દસ્તુર મહેરજીરાણાની વીધવાની માનવંત યાદગારીમાં તેવણુના બાણેજ શેઠ જમશેદજી કાવશજી દસ્તુર મહેરજીરાણાએ બંધાવી આ લાઈબ્રેરીના તસ્દીએને સ્વાધીન કાઢ્યું છે. નવસારી, રોજ ૫ મે માહા ૫ મે સને ૧૨૭૫ ચક્રદેવજીરહી મંગળવાર, તા. ૧૬ મી બનેવારી ૧૯૦૬ ઇસ્વી.”

૨ આ બેળાએ અપાયલા યુનીવર્સીટી મેડલોમાં લેડી રેએ સીલવર મેડલ એંડ પ્રાઇઝ તથા બાઈ હીરાંબાઈ પેશતનજી હોરમજી કામા ગોહડ મેડલ જરબાનુ ફરાંમજી કરાંનીને ; જે. સી. લીસઓ ગોહડ મેડલ અને લોરડ સેંડહરડ

એમ. એ. ની પદવી—મેહરાંમજી કાવશજી વૈયમકેર ; હોરમજી દીનશાહજી ધરડા ; મેહરાંમજી રૂસ્તમજી ભાયા, જમશેદજી માણિકજી બીલીમોરીઆ, પીરોજશાહ બહમનજી ચોકસી.

એલ. એલ. બી. ની પદવી—જમશેદજી કામાજી કામા, નાદરશાહ બાપુજી ચીનાઈ ; રૂસ્તમ અરશેદજી ડીવંટરી, નોશરવાંત પીરોજશાહ એનજીનીઅર, પીરોજશાહ નવરોજજી મંટાલીઆ, જમશેદજી બહમનશાહ કાપડીઆ, બંદગીર સોરાબજી ખેરગાંમવાલા, અરદેસર બરજેરજી લીણવાલા, ફરાંમજી મેહરવાંતજી મેહતા, રૂસ્તમજી મેહરાંમજી મેહતા, વીકાજી મેહરજીભાઈ પટેલ, અરદેશર ફરાંમજી સુનાંવાલા, પીરોજશાહ એનજી વાળા, હોરમજી નવરોજજી વડીલ.

એલ. એમ. એંડ એસ. ની પદવી—માણિકશાહ ધનજીશાહ અંકલેસરીઆ, મીનોચેદર તેહમુરશ અંકલેસરીઆ, કાવશજી મેહરાંમજી ભરડા, કેપશર અર-

ગોહડ મેડલ મનચેરશાહ ધનજીભાઈ ગીહરને. પ્રાઇઝમાં હોમજી અરશેદજી દાદી પ્રાઇઝ અરદેશર સોરાબજી એન. વાડીઆને, હયુલીંગસ પ્રાઇઝ ગુસ્તાફ મનચેરજી પ્રીટરને અરધે ભાગે, ચારલસ મોરહેડ પ્રાઇઝ મનચેરશાહ ધનજીભાઈ ગીહરને. સ્કાલરશીપોમાં મેડીકલ વીએન ફેર ઇંગ્લીઆ ફંડની સ્કાલરશીપ જરબાનુ ફરાંમજી કરાંનીને, લેડી રેએ મેડીકલ સ્કાલરશીપ અને પેશતનજી હોરમજી કામા સ્કાલરશીપ ધનબાઈ નાનાબાઈ ખરેધાતને, જમશેદજી નશરવાંતજી પીટી જંદ સ્કાલરશીપ પીરોજશાહ બહમનજી ચોકસીને, મનચેરજી નવરોજજી બનાજી સ્કાલરશીપ બંદગીર સોરાબજી ખેરગાંમવાલાને, ડોશાભાઈ ફરાંમજી કામા સ્કાલરશીપ અરદેશર રતનજી વાડીઆને, બાઈ આઈમાયે અરશેદજી રૂસ્તમજી કામા સ્કાલરશીપ માણિકશાહ નવરોજજી દસ્તુર બમારુપ આશાનાને, પીરોજશાહ મેહરવાંતજી જીજીભાઈ અવસ્તા એંડ પહેલવી સ્કાલરશીપ કપલાનેજી, ફરાંમજી સોરાબજી ભાવનગરી સ્કાલરશીપ જીવણજી અરશેદજી તારાપોરવાલાને, સર દીનશાહ માણિકજી પીટી (પેલ્લા) બોરોનેટ સ્કાલરશીપ કાવશજી રતનશાહ એદીબાંમને, અને નશરવાંતજી બંદગીરજી વાડીઆ સ્કાલરશીપ એરય પેશતનજી ધડીઆલીને.

મેડીક્યુલેશનની પરીક્ષામાં ૨૪૧ પારસીઓ પસાર થયા હતા, તેમાં નીચલાં પારસી બાનુઓ પણ હતાં :—

બાઇઓ નવાજબાઈ નશરવાંતજી બરડી, પોરોચીસ્તી ફીરોજશાહ દલાલ, બાનુ એરજીશાહ ડાકટર, શીરીન બહમનજી કાબરાજી, બચુભાઈ અરદેશર કામા, હીરાંબાઈ પેશતનજી કાપડીઆ, બાઈ માય દાદાભાઈ કટેલી, જરબાઈ પેશતનજી ખંબાતા, ધનબાઈ નાહનાભાઈ ખરેધાત, શીરીન જીજીભાઈ ખરેધાત, હીરાંબાઈ આદરજી મસાની, માણિકબાઈ મહેરવાંતજી મેહતા, મેહરબાનુ તેમુલજી મીઝી, નરગીસ અરદેસર નવરોજજી, પેરીન અરદેસર નવરોજજી, પીરોજ બરજેરજી પારખ, રતનબાઈ પેશતનજી પાવરી, તેહમીના હોરમજી પોસ્તવાલા, શીરીન રતનજી શીંગારા, આલાંમાય અરશેદજી સોરાફ, ગુલે-

દેશર કંત્રાકટર, કેપશર શીરોજ દસ્તુર, ડોશાભાઇ કુવરજી કુમસીઆ, કેપશર સોરાખજી જલનેવાલા, નશરવાંનજી ફરાંમજી ઉધનેવાલા. (જુનમાં) મનચેરશાહ ધનજીભાઇ ડી. ગીલડર; નશરવાંનજી હોરમજી આમોટ, નવરોજજી ડોશાભાઇ ભર્યા, રૂનમ નશરવાંનજી ભર્યા, શોરાખ હોરમજી આમસ, અરદેશર કોયાજી કંત્રાકટર, અચુઆઇ મનચેરજી દસ્તુર, મનચેરશાહ જમશેદજી દુઆશ, ધનજીભાઇ ખી. એનજીનીઅર, ગોદરેજી ખરશેદજી ધરાંની, કેપશર શોરાખ જલનેવાલા, જરખાનું ફરાંમરોજ કરાંની, હોરમજી એદલજી માછી, માણેકશાહ હોરમજી મારટર, મનચેરશાહ અરદેશર પીંડાવાલા, મેહરવાંનજી દીનશાહ પ્રીનટર, શોદરાખ શાપુરજી વજીકદાર. મેહરજીભાઇ મનચેરજી વરકીંગ આક્ષવાલા, શાવકશાહ પેશતનજી વરકીંગ આક્ષવાલા.

એલ. સી. ઇ. ની પદવી—નવરોજજી માણેકજી ગોભાઈ, નાનાભાઇ રસતમજી શેઠના, એદલજી હોરમજી પારડીવાલા, રસતમજી મેહરવાંનજી એનજીનીઅર, મનચેરજી કાવસજી વોચ મેકર, હોરમજી પીરોજશાહ કરાંની, નાનાભાઇ ધનજીશાહ પટેલ.

ખી. એસ. સી. ની પદવી—દારાશાહ નોશરવાં વાડીઆ; કેકોઆદ જેજનજી કાંગા.

ખી. એ. ની પદવી—હોરમજી સોરાખજી કપટાં; ખેહરાંમજી દીનશાહ અસલી, જાંહગીર શોરાખશાહ કમીસરીએટવાલા, માણેકશાહ નવરોજજી દસ્તુર જમારપ આશાના, પીરોજશાહ યુસતાદજી ડીવંટરી, શેહરીઆરજી નશરવાંનજી ફુંગાજી, ફરાંમરોજ જમશેદજી જીનવાલા, કેપશર પીરોજશાહ મોદી, એદલજી કાવસજી પાલીઆ, પેશતનજી લીમજી પારખ, શાપુર એન. જે. રતનાગર, કેપશર માણેકજી સરવેચર, અરદેશર એચ. એ. વાડીઆ;

સ્તાં દીનશાહ શરાફ, રોદાખ ખરશેદજી સરવેચર, કુવરખાઇ દીનશાહ વકીલ, ધનખાઇ હોરમજીશાહ કામા, ગોસરખ અરદેશર નવરોજજી, જુલખાઇ ફરાંમજી ખંખાના, ખરશેઆઇ ખરજેરજી લીચંભાર, તેહમીના કાવસજી મરચંટ, જરખાઇ ફરફુનજી તારાપોરવાલા.

ફરફુન એકઝામીનેશન ઇન એગ્રીકલચર—જાંહખશ જમશેદજી પટેલ, નોશરવાં પીરોજશાહ કામાકાકા.

આ વર્ષ યુનીવરસીટીની પરીક્ષકામાં નીચલા પારસી ગ્રહસ્થાને ઠેરવ્યા હતા:—(એમ. એ.) માં શ-ઓ. જીવનજી જમશેદજી મોદી અને પેસતનજી કુવરજી મોતીવાલા, અવસ્તા પહેલવીના; શાપુરશાહ હોરમજી હોડીવાલા, તવારીખના; કાવસજી દાદાભાઇ નાચગાંમવાલા, શ્રીકીકસના; અને મનચેરજી કાવસજી કાંગા, કેમીસીના. (ખી. એ., ખી. એસ સી., અને એલ. સી. ઇ) માં કાવસજી દાદાભાઇ નાચગાંમવાલા,

પીરોજશાહ ખેહરાંમજી અતીવાલા, રસતમ દીનશાહ ખાદલીવાલા, દારાશાહ કુવરજી ભર્યા, શીરોજ મેહરવાંનજી દાદાયાંનજી, આમમાએ મેહરવાંનજી દલાલ, 'શાપુરશાહ શોરાખશાહ દલાલ, જમશેદજી નવરોજજી દસ્તુર જમારપ આશાના, દીનશાહ માણેકજી કાંગા, યુલખાનુ નવરોજજી કાતરક, તેહમીના રતનજી કોલાપુરવાલા, નરીમાં ફરાંમજી મામા, શોરાખજી માણેકજી નાણાંવડી, જાંહગીર અહમનજી પંથડી, અરદેશર નશરવાંનજી પેશતન જમારપના, ફરાંમરોજ ખરજેરજી રપેનસર, નાનાભાઇ રસતમજી થાણેવાલા, કુવરજી હોરમસજી ઉમરીગર, કેપશર હીરજી વાડીઆ, દારાખ ખરશેદજી પેતીગ્રા.

શ્રીકીકસ; કાવસજી જમશેદજી સંજના, ગળીત. (ખી. એ., ખી. એસસી.) માં બીખાજી એદલજી ધાસવાલા, કેમીસી; યજદેજરદ દાદાભાઇ થાનેવાલા, ખોટીની; મંચેરજી કાવસજી કાંગા અને નશરવાંનજી ફરીરજી સરવેચર, જુઓલોજ; (ખી. એસસી. અને એલ. સી. ઇ.) માં ડાંગ નાહનાભાઇ અરદેશર મુસ, જુઓલોજ. (ખી. એ.) માં જાંહગીર એદલજી દાવર, ફ્રેચ; દસ્તુર દારાખ પેશોતનજી સંજના અને શેહરીઆરજી દાદાભાઇ ભર્યા, અવસ્તા પહેલવી; પેસતનજી જમારપજી પાદશાહ, હીસતરી અને ઈકાનોમીકસ. (પ્રીવીઅસ, ઇનટર, આર્ટ્સ, સાયન્સ) માં; જાંહગીર એદલજી દાવર, ફ્રેચ; દસ્તુર દારાખ પેશોતનજી સંજના અને શેહરીઆરજી દાદાભાઇ ભર્યા, અવસ્તા પહેલવી; જમશેદજી મેહરવાંનજી આંતીઆ, ફારસી; કાવસજી જમશેદજી સંજના, ગળીત; પેસતનજી જમારપજી પાદશાહ, તવારીખ; કાવસજી દાદાભાઇ નાચગાંમવાલા, શ્રીકીકસ; બીખાજી એદલજી ધાસવાલા, કેમીસી; મંચેરજી કાવસજી કાંગા, ડાંગ નશરવાંનજી ફરીરજી સરવેચર અને યજદેજરદ દાદાભાઇ થાનેવાલા, ખાચલોજ; યજદેજરદ દાદાભાઇ થાનેવાલા, ખોતેની; ડાંગ નાહનાભાઇ અરદેશર મુસ, જુઓલોજ. (એલ. એમ. એંટ એસ.) માં ડાંગ નશરવાંનજી ફરીરજી સરવેચર, મેડીસીન: ડાંગ ખેહરાંમજી હોરમજી નાણાંવડી, મીડીકલ; ડાંગ શોરાખ ખરશેદજી નરીમાં, મેડીકલ જુરીસપ્રુડેંસ અને હાઇજન. (ફર્સ્ટ એલ. એમ. માં ડાંગ બીખાજી એદલજી ધાસવાલા, કેમીસી; યજદેજરદ દાદાભાઇ થાનેવાલા, ખોતેની; ડાંગ નાહનાભાઇ નવરોજજી કાતરક, મેડીકલ મેડીકલ. (સેકંડ એલ. એમ.) માં ડાંગ શાપુરજી ડોશાભાઇ ભર્યા, એનંટમાં. (સેકંડ એલ. એલ. ખી.) માં નાહનાભાઇ નશરવાંનજી શાહેર અને હોરમજીદયાર કુવરજી કોહયાજી. (મેડીક) માં ખરશેદજી માણેકજી ખરશેદજી, ઇંગ્લેંજ; રસતમજી ખરજેરજી પારખ, ફ્રેચ; રસતમ મેહરવાંન આગા, ફારસી અને આરબી; જમશેદજી એદલજી દાદવાલા અને દીનશાહ દોરાખજી કાપડીઆ, ગળીત; જાંહગીર કુવરજી કોહયાજી અને પેસતનજી અરદેસર વાડીઆ, તવારીખ અને જુગોળ; નાહનાઇ અરદેસર મુસ, એલીમેંટરી સાયન્સ.

તા. ૨૨ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૧૨ માહ ૬ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરણુ—સોરાબજી બંદગીરજી ચીનાઈ—ઉમર વર્ષ (૬૪). એવણુ ૨૧) વર્ષ સુધી પુનાના કોટવાલ હતા. ૧૮૬૦ માં 'કેકન હેરલ્ડ' નામનું ઇંગ્લેશ વર્તમાન પત્ર, ૧૮૭૩ માં પુના હોટલ અને ૧૮૭૬ માં રંગબી હોટલ (માથેરાન) માં સ્થાપ્યું હતું, અને પોતાના દીકરાઓની સાથે એ બંધા ખાતાં ધીકાવ્યાં હતાં. છેલ્લાં ૬૪ વર્ષ ધંધામાંથી કારેગ થઈ, ચાર પેઢીનાં અવસાનોની વચ્ચે પુના-માંજ શાંતીથી ગુમર્યાં હતાં. એમને પારસીપણ વાળું વાહલું હતું. અને કહેતા કે, જ્યાં સુધી પારસીઓ પારસી તરીકે ઓળખાશે અને પોતાના પાક મહજબનાં કરમાનો પાળશે ત્યાં સુધી જરૂર સુખી થશે, અને સરકાર દરબાર નરૂથી માન પામશે.

તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી.

નારગોલમાં અગીયારી ફલીઆમાં શેઠ કરાંમજી જીવણજી પંથકીએ સુકત આપેલી જમીન ઉપર શેઠ સોરાબજી માણેકજી ગાયેનાએ એક કુવો બંધાવી આપ્યો હતો.

તા. ૩ જી માર્ચ.

મરણુ—નશરવાંનજી મેદરવાંનજી કરાંની. ઉમર વર્ષ (૫૫). એવણુ બરમાહનાં માંડલે શેઠરમાં બરમીસ રાજનાં વખતથી જન્મ વસ્યા હતા. એવણુ બરમાહ જવા અગાઉ બાઠાં ગામની નીશાળમાં શીક્ષક હતા. ત્યાર પછી આશરે ૩૦) વર્ષની વાતપર કોઈ મુસલમાન બેરબાદગી મદદથી માંડલે ગયા. હીસાબ કેતાબમાં આહોશ હોવાથી બરમીસ રાજનાં જાણીતા વજીર શેઠ મુહાં હસમીદલે એવણુને નેજરીના વડા નેમ્યા, જે આધર્ષી વ્રણી કુશળતા અને પ્રમાણીકપણે ચલાવ્યો. તે રાજ ચીનટોમીનનાં મરણુ બાદ ૧૮૭૩ માં થીએ રાજના રાજ્યાભીષેક માટે વોખતી લખેા ફપીયાની સામગ્રી ખરીદવા એવણુને મુખ્ય અને કલકત્તા મોકલ્યા હતા. થીએ રાજના ૧૮૮૫ માં પદબ્રજ થયા પછી ત્યાંજ રહી યાકુત, કેરબા વગેરેનો વેપાર કરતા

૧ શેઠો દાદાભાઈ, જીવાજી, એદલજી, બેજનજી તથા કરામશૈઝ સોરાબજી ચીનાઈના બાવા.

૨ આ કુવો ઉપર નીચલા લેખ સાચની તખતી મારવામાં આવી છે :—“ આ કુવો મુબંદના રહેવાસી શેઠ સોરાબજી માણેકજી ગાયેનાએ પોતાનાં મરણુમ માતાજી રતનબાઈના પુનને સાડ બંધાવી નારગોળના કુલે જરથોસ્તીઓના વપરાસને સાડ ખુલ્લો મુક્યો છે.”

હતા. પછી રેલવેનાં કંટ્રાક્ટ લીધાં, પણ નસીબે ચારી નહીં આપી. કોઈબી જરથોસ્તી માંડલે જતો તો તેની પરોણાગત કરતા.

તા. ૫ મી માર્ચ.

રોજ ૨૩ માહ ૬ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરણુ—મનચેરજી બરબેરજી દેસાઈ—ઉમર વર્ષ (૬૨). નવસારીના એક આગેવાન શેઠરી. એવણુ નાન-પણથીજ સરકારી કામમાં પડ્યા હતા. પેહલાં નવસારી મહાલ કામદાર નેમાયા, બાદ નવસારી તાલુકાની માપણી થઈ તેની દેખરેખપર નેમાયા. પછી એવણુને સીધપોરના વહીવટદારની જગા આપવાની માંગણી થઈ, તે ના પાડવાથી વચારા રેંજના જંગલ દરોગા નેમાયા. સરકારી નોકરીમાંથી કારેગ થતાં, વડોદરાના શ્રીમંત શાહુકાર રા. ગોપાલરાવ મહારાલના કારભારી હતા. પછી નવસારી આવી સારવજનીક કામોમાં પડ્યા. નવસારી મ્યુનીસીપાલીટીની સ્થાપનાથી તેના એક આગેવાન મેમ્બર હતા, અને સારવજનીક કામો માટે નેમાની દરેક કમીટીમાં આગેવાની લેતા. નવસારીના માજી સુખા દી. બા. લક્ષમન જગનાથની યાદગારીના કમીટીના આનરરી સેક્રેટરી તરીકે “લક્ષમન હોલ” બંધાવવામાં અને તેમાં બેઠક લાઈટ વગેરેની શામગ્રી માટે બહુ મેહનત લીધી હતી. વડોદરાની શ્રીમંત સરકારે ફાજદારી અને દીવાની કોર્ટમાં શાહી આપવા આવવાથી મુકત કરી એમને માન આપ્યું હતું. નવસારીના મોટા દેશાઈજનાં પુરાણા ખાનદાનને ગાયકવાડ સરકાર સાથે ૪૦ સં ૧૮૯૩ માં તેમના વતન તથા હડો બાબે વાંધા ઉઠવાથી એ ખાનદાનના પ્રતીનીધી લેખે મરણુમ ઇંગ્લેજ સરકારની એ ખાનદાનને મલેલી બાંહેધરીથી વડોદરા રેસીડેંસીમાં પણ મોટો વસીલો ધરાવતા થયા હતા. ૧૨) વર્ષની ખંતીલી લડત પછી દેસાઈ કુટુંબનાં લાભમાં ચુકાદો મળ્યો હતો. પણ તેનો અમલ જોવા એવણુ જીવ્યા નહીં. એવણુ ફારસી, ઇંગ્લેશ અને મરાઠી ભાષા વ્રણી સારી જાણતા હતા.

અત્રેની ગ્રાંટ મેડીકલ કોલેજમાં શીખતા ચંચલ વિદ્યાર્થીઓને છતાંમો તથા રકાલરશીપો આપવાની વાર્ષિક સભા ગવરનર લોર્ડ લેમીંગટનના પ્રમુખપણા હેઠલ મલી હતી, તેમાં નીચલાઓને સાંદે વીગેરે મર્યાં હતાં :—

૩ શેઠો સોરાબજી (સા. મ. દેસાઈ), બહેરામજી, અર-દેશર તથા જમશેદજીના બાવા.

મચેરશાહ ધનજીભાઈ ગીલડરને રૂ. ૨૫૦) નું સર જ. જી. મેડીકલ પ્રાઇઝ, ખ. ફ. ખોરી અને દીનબાઇ દીનશાહ વાછા સ્કાલરશીપ, અને વેલીંગટન એ સરજરી મેડલ; અરદેશર કોયાજી કંટ્રાક્ટરને સર જ. જી. ગોલ્ડ મેડલ; હીરજી દોરાબજી ગીમીને રૂ. ૧૫) ની કરનાક સ્કાલરશીપ; રસતમજી બહમનજી ખીલીમોરીઆને રૂ. ૨૫) ની એનડરસન, રૂ. ૨૫) ની ફેરીશ તથા રૂ. ૧૫) ની રીડ સ્કાલરશીપ, રૂ. ૫૦) નું ખ. ફ. ખોરી પ્રાઇઝ; પીરોજ ખી. ભર્યાને રૂ. ૧૫) ની ફેરીશ સ્કાલરશીપ; દીનશાહ દારાશા ખારીઆને રૂ. ૫૦) નું કાવશજી બાંહ-ગીર પ્રાઇઝ; એ. કે. દલાલને રૂ. ૨૦) ની ફેરીશ સ્કાલર-શીપ તથા રૂ. ૫૦) નું મેકડુગલ પ્રાઇઝ તથા વેલીંગટન એનો એનાટોમી પ્રાઇઝ મેડલ; એરય પેસતનજી ધડી-આલીને રૂ. ૧૫) ની કરનાક સ્કાલરશીપ; કે. એસ. શેઠનાને રૂ. ૧૫) ની એનડરસન સ્કાલરશીપ; આઇ શીરીન અરદે-સર લાલાને આવાંબાઇ બેહરાંમજી પટેલ રૂ. ૩૪) નું પ્રાઇઝ.^૧

આજ દીને બાઇ જરબાઇ નવરોજજી નશરવાનજી વાડીઆએ^૨ મરકીમાં સપડાયલાં પારસી દર્દીઓની સારવાર કરવા માટે ચોપાટી ખાતે બાબુલનાથ રોડ ઉપર પારસી

૧ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તા. ૬ ડી માર્ચ ૧૯૦૬.

૨ એ મકાન પાછળ કુલ્લે રૂ. ૩૬,૮૦૨ નો ખર્ચ થયો હતો, જેમાં રૂ. ૩૧,૦૦૦ બાઇ જરબાઇ વાડીઆએ આપ્યા હતા. એ જમીનપર ઇ. સં ૧૯૧૧ માં રૂ. ૧૫૪૩૦-૧૧-૧ ને ખર્ચે નવા રટાફ ક્વાર્ટર્સ બાંધવામાં આવ્યાં છે. ઇ. સં ૧૯૨૧ માં એ જમીનપર બાઈ જરબાઇ ન. વાડીઆએ પારસી ફીવર હોસ્પીટલને લગતો બીલે વોર્ડ રૂપીઆ ૨૭,૬૮૬-૧૫-૬ ના ખર્ચે બંધાવી આપ્યો છે. (જીઓ મુંબઇ-ની પારસી પંચાયતને રિપોર્ટ સને ૧૯૨૫ નો હીસાબનો ચોપડો પાને ૯). એ હોસ્પીટલ સને ૧૯૨૩ ના સાલ સુધી ચાલુ રહી હતી. ત્યાર બાદ ખુદાની મેહરથી કોઇ ઉપદ્રવ નહી થવાથી તે ખોલવાની હાલ સુધી જરૂર પડી નથી. એ હોસ્પી-ટલમાં સને ૧૯૦૬ પછીથી નીચલા તબીબો થઈ ગયા છે. ઓનરરી ફીઝીશીઆને—મરહુમ ડા. સોરાબ ખરશેદજી નરી-માન, એમ. ડી, ડા. મનચેરશા ધનજીભાઇ ગીલડર, એમ. ડી., એફ. આર સી. એસ., ડા. ફીરોજ સી. ભર્યા, એમ. ડી. (ડા. ગીલડરની ગેરહાજરીમાં તા. ૧૧-૪-૨૦ થી ૨૬-૬-૨૦ સુધી કામચલાઉ.) પગારદાર મદદનીશ ડાક્ટરો—ડા. સોરાબ હોશમજી બોઇશ, ડા. ધનજીશાહ નશરવાનજી બુચીઆ, ડા. જમશેદજી નશરવાનજી ભાડા, ડા. ડી. દી. કુપર, ડા. ઇ. ડી. પાલખીવાલા, ડા. પી. એમ. જશાવાલા, ડા. જે. એફ. પંથકી, ડા. એફ. બી. ખીલીમોયા, ડા. રસતમજી માણેકજી વજીફદાર. દર સાલ એ હોસ્પીટલ પાછળ નીચે મુજબ આશરે ખર્ચ થયો છે. એ ખર્ચ ત્રસ્ટી સાહેબો હસ્તકની

ફીવર હોસ્પીટલ માટે મકાન રૂ. ૩૧,૦૦૦ ખર્ચે બંધાવી આપ્યું હતું.

મરકી વીગેરે માટે હાલ કોલેજી પારસી ફીવર હોસ્પીટલના ફંડ નં. ૩૩ ખાતેથી થયો છે :—સને ૧૯૦૫-૦૬ રૂ. ૧૧,૭૫૦), ૧૯૦૬-૦૭ રૂ. ૧૫,૮૦૦), ૧૯૦૭-૦૮ રૂ. ૬,૧૦૦), ૧૯૦૮-૦૯ રૂ. ૫,૮૦૦), ૧૯૦૯-૧૦ રૂ. ૭,૪૦૦), ૧૯૧૦-૧૧, રૂ. ૫,૬૫૦), ૧૯૧૨ રૂ. ૨,૪૦૦), ૧૯૧૩ રૂ. ૩,૩૦૪), ૧૯૧૪ રૂ. ૪,૦૦૦), ૧૯૧૫ રૂ. ૧,૬૦૦), ૧૯૧૬ રૂ. ૩,૫૦૦), ૧૯૧૭ રૂ. ૫,૪૦૦), ૧૯૧૮ રૂ. ૩,૭૦૦), ૧૯૧૯ રૂ. ૩૨,૩૬૭), ૧૯૨૦ રૂ. ૧૨,૫૦૦), ૧૯૨૧ રૂ. ૭,૫૦૦), ૧૯૨૨ રૂ. ૬૩૪), ૧૯૨૩ રૂ. ૬,૧૮૨), ૧૯૨૪ રૂ. ૨,૧૪૮), ૧૯૨૫ રૂ. ૧,૩૫૮), ૧૯૨૬ રૂ. ૫૧૬), ૧૯૨૭ રૂ. ૬૨૫).

નીચે મુજબની સંખ્યાના દર્દીઓની સારવાર થઇ હતી :—

સાલ.	ફીવર દર્દીઓની સંખ્યા	કુલે દર્દીઓ પીળાં દર-દોનાં, જેવાં કે ઇનફ્લુ-એનઝા, કોલેરા, સહી-એ દ વીગેરેના.	મરણ પામ્યાં.
૧૯૦૫-૦૬	૧૨૭	૧	૬૨
૧૯૦૬-૦૭	૮૬		૪૬
૧૯૦૭-૦૮	૪૪	૧	૨૬
૧૯૦૮-૦૯	૭૦		૩૫
૧૯૦૯-૧૦	૨૩		૯
૧૯૧૦-૧૧	૫૧		૩૦
૧૯૧૨	૯		૬
૧૯૧૩	૨૧		૧૦
૧૯૧૪	૪૧		૨૨
૧૯૧૫	માં	હોસ્પીટલ બંધ હતી.	
૧૯૧૬	૨૫	૧	૨૮
૧૯૧૭	૩૦	૧	૨૧
૧૯૧૮	૨૦	૩	૧૧
૧૯૧૯	૧૭	૧૧૩ ઇનફ્લુએનઝા. ૬૫ ન્યુમોન્યા. ૨૮ તાવ. ૬૪ કોલેરા. ૪ પીળાં દરદો.	૨ ઇનફ્લુએનઝા. ૩૬ ન્યુમોન્યા. ૨ તાવ. ૨૬ કોલેરા. ૮ પ્લેગ. ૨ પીળાં દરદો.
૧૯૨૦	૨	૩૦૪ ૧૧ ઇનફ્લુએનઝા. ૩૭ ન્યુમોન્યા. ૬ પીળાં દરદો.	૭૬ ૧૨ ન્યુમોન્યા. ૨ પ્લેગ.
૧૯૨૧	૧૩	૫૪	૧૪
૧૯૨૨	માં	બંધ રહી હતી.	૮
૧૯૨૩	૨૩	૧	૧૯
૧૯૨૪ થી ૧૯૨૭	માં	બંધ રહી હતી.	

એ હોસ્પીટલના વડા તબીબ મરહુમ ડા. સોરાબ ખરશેદજી નરીમાનને નીચે મુજબ ભેટો આપી છે :—સને ૧૯૦૨ માં પાંદીનો એક ભેટો ફલાવરવાઝ અને ચાંદીની એક

તાં ૮ મી મારચ.

મુખ્ય મધે મેલેરીઆ અને ખીજ તાવોનો ફેલાવો થવાનાં કારણો વગેરેની બાબતોસર તપાસ કરી રીપોર્ટ કરવાને નામદાર સરકારે પોતાના ૪ વૈદક અમલદારો સાથે સર ભાલચંદર તથા હાનરેબલ સર શ્રીરોજશાહ મેદરવાનજી મેદતાની એક કમીટી નેમી હતી.^૧

તાં ૧૨ મી મારચ.

રોજ ૩૦ માહ ૬ (શેં) ૧૨૧૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—ડાક્ટર કેમચંડ શ્રીરોજ હોશંગ દસ્તુર— (ઉમર ૫૫^{૨૩}). બાં ૫૦ શ્રીરોજ હોશંગ દસ્તુરના ત્રીજા દીકરા. એવણે ગયે સાલજ સેવટની તખીબી પરીક્ષા પસાર કરી હતી. એક ધરાકની ગરકાની ગાંઠ ચીરનાં તેનું ઝેર લાગતાથી આટલી જીવાન વયે તેવણ મરણ પામ્યા.

શેઠ બલમનજી દીનશાહજી પીટીટે નવી ઉભી થનારી પારસી જનરલ હાસ્પીટલનાં ફંડમાં રૂ. ૫૦૦૦૦૦) પાંચ લાખની કામતની ખંચાલા હીલ હોટલવાલી જમીન અમલા સાથે તથા રૂ. ૫૦૦૦૦) ની સરકારી ડાટકાની લોન ભેટ આપી હતી.

તાં ૧૫ મી મારચ.

મુખ્ય યુનીવર્સીટીના એક ઓરડીનરી ફેલો તરીકે શેઠ રસતમજી મેદરવાનજી પટેલ, એમ. એ., એલ એલ. બી. ને નેમ્યા હતા.^૨

ત્રે. (જીઓ સર્વંત ૧૯૫૮ નો હીસાબનો ચોપડો પા. ૬૭૦-૭૨). સને ૧૯૧૩ ના સાલમાં ચાંદીના બે સુંદર વાઝ. (જીઓ સને ૧૯૧૩ નો હીસાબનો ચોપડો પા. ૩૭૪). ડાં મનચેરશા દી. ગીલડરને સને ૧૯૨૦ ના સાલમાં એક ભેટ (ચાંદીનો દી સેટ ત્રે સાથે) આપી હતી. (જીઓ સને ૧૯૨૦ નો મું. પા. પંચાએતનો હીસાબનો ચોપડો પા. ૪૬૭).

એ મકાન મરકા, ધનકલુએનઝા જેવા હડતા રોગો માટે-નું છે. એક વખત એ મકાનમાં પ્લેગ, ધનકલુએનઝા અને કોલેરાના દર્દીઓ એકી વખતે સને ૧૯૧૯ માં લેવામાં આવ્યાં હતાં. પણ હાલ ખુદાની મેદરથી એવો કોઈ ઉપદ્રવ નહી થવાથી એ હોસ્પીટલ બંધ છે.

૧ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તાં ૨૬ મી મારચ ૧૯૦૬.

૨ બોમ્બે ગવર્મેન્ટ ગેઝેટ, તાં ૧૫ મી મારચ ૧૯૦૬.

નીચલા પારસી ગ્રહસ્થાને નામદાર સરકારે આ સાથે નવા જસડીસ ઓફ ધી પીસ એટલે સુલેહના અમલ-દારો નેમ્યા હતા—

શેઠ અરદેશર જમશેદજી ઉમરીગર.

ડાક્ટર હોરમજી લીમજીભાઈ ખાટલીવાલા.

શેઠ શ્રીરોજ ખરશેદજી શેઠના, બી. એ.^૩

મેશરસ બ. રૂ. કામા, શેહરીઆરજી દી. લડયા, જાંહંગીર કે. ન. કાબરાજી અને પાલજીજી બરજેરજી દેસાઈની આગે-વાની હેઠલ તાં ૨૧ મી મારચથી પારસીઓએ પોતાનું દીની વર્ષ ગણવા તથા એ શુભ દીવસને દર સાલ તેહે-વાર દાખલ પાલવા અને એ બાબતમાં એક મંડલી ઉભી કરવા આજ દીને એક સલા બાધ બીખાધજી બંગાલી-વાલી કન્યાશાળામાં મલી હતી તે વેળાએ “જરથોસ્તી ફસલી સાલ મંડલી” એવાં નામથી એક મંડલી ઉભી કરવાનો ઠેડાવ થયો હતો.^૪

શેઠ બલમનજી દીનશાહજી પીટીટે પોતાની સીલોન-ની મુસાફરી દરમિયાન કોલંબોના પારસી ધર્મખાતાના ફંડમાં રૂ. ૧૦૦૦) ની રકમ ભેટ આપી હતી.^૫

તાં ૧૬ મી મારચ.

રોજ ૪ માહ ૭ (શેં) ૧૨૧૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—ડાક્ટર ડોશાભાઈ બેજનજી કાતરક (કલ-ગીરવાલા)^૬—ઉમર ૫૫^{૭૬}). મુખ્યની પારસી વસ્તીમાં ધણા જાણીતા ડાક્ટર હતા. પેલ્લા ૧૮૪૬ માં મેડીકલ કોલેજમાં દાખલ થયા, જ્યાં મરહુમ શેઠ ફરાંમજી કાવ-સજી બનાજીએ જે વિદ્યાર્થી કોલેજમાં બરાબર હાજરી આપતો હોય તેને પોતા તરફથી એક ધનામ આપવા જણાવ્યું હતું, તે ધનામ ૧૮૪૮ માં એવણે જાહેર રીતે આપવામાં આવ્યું. ૧૮૫૨ માં જી. જી. એમ. સી. ની સનદ મેલવી મુખ્ય મધે તખીબી ધંધો ચલાવા માંડ્યો અને બોહળી ધરાકી મેલવી હતી. અત્રે તખીબી વાઘવીવાદ માટે સ્થાપેલી “ગ્રાંટ કોલેજ મેડીકલ સોસા-યટી” માં ૧૮૫૨ થી ૧૮૭૨ સુધીમાં એવણે ૭ જીદી

૩ બોમ્બે ગવર્મેન્ટ ગેઝેટ, તાં ૧૫ મી મારચ ૧૯૦૬.

૪ રાસ્ટ ગોફતાર, તાં ૧૮ મી મારચ ૧૯૦૬.

૫ જામે જમશેદ, તાં ૨૩ મી મારચ ૧૯૨૬.

૬ મરહુમ શેઠો રસ્તીમ તથા બરજેર (સોલીસીટર) તથા ડાં બેજનજી, તથા હેયાન મીં શાપુરજી ડોશાભાઈ ડાક્ટરના બાવા.

જુદી વૈદાની આબહોના નીબધો વાંચ્યા હતા. જે તે વેળા વખણાયા હતા. અત્રેની “ જ્ઞાન પ્રસારક મંડલી ” તરફથી ૧૮૫૫-૫૬ માં અયાંઓની તળીયત વિષે ત્રણ ભાષણો અને ૧૮૫૮ માં હુમેલાંની સારવાર વિષે એક ભાષણ આપ્યું હતું. એવણુ ધણુ ચુસ્ત અસલી વિચારના જરથોસ્તી હતા, તે એટલા સુધી કે સુવાવડી ખીમાર સ્ત્રીઓને અડકવું પડે તો ત્યાંજ નાહી બાહર જતા. ૧૮૫૫ માં રાહનુમાય માજદયસનાન સભાની સામે થવા “ રાહે રાસ્તનુમાય જરથોસ્તીયાંન ” સભા ઉભી થઇ તેના એવણુ એક ઓનરરી સેક્રેટરી હતા. પણ તેનું કામ બે વર્ષમાં અંધ થયું હતું. કોટનાં ધરમના દવાખાનાની કમીટીના ૧૮૫૨ થી એવણુ એક અધીકારી અને ૧૮૮૧ થી એક ટ્રસ્ટી હતા. ૧૮૮૩ માં સ્થાપેલી “ બોમ્બે મેડીકલ યુનિયન ” ના કેટલુંક સુંધી એવણુ પ્રમુખ હતા.

તા. ૨૧ મી મારચ.

રંચુનના એક પારસી બારીસ્ટર શેઠ બહમનજી કાવસજી કપટાંનને ગયા ફેબ્રુવારી માસમાં ત્યાંની હાઇ કોર્ટમાં ચાલતા એક ફેજલારી મુકદ્દમામાં તાજ તરફના બારીસ્ટર તરીકે આરોપીઓને તકસીરવાર ઠેરવવા માટે ફરીઆદીને ચોકસ કાગળો છુપાવવાની તથા અક્ષર પારખનાર એક અનુભવી સાક્ષીને લાંચ આપવાની સલાહ આપવા માટે હાઇ કોર્ટના પુલ બેંચે આજ દીને તેમને “ એડવોકેટ ” ના ઓધ્યા ઉપરથી અરતરફ કીધા હતા.^૧

૧ જામે જમશેદ, તા. ૨૩ મી મારચ ૧૯૦૭.

આ બનાવ તરફ રંચુનના સર્વે વર્ગના લોકોની દીક્ષણ બેચાઇ હતી, અને તા. ૨૧ મી આપરેલ ૧૯૦૬ ને દીને રંચુનના વિક્ટોરીયા હોલમાં સર્વે જ્ઞાતના લોકોની મલેલી સભામાં ઠેડાવ પસાર થયો હતો કે :—યુરોપીયન, બરમીઝ, ચીનાઈ, મેહોમેદન, હીંદુ અને બીજી કોમોની બેગી મળેલી આ સભા વડી અદાલતમાં છેવટના ચુકાદાનાં પરીણામે મી. કાવસજી જે મેહનતમાં આવી પડયા છે તે માટે અંતઃકરણની દીક્ષણોની નોંધ અત્રે લે છે અને યુરોપીયન, બરમીઝ, ચીનાઈ, મેહોમેદન, હીંદુ અને બીજી કોમોની બેગી મળેલી આ સભા એકમતે ઠરાવ કરે છે કે મી. કાવસજીની ઇજત અને પ્રમાણીકપણા માટેનો તેમનો વીસવાસ જેવો ને તેવો રહ્યો છે અને ઉપલા ઠરાવોની નકલો સભાના પ્રમુખની સહી સાથ મી. કાવસજી ઉપર મોકલી આપવાનો આ સભા ઠરાવ કરે છે.

આ બાબે શેઠ બહમનજી તરફથી લંડનની પ્રીવી કૉન-સીલમાં અપીલ કરવામાં આવી હતી, જેને ચુકાદો નવેમ્બર ૧૯૦૬ માં આવ્યો હતો, અને એવણુની આબડ નીશકલંક ઠેરવી પાછા એડવોકેટ તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા.

પુના મધ્યે ગરીબ તેમજ મધ્યમ વર્ગના જરથોસ્તીઓ માટે તંદરોસ્તી સાથે મલાહજો તથા જરથોસ્તી રાહ રસમો સચવાય એવાં મધ્યમ વર્ગના નાનાં મકાનોની મોટી ખુટ હોવાથી તેમને મદદ માટે આ ફંડ સ્થાપવામાં આવ્યું હતું.^૨

તા. ૨૪ મી મારચ.

કરાંચીની પારસી સ્કુલને માટે રૂ. ૫૦૦૦૦) ને ખરચે અંધાયલું નવું મકાન આજ દીને તેમાં જશન કરી ખોલ્યું મેલ્યું હતું. એ મકાન માટે મ્યુનિસીપાલી-

૨ આ ફંડના લગતા ૧૯૨૩-૨૬ ના રિપોર્ટ ઉપરથી જણાય છે કે એ સાલોમાં નીચે મુજબ રકમો મળી હતી :—

જુન ૧૯૨૩ થી મે ૧૯૨૫ સુધી નીચે મુજબ રકમો મલી હતી :—બાઇ ગુલબાઇ ફરામજી ધડીયાલી તરફથી પોતાના પોત્ર બાઇ ફરામજી નવરોજી ભર્યાના પુલ માટે, રૂ. ૫૦૦૦ માંથી આપેલા રૂ. ૩,૩૦૦, બાઇ બેપસી અરદેશર સખાવાલા તથા બાઇ કુવરબાઇ કેખશર ધાસવાલાની મદદથી પુનામાં એક ખેલ કીધો તેની કીકીટાના વેચાણની આવક, રૂ. ૨,૧૦૦, મરહુમ શેઠ કાવસજી માનેકજી રસ્તમજી બનાજના પુલ માટે તેવણના ઉઠમણમાં બરેલી રકમમાંથી બાઇએ બીબાજી શોરાબજી હોરમસજી મોદી, ખરોદબાઇ નશરવાનજી નાના-બાઇ બાટલીવાલા અને મેહરબાઇ દીનશાહજી રામર તરફથી રૂ. ૨,૦૦૦, ધી પુના જોરાસ્ત્રીઅન સોસાયટી તરફથી નેપીયર સીનેમામાં મી. એ. સી. પટેલની મેહરબાંનીથી એક ખેલ કીધો તેની આવક, તથા શેઠ કીરોજશાહ શોરાબજી ગજદરે રૂ. ૧૪૫ ઉમેરી કુલે રકમ રૂ. ૧,૫૦૨-૮, બાઈ ધનમાએ ફરામજી અરબની તરફથી (દાકટર સો. હો. મોદી મારફતે) ૧,૦૦૦, શેઠ મેહરામજી રસ્તમજી ઇરાની (વાનોરીવાલા) રૂ. ૮૨૧, શેઠ હોરમજીદ શેહેરીઆર ઇરાની ૫૦૧, શેઠ નશરવાનજી રેડીમની રૂ. ૫૦૦, તથા મરહુમ શેઠ દોરાબજી સોરાબજી અંકલેસરીઆ ના ફરજદોએ રૂ. ૧૦૦૦, વળી પુણાના ધણુક જરથોસ્તી દારવાળાઓ આ ફંડને દરમાસે મદદ કરે છે.

ઉપલાં સાલની જુમલે આવક રૂ. ૩૬૫૦ અને ખરચ રૂ. ૨૭૬ હતા અને રૂ. ૨૩,૭૭૨ ની પ ટકાની સરકારી લોન નોટા હતી રોકડ સીલક રૂ. ૨૦૭૨ હતી.

મજકુર સાલથી મેનેજંગ કમીટી નીચે મુજબ હતી :— (સરદાર) દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદ, દસ્તુર નોશરવાન, (પ્રેસીડંટ) (દાકટર) સોહરાબજી હોરમસજી મોદી, જમશેદજી દોરાબજી માસતર, (સેક્રેટરીઓ) બમનજી નવરોજી ખંખાતા, (ટ્રેઝરર). તથા નીચલા મેનેજંગ કમીટીના મેમ્બરો—બા. બા. માનેકજી નવરોજી મેહતા, એમ. બી. ઇ. મી. કેખશર આદરજી ધાસવાલા, મી. મેરવાનજી પાલનજી ક્રંચમેન, મી. કાવસજી ધનજીશા અંકલેસરીઆ, મી. બરબોરજી કુવરજી પટેલ, મી. અરદેસર કાવસજી પટેલ, મી. પેસતનજી ફરામજી ભર્યા મી. રસ્તમ આદર ઇરાની, મી. દીનશાહ મેરવાન ઇરાની, મી. અરદેશર કે. ઇરાની, મી. રશીદ ખુદાદાદ ઇરાની, મી. મંચરશાહ કાવસજી વાંચમેકર.

ટીએ તથા કેનટોનમેન્ટ કમીટીએ જમા ભેટ આપી હતી. ફંડમાં પારસીઓએ સારી રકમ ભરી હતી, તથા મરહુમ શેઠ શાપુરજી હોરમજી સોપારીવાલાના છોકરાઓએ રૂ. ૨૦૦૦) ભર્યા હતા તથા પારસી વીરબાઈજી સ્કુલ-વાળું બુનું મકાન રૂ. ૧૦૦૦૦) ની કીમતે ખરીદી લીધું હતું.^૧

શેઠ હોરમજીજી બાંહેધરીજી તાલેયારખાને પોતાના માતાજી મરહુમ બાઈ જરબાઈનાં નામે ગરીબ જરથોસ્તીઓનાં રેહડાણોનાં ફંડ હસ્તક રૂ. ૫૧૦૦) આપી બંધાવેલું મકાન આજ દીને ખોલ્યું મુકવામાં આવ્યું હતું.^૨

તા. ૨૮ મી મારચ

આજ દીને પુણા મધે ડાક્ટર શોરાબજી હોરમજીજી મોદીના બેટા માણેકશાહની નવજોતની યાદગારીમાં એ શેઠ રૂ. ૫૦૦) ની રકમ આપી ગરીબ જરથોસ્તી વિદ્યાર્થી-

૧ ભમે જમશેદ, તા. ૩૦ મી મારચ ૧૯૦૬.

૨ રાસ્ત ગોફતાર, તા. ૨૫ મી મારચ ૧૯૦૬.

૩ ભમે જમશેદ, તા. ૩૧ મી મારચ ૧૯૦૬.

આ ફંડના છેલ્લા પ્રગટ થયેલા ૧૯૨૪-૨૬ ના રીપોર્ટ ઉપરથી જણાય છે કે એ ફંડ મધેથી સ્કુલોમાં જતા ગરીબ જરથોસ્તી વિદ્યાર્થીઓ (છોકરા-છોકરીઓ) ઉપરાંત પુણાની જુદી જુદી કોલેજોના વિદ્યાર્થીઓને પણ મદદ આપવામાં આવે છે. એ ફંડનો વહીવટ મજકુર સાલોમાં ૬૦ સોહરાબજી હોરમજીજી મોદી સાથે શેઠા દીનશાહ મેહરવાન ધરાની, જમશેદજી દોરાબજી માસ્તર, અરદેશર ખમનજી શેઠના તથા ખમનજી નવરોજ ખંખાતા ચલાવતા હતા. હાલ ૬૦ સોહરાબજીના મરણ પછી તેવણની જગ્યાએ તેમના બેટા ૬૦ માણેકશાહ સોહરાબજી મોદી એ ફંડના વહીવટમાં સામેલ થયા છે.

૧૯૨૫-૨૬ ના સાલમાં ૮ જુદી જુદી કોલેજોમાં જતા, તથા ૧૬૮ જુદી જુદી સ્કુલોના છોકરા તથા છોકરી વિદ્યાર્થીઓને કુલ રૂ. ૫૪૩૮ ની મદદ મળી હતી. એ ફંડને જમે પાસે કુલ રૂ. ૭૧,૨૫૭) આગલા વરસોની બાકી હતી અને છેલ્લાં બે વરસોમાં કુલ રૂ. ૧૪,૨૬૦) વસુલ થયા હતા અને તે ઉપરાંત છેલ્લાં બે વરસમાં મરહુમ શેઠ ખરજેરજી માણેકજી તાલુકદારના ફંડમાંથી વ્યાજના રૂ. ૭૫૦) અને સરકારી ભમીનગીરીઓના વ્યાજના રૂ. ૬,૭૨૧ ઉપજ્યા હતા. અને ૩૩ ટકાની લોનની ખરીદીના ડિસ્કાઉન્ટના રૂ. ૫૨૬ મળી આવક રૂ. ૨૨,૨૫૮ ની થઈ હતી, બ્યારે કુલ ખર્ચ રૂ. ૧૧,૦૫૪ થવાથી ખર્ચ બાદ જતાં ચાપલુ વધી રૂ. ૯૩,૫૧૬) થઈ હતી. એ ફંડ ખાતે શેઠ ખરજેરજી માણેકજી તાલુકદાર પુણા પારસી સોસાયટીનું રજીસ્ટર્ડ ફંડને ખાતે ૩૬ ટકાની સરકારી નોટ રૂ. ૧૫) હબરની મળી હતી. એ ફંડમાં મુદલ રકમ ભળવી રાખી વ્યાજ વાપરવાની શરતે નીચલાં ખાતાઓ પાડવામાં આવ્યાં છે :-

ઓ તથા ગરીબ જરથોસ્તીઓને મદદ આપવા માટે એક ફંડ ઉણું કીધું હતું.

(૧) શેઠ જીવણજી હોરમજીજી રંગુનવાલાએ પોતાના મરહુમ દીકરા બાઈ પીરશાહની વરસીની યાદમાં રૂ. ૨૫૦. (૨) મરહુમ શેઠ ખોદાદાદ રસ્તુમ ધરાનીની અરો યાદમાં તેવણના છોકરાઓ તરફથી રૂ. ૧૦૦૧. (૩) મરહુમ બાઈ મહેરબાઈ તે શેઠ ખમનજી નવરોજ ખંખાતા (આઈ. એસ. ઓ.) ના ધણીઆણીની યાદમાં તેવણના ખાવીંદ તરફથી રૂ. ૩૦૧ રોકડા તથા રૂ. ૧૦૦ ની ૩૩ ટકાની લોન. (૪) બાઈ માણેકબાઈ બાપુજી ચીનાઈ (સીકંદરાબાઈ) તરફથી પોતાના મરહુમ બેટા કેપટન કીરોજ બાપુજી ચીનાઈ (આઈ. એમ. એસ.) ના પુત્ર અર્થે રૂ. ૨૫૦. (૫) મરહુમ બાઈ સુનાબાઈ સોહરાબજી ભર્યાની યાદમાં તેમના ઉકમણામાં ભરાયલી રકમોમાંથી રૂ. ૧૨૦૦. (૬) બાઈ આલીબાઈ પાલનજી ક્રેથ-મેનની યાદમાં તેમના બાઈઓ તથા બહેનો તરફથી રૂ. ૬૬૫. (૭) મરહુમ શેઠ કાવસજી મેરવાનજી પારખીની યાદમાં તેમના ઉકમણામાં ભરાયલી રકમોમાંથી રૂ. ૫૦૦. (૮) મરહુમ બાઈ પીરોજબાઈ સોહરાબજી મેહતાની યાદમાં તેમના પીતા શેઠ સોરાબજી નશરવાનજી મહેતા તરફથી ઉકમણામાં ભરેલી રૂ. ૧૫૦૦ ની રકમ. (૯) મરહુમ બા. બા. રયાવજી કાવસજી દાવરની યાદમાં તેવણના ઉકમણામાં ભરાયલી રકમોમાંથી ૩૩ ટકાની નોટ રૂ. ૨૦૦૦ ની. (૧૦) શેઠા કાવસજી દીનશા એન્ડ બ્રધર્સ (એડનવાલા) તરફથી ૩૩ ટકાની નોટ રૂ. ૧૦૦૦. (૧૧) મરહુમ બાઈ શીરીનબાઈ ગુસ્તાદજી કુપરની યાદમાં તેવણના ખાવીંદ શેઠ ગુસ્તાદજી મંચેરજી કુપર તરફથી રૂ. ૬૦૦. (૧૨) બાઈ ધનબાઈજી તે ૬૦ સોરાબજી હોરમજીજી મોદીનાં ધણીઆણીની યાદમાં તેવણના પીતા શેઠ કાવસજી માણેકજી રસ્તમજી ખનાજી તરફથી ૪ ટકાની નોટ રૂ. ૧૦૦૦. ની (૧૩) મરહુમ બાઈ કુવરબાઈ સોરાબજી દમણવાલાના પુત્રને માટે તેવણના બેટી બાઈ મહેરબાઈ ખમનજી દોરાબજી પદમજી તરફથી ૩૩ ટકાની નોટ રૂ. ૧૦૦૦ ની. (૧૪) મરહુમ બાઈ કુવરબાઈ સોરાબજી દમણવાલાના પુત્રને માટે તેવણના દીકરી બાઈ દીનબાઈ અરદેશર ખમનજી શેઠના તરફથી ૩૩ ટકાની નોટ રૂ. ૧૦૦૦ ની. (૧૫) મરહુમ શેઠ નવરોજ પેસ્તનજી કામાની અરો યાદમાં તેવણના બેટા શેઠ તહેમુરસ રૂ. ન. કામા તરફથી ૩૩ ટકાની નોટ રૂ. ૫૦૦ ની. (૧૬) મરહુમ બાઈ નવાબબાઈ નવરોજ કામાની યાદમાં તેવણના બેટા શેઠ તહેમુરસ રૂ. ન. કામા તરફથી ૩૩ ટકાની નોટ રૂ. ૫૦૦ ની. (૧૭) મરહુમ શેઠ કાવસજી માણેકજી રસ્તમજી ખનાજીની યાદમાં તેવણનાં બેટી બાઈ બીખજી તથા તેવણના ખાવીંદ ૬૦ સોહરાબજી હોરમજીજી મોદી તરફથી રૂ. ૫૦૧ તથા મરહુમના બહેનશીન. બેટી બાઈ ધનબાઈજીના બેટાઓ બાઈઓ હોરમજીજી તથા માણેકજી તથા મરહુમના બેટી બાઈ બીખજીજીનાં બેટી બાઈ ગુલચહેર શોરાબજી હોરમજીજી મોદી તરફથી રૂ. ૫૦૧, બુમલે રૂ. ૧૦૦૨. (૧૮) મરહુમ બાઈ સુનાબાઈ સોહરાબજી હોરમજીજી અંકલેસરીયાની યાદમાં તેમણા ઉકમણામાં ભરાયલી રકમમાંથી તેમના વીલના એક્ઝીક્યુટર તરફથી ૩૩ ટકાની નોટ રૂ. ૫૦૦ ની. (૧૯) મરહુમ શેઠ નાનાબાઈ બહેરામજી

તા. ૨૬ મી માર્ચ.

અમેરીકન પ્રજાસત્તાક રાજ્યની સેનેટના એક મેમ્બર હાનરેબલ મી. ડબ્લ્યુ. જે. ક્વાયન અને તેમનાં બાનુ મુંબઈ પધારયાં તેમનાં માનમાં મી. અને મીશીસ રતનજી દાદાભાઈ તાતાએ આજ સાંજે અતરેનાં તાજમહાલ પાલેસ હોટલમાં ઇંગ્લેન્ડ તથા દેશી પ્રહરથોનો એક મેલાવડો કીધો હતો.^૧

મુંબઈ ઇલાકાના જુદા જુદા જીલ્લાઓમાં નીચલા પારસી પ્રહરથોની ખાસ માજીએ તરીકે નામદાર સરકારે નેમણુક કીધી હતી :—^૨

જીજ્ઞાઈ તથા મરહુમ બાઈ હીરાંબાઈ નાનાબાઈ જે. જીજ્ઞાઈની યાદમાં તેવણનાં ખેડા શેઠ રૂસ્તમજી બહેરામજી જીજ્ઞાઈ તરફથી ૩૧ ટકાની નોટ રૂ. ૨૦૦૦ ની. (૨૦) મરહુમ બુચા આદર રૂસ્તમ ઇરાનીની અશો યાદમાં તેવણના પીતા રૂસ્તમ આદર ઇરાની તરફથી ૬૧ ટકાની બોમ્બે ડિવેલપમેન્ટ લોન રૂ. ૫૦૦ ની. (૨૧) મરહુમ બાઈ નવાજબાઈ હોરમસજી સેકરેટરીની યાદમાં તેવણના ઉઠમણામાં ભરાયલી રકમમાંથી ૬ ટકાના બોન્ડ રૂ. ૫૦૦ ના. (૨૨) મરહુમ શેઠ ઉકરજી કાવસજી ઉમરીગરની યાદમાં તેવણના દીકરાઓ શેઠો સોરાબજી તથા કાવસજી ઉમરીગર તરફથી ૫ ટકાની નોટ રૂ. ૫૦૦ ની. (૨૩) શેઠ હોરમસજી શેરીઆર કુચબોઓગી ઇરાની તરફથી પોતાના મરહુમ ધણીઆણી બાઈ દોલત મેહરવાનના પુત્ર માટે ૬ ટકાની નોટ રૂ. ૧૦૦૦ ની. (૨૪) બાઈ ધનમાય ફરામજી અરબની તરફથી રૂ. ૫૦૦ ની લોન. (૨૫) બાઈ લીબાઈજી પેસ્તનજી બહમનજી મેસમેન તરફથી ૩૧ ટકાની નોટ રૂ. ૧૦૦૦ ની. (૨૬) બાઈ હીરાંબાઈ જમશેદજી પીતીતે પોતાનાં બહાલાં અશો રવાનોની પવિત્ર યાદમાં ૪ ટકાનું પોર્ટ્લેન્ડ બોન્ડ રૂ. ૧૦૦૦ નું. (૨૭) ખા. બા. દી. દી. ખંખાતા તરફથી પોતાના મરહુમ ધણીઆણી બાઈ બાનુબાઈની યાદમાં ૩૧ ટકાની નોટ રૂ. ૩૦૦ ની તથા રૂ. ૧૦૦ નું ૫ ટકાનું સરકારી પેપર મળી રૂ. ૪૦૦. (૨૮) બાઈ બચુબાઈ મેહરવાનજી સોરાબજી જમશેદજી જીજ્ઞાઈ તરફથી પોતાનાં અશો બહાલાં રવાનોની પવિત્ર યાદમાં ૩૧ ટકાની નોટ રૂ. ૫૦૦ ની. (૨૯) પોતાના મરહુમ પીતાજી શેઠ રૂસ્તમજી બેહરામજી જીજ્ઞાઈની યાદમાં શેઠ બેહરામજી જીજ્ઞાઈ તરફથી સરકારી નોટ રૂ. ૫૦૦ ની. (૩૦) મરહુમ બાઈ ધનબાઈજી બેહરામજી મહેરવાનજી મલબારીની યાદમાં ૩૧ ટકાની નોટ રૂ. ૧૦૦૦ ની. (૩૧) મરહુમ બાઈ ડોસીબાઈ તે મરહુમ ખા. બા. જી. રી. ડોસાબાઈ આરાના વીધવાના પુત્રને માટે ઉઠમણામાં ભરાયલી રકમમાંથી રૂ. ૩૦૦. (૩૨) મરહુમ સર નવરોજી પેસ્તનજી વકીલ સી. આઈ. ઈ. ના પુત્રને માટે તેમની બેટીઓ તરફથી રૂ. ૫૦૦.

મજુર છેલ્લાં બંને સાલમાં પુનાની ઝોરાસીયન ટ્રેડિંગ સોસાયટી તરફથી ખેલ લજ બતાવ્યો તેની આવકના રૂ. ૬૨૭-૪ આવ્યા હતા, તથા બીજા સેક્ટો પ્રહરથો બાનુઓ તથા પ્રહરથો તરફથી નાની મોટી રકમો મળી હતી.

૧ બોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ, તા. ૨૬ મી માર્ચ ૧૯૦૬.

૨ બોમ્બે ગવર્નમેન્ટ ગેઝેટ, તા. ૨૬ મી માર્ચ ૧૯૦૬.

પંચમહાલ જીલ્લો—શેઠ બહમનજી અરદેશર દલાલ.

સુરત જીલ્લો—ખાનબાહદુર ડાકટર ડોશાબાઈ પેશ-તનજી, ખાનબાહદુર કુવરજી કાવસજી શાયાવાલા.

થાણા જીલ્લો—શેઠ વીકાજી મેહરજીબાઈ બાપુજી વીકાજી તારાપોરવાલા.

શોલાપુર જીલ્લો—ડાકટર અરવ્યશાહ ફરામજી શેઠના.

ધુલીઆ—શેઠ જમશેદજી શેઠરીઆરજી કાપડીઆ.

પુણા—દસ્તુર કેકોબાદ આદરબાદ, ખાન સાહેબ દોરાબજી દાદાભાઈ જુતી.

સતારા—શેઠ ધનજીશાહ બહમનજી કુપર.

બેલગામ—શેઠ અરદેશર નવરોજજી.

તા. ૪ થી એપ્રિલ.

રોજ ૨૩ માસ ૭ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—દીનશાહ ફરદુનજી જીનવાલા^૩—ઉમર વર્ષ ૫૩ એવણ ભર્યના એક જાણીતા અને સાહાસીક વેપારી હતા. મુંબઈ, ભર્ય, મીયાગાંમ અને બીજાં મથકો ખાતે મેસરસ દીનશાહ ફરદુનજી એન્ડ કમ્પર્સને નામે વેપાર કરતા. ૧૮૮૪ માં મહમદપુરા કોટન જીન એન્ડ પ્રેસ કુંપની ઉઘાડી તેના સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરર નેમાયા. અને એ કુંપની હસ્તક સુરતમાં પણ એક જીનીંગ પ્રેસ કાઢ્યો હતો. રૂના વેપારમાં મચી જતા ઉપરાંત એવણ ભર્ય જીલ્લાના જાહેર કામોમાં પણ આગેવાની લેતા હતા. ભર્યની મ્યુનીસીપાલિટીના એક આગેવાન અધીકારી હતા. ત્યાંની રાયચંદ દીપચંદ લાઈબ્રેરીના એઓ ૧૮૮૭ થી આનરરી સેક્રેટરી હતા, ૧૮૯૨ માં પોતાના ભાઈઓની સાથે ભર્યમાં આટો દળવાની એક મીલ ઉઘાડી હતી. ભર્ય મધે કોટમાંની પોતાના વડીલ મરહુમ શેઠ હોમાજી દારાબજી વાલી પુરાતન દરેમેહેર એવણે ૧૮૬૭ માં નવે-સરથી બંધાવી પરચાવી હતી. અને તેના જથ્થકના નીલાવનો બંદોબસ્ત કીધો હતો. છેલ્લાં સાલમાંજ ભર્યની પંચાયતના એક ટ્રસ્ટી નેમાયા હતા.

તા. ૬ થી એપ્રિલ.

આજ દીને ભર્ય મધે મરહુમ શેઠ દીનશાહ ફરદુનજી જીનવાલાનાં ઉઠમણાંમાં રૂ. ૩૩૯૧ ધર્મખાતાઓમાં આપ્યા હતા. ઉઠમણાંની સેવટે ત્યાંની પારસી પંચાયતના એક જીજ્ઞાઈ ટ્રસ્ટી શેઠ રતનજી જીવણજી હમાવાલાએ મરનારનાં સદગુણોની તારીફ કરી દરખાસ્ત

૩ મરહુમ શેઠો પેસ્તનશાહ, રૂસ્તમજી તથા (હંચાત) શેઠ રતનજી ફરદુનજી જીનવાલાના વડા બાઈ.

કીધી કે મરનારનાં મરણ માટે ભરૂચની પારસી અંબુમનને જે ખોટ ગણ છે તેની નોંધ દફતરે લેવી અને મરનારનાં દુઃખી કુટુંબ તરફ દલાસાપત્ર મોકલવે અને મરનારની એક તસવીર આ પાક મકાનમાં અંબુમનના ખરચે મુકવી.^૧

તા. ૭ મી એપ્રિલ.

રોજ ૨૬ માહ ૭ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

નવસારીના વડા દસ્તુર દારાબજી માહીઆરજી મેહરજી રાણાના દીકરા કેકાબાદજીને નાવર કરવાની ક્રિયા આજ દીને વડી દરેમેહેરમાં કરવામાં આવી હતી. આજ રતનબાઈ એદલજી બાંમજીએ પોતાના ભાઈ શેઠ જમશેદજી નશરવાંનજી તાતાની નેએતે આ નાવર કીધો હતો. દસ્તુરજીને ૪૦ શાલોની પેહરામણી થઇ હતી, તથા એ. રસતમજી મનચેરજી પાવરીએ એક સારો સફેદ ઘોડો બેટ આપ્યો હતો.^૨

તા. ૮ મી એપ્રિલ.

રોજ ૨૭ માહ ૭ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

આજ દીને શેઠ બહમનજી એદલજી કાશીનાથે પોતાના નળીરા એદલજી મેહરજીભાઈ કાશીનાથની નવજ્નેતની ખુશાલીમાં રૂ. ૧૨૦૦ ની સરકારી ટકા ૩૩ ટકાના વ્યાજની લેન પારસી પંચાએતના ત્રસ્ટીઓને એવી શરતે સ્વાધીન કરી કે રકમ અનામત રાખી તેનું જે વ્યાજ ઉપજે તે શ્રી કસબે રાંદેરને લગતા સાત ગામ ગોદાવરાની સગડીના ફંડમાં તેલ, કાઠી તથા સુખડને માટે આપવું.^૩

મી. ખુશરો નવરોજજી બનાજી એફ. એસ. એસ., એફ. એ. એસ., ને લંડનની રાયલ કોલેજ ઓફ પ્રીસેપ્ટરઝના એક મેમ્બર તરીકે ચુટી કહાડયા હતા. આ વેળા મી. બનાજી, વડોદરાના 'કળાભુવન' ના સંબંધમાં ઉધાડવામાં આવેલા કમરશીયલ ક્લાસના વડાનો ઓધો ભોગવતા હતા.^૪

મરણ—નશરવાંનજી એદલજી મેહતા, બી. એ., એલ. એલ. બી.—ઉમર વર્ષ ૩૫). એવણે ૧૮૮૮ માં મુંબઈ યુનીવર્સિટીની બી. એ. ની પરીક્ષા પસાર કરી ૧૮૯૨ માં એલ. એલ. બી. થઇ અત્રે વકીલનો ધંધો

કરતા હતા. ૧૮૯૨ માં એવણે કોલેજના અધ્યાપક માટે રોમ શહેરની સ્થાપનાથી રોમન તવારીખનું એક પુસ્તક ઇંગ્લેન્ડમાં રચી પ્રગટ કર્યું હતું. એવણે કુંવારા હતા.

તા. ૧૩ મી એપ્રિલ.

રોજ ૨ માહ ૮ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—બરજેરજી બહમનજી વીરજી—એવણે એક સરકારી પેન્શનર હતા. ૨૫) થી વધુ વર્ષો મુંબઈના કમીસરીયત ખાતામાં લશ્કર ખાતાની હાસપીટલના સ્ટોર-કીપર દાખલ મુંબઈ ઇલાકાના દરેક લશ્કરી વડા મથકો ઉપર કામ કીધું હતું. છેલ્લી અફધાંત લડાઈ વખતે મુંબઈ વીભાગનાં લશ્કર માટેના હાસપીટલના સ્ટોરકીપર દાખલ કુલ અખતીઆર ધરાવતા હતા અને તે વખતે અફધાનોએ કંદહાર પર ઘેરો નાખવાથી એવણે પણ તેમાં કેદ પડ્યા હતા. પોતાના વડાઓની પ્રમાણીક નોકરી બજાવી તેઓનો સાચો આહ મેળવ્યો હતો, એવણે પુને ગુજર્થા હતા.

તા. ૨૪ મી એપ્રિલ.

રોજ ૧૩ માહ ૮ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—નશરવાંનજી પેશતનજી તાડીવાલા—ઉમર ૬૯) પોતાના ભાઈ શેઠ નવરોજજી સાથે દાંડનો વેપાર કરતા હતા. ગરીબો માટે સારી દાઝ હતી અને સરકારી અમલદારોમાં વગ હોવાથી ગરીબોને સારા મદદગાર થતા. ૧૮૭૪ ના હુલ્લડ વેળાએ પારસીઓની સારી સેવા કરી હતી. વળી કુટુંબી ટંટાની ખાનગી પતાવટ કરતા હોવાથી પાછળથી 'નશરવાંનજી સરકાર' ને નામે ઓળખાતા હતા.

તા. ૨૫ મી એપ્રિલ.

રોજ ૧૪ માહ ૮ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—પીરોજબાઈ વીધવા નશરવાંનજી જાંહગીરજી વાડીઆ. મરહુમ બાઈ મોતલાંબાઈ વાડીઆનાં વહુ. પારસી સુવાવડખાનાને વારંવાર નાણાંની મદદ આપી હતી. એવણનાં ધણીની પુંજનું મોટું ટ્રસ્ટ કરી ગરીબોને સારી મદદ આપી છે.

તા. ૨૬ મી એપ્રિલ.

રોજ ૧૮ માહ ૮ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—એ. બરજેરજી મનચેરજી માકુજના^૫—ઉમર વર્ષ ૭૬) એવણે આજ ૪૦) વર્ષ થયાં ઉદવાડા ૫ એ. નેરીઓસેઝ બરજેરજી માકુજના ખાવા.

૧ બમે જમશેદ, તા. ૬ મી એપ્રિલ ૧૯૦૬.

૨ બમે જમશેદ, તા. ૬ મી એપ્રિલ ૧૯૦૬.

૩ બમે જમશેદ, તા. ૬ મી એપ્રિલ ૧૯૦૬.

૪ બમે જમશેદ, તા. ૧૦ મી એપ્રિલ ૧૯૦૬.

અંબુમનના મેહતાજી હતા. તથા ધરાનશાહની માચી અને કીયાકામ નોંધતા, જે કામ પહેલાં પાંચ વર્ષ વગર પગારે બજાવ્યું હતું. મુંબઈની પંચાયત હસ્તક ચાલતી ઉદવાડાની જઈ અવસ્તાની નિશાળના એવણ અંદના વડા શિક્ષક હતા. અને તે કામ ૪૦ વર્ષ બજાવી છેલ્લાં બે વર્ષ રીટાયર થયા હતા. ઉદવાડા આતશ બેહરામના સુરતની ફારટમાં ચાલેલા કેસ વેળા અંબુમન તરફથી એવણે અગત્યની શાક્ષી આપી હતી.

તા૦ ૧ હી મે.

શેઠ જાંહગીર એદલજી દાવરને ક્રાન્સનાં જાહેર કેળવણી ખાતાના પ્રધાને Officier del' Instruction Publique નેમી માન આપ્યું હતું.^૧

નીચલા પારસી ગ્રહસ્થાને મુંબઈના વધુ હાનરરી માજીસ્ટ્રેટો નેમ્યા હતા :—^૨

ખાન બાહદુર બહમનજી બેહરામજી પટેલ, ડાક્ટર હોરમજી લીમજીભાઈ બાટલીવાલા, શેઠા ધનજીભાઈ બહમનજી પીટીટ, જાંહગીર એદલજી દાવર, ડાક્ટર મેહરજીભાઈ રસતમજી શેઠના, ડાક્ટર નાનાભાઈ નવરોજજી કાતરક, શેઠ શીરોજ ખરશેદજી શેઠના.

તા૦ ૩ જુન મે.

રોજ ૨૨ માહ ૮ (શે૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—નશરવાનજી અરદેશર હોરમજી વાડીઆ^૩—ઉમર વર્ષ ૬૨). એવણ વેપારી બાબદાનું સારું જ્ઞાન ધરાવતા હતા. અને નાહની ઉમરથીજ પોતાના પીતાની પેઠીમાં જોડાયા હતા. પણ પાછળથી તેમાંથી પોતાનો સંબંધ છોડી વેસ્ટર્ન ઇંડીઆ મીલના એજન્ટ થયા હતા અને તે પણ થોડુંકમાં છોડી પરેલ ખાતે “વરધન મીલ” અને “વાડીઆ મીલ” સ્થાપી તેના એજન્ટ થયા, પણ મીલ ઉધ્યોગની માઠી સ્થિતિ આવતાં એ અધી મીલો બીજે હાથ ગઇ હતી. વાડીઆજીનાં આતશ-બેહરામના એક ત્રસ્ટી અને આગલ પારસી મેત્રીમેત્રીઅલ કોર્ટના એક ડેલીગેટ હતા.

તા૦ ૬ હી મે.

રોજ ૨૫ માહ ૮ (શે૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—જાંહગીરજી એદલજી તીજેરીવાલા—ઉમર વર્ષ ૬૫). એવણ ૮૦ વર્ષની લાંબી સુદૃઢ સુધી અત્રેની

વૉલેસ કુંપનીના ડીમબર સેલસમેન હતા અને અત્રેની ધણીક ઇમારતો અને રેલવેઓ માટે ઇમારતી લાકડાં એમને હાથે વેચાયાં હતાં. અને વૉલેસ કું૦ હસ્તકની બરમાહ ત્રેડિંગ કુંપનીની જાહોજલાલીમાં એમનો હાથ મુખ્ય હતો. એવણ એક જીના મેશન હતા.

તા૦ ૧૧ મી મે.

રોજ ૩૦ માહ ૮ (શે૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—પીરોજબાઈ વીધવા શાપુરજી ધનજીભાઈ બાટલીવાલા—ઉમર વર્ષ ૭૩). નામદાર પેહલા સર જમ-શેદજી જીજીભાઈ, બેરોનેટનાં એકપુરાં દીકરી. પારસીઓમાં સરના પીરોજબાઈને નામે એવણ જાણીતાં હતાં. સર જમ-શેદજીની જાહોજલાલીના વખતમાં એવણે પોતાનું બાળપણ બહુ સુખમાં ગુજાર્યું હતું. એમના જીવાનીના વખતમાં જી કેળવણી હતી નહીં. પણ સર જમશેદજીએ છોકરીઓ માટે નિશાળો સ્થાપી હતી, અને એવણે જરૂરજેઠું ગુજરાતી ઉપરાંત એક ઇંગ્લેજ બાળ શીક્ષકનાં હાથ હેઠળ ઇંગ્લેજ ભાષા પણ શીખવી હતી, અને તેના પ્રતાપથી એવણે પોતાનો બોહલો ખટલો બહુ બાહોશીથી ચલાવી કામ પરકામમાં ધણી ઇજત મેલવી હતી.

મરણુ—હોરમજી માણેકજી ભમગરા^૪—ઉમર વર્ષ ૭૮). એવણ ૧૮૫૮ માં પીતાના મરણ બાદ ઇંડોર મધે કમીસરીએટ ખાતામાં નોકરીએ ગયા. બાદ ૧૮૬૮ માં નોકરી છોડી નાહના પાયાપર યુરોપશોષ બોલી, ગાડીઓ તથા ફરનીચર બનાવવાનું કારખાનું ચાલુ કરીધું હતું અને પછી ધંધો ઘણો વધારી મુક્યો. ૧૮૭૬ માં પોતાના ધણીઆનીનાં પુત્ર માટે ઇંડોરમાં દરેમેહર બંધાવી પગારદાર મોએદની જોડ રાખી નીભાવની સારી ગોઠવણ કરી અને જરથેસ્તી મુસાફરોના ઉતારા માટે મકાન બંધાવી અંબુમનને આપ્યું હતું. પછી રવાંનોને અવલમંજલ માટે એક દોખમું બંધાવવાનું કામ માથે ઉઠાવી, પોતાના લાગવગથી પુરતું ફંડ ભરાવી ૧૮૮૭ માં ઇંડોરમાં દોખમું બંધાવ્યું, અને સડકની મરામત તથા ખાંધીઆ વગેરેનો બંદોબસ્ત કરી અંબુમનને ધણી સવલતા કરી આપી. મધ્ય હિંદની સરકારના પણ માનીતા હતા. ઇંડોરની બજાર કમીટીના પ્રેસીડન્ટ અને સેશન કોર્ટના એસેસર હતા. અને વળી પારસી અંબુમનના પણ પ્રેસીડન્ટ હતા. એવણ ઇંડોરમાંજ ગુજ્યાં.

૧ જામે જમશેદ, તા૦ ૨ જુન ૧૯૦૬.

૨ બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, તા૦ ૩ જુન ૧૯૦૬.

૩ શેઠા ખરશેદજી, મરહુમ બહમનજી, અને હોરમજી નશરવાનજી વાડીઆના બાવા.

૪ એવણની એક આખાં કદની સખી ઇંડોરની અંબુમને પડાવી ત્યાંની દરેમેહરમાં તા૦ ૧૦ મી જુન ૧૯૦૭ ને દીને બોલ્લી મુકી હતી.

તા. ૧૪ મી મે.

સર જંહંગીરજી કાવસજી રેડીમનીએ મરહુમ સર કાવસજી જંહંગીરવાલી આંખની હાસ્પીટલના સંબંધમાં એક નવી ઇમારત બાંધવાને રૂ. ૩૦,૦૦૦) સરકારમાં આપ્યા હતા.

૧ એ માટેનો સરકારી ઠરાવ નીચે આપ્યો છે :—

It having been represented to Sir Jehangir Cowasji Jehangir that the accommodation at the Sir Cowasji Jehangir Ophthalmic Hospital was found to be insufficient for the increasing number of patients, both in-door and out-door, that gentleman offered to place at the disposal of Government a sum of Rs. 25,000 towards the cost of constructing a new building on the following conditions:—

That the old and new buildings be named "The Sir Cowasji Jehangir Ophthalmic Hospital."

That a medallion bust of the late Sir Cowasji Jehangir be placed in a conspicuous place to be selected in consultation with the donor, accompanied by a tablet reciting the name of the Hospital.

That a special ward to contain at least eight beds be reserved for Parsi patients, a tablet being affixed at the entrance of the ward inscribed "The Sir Cowasji Jehangir Ward for Parsis only."

As the building was estimated to cost Rs. 58,290, Sir Jehangir has generously increased his contribution to Rs. 30,000 on the understanding that the work should be commenced without delay.

His Excellency the Governor-in-council has been pleased to accept with gratitude the offer made by Sir Jehangir Cowasji Jehangir, and the promised contribution having been paid into the Treasury, orders have been issued to commence the work forthwith. The Governor in Council desired to take this opportunity of giving public expression to his appreciation of the liberality of Sir Jehangir Cowasji Jehangir which enables provision to be made for the much needed addition to the existing accommodation in the Ophthalmic Hospital.

Times of India 4th June 1906.

એટલે સર કાવસજી જંહંગીરવાલી આંખની હાસ્પીટલ માટેની સગવડની કોતાહી પ્રત્યે સર જંહંગીર કાવસજી જંહંગીરજીના ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું હતું જે ઉપરથી તેઓએ નીચલી શરતોએ રૂ. ૨૫) હબરની રકમ નામદાર મુબઈની સરકારને સંપુરક કરવાને સ્વીકાર્યું છે. તે માટેનું નવું તથા જુનું મકાન સર કાવસજી જંહંગીર ઓપથેલ્મીક હાસ્પીટલ તરીકે

તા. ૧૬ મી મે.

રોજ ૫ માહ ૯ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણુ—સરજન્ય લફ્ટનન્ટ કર્નલ હોરમજી મેહર-વાનજી હકીમ. હિંદી તખીખી સનદી નોકરી મધેના અમલદાર (આઈ. એમ. એસ.) એવણુ મદરાસના સેનીટરી ઓફીસર હતા. અને ત્રણે સરકારી હોસ્પીટલો એવણુનાં અખતીયારમાં હતી. મદરાસમાં બદલી થયા અગાઉ એવણુ તેલીયરીમાં હતા. સરકારી તખીખી અમલદાર તરીકે એવણુ બરમાહની લડાઈ તેમજ ચીનની લડાઈપર પણ ગયા હતા. તાનજોર ખાતે જેરી લાવથી ગુજ્યા.

તા. ૨૨ મી મે.

રોજ ૧૧ માહ ૯ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણુ—રસતમજી દાદાભાઈ વાનીઆ—એવણુ સુરત રસ્તમપરાનાં વતની હતા. મધ્યમસરની વેહવાર કેળવણી લઈ બ્રીટીશ સરકારનાં કમીસરીટ ખાતામાં કવેટા-કંદ-દારથી નોકરીની શરૂઆત કરી હોંગકોંગ, કંતાન, શેંગાહી અને હેનકાઉની માહિતી ધરાવી છેલ્લાં વીશ વર્ષ થયાં હોંગકોંગમાં દલાલીનો ધંધો કરતા હતા અને ત્યાંના પારસી અને હિંદીવાન ભાઈઓમાં ધણા માનીતા હતા. હોંગકોંગની પારસી ક્રીકેટ ક્લબના સ્થાપક હતા. કે જે રમતના મરહુમ ધણાં શોખીન હતા. અને હોંગકોંગમાંજ ગુજ્યા.

લંડનની સોસાયટી ઓફ ઓરટસની એક સભામાં કરનલ પી. મેલેસવર્થ સાધકસે આજ દીને "ઇરાંનના પારસીઓ" વિષે એક ભાષણ હિંદુસ્થાનના માણ

ઓળખાવું જોઈએ. સર કાવસજી જંહંગીરજી એક બરડ અને તેની હેડજી હાસ્પીટલના નામ સાથની તખ્તી ધણી ધ્યાન ખેંચનારી જગાએ રાખવી. ખાસ વોર્ડને 'પારસીઓ માટેના સર કાવસજી જંહંગીર વોર્ડ' તરીકે ઓળખાશે તેમાં ઓછામાં ઓછા પારસી દરદીઓ માટેના ૮ ખીછાના રાખવાં. પણ ખીલ્ડીંગના બાંધકામ પાછળના ખરચનો અડસટો રૂ. ૫૮,૨૬૦) ની રકમનો થવાથી સર જંહંગીરે સખાવતની રકમમાં વધારો કરીને તે રૂ. ૩૦) હબરની કરી છે પણ એવી શરતે કે તેને લગતું બાંધકામ કાંઈપણ ઢીલ વગર ચાલુ કરી દેવું.

સર જંહંગીર કાવસજી જંહંગીરની ઓફર નામદાર ગવરનર ઇન કાઉન્સીલે ઉપકાર સાથે સ્વીકારી છે અને તે રકમ આખી દેવામાં આવેલી હોવાથી નવા વોર્ડને લગતું બાંધકામ ચલાવવાને ઓરડર કાઢવામાં આવ્યો છે. સર જંહંગીર કાવસજી જંહંગીરની એ પ્રકારની ઉદારતાની જાહેર રીતે કદરસનાસી બતાવવાની તક નામદાર ગવરનર ઇન કાઉન્સીલ હાથ ધરે છે, અને તે મુજબનો સરકારી ઠરાવ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.

જામે જમશેદ, તા. ૧૫ મે ૧૯૦૬.

વાઇસરાય લાડ કર્જનનાં પ્રમુખપણાં હેઠળ કયું હતું. ભાષણની ઉપરે હાજર રહેલા એક પારસી મહત્ત્વ મી. રતન જમશેદજી તાતાએ ધ્યાનના ગરીબ પારસીઓ માટે ૫૦૦) પૌડ યાને રૂ. ૭૫૦૦) કરનલ સાઇકસને આપવા માગ્યા હતા. સર મનચેરજી મેહરવાનજી ભાવનગરી, સી. આઇ. એ ભાષણ કરતાં તથા પ્રમુખનો ઉપકાર માન્યો હતો.^૧

તા. ૨૪ મી મે.

રોજ ૧૩ માહ ૯ (શિ.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—દાદાભાઈ બાપુજી લાંમ—ઉમર વર્ષ ૬૧). એવણે શરૂઆતમાં ઓરીયંટલ બેંકમાં એકાદ વર્ષ નોકરી કરીયા બાદ નાહના પાયા ઉપર કાપડનો વેપાર ડી. બી. લામની કંપનીને નામે ચાલુ કરીયા હતો. તે પેહડીનું કામકાજ ધીમે ધીમે વધારી કલકત્તા, દીલ્હી, કાનપોર વગેરે મોટાં શહેરોમાં શાખાઓ સ્થાપી હતી.

તા. ૧ લી જુન.

આજ દીને નામદાર શાહનશાહ તથા શાહનશાહ-બાનુએ બકીંગહામ પલેસમાં ભરેલી દરબારમાં મુજબ-વાલાં બાઇઓ આવાંબાઇ ફરાંમજી પીટીટ, હમાબાઇ ફરાંમજી પીટીટ અને દીનબાઇ ફરદુનજી પીટીટની તે નામદારો સાથે મુલાકાત કરાવવામાં આવી હતી.^૩

તા. ૨ જુન.

રોજ ૨૨ માહ ૯ (શિ.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી પુજના, હકીમ—ઉમર વર્ષ ૮૦. એવણે લગભગ ૬૩ વરસ મુજબમાં દેશી હકીમું કરીયું હતું, અને જાણીતા હીંદુઓમાં વીશ્વાસ મેલવ્યો હતો. પોતાની બુઝર્ગ વય છતાં ભાગ્યેજ કોઇ વેળા બિમાર થયા કે દવા પીધી હશે, એવી નિયમિત જીંદગી તેવણે ગુજારી હતી. તેવણે ફક્ત મરણ ટાંકણેજ ત્રણ દીવસ બિમાર પડ્યા હતા.

તા. ૫ મી જુન.

અમદાવાદમાં ઉભી થયેલી નરસીંગ આસોશીએશનનાં ૫૩માં બા. ૧૦ નવરોજી પેશતનજી વકીલે રૂ. ૬૦૦૦) ની રકમ ભરી હતી.^૪

૧ જામે જમશેદ, તા. ૯ મી જુન ૧૯૦૬.

૨ શેઠો શોશાળ, પીરજાશાહ, રસતમજી અને બાપુજી દાદાભાઈ લાંમ (સોલીસીટર) ના બાવા.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૩૦ મી જુન ૧૯૦૬.

૪ મુજબ સમાચાર, તા. ૫ મી જુન ૧૯૦૬.

વલશાડથી ખેરગાંમ સુધીની બાર મેલની સડક બાંધવાને શેઠ કાવશજી ધનજીભાઈ ધનજીરાએ સરકારમાં રૂ. ૬૦૦૦) ની રકમ એવી સરતે આપી હતી કે એ સડક ઉપર ગાડાં ફરે તેનો કોઇ ટોલટેક્ષ લેવો નહિ, અને એ રસ્તાને “કાવશજી ધનજીભાઈ રોડ” નામ આપવું.^૫

વાંદરાની પાસે આવેલાં સાંટાકરજી ગામમાં એક ધર્મનું દવાખાનું ઉઘાડવા માટે બાઇ આવાંબાઇ તે મરહુમ શેઠ નાનાભાઈ રસતમજી જમજીનાં વીધવાએ પોતાના મરહુમ આવંદની યાદગારીમાં રૂ. ૧૦,૦૦૦) રકમનું એક મકાન ભેટ આપ્યું હતું આ દવાખાનું ખોલ્યું મુકવાની ક્રિયા થાણાના આસીસ્ટન્ટ કમીસર મી. ટરનરે આજદીને એક મોટા મેલાવડાની હજુરમાં કરી હતી.^૬

તા. ૧૧ મી જુન.

રોજ ૧ માહ ૧૦ (શિ.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—સરજન્યન મેજર ફરાંમજી રતનજી દીવેચા—ઉમર વર્ષ ૫૩) એવણે અત્રેની ગ્રાંટ મેડીકલ કોલેજની એલ. એમ. એંડ એસ. ની પદ્વી મેલવી બીજાપુર ખાતે ફેમીન ડ્યુટીપર નેમાયા, અને બીજા ઓધાઓ ભોગવી પછી વીલાયત જઇ ઈંગ્લેન્ડ મેડીકલ સર્વિસમાં ફતેહ મેલવી હતી. એ નોકરીમાં જુદા જુદા ઓધા ભોગવી સરજન્યન મેજરની પદ્વીએ ચહડી થોડાંક વર્ષની વાત ઉપર મદરાસ છલાકાની લશકરી તબીબી નોકરીમાંથી રીટાયર થયા.

તા. ૧૬ મી જુન.

કલકત્તાવાલા શેઠ મેહરવાનજી નાનાભાઈ મેહતાએ નારગોલની દરેમેહરનાં કમ્પાઉન્ડમાં એક કુવો બંધાવી આજ દીને ખોલ્યો મુક્યો હતો.^૭

૫ રાસ્ત ગોકુતાર, તા. ૧૦ મી જુન ૧૯૦૬.

૬ જામે જમશેદ, તા. ૯ મી જુન ૧૯૦૬.

૭ શેઠ રસતમ ફરાંમજી દીવેચા (સોલીસીટર)ના બાવા.

૮ સાંજ વર્તમાન, તા. ૨૫ મી જુન ૧૯૦૬.

એ કુવાપર નીચે મુજબ તખ્તી મારેલી છે:—

“શ્રી પાક દાદાર હોરમજદની મદદ હોજો.”

“આએ કુવો શ્રી નવસારીના રહીશ અને શ્રી કલકત્તાના વેપારી શેઠ મેહરવાનજી નાનાભાઈ મેહતાએ પોતાનાં ખેરી-ઓ મરહુમો માતાજી નવાજબાઈ નાનાભાઈ મહેતા તથા પીતાજી નાનાભાઈ મનાજી મેહતા તથા ધણીચાણી બાઈ નાલીબાઈ મેહરવાનજી મેહતાના પુત્રને. અર્થે બંધાવી શ્રી નારગોલની જરથોશ્ટી અનજીમનને દરેમેહરમાં વાપરવા સ્વાધીન કરીયા છે.

“પારસી રોજ ૬ ઠો, માહ ૧૦ મો, સને ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

“તારીખ ૧૬ જુન સને ૧૯૦૬ ઇસવી”

તા. ૧૭ મી જુન.

રોજ ૭ માહ ૧૦ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—ખેનજી રસતમજી કાલાપેસીના—ઉમર વર્ષ ૬૩). એવણુ ૨૦) વર્ષની ટુંક ઉમરે સરકારી નોકરીમાં દાખલ થઈ પોતાની બાહુદુરી અને સમય-સુચકતાથી ગારવતીયાઓની સામે અનેક વખતે ઉપયોગી થઈ પડ્યા હતા. ૧૮૬૫ માં રાજકોટ કેંપની જેલ મીયાનાઓએ તોડી ત્યારે એવણુ ત્યાંના જેલર હતા. અને પોતાની બાહોશીથી પોતાનો તથા બીજા પોલીટીકલ ઓફીસરોનો જીવ બચાવ્યાનું માન મેલવ્યું હતું. સેવટે થાણુ-દારની પદ્વી મેલવી આજ આઠ વર્ષ થયાં રીટાયર થઈ એકાંત જીવગી ગુજરતા હતા. એવણુ રાજકોટમાં જઈ ગુજ્યાં.

મરણ—મનચેરજી કાવજી ફોજદાર—ભર્યવાલા શેઠ દીનશાહ ફરાંમજી હમાવાલાના ભાણેજ. એવણુ ખેતીના બાપીકા ધંધામાં હતા, પણ નળજાં વર્ષોને લીધે ખમ્બુ પડતાથી આજ અઢી વર્ષની વાતપર ખોલાડ ગામના શ્રીમંત વેપારી શેઠ અહમદ સુલેમાન ખોરાની ત્રાન્સવાલમાં આવેલી હેડલર્ગની પેદીના મુનીમ તરીકે ગયા હતા. જીવગીએ ચારી આપી હોત તો ત્યાં સારી રીતે મચી જતે. પણ ત્યાં હેડલર્ગ ખાતેજ ગુજ્યાં.

તા. ૨૩ મી જુન.

રોજ ૧૩ માહ ૧૦ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—શોરાબજી રસતમજી મોદી—ઉમર વર્ષ ૭૫). એવણુ ૧૮૫૬ ના સાલમાં તે વખતના જાણીતા સોલીસીટર મી. ફ્રેડરીક ફ્રેચકુલના આરટીકલડ કલારક થયા હતા અને તે વખતે પારસી સોલીસીટર થવા બાહર પડ્યા તે માટે લોકોમાં બહુ ઉલટ પેદા થઈ હતી. ૧૮૬૨ માં પરીક્ષામાં નીજ્જળ જવા પછી લઠડતી તખીયતને લીધે મી. કમરદીન તૈયબજીનાં મેનેજીંગ કલારક તરીકે કામ શરૂ કર્યું. એવણે ખતપત્રો અને લખતો ઘડવામાં સારી નામના મેળવી હતી.

અતરે નીકલતાં “કુરસદ” ચોપાનીઆની ૨૫) માં વર્ષની સીલવર જીબીલીની ખુશાલીનો એક મેળવડો આજ દીને ટાઉન હોલમાં સર જમશેદજી જીભાઈ બારોનેટના પ્રમુખપણાં હેઠળ થયો હતો.^૧

૧ શેઠો દીનશાહ, નવરોજજી અને કેમશરૂ સોરાબજી મોદીના બાવા.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૨૬ મી જુન ૧૯૦૬.

તા. ૨૪ મી જુન.

રોજ ૧૪ માહ ૧૦ (શે.) ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—દીનશાહ ટેહમુલજી નરીમાન—ઉમર વર્ષ ૩૪). ડાક્ટર (હાલના સર) ટેમુલજી બીખાજી નરીમાનના બીજા બેટા. એવણુ મેથર્સ સાસુન જે. ડેવીઝની કંપની તથા બીજા આશીસોમાં દલાલી કરતા હતા, અને મરણની આઠ દહાડા અગાઉ વીલાયતની મુસાફરીએ જવા નીકળ્યા હતા, અને દર્યામાંજ ગુજ્યાં.

મરણ—એ. મેહરવાંનજી ફરાંમજી સીનોર—ઉમર વર્ષ ૮૦). એવણુ સુરત નાનપરાની સર જ. જ. પારસી છોકરા-છોકરીઓની ઝંદ નિશાળના શીક્ષક હતા. નાનપરાના, ધણાખરા તેમજ દેશાવરના કેટલાક, મોખેદોના છોકરાઓ એવણુને ઘેર ખાસ રહી મોખેદોનો પેશો શીખી, નાવર મરાતળ થતા. એવા ધણાઓ મુંબઈ, પુના, કરાંચી વગેરે તરફ મોખેદોના પેશો કરે છે. એવણુ આગળ દેશી રેસમી કાપડો પણ વેપાર કરતા હતા, અને ખેતીવાડીમાં પણ ખખરદાર હતા. એવણુ સુરત ખાતેજ ગુજ્યાં.

તા. ૨૭ મી જુન.

સરદાર સમશુલ ઓલમા ખાનબાહદુર દસ્તુર હોશંગ જમારપજી જમારપ આજ્ઞાનાને મળેલા સી. આઇ. ઇ. ના ખેતાબનો ચાંદ આજ દીને નામદાર ગવરનરની લેવી ભરાયા આગમજ કૌનસીલ હોલમાં એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.^૪

તા. ૨૮ મી જુન.

આજ દીને નામદાર શાહનશાહની સાલગ્રેહની ખુશાળીમાં અપાયલા ખેતાબોમાં નીચલા પારસી અહસ્થોને ખેતાબો મળ્યા હતા :—

ખાનબાહદુરનો ખેતાબ—શેઠ બહમનજી દોરાબજી પદમજી.

ખાનસાહેબનો ખેતાબ—મધરાજનાં જાહેર બાંધકામ ખાતાના માજી સબ-એનજીનીઅર શેઠ શાપુરજી સોરાબજી.^૫

આજ દીને નામદાર શાહનશાહની સાલગ્રેહની ખુશાળીમાં લંડનનાં હોટલ સેસીલમાં શેઠ બહમનજી દીનશાહજી પીટીટ ગ્રેટબ્રીટનમાં વસ્તા સઘળા પારસીઓને એક ખાણું આપ્યું હતું.^૬

૩ ડા. નરીમાન દીનશાહ નરીમાનના બાવા.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૧૨ મી જુન ૧૯૦૬.

૫ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા, તા. ૨૬ મી જુન ૧૯૦૬.

૬ રાસ્ત ગોકુતાર, તા. ૨૨ મી જુલાઈ ૧૯૦૬.

તા. ૩૦ મી જુન.

રોજ ૨૦ માહ ૧૦ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—મેહરામજી પેસતનજી મેહતા—મરણુ વખતે મુંબઈની મ્યુનીસીપાલિટીના લાઇસંસ ખાતાના કામચલાઉ સુપ્રીન્ટેન્ડંટ હતા. એવણે મુંબઈ મ્યુનીસીપાલિટીમાં ૧૬) વર્ષ નોકરી કરી હતી અને એ વેળાએ લાઇસંસ ખાતાના સુપ્રીન્ટેન્ડંટનો ઓપ્થો કેટલોક વખત સુધી ભોગવ્યો હતો.

તા. ૧૧ મી જુલાઈ.

રોજ ૧ માહ ૧૧ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—નોશરવાન અરજેરજી બહેરામજી ડાકટર—ઉમર વર્ષ ૩૮. લાવનગરવાળા ડાકટર અરજેરજીના બેટા. તેવણુ ૧૮૯૮ માં બેરીસ્ટરની પરીક્ષા પસાર કરી, ત્યાર બાદ બેરીસ્ટરનો ધંધો ચલાવતા હતા.

મરણુ—ડા. રસ્તમજી માણેકજી કાલાપેસીના—ઉમર વર્ષ ૩૬. એવણે ૧૮૯૩ માં એલ. એમ. એન્ડ એસ. ની તબીબી પદવી મેળવવા સાથે સોનાનો ચાંદ (વહાડ-કાપની વિદ્યામાં) તથા ઇનામો મેળવ્યાં હતાં. કેલેજ-માંથી બહાર પડ્યા પછી એવણુ સર જમશેદજી હાર્ષી-ટલની આનરરી એસીસ્ટન્ટ શીફીશ્ચન તથા ગ્રાંટ મેડીકલ કેલેજના પેથોલોજીના લેકચરર નેમાયા હતા. મુંબઈમાં પહેલ વહેલી મરફી ઉભરી નીકળ્યાથી તેના અટકાવની રસી પ્રોફેસર હાફ્ઝીને શોધી કહાડી હતી તેના હાથ હેઠળ એવણે કામ કર્યું હતું. એમનો હાથ ધણો દરેલ હોવાથી હજારો લોકો એવણુના હાથથી પ્રોફેસર હાફ્ઝીનની રસી પોતાના બદનમાં મેલાવવાને ખંતી હતાં, તેમજ દમણ, ઉદવાડા, ઉરન વગેરે ગામોમાં એવણુને ખાસ બેલાવી સેંકડો લોકોએ રસી મુકાવી હતી. મુંબઈ યુનીવર્સિટીનો ડેસાભાઈ હોરમસજી કામા પ્રાઇઝ મેડલ “મુવેલાં માણુસોને ઠેકાણે પાડવાની જુદી જુદી રીતોએના ફાયદાઓ તથા ગેરફાયદાઓ” વાળી આબદ ઉપર એક નીબંધ લખી એવણે ૧૮૯૭ ના કાનવોકેશન-માં મેળવ્યો હતો. મુંબઈમાં એવણુની ધરાડી રફતે રફતે વધી પડી હતી. એવણુ ૧૯૦૨ ના મે માસમાં ઇંગ્લંડ વધુ અભ્યાસ કરી પરીક્ષાઓ પસાર કરવાને ગયા હતા, પણ ત્યાં ખીમાર આપ્યા કીધા. છતાં ૧૯૦૩ ના જાનેવારી માસમાં તે તરફ એલ. આર. સી. પી. અને એમ. આર. સી. એસ. ની પરીક્ષાઓ ફતેહમંદીથી પસાર કરી હતી. ૧૯૦૪ ના જુન માસમાં લંડનની એમ. બી. ચાને બેએલર ઓફ મેડીસનની પરીક્ષા ફતેહમંદીથી પસાર

કીધી હતી, પણ ત્યાર પછી ખીમારી વધુ ને વધુ આ-લ્યાથી હીંદુસ્તાન પાછા ફરવાનો રસ્તો લીધો પણ સ્ટીમર-માં પણ વધુ ખીમાર થવાથી એડન ઉતરી પડ્યું પડ્યું હતું. એડનમાં થોડાક માસ રહી એ માસ ઉપર મુંબઈ પાછા ફર્યા હતા, અને અત્રેજ મરણુ અતી જવાન વયે નીપજ્યું હતું.

તા. ૧૩ મી જુલાઈ.

વલસાડવાલા શેઠ કાવજી ધનજીભાઈ ધનજીરાનાએ વલસાડથી ખેરગામ સુધીના રસ્તાની સડક બાંધવા માટે રૂ. ૬૦૦૦) ની રકમ સરકારમાં આપી હતી. એજ શેઠ વલસાડ મધે મ્યુનીસીપાલિટીની છોકરા-છોકરીઓની શાળા માટે એક મકાન બાંધવાને બીજા રૂ. ૫૦૦૦) મ્યુનીસી-પાલિટીને બેટ આપ્યા હતા.^૧

મરહુમ બાઈ પીરોજબાઈ તે મરહુમ શેઠ નશરવાનજી જાંહગીરજી વહાડયાના વીધવાએ પોતાની મીલકતમાંથી રૂ. ૧ લાખ અલાહેદા કાઢી તેનું એક ત્રસ્ટદીડ કર્યું હતું. તે ત્રસ્ટના ઠરાવેલા ત્રસ્ટીઓની નજરમાં જેમ દુરસત લાગે તેમ પારસી કામના લાભને માટે મરહુમ બાઈનાં પોતાના તથા તેવણુના મરહુમ ધણી શેઠ નશરવાનજીના પુત્રને માટે તે ત્રસ્ટની રકમની વ્યવસ્થા કરવા ફર-માવ્યું હતું.^૨

તા. ૨૦ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૦ માહ ૧૧ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—અરજેરજી પેસતનજી રખાડી તથા રીપોર-ટર^૩—ઉમર વર્ષ ૫૪. ધી એમપ્રેસ આયરન એન્ડ સ્ટીલ વર્કસના માલેક. એવણુ પ્રથમમાં જી. આઇ. રેલવેમાં ડ્રાઇવર હતા. પાછળથી નોકરી છોડી લોખંડનું એક કાર-ખાનું કાઢ્યું હતું જે સારી હાલતમાં મુકી તેવણુ મરણુ પામ્યા હતા.

બાઈ જરબાઈ તે મરહુમ શેઠ હોરમજી માણેકજી દાદાયાનજીનાં વીધવાએ ગરીબ જરથોસ્તીઓનાં રેલ્કાંજી-નાં ફંડ હસ્તક પોતાના ખાવંદ તથા લાઇ મરહુમ શેઠ રસતમજી શાપુરજી આટલાનાં પુત્ર માટે એ મકાનો બંધા-વવા સાથે રૂ. ૩૦,૦૦૦) ની રકમ બેટ આપી હતી.^૪

૧ જામે જમશેદ, તા. ૧૬ મી જુલાઈ ૧૯૦૬.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૨૮ મી એપ્રિલ ૧૯૦૬.

૩ શેઠા બહેરામજી, ખરશેદજી, સોહરાબજી, હોરમજી, નાદરશાહ, યુસ્તાદજી તથા બલ અરજેરજી રીપોરટરના બાવા.

૪ રાસ્ત ગોક્તાર, તા. ૨૨ મી જુલાઈ ૧૯૦૬.

તા. ૪ થી આગસ્ટ.

જાંઘારના નામદાર સુલતાને નીચલા પારસી ગ્રહ-સ્થાને પોતાની સેવા બજાવવા માટે “એલ એલયા” ના બીજા, ત્રિજા અને ચોથા વર્ગના ચાંદો એનાયત કરીયા હતા:-

બીજા વર્ગના ચાંદ—શેઠ બહમનજી માણેકજી દારખાનાવાલા.

ત્રિજા વર્ગના ચાંદ—શેઠ ખરશેદજી કાવશજી પાવરી, ડાકટર પેસતનજી બાખાજી નરીમાન.

ચોથા વર્ગના ચાંદ—શેઠ માણેકજી બહમનજી દલાલ.

તા. ૫ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૬ માહ ૧૨ (શે. ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—શેઠ સોરાબજી બેહરામજી એદલજી કલેકટર—ઉમર વર્ષ ૩૨. કરાચીના એક ચુસ્ત ફીક્ટર તરીકે પંકાયલા હતા, અને તેવજી એક વર્ષ પારસી પ્રેસીડન્સી મેચમાં પણ ભાગ લીધો હતો. ફીક્ટ સીવાય બીલીયડમાં પણ બહુ હુશીયાર હતા. પોતાના પોતાની યુરોપશોપ તથા આઇસ ફેક્ટરી તેમની જોડે મેનેજ કરતા હતા.

તા. ૭ મી આગસ્ટ.

શેઠ નાદરશાહ નવરોજજી ખજુરીનાને પંજાબ પ્રાંતમાં સંસ્થાન વસાવવા માટે નામદાર સરકારે એલાહેદી કાઢેલી જમીનમાંથી ૧૫૮૮૦ એકરના વીસ્તારની જમીન હટતો ઉપયોગ કરવા માટે પંજાબના લફ્ટનન્ટ ગવર્નર તરફથી બેટ આપવામાં આવી હતી.^૧

તા. ૧૧ મી આગસ્ટ.

અમદાવાદ મધે મરહુમ ખાન બાહદુર જાંઘીરજી પેસતનજી વકીલના નામથી તેમની પુત્રીમાંથી પારસીઓને હવા ફેરબદલ કરવાને માટે એક સેનીટેરીયમ બંધાવી આજ દીને ખોલ્યું મુક્યું હતું.^૨

તા. ૧૨ મી આગસ્ટ.

સુરતની પાસે આવેલાં વેસુ ગામમાં કેટલોક વખત થયો દુકાળ, મરડો, વગેરેના ઉપદ્રવથી ત્યાં વસ્તા ગરીબ પારસી, હીંદુ ખેડુત વગેરેના લોકોની ઘણી ખરાબી થઇ હતી, તથા લોકોના પાળનારાનાં મરણ નીપજવાથી ભુખ-મરો વગેરેની આફત ઘણી થઇ હતી. તેને માટે મદદની

૧ જામે જમશેદ, તા. ૪ થી આગસ્ટ ૧૯૦૬.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૮ મી આગસ્ટ ૧૯૦૬.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૨૭ મી આગસ્ટ ૧૯૦૬.

હારે જરૂર જણાયાથી સુરતમાં ડાકટર દીનશાહ જીવાજી એદલબેહરામે એક ફંડ ઉજી કીધું હતું.^૩

તા. ૧૪ મી આગસ્ટ.

રોજ ૫ માહ ૧૨ (શે. ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—રતનજી રતનજી બનાજી, વકીલ—ઉમર વર્ષ ૪૨). એવજી ૧૮૬૦ માં એલ એલ. બી. થઇ વકીલનો ધંધો મુંબઇ મધે ચલાવતા હતા. તેવજી ૧૯૦૦ માં સીકંદરાબાદ ખાતે જઇ ત્યાં વકીલનું કામ ચલાવવા માંડ્યું હતું અને ત્યાંજ કોલેરાથી મરણ પામ્યા હતા.

તા. ૧૫ મી આગસ્ટ.

પુણાની ફ્રીમેસનોની લોડ્જ સેન્ટ એનડ્રુસના ૪૨) વર્ષના જુના મેસન તથા પા સદીના ખખતચી શેઠ પાલજીજી નશરવાનજી ફ્રેચમેનની એક તસવીર આજ દીને નામદાર ગવર્નર લોડ્ લેમીંગટનને હાથે લોડ્જનાં દીવાન-ખાનામાં ખુલ્લી મુકવામાં આવી હતી.^૪

તા. ૧૮ મી આગસ્ટ.

રોજ ૮ માહ ૧૨ (શે. ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—હોરમજી ફરામજી દસ્તુર કામદીનના—ઉમર વર્ષ ૪૦). તેમનો જનમ તા. ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૭ ને દીને થયો હતો. તેવજી એલ. એમ. ઇ. ની ટેકનીકલ ડીગ્રી મેલગ્યા બાદ ૧૮૯૩ માં સુરતની ફર-ફુનજી સોરાબજી પારખની હુન્નરશાળાના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ નેમાયા હતા. એ હુન્નરશાળામાં બાઇ મોટલાંબાઇ વહાડયા વર્કશોપ છે તે શાળા જે આગળ એક સુથારી કારખાના જેવી હતી તેને હુન્નરશાળાની પંકતીએ એવજી મેલી દીધી હતી. એ ઉપરાંત વર્કશોપના મકાનો પોતાની હુશીયારીથી કરકસર કરી બાંધી આપ્યા હતા. તેવજી કેટલાંક પેટન્ટ મેલગ્યા હતાં. તેમને ખડી થયો હતો અને સુરતમાં ગુજરયા હતા.

તા. ૨૪ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૫ માહ ૧૨ (શે. ૧૨૭૫ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—ડા. પીરોજશાહ પેસતનજી કુપર—ઉમર વર્ષ ૫૨. હાર્પીટાલ આસીસ્ટન્ટની મુંબઇ મધેની વછદક સ્કુલમાં તાલીમ મેળવી સને ૧૮૭૪ માં અત્રેની સીવીલ હાર્પીટાલમાં એપ્રેન્ટીસ દાખલ જોડાયા

૪ જામે જમશેદ, તા. ૧૪ મી આગસ્ટ ૧૯૦૬.

૫ અખબાર સોદાગર, તા. ૧૭ મી આગસ્ટ ૧૯૦૬.

૬ શેઠા મીનોચહેર, કેરશાર્પ તથા મી. રસ્તમજી હોર-મજી દસ્તુરના બાવા.

હતા. તેમને દરદો પારખવાની ચાલાકી અને દવાઓના મુખ્ય દોષની સારી માહિતી હતી. ત્યાર પછી હાંસોટની ડીસ્પેન્સરીના ચાર્જ સોંપવામાં આવ્યો હતો. સને ૧૮૭૬ માં તેમની બદલી બલાવ કરવામાં આવી હતી, ત્યાં લગભગ દોઢ દાયકા સુધી નોકરી બળવી. ૧૮૯૫ માં નડીઆદ બદલી કરવામાં આવી હતી તે વખતે બલાવ ગામના લોકોએ માંહોમાંહે ઉધરાણું કરી “પર્સ” દાખલ આપવા સરબંધન જનરલ ઉપર મોકલી હતી. ૧૮૯૩ માં અશીમ સંબંધી રોયલ કમીશન નેમવામાં આવ્યું તે વખતે તેમજ ૧૮૯૮ માં પ્લેગ કમીશનમાં વધક સાક્ષી તરીકે એવણને પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા. ૧૮૯૬ માં એમની બદલી અંકલેસર ડીસ્પેન્સરીમાં કરવામાં આવી હતી. ૧૮૯૮-૯૯ માં પ્લેગ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ તરીકે બળવેલી સેવાની તેમજ સને ૧૮૯૯ માં હુબલી ખાતે મરકીનાં કામ ઉપર ખાસ મોકલવામાં આવ્યા તે વખતે બળવેલી સેવાની નામદાર સરકારે ખાસ ઠરાવ બહાર પાડી નોંધ લીધી હતી. ૧૯૦૨ માં તેમની બદલી સુરત ખાતે કરવામાં આવી હતી, ત્યારે હુબલીની રૈયત નારાજ થઈ કલેક્ટર રૂબરૂ ડેપુટીશનના આકારમાં ગઈ હતી અને બદલી મોકુફ રાખવા સરબંધન જનરલને બલામણ કરવા અરજ કરી હતી. પણ એશીસ ‘એટીકેટ’ જાળવવા ખાતર સરબંધન જનરલે ના પાડવાથી તેમને સુરત જવું પડ્યું હતું, પણ કમનસીબે તખ્તીયત સારી નહિ રહેવાથી લાંબી રજા ભોગવી પેનશન ઉપર ૧૯૦૩ માં રીટાયર થયા હતા અને પછી અંકલેસરમાં જ ખાનગી ડીસ્પેન્સરી ઉઘાડી હતી.

તા. ૨૬ મી આગસ્ટ.

રંગુન મધે સ્થાપેલી “મદરેસાએ રોનક” કે જેને ત્યાં-વાલા પારસી બારીસ્ટર શેઠ બહમનજી કાવશજી કપટાને બણી મદદ કીધી હતી, તથા તે ખાતાંના ચેરમેન હતા, તેને લગતાં નવાં મકાનનો પાયો નાખવાની ક્રિયા આજ દીને એ શેઠે કીધી હતી.^૧

૧ સાંજ વર્તમાન, તા. ૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

મકાનના પાયોમાં નીચે મુજબની તખ્તી ચણી લેવામાં આવી છે :—

Madrass-i-Raunaq Islam

Orphanage and School.

Foundation Stone laid by

B. Cowasjee Esq. Bar-at-Law

on 26th August 1906.

૧૫

તા. ૩૧ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૨ માહ ૧૨ (શૈ.) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજુરી.

મરણ—કાવસજી સોરાબજી મહેતા, તીજેરીવાલા—પ્રથમ એડનની તીજેરીમાં એસીસ્ટન્ટ એકાઉન્ટન્ટ, ત્યાર પછી ત્યાંની રેસીડન્સી એશીસમાં હેડ કલાર્ક થયા હતા. તેમનું મરણ એડન ખાતેજ નીપળ્યું હતું.

તા. ૧ લી સપ્ટેમ્બર.

દેવલાલીનાં મરહુમ ડાક્ટર બાહુરજીવાલાં ખલીના દર્દીઓ માટેનાં સેનીટેરીયમમાં મધરાજવાલા શેઠ પીરોજ-શાહ મનચેરજી કલબવાળાએ પોતાના બાવા શેઠ મન-ચેરજી નશરવાનજી કલબવાળા અને માતાજી બાઈ કાલી-બાઈનાં નામથી એક બ્લોક બાંધવાને રૂ. ૬૫૦૦) બેટ આપ્યા હતા.^૨

ભાવનગરવાળા ડાક્ટર બરજેરજી બેહરાંમજીએ પોતાના બેટા મરહુમ શેઠ નશરવાનજીનાં નામથી એ સેની-ટેરીયમના વચલા મોટા બ્લોકમાં એક ગોળ ખુલ્લું ફરતું મકાન બાંધી તેમાં પુસ્તકખાતું સ્થાપવા માટે ગોઠવણ કરવાને રૂ. ૫૦૦૦) બેટ આપ્યા હતા.^૩

તા. ૨ જી સપ્ટેમ્બર.

સરદાર ખાનબાહદુર સમશુલ ઓલમા દસ્તુર હોશ-ગજી જમારપજી જમારપખાશાનાને નામદાર શાહનશાહ તરફથી ચાલુ ખ્રિસ્તી નવાં સાલને દીને મળેલા સી. આઇ. ઇ. ના ખેતાબ માટે અથોરનાનો તરફથી માનપત્ર આપવા-નો એક મેળાવડો આજ દીને મુંબઈ મધે ચંદનવાડીનાં ભગર સાથ મેળેદોના વપડાસ માટેનાં અંજુમનના ઉધ-રાતનાં આતશબેહરામ સાહેબનાં દીવાનખાનાંમાં શેઠ રૂસ-તમજી ડોશાલાઈ શેઠનાનાં પ્રમુખપણાં હેઠળ મળ્યો હતો. પ્રમુખે જણાવ્યું કે આપણા દસ્તુર સાહેબની હકુમત પુણાં, શાલાપુર, બદનેરા, અજમેર, જલના, ઇંદોર, ભુશા-વળ, નશીરાબાદ, નીમચ, ઇગતપુરા, આકોલા, સતારા, બેલગામ, ખંડવા, મહિ, સીકંદરાબાદ, નાગપુર, ધુલીઆ, રતલામ, લખનો, જાનસી, વગેરે ૨૩) પંથકો ઉપર છે. એ બાદ અથોરનાનો તરફનું માનપત્ર સેક્રેટરી શેઠ શાપુ-રજી બેહરાંમજી કાતરકે વાંચી સંભળાવ્યા બાદ બદનેરા, અજમેર, નસીરાબાદ, નાગપોર, કાંપતી અને જાનસીની

૨-૩ જામે જમશેદ, તા. ૪ થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

એ બ્લોક બાંધાઈ તૈયાર થવાથી તા. ૯-૨-૦૭ ને દીને ખોલ્લો મુક્યો હતો.

અંબુમનો તરફથી આવેલાં માનપત્રો પણ વાંચી સંભળાવ્યાં હતાં. જે બધાનો દસ્તુરજીની લડગતી દેહતી કમકડિવતીને લીધે તેવણ તરફથી તેમના બેટા એન્ડ શ્રીરાજ હોશંગ દસ્તુર, એમ. એ. એ જવાબ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. જે બાદ મેળાવડો બરખાસ્ત થયો હતો.^૧

તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૨૭ માહ ૧૨ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—૬૦ બાપુજી રસ્તમજી ફરામજી વારીઆ—ઉમર ૧૫^૧ ૪૫. એવણે ૧૮૮૯ માં એલ. એમ. એન્ડ એસ. ની પઢી મેળવી દાદર, નાયગામ, અને માટુંગા ખાતે પોતાની પ્રેક્ટીસ વધારી હતી, તેમજ જાસ્તી, ફરજા અને પરેલ ખાતે સારી લોક પ્રીયતા મેળવી હતી.

તા. ૬ ડી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૨૮ માહ ૧૨ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—સુખલીઆઈ વીધવા હોરમજી કાવશજી કુમાનાં—ઉમર ૫૫^૧ ૧૧૦. એવણે એક સદી એલંગી હતી. તેવણ ખેનવાડી અગ્યારી મોદલ્લામાં રહેતાં હતાં.

તા. ૭ મી સપ્ટેમ્બર.

પુણાં મધે કાવશજી દીનસાહ હોલ તથા લાઇબ્રેરી ખાલી મેલવાની ક્રિયા જનરલ રીચરડસને એક મોટા મેળાવડાની હબુરમાં કીધી હતી.^૨

તા. ૧૩ સપ્ટેમ્બર.

ગાથા ૫ (શે. ૦) ૧૨૭૫ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—ખરશેદજી માણેકજી પટેલ—ઉમર ૫૫^૧ ૩૫. તેવણ ક્રીકેટરોમાં “ખસી લોરડ” ને નામે અપ્સીતા હતા, તેઓ પ્રેસીડન્સી મેચનાજ દીવસે ગુજરાત હતા. એક ડાયા હાથનું બહુ રટેડી બેટ તેમજ બહુજી યુનંદી શીલડ ઉપરાંત એક અન્છા ડાયા હાથના ગુચવણ લખાં એનજ બોલર હતા. તેવણે વરસો સુધી પ્રેસીડન્સીની મેચોમાં પારસીઓની તારીફ લાયક સેવા બજાવી હતી. તેમને મુદ્દઓની બોલીંગનું ઝેર કમી કરવા હંમેશાં પહેલી પેરમાં એક મજબુત વીકેટનો બચાવ કરવાજ મોકલવામાં આવતા હતા. તેવણે ૧૮૯૨ ની ઉતર હિંદુસ્તાનની પારસી ક્રીકેટ ટુર વખતે કીમતી ફાળો આપ્યો હતો. રાજકોટ, મદરાસ, પતીયાળા, સીમલા વગેરે જ્યાં જ્યાં પારસી ટીમ મુસાફરીએ જતો તેમાં તેમની સામેલગીરી

જણાતી હતી. દન તથા બ્રોકવેલ જેવા યુનંદા વેલાતી પ્રોફેશનલ બોલરોને વટીક પતીયાળા ખાતે તેવણ હંફાવી તથા થાકવી નાંખતા હતા.

તા. ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૩ માહ ૧ (શે. ૦) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજરદી.

શેઠ રસતમજી નશરવાનજી રસ્તમજીરાંમનાએ અજ-મેરનાં દોખમાંપર જવાની પાકી સડક પોતાને ખરચે બંધાવી તે બાજુ દીને એક જશન કરી બોલ્લી મુકી હતી, અને તેની વાર્સીક મરામતને માટે રૂ. ૫૦૦ ની સરકારી નોટ બેટ આપી હતી.^૩

તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર.

દખણના વડા દસ્તુર શમશુજી એલમા ખાનખાહદુર દસ્તુર હોશંગજી જમારપજી જમારપઆશાને ગયાં ખિસ્તી નવાં સાલને દીને મળેલા સી. આઇ. ઇ. ના ખેતાબ માટેની મુખ્યારકબાદીનું પુણાંની સર્વે કોમ તરફથી માનપત્ર આપવા માટેનો એક મેળાવડો બંદ ગારડસની નજદીક આવેલા “ખંડવાની મેનશન” માં મલ્યો હતો.^૪

રોજ ૪ માહ ૧ (શે. ૦) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજરદી.

મરણુ—રસતમજી ફરાંમજી લાહેના, એલ. સી. ઇ., આર. આઇ. ઇ.—ઉમર ૫૫^૧ ૩૪. એવણનો જનમ તા. ૧૧ મી નવેમ્બર ૧૮૭૪ ને દીને થયો હતો. ૧૮૯૪ માં એલ. સી. ઇ. થવા બાદ એવણ શેઠ જમશેદજી તાતા-એ સ્થાપેલી સ્ટ્રોકલરશીપ મેળવવાને વધુ અભ્યાસ અર્થે ઈંગ્લંડ ગયા હતા. ત્યાં કુપરસ હીલમાં ટ્રાવેલી મુદત સુધી અભ્યાસ કરવા પછી આર. આઇ. ઇ. ની પરીક્ષા ફતોહ-મંદીથી પસાર કરી તા. ૬ ડી નવેમ્બર ૧૮૯૭ ને દીને તેવણ હિંદુસ્તાન પાછા ફર્યા હતા. એજ વર્ષના

૩ જામે જમશેદ, તા. ૨૬ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

૪ જામે જમશેદ, તા. ૨૨ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

એજ મુજબ પુણાંની બઝમે રોજ બેહરાંમ તરફથી માનપત્ર આપવાનો મેળાવડો તા. ૧૯ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬ ને દીને દસ્તુર હોલમાં સરજમશેદજી જીજીભાઈ બેરોનેટનાં પ્રમુખપણાં હેઠળ મલ્યો હતો. બઝમનું માનપત્ર આપ્યા બાદ દસ્તુરજી સાહેબનાં પંથકો દખણ હેદરાબાદ, શોલાપુર, નીમચ, ઇંડોર, બેલગામ, સતારા, માહબળેશ્વર, ખંડવા, નલના, ઔરંગાબાદ, ઈગતપુરા, વગેરેથી આવેલાં માનપત્રો દસ્તુરજી સાહેબને અર્પણ કરવામાં આવ્યાં હતાં; તથા બઝમના એક સભાસદ શેઠ કીશોજ કાવશજી તંબુવાળાએ પોતે દસ્તુરજી સાહેબની તસવીર ચીતારીને તથા સુંદર ક્રેમમાં જડાવીને બેટ આપી હતી તે સરનશીન સાહેબે ખોલી મુકી હતી.

૧ જામે જમશેદ, તા. ૩ જી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

અકટોબર મહિનાની તા. ૧ લીએ તેવણ મુંબઈ સરકારનાં જાહેર આંધકામ ખાતામાં દાખલ થયા હતા અને તેની નેહરોની શાખામાં ત્રીજા ગ્રેડના મદદનીશ એનજીનીયર તરીકે સીધી જમરાવ કનાલની પહેલી ડીઝીક્ટનો ચાર્જ લીધો હતો. સને ૧૯૦૦ માં તેવણે મરાઠી ભાષાની પરીક્ષા પસાર કરી હતી. ખાનદેશ તથા નાશિકના નેહર ખાતામાંથી કેટલીક મુદત સુધી તેવણે નોકરી બજવી હતી. ૧૯૦૨ ના આગસ્ટમાં તેવણે પ્રોફેશનલ એકઝામીનેશન પસાર કરી હતી, અને તેજ મહીનામાં તેવણે જીજી ગ્રેડમાં ચઢાવવામાં આવ્યા હતા. ડીસેમ્બર ૧૯૦૪ માં લારખાના ગયા હતા, ત્યાંથી ધાર કનાલ તેવણના હવાલામાં આપવામાં આવી હતી. તેવણ પોતાના ધંધામાં ઘણા કાબેલ હતા. તેમનું મરણ સક્કર મધેનીપળ્યું હતું.

તા. ૨૦ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૭ માહ ૧ (શે.) ૧૨૭૬ ચન્દ્રેન્દ્રી.

મરણ—એ. બી. ખાજી રતનજી નરીમાન^૧—ઉમર વર્ષ ૬૦). એવણ નવસારીના જગર સાથે ટોળાના કાકા-પાલણની પોળના એક નખીરા હતા, ૬૦ સં ૧૭૭૬ માં નવસારી મધે મોટી ધાડ પડી તે વેળાએ ત્યાંના આતશખેહેરામ સાહેબને છુપાછુપ સુરત લઈ જઈ શેઠ દાદાભાઈ માણેકજી શેઠનાની હવેલીમાં મુક્યા તે વેળાએ તેની સાથે તેની નીજેહ્યાની તથા ખીદમત કરવા માટે હીમત ધરી ૮ મોખેદો સુરત ગયા, તથા યરસનુંમ વગેરે જાળવી સલામત કેવલાને સાચવ્યા, તે ૮ માં એ. બી. ખાજીના બાપના બપવા એજ નામવાળા એરવદ બી. ખાજી રતનજી નરીમાન પણ એક હતા. એ. બી. ખાજી લગલગ ૭૦ વર્ષ થયાં મુંબઈ આવ્યા હતા, અને મરહુમ શેઠ ખુરશેદજી નશરવાનજી કામાજીની સાથે સમાગમમાં આવવાથી એવણના વીચારો પણ સુધરેલા હતા. એઓ અહીં દક્કર માવજી મેઘજી નામના કાપડના મોટા વેપારી સાથે માવજી બી. ખાજીના નામથી કાપડનો વેપાર ચલાવતા હતા અને તા. ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૫ થી તેમાંથી લાગ છોડવી પોતે એકલાએ તે ધંધો છેલ્લાં દશ વર્ષો સુધી ચાલુ રાખ્યો હતો. નવસારી મધે સ્થાપેલી સર કાવસજી જહાંગીર મદરેસા ઉભી કરવામાં એવણનો પણ હાથ હતો, અને મરહુમ શેઠ કામાજીને તે વેળાએ મુખ્ય સલાહ એવણની હતી. એ મદરેસા ઉભી કરવા પછી તેમાં મુંબઈ તથા બહારગામના જોખી અથેરનાનના છોકરાઓ કેળવણી

૧ ૩૧૦ સર તેમજી બી. ખાજી નરીમાન તથા ૩૧૦ પેસ્ટનજી તથા શેઠ રસ્તમજીના બાવા.

લેવાને આવે તેમની ખોરાકી તથા ખીજી રીતની મદારત કરવાને એ મરહુમની મારફતે નવસારી મધે એરવદ ફરામજી નવરોજીજી કાતરકે માથે લીધું હતું, અને તે બાબે તા. ૮ મી માર્ચ ૧૮૫૭ નાં મુંબઈના વર્તમાન પત્રોમાં જાહેર બખરો છપાવી હતી. માસીક માંદગીવાળી પારસી સ્ત્રીઓ મરઝીના વખતમાં હેઠે ગંધ મારતી ખડકાઓમાં બેશે તે એવણને ઘણું નાપસંદ હતું, અને મરઝીના વખતમાં એ બાબેનો મામલો ઘણો ગંભીર થઈ પડવાથી એક દીવસ ખા. બા. બહમનજી બેરામજી પટેલની સાથે આખા કોટના લત્તાપર એ બાબેની પારસી સ્ત્રીઓને સમજાવવાને એવણ ફર્યા હતા. આવા આગળ વધેલા તથા સુધરેલા વિચારોની સાથે પણ એવણે બહુવાગણવાનું તથા મોખેદી તરીકે જાળવી રાખ્યો હતો.

તા. ૨૨ મી સપ્ટેમ્બર.

સુરત મધે બાઈ ખરશેદખાઈ તે મરહુમ સરજીન લફ્ટનન્ટ કરનલ કેપ્ટન સોરાબજી નરીમાનનાં વીધવાએ પોતાના ખાવંદની પુંજમાંથી રૂ. ૪૦૦૦) ની રકમ ત્યાંના પારસી અંજુમનનાં ધર્મનાં ફંડના મેનેજરને સોંપી તેનાં વ્યાજમાંથી સુરતનાં મરહુમ શેઠ પેસ્ટનજી કાલાભાઈ વડીલના કદમી આતશખેહેરામમાં દરરોજનું સુખડ ચઢાવવા તથા દર સાલ એજ પાક મકાનમાં મેહેર મહીનો ને મેહેર રોજ ૨૨૧ શેરની તથા ખીજી આવાં મહીનો ને તીર રોજ ૨૨૧ શેરની સુખડની માંચીઓ ચઢાવવા તથા આશોદાદ તરીકે રૂ. ૭ દર વરસ ધુંબજના મોખેદોને આપવા ફરમાવ્યું હતું.^૨

તા. ૨૫ મી સપ્ટેમ્બર.

સર જાંહંગીર કાવસજી જાંહંગીર રેડીમનીએ મરહુમ સર કાવસજી જાંહંગીરવાલી આંખની હારપીટલના સંબંધમાં એક નવી ઇમારત બાંધવાને રૂ. ૩૦,૦૦૦) સરકારમાં આપ્યા હતા, તે ઇમારતનો પાથો નાખવાની ક્રિયા આજ દીને મુંબઈના નામદાર ગવરનર લોર્ડ લેર્મિંગટને એક મોટા મેળાવડાની હજુરમાં કરી હતી.^૩

તા. ૧ લી અકટોબર.

શેઠ કાવસજી જામારપજી પાદશાહે ઈંગ્લાંડમાં “ ધી ઇપસીય ઓબ્ઝર્વર ઓફ ફેલીક્સટન ટાઇમસ ” નામનું એક ઇંગ્લીશ રાજદ્વારી અડવાડીક પત્ર કાઢવા માંડ્યું હતું.^૪

૨ જામે જમશેદ, તા. ૨૪ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૨૬ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.

૪ સાજ વર્તમાન, તા. ૧૫ મી અકટોબર ૧૯૦૬.

તાં ૨ જી અક્ટોબર.

ગ્રાંટરોડનાં રેલવે સ્ટેશનપર કોષ ખે અંગણી પારસી બાઈઓ મેખખરીથી અપ પલેટફોર્મના ઉતર બાણીના છેડા આગળથી લાઇન ઉપર ઉતરી ડાઉન પલેટફોર્મ ઉપર જવાની કોશેશ કરતાં હતાં તેવામાં કોલાબેથી વાંદરા જવા ઉપરેલી ત્રેનને સીગનલ મળેલી હોવાથી તે સ્ટેશનમાં દાખલ થઈ ચુકી હતી, અને પેલી બાઈઓ કચડાઇ જવાની અણી-પર હતી તેટલાં ગ્રાંટરોડનાં સ્ટેશનપરના એક પારસી ટીકીટ કલેક્ટર મીં બાપુજી હોરમજી હવાલદારે અંતની ધડીએ પોતાના જીવના જોખમે ઝીપલાવી પલેટફોર્મ ઉપરથી લાઇન ઉપર કુદકો મારી બંને બાઈઓને ઝટકો મારી દુર કરી નાખી, અને તેજ પળે લોકલ ત્રેનનું એનજીન તેઓની આગળથી પસાર થઇ ગયું. મીં બાપુજીએ લાઇન ઉપર જેવો કુદકો માર્યો કે બાઈઓ એમજ સમજવા લાગ્યા કે છેક છેલ્લી પળે બે જીવને બચાવવા જતાં તે બાપડો પણ જરૂર કચડાઇ મરશે. પણ સર્વેની અગળખી અને ખુશાળી વચ્ચે ત્રણે જણાં સલામત બચેલાં માલમ પડ્યાં હતાં.^૧

તાં ૪ થી અક્ટોબર.

રોજ ૨૧ માહ ૧ (શીં) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—હોરમજી અરશેજી કુરલેવાળા—ઉમર વર્ષ ૫૧). એવણ તાં ૩૧ મી મે ૧૮૫૫ ને દીને જન-મ્યા હતા અને તાં ૧ લી આગસ્ટ ૧૮૭૭ ને દીને સરકારી નોકરીમાં દાખલ થયા હતા, ૧૮૮૬ નાં વર્ષ સુધી આબકારી અને ઇનકમટેક્ષ ખાતામાં તેઓએ જુદા જુદા ઓદાઓ ભોગવ્યા હતા. તાં ૧ લી એપ્રિલ ૧૮૮૬ ને દીને તેવણની નેમણુંક મુંબઈના મદદનીશ ઇનકમટેક્ષ કલેક્ટર તરીકે થઈ હતી. તે પછી ૧૮૯૭ સુધીમાં એવણે અનેકવાર ઇનકમટેક્ષ કલેક્ટરનો કામચલાઉ ઓધો ભોગ-વ્યો હતો, અને તાં ૪ થી ફેબ્રુવારી ૧૮૯૭ ને દીને તેવણ મુંબઈના ઇનકમટેક્ષના કલેક્ટર તરીકે જાથુકના મુકરર થયા હતા. તેમની લાયક સેવાની પીછાનમાં છેલ્લાં ત્રણ વર્ષ તેમનો પગાર ખાસ વધારી તેમની નોકરીની કદર જીજી હતી. તેવણ સાદા, નમાના અને એક લાયકી-વાળા મહત્ત્વ હતા.

તાં ૬ થી અક્ટોબર.

નવસારીની સર કાવશજી જાંહગીર જરતોસ્તી મદ-રેસા સ્થાપાને આજે બરાબર ૫૦ વર્ષ પુરાં થવાથી તેની જીવીલીની કેટલીક ધામધુમ એ તરફ કરવામાં આવી

૧ જામે જમશેદ, તાં ૪ થી અક્ટોબર ૧૯૦૬.

હતી. સહવારના પોહરમાં આખાં ગામમાં ઢોલ તાસા વજાવવામાં આવ્યા હતા, તથા મદરેસાનાં મકાનને વાવટા તોરણોથી સજાગારવામાં આવ્યું હતું. રાત્રે શોકરજીભરીનું જશન કરવામાં આવ્યું હતું, અને તે વેળાએ ઘણાક જર-થોસ્તીઓની સુચના ઉપરથી સર કાવશજી જાંહગીર રેડી-મની અને શેઠ ખુરશેદજી નોશરવાનજી કામાજીએ નવ-સારીમાં આવું ખાતું સ્થાપી જે ઉપકાર કર્યો છે તેની યાદગારીમાં એ બંને સાહેબોનાં નામ ત્યાં થતાં દરેક જાહેર જશનો અને ધુપ નીરંગમાં લેતાં કરવાનો ઠેડાવ થયો હતો. રાત્રે બધે રોશની કરવામાં આવી હતી.^૨

તાં ૯ મી અક્ટોબર.

રોજ ૨૬ માહ ૨ (કં) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજરદી.

મરણ—દીનશાહ અરદેશર તાલેયારખાંન—ઉમર વર્ષ ૬૫. સુરતવાલા શેઠ અરદેશર સોરાબશાહ તાલેયારખાંનના બીજા દીકરા, એવણે સુરત દાઇ રકુલમાં કેળવણી લીધી હતી. ૧૮૫૯ ના વર્ષમાં સુરતની ફારસી મદરેસાના સેક્રેટરી નેમાયા હતા. તાં ૧૯ મી મે ૧૮૬૨ ને દીને સુરત મ્યુનીસીપાલીટીના સેક્રેટરીના ઓદા ઉપર તેમની નેમણુંક કરવામાં આવી હતી. જે ઓધો તાં ૧ લી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૩ ને દીને છોડ્યો હતો. તાં ૧ લી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૨ ને દીને સુરત મધે “સેરે દિલહા” નામનું એક માસીક ચોપાન્યું તેવણે પ્રગટ કરવા માડ્યું હતું. એ ચોપાન્યું એક વર્ષ સુધીજ પ્રગટ થયું હતું.

૬૦ સં ૧૮૬૩ માં એવણ સુરતમાં પહેલવહેલા એક જાહેર લખનાર તરીકે બહાર પડ્યા હતા. તે વેળા સત્તાવાળાની સામે લખવા તથા બોલવાનો જબરો ડર હતો, પણ શેઠ દીનશાહે તે ડર તોડ્યો અને હીમતથી લખાણો કરવા માંડ્યા હતાં, અને તેમાં તેઓને કેટલોક સ્વભોગ પણ આપવો પડ્યો હતો. તાં ૧૩ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૩ ને દીવસે સુરત મધે દર રવીવારે પ્રગટ થતું “સુરત મીત્ર” નામનું એક ગુજરાતી-ઈંગ્લેશ વર્ત-માન પત્ર એવણે પ્રગટ કર્યું હતું. એ પત્રનું નામ તાં

૨ જામે જમશેદ, તાં ૮ મી અક્ટોબર ૧૯૦૬.

૩ એમના બાવા શેઠ અરદેશર, સુરતવાલા શેઠ સોરાબ-શાહ પેસ્તનજી સોરાબજી તાલેયારખાંનના વડા દીકરા થતા હતા. મજકુર શેઠ પેસ્તનજી પોતે શેઠ સોરાબજી કાવશજી નેક-સાતખાંનના નાધલા દીકરા હતા. તેમની ઓલાદ તાલેયારખાંન કુટુંબ તરીકે ઓળખાય છે, ત્યારે વડા દીકરા બરબોરજીનું કુટુંબ બેહેરેમખાંન તરીકે ઓળખાય છે.

શેઠ દીનશાહ બાઇ સુનાબાઇ દાદાભાઈ પારખના બાવા તથા ડાં નેકસાતખાંન દીનશાહ તાલેયારખાંનના મમાવા તથા કરી લેનાર બાપ હતા.

૧૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૪ થી ફેરવી “ગુજરાત મિત્ર” રાખ્યું હતું. આ પત્ર તેવણે ૬ વરસ ચલાવ્યું હતું. એ પત્રની ડાયમંડ જુબીલીનો પ્રસંગ તા. ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૪ ને દીવસે પડવાથી તે દીવસે શેઠ રસ્તમ બર-જેરજી પેમાસ્ટર પાસે શેઠ દીનશાહની કાર્કીદીને લગતો હેવાલ ખાસ લખાવી એ દીનના અંક સાથે ચોપાન્યા રૂપે તેના અધીપતી તરફથી બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. આ પત્રમાં વડોદરાના ગાયકવાડ મહારાવની અધેર રાજ્યનીતીના ભોપાળાં શેઠ દીનશાહે બહાર પાડ્યાં હતાં, અને એ રાજ્યની તપાસ માટે એક ખાસ કમીટી નેમવાની નામદાર વાઈસરાય લોર્ડ નૉર્થક્લેકને ફરજ પાડી હતી, એજ માફક બીજાં રાજ્યો મધે ચાલતા જુલમો પણ તેવણ બહાર લાવ્યા હતા.

તા. ૨૫ મી અક્ટોબર ૧૮૭૯ ના બોમ્બે રીવ્યુએ જણાવ્યું હતું કે:—

“Mr. Dinshah Ardesir Taleyarkhan is a name very well known as that of an ardent and honest political reformer. As a journalist Mr. Dinshah has done immense service, at the same time making himself very unpopular with the ultra-patriotic class, whose dictum is ‘let a hundred people die under native misrule rather than ten of them be saved by British interference’ Mr. Dinshah’s persistent and manly exposure of the Native States of Sachin, Dharam-pore, Kathiawar, and even Baroda, has resulted in much public good; and his waging war single-handed against such fearful odds is in itself indicative of the moral stamina he possesses.”

૧૮૬૬ માં બંગાળ અને ઓરીસાના દુકાલીઆઓ માટે એક ફંડ ઉભું કરવામાં તેવણે પ્રીમતી મદદ આપી હતી. ૬૦ ૧૮૭૨ માં એવણે કાઠીઆવાડના રાજાઓની એક એસેમ્બલી નામે “રાજ્યસ્થાની સભા” ની સ્થાપના કરી હતી અને તેના સેક્રેટરી તરીકે નેમાયા હતા. તા. ૧૫ મી ઓગસ્ટ ૧૮૭૫ ને દીવસે નામદાર ગાયકવાડ સરકારે વડોદરાના મ્યુનિસીપલ કમીશનર તરીકે પુર સત્તા સાથે એમની નેમણુંક કરી હતી. તે ઓપ્પે ૨૪ વરસ વેર ભોગવી ૧૮૯૯ ના મે માસમાં પેનશનપર ગયા હતા. એવણે ગેસલાઇટ, વોટરવર્ક્સ, ગટર વીગેરેને લગતાં પ્રજા ઉપયોગી કામ કરી વડોદરા શહેરનું રૂપ ફેરવી નાખ્યું હતું. ૧૮૮૭ ના વર્ષમાં મદરાસ મધે હિંદી નેશનલ કોંગ્રેસની એક બેઠક મળી હતી તેના ઉપર શેઠ દીનશાહે એક લંબાણ ચોપાન્યું લખી પોતાની દીલસોજી બતાવી હતી. ૧૮૯૨ માં ચલણને લગતા સવાલ ઉપર મુંબઈના

ઈંગ્લેન્ડ પત્રો તથા “કલકત્તા રીવ્યુ” માં એવણે લખાણો કરી આ દેશના રાજદારીઓનું સારું ખ્યાન ખેંચ્યું હતું. ૧૮૯૩ માં વડોદરા રાજ્યમાં વેપાર ઉદ્યોગ વધારવા નામદાર ગાયકવાડે જે કમીશન નેમ્યું હતું તેના તેમને પ્રમુખ નેમવામાં આવ્યા હતા. ૧૮૯૪ માં ઓસિયાના જુદાપેસ્ટ શહેરમાં સુખ શાંતીને લગતી બાબદો વિષે વીચાર ચલાવવાને જુદા જુદા દેશોના પ્રતિનિધીઓની જે કોન-ફરન્સ ભરાઈ હતી તેને લગતી ગોઠવણ કરનારી કાઉન્સિલના એક ઓનરરી મેમબર તરીકે તેવણને નેમવામાં આવ્યા હતા.

એવણ એક અથંગ ઇંગ્લેન્ડ લેખક હતા અને ૩૫ વરસ સુધી અનેક ચોપડી, ચોપાનીઆં વીગેરે રાજદારી, સંસારી અને કેળવણીની બાબદો વિષે લખ્યાં હતાં, જેવાં કે:—

(1) A Review of the Parsi Social question of 1870. (2) A Review of the Bombay Taxation Discussion of 1871. (3) A Review of the Baroda Affairs of 1871. (4) The True History and Philosophy of the Bombay Riots (5) Travel in Southern India (6) How to introduce National Technical Education in India (1886). (7) Selections from my Recent Notes on the Indian Empire (1886) (8) Note on the Probable Discovery of the Snake-bite & Cholera cure (1890). (9) The Peace question between the Turks & the Christians (10) The Science of Gold & Silver Currency (1892). (11) Practical Plague Measures for India (1898.) (12) Expositions of the Vedic & other Shastric Authorities on the Remarriage of Hindoo Widows (1885)

શેઠ દીનશાહે પોતાની બાહોશ કલમનો ઉપયોગ ગુજરાત અને કાઠીઆવાડની મરીજ પ્રગ્નના ભગ્નાં માટે કર્યો હતો. તેઓ ગુજરાતના પારસીઓમાં એક Political Thinker કહેવાતા હતા, અને પાછળથી સખ્ત અને પ્રમાણીક અમલદાર તરીકે ગાયકવાડીમાં જાણીતા હતા. ખાસ કરીને એક અથંગ જર્નાલીસ્ટ તથા લેખક (publicist) તરીકે તેવણે સારી નામના મેળવી હતી.

તા. ૧૨ અક્ટોબર.

રોજ ૨૯ માઈ ૨ (ક) ૧૨૭૬ ચન્દ્રેશ્વરી.

અત્રેની રાયલ એશિયાટીક સોસાયટીની આજ દીને મહેલી માસીક સભામાં શમશુલ આલમ એ. જી. વણજી જમશેદજી મોદી, બી. એ. એ. “૧૭૫૪ માં ડાક્ટર આઇવસે જોયલી મુંબઈ” એ બાબદ ઉપર એક નીબંધ વાંચ્યો હતો.

તા. ૧૩ મી અક્ટોબર.

છરીનના નામદાર શાહ મુઝફ્ફરઉદ્દીને પોતાનાં રાજ્ય-માં સ્થાપેલી પાલામિંટના એક મેમ્બર તરીકે તેદરનના જાણીતા વેપારી અરઆય જમશેદ બહમનને નેમ્યા હતા.^૧

તા. ૧૪ મી અક્ટોબર.

રોજ ૧ માહ ૨ (શે.) ૧૨૭૬ યજ્ઞદેવરદી.

દેવલાલી મધે અનબુમનના ઉધરાતથી આંધવા માટેલાં દોખમાંના તાણા પુરવાની ક્રિયા આજ દીને તે તરફ દસ્તુર હોશંગજીનાં ઉપરીપણાં હેઠલ કરવામાં આવી હતી. આ વેળાએ જી. આઇ. પી. રેલવેની ખાસ આગગાડીની સગવડને લીધે ૪૦૦૦) જરથેસ્તીઓનો મોટો મેળાવડો ભેગો થયો હતો. તાણાની ક્રિયા પુરી થયા પછી એ કારણસર નેમાયલી કમિટીના અધિકારી શેઠ જાંઘીરજી બેહરામજી મરજ્યાને એ દોખમું આંધવાને લગતી દફા-કત કહી સંભળાવી, જેમાં જણાવ્યું હતું કે એ માટે તેવણે જે ફંડ પોતાનાં વર્તમાન પત્રની મારફતે ઉભું કાઢ્યું હતું તેમાં રૂ. ૧૮૦૦૦) ભરાયા છે, જે મધે સર્વેથી મોટી રકમ રૂ. ૭૦૦૦) ની આઇ રતનપાઇ એફલજી આમજી તરફની, તથા રૂ. ૧૦૦૦) શેઠ ડોસાભાઇ સોરા-બજી આટલીવાલાના, રૂ. ૫૦૦) શેઠ શાપુરજી અગ્નેરજી ભર્યાના, રૂ. ૫૦૦) આકોલાવાલા શેઠ જમશેદજી પેશા-તનજી દસ્તુરના, અને એ વગેરે ખીજી રકમો છે. એ મધેથી આ દોખમું આંધવા ઉપર રૂ. ૭૦૦૦) ને આશરે ખરચ થશે, અને બાકી જે ફંડ રેલવે તેનાં વ્યાજમાંથી રાખનદાર માણસો વગેરેની પગારદાર ગોદવણ કરવામાં આવશે. તાણાના ભંડારમાં આજ જે પડત પડશે તે દસ્તુર સાહેબ હોશંગજીએ દોખમાંનાં ફંડમાં આપી દેવાને કબુલ કયું છે. એ પછી નાયબ દસ્તુર કેકેળાદ આદર-ળાદે દોખમા વિષે એક વાએજ કરી સંભલાવી, જેમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે હારમજદની પેદા કરેલી જણસો આતશ, પાણી, જમીન, વગેરેને ગળાડે તે એવો મોટો ગુનાહ કરે કે જે ગુનાહ માફ થઇ શકે નહીં.^૨

તા. ૨૧ મી અક્ટોબર.

રોજ ૮ માહ ૨ (શે.) ૧૨૭૬ યજ્ઞદેવરદી.

મરણુ—એરચશાહ કાવશજી કારંગવાલા—ઉમર વર્ષ ૪૫). અમદાવાદના રહીશ. ટપાલ ખાતામાં બેડાઇ રફતે રફતે વધી સુપ્રીન્ટેન્ડંટ થયા હતા. ગુજરાત ડીવી-

ઝનનાં સુરત વિભાગના પોસ્ટલ સુપ્રીન્ટેન્ડંટ. તેવણુ સુરત મધે નાનપરામાં ગુજ્યા હતા.

તા. ૨૫ મી અક્ટોબર.

બનારસની સેન્ટ્રલ હિંદુ કોલેજને ધોરણે પારસીઓ માટે એક સેન્ટ્રલ કોલેજ સ્થાપવાનું બની શકે કે નહિ તે બાબે મીસીસ એની બેઝંટે આજ રાત્રે સર જમ-શેદજીની સ્કુલવાલાં મકાનમાં સર જમશેદજી જીજીભાઇનાં પ્રમુખપણાં હેઠળ પારસીઓના એક મોટા મેળાવડા હજુર ભાષણ કીધું હતું.^૩

તા. ૨૭ મી અક્ટોબર.

રોજ ૧૪ માહ ૨ (શે.) યજ્ઞદેવરદી ૧૨૭૬.

મરણુ—રસ્તમજી ડોસાભાઇ શેઠના—ઉમર વર્ષ ૭૫). નવસારીના ભગર પંથ અથોરનાન ટોળાના હતા, જે માટે મગરૂરી લઇ તેની બેહેતરી માટે હમેશ કાળજી રાખતા હતા. શેઠ વદાડયાજીનાં અત્રેનાં આતશબેહરામ-માંથી નવસારીના એ ટોળાના મોબેદો છુટા પડ્યા ત્યારે તેઓને મદદ આપવા અપાવવામાં બીજાઓ સાથે તેઓ બહાર પડ્યા હતા, અને પોતાના ભગર સાથે ટોળા માટે એક આતશબેહરામની સ્થાપના કરાવવામાં બીનસ્વાર્થે મહેનત કાઢી હતી. મરણુ સુધી તેવણુ એ આતશ-બેહરામની કમીટીના એક નાયબ સરનશીન હતા, અને પોતાના ટોળાના હડકો ઉપર ત્રાપ નહિ પડે તે માટે સાવ-ચેત રહી કામ લેતાં જણાવતા હતા કે પોતાના હકને ખાતર નવસારીના દસ્તુર અને મોબેદોએ નાણાંની મોટી રકમ ગુમાવી હતી. તેમજ આખા અથોરનાન ટોળાના માનમરતયા માટે તેઓ ખાંતી રહેતા હતા, જે ઉપરથી પુનાના દસ્તુરજી હોશંગજી જામરાપજીને આપવામાં આવેલાં માનપત્રના મેળાવડા વખતે તેઓએ સરનશીનની ખુરસીએ બીરાજવાનું માન મેળવ્યું હતું. એવણે પોતાની જાંઘી જાણે એક ધારાના હીમાયતી હોય તેમ કહાડી હતી. વર્ષો સુધી તેઓ આગલા સોલીસીટરો મેશર્સ મેકફરલેન અને સ્કાપ્સીની ઓફીસમાં મેનેજીંગ કલાર્ક હતા, જે પેહેડીનાં નામે પાછળથી બદલાતાં પાછળથી મેશર્સ ગુલાબચંદ વહા-ડીયાની પેઢીને નામે જણીતી હતી. આ છેલ્લી પેહેડીમાંથી છેલ્લા પાંચ માસ થયા પોતાની ૭૫ વર્ષની જીજીર્ગ વયને લીધે પોતાનો સંજોગ છોડ્યો હતો. કાયદાનાં જ્ઞાનમાં સાઈ જાડોળ ધરાવતા હોવાથી મેમજી, અરબ વગેરે કુળોની મોટી સંખ્યા એઓ પાસે હતી. વળી કેટલાક ઇસલામી

૧ રાસ્ત ગોફતાર, તા. ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૯૦૬.

૨ જામે જમશેદ, તા. ૧૫ મી અક્ટોબર ૧૯૦૬.

૩ જામે જમશેદ, તા. ૨૬ મી અક્ટોબર ૧૯૦૬.

કુળોનો એવો ભરોસો જોળવ્યો હતો કે જેથી તેઓની મીલકત તથા ધર્મખાતાના તેવણ ત્રસ્ટી પણ નેમાયા હતા. ધણીક વખત મોટા મુકદ્દમાઓની લવાઈ પણ તેમને સોંપવામાં આવતી હતી. કાયદા સંબંધી આવાં જ્ઞાનના સમ્પત્તી તેવણ રસ્તમજી મેકફારલેનને નામે દરેક કોમમાં સાધારણ રીતે જોળખાતા હતા.

તા૦ ૧ લી નવેમ્બર.

વલસાડ મધે મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ જુરાભાઈની પુંજમાંથી બાંધવા ધારેલાં દોખમાંના પાયાની કોડાલી મારવાની ક્રિયા આજ દીને તે તરફ કરવામાં આવી હતી.^૧

તા૦ ૨ જી નવેમ્બર.

કોલંબો મધે જનવરોને પાણી પીવા માટે પાંચ હવાડાઓ બાંધવાને શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી ખાને ત્યાંની જનવરોપર ધાતકીપણું યુજરતું અટકાવનારી મંડળીની મારફતે રૂ. ૧૦૦૦) ભેટ આપ્યા હતા.^૨

દોરો વચ્ચે 'રીનડરપેસ્ટ' નામે ચાલતા રોગના સંબંધમાં તપાસ ચલાવવા મુંબઈ સરકારે એક ઠરાવ બહાર પાડીને એક કમીટી નેમી હતી જે નીચલા સભા-સદોની બનાવવામાં આવી હતી:—મ્યુનીસીપલ કમીશનર (પ્રમુખ), ખેતીવાડી ખાતાના ડીરેક્ટર, સીવીલ વેટરીનરી ખાતાના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ, મેજર એફ. જોસલન, ખા૦ બા૦ મનચેરજી કાવસજી મર્ઝાન, અને સર ભાળચંદર કૌશણા. કમીટીને એવી બાબતોને લગતી સુચના કરવાને ફરમાસ કરવામાં આવી હતી કે એ રોગ ફાટી નીકળે ત્યારે તે વીશેની ઉતાવળે બપ્પર આપવાને કેવાં પગલાં ભરવાં જોઈએ અને મુંબઈ અને બહારગામે વચ્ચે આવગન કરતાં દોરોને કેવી રીતે તપાસવાં જોઈએ?^૩

તા૦ ૧૦ મી નવેમ્બર.

મી૦ માણેકજી કાવસજી પીટીટે હાલમાં બળદોને બહુ મેહેનત ન પડે તેવી જાતનો ખટારો શોધી કઢાડી તેનો નમુનો જનવર ઉપર યુજરતું ધાતકીપણું અટકાવનારી મંડળીના સેક્રેટરી મી૦ માણેકશાહ ધનજીશાહ ડાક્ટરને દેખાડ્યો હતો. આ ઉપરથી મી૦ માણેકશાહે તે બાબત પોતાની મંડળી સનમુખ રજુ કરી હતી. એ મંડળીએ કેટલોક વીચાર ચલાવ્યા પછી મી૦ માણેકજીને જાતે દાખર

થઈ ખુલાસો કરવાની અજ્ઞ કરી હતી. મી૦ માણેકજીએ તેમ કરવા સ્વીકાર્યું અને આખરે એ મંડળીએ મી૦ માણેકજીનો નવો નમુનો પસંદ કર્યો. પોલીસ કમીશનર તેમજ ટેકનીકલ સ્કુલના પ્રીનસીપલે પણ એ નમુનો જોઈ ખુશી જાહેર કીધી હતી. આ ગાડાંની ધરી એવી હતી કે તે એક બાજુ ઢળી પડતું નથી, તેનું જોડાણ ધરીઓ સાથે કરેલું છે, જેથી બળદની ગર્દનપર એકીવાર ભાર આવી જતો નથી. ઉતરાણ વેળા ગાડું બળદપર ધસે નહિ તે માટે તેની સાથે “એક” ની ગોઠવણ કીધી હતી, તેમજ ચઢાણ વેળા તે પાછલ ન જાય તે માટે એક આરી રાખેલી હતી. એક અભણ હાંકનાર પણ “એક” કે આરીનો ઉપયોગ સેહલાઈથી કરી શકે એમ હતું. આ ગાડું વજનમાં હલકું અને લંબાઈ પોહળાઈમાં રૂની દાખેલી ચાર ગાંસડી સરખી રહે એવું હતું અને તેની કીમત રૂ. ૧૧૦ થી ૧૧૫ સુધીની થતી, જે આગળનાં ગાડાં કરતાં રૂ. ૨૦ થી રૂ. ૨૫ વધુ હતી.^૪

તા૦ ૨૬ મી નવેમ્બર.

સીલોનના નામદાર ગવરનરે કોલંબોનાં બારાંની મેહેસુલ સંબંધી નીચલા સવાલોપર તપાસ ચલાવી સુચના રૂપી રીપોર્ટ કરવા એક વગવાળું કમીશન નેમ્યું હતું કે કોલંબોના બારાંથી થતી મેહેસુલના સંબંધમાં કાંઈ ફેરફાર કરવાની જરૂર છે કે? જો હોય તો તે ફેરફાર થતાં ભારે ખરચો અદા કરવા સ્ટીમરો અને માલપર જે મેહેસુલ લેવામાં આવે છે તેમાં વધારો કરવો પડે કે? આ કમીશનમાં મી૦ પેસ્તનજી દીનશાહ ખાનની નેમણુંક થઈ હતી.^૫

શેઠ દીનશાહ ફરફુનજી મુશ્તા, એમ. એ., એલ. એલ. બી. ને મુંબઈની સરકારી લૉ સ્કુલના પ્રીનસીપલ અને જુરીસ પ્રુડનસના પ્રોફેસર નેમ્યા હતા.^૬

તા૦ ૧ લી ડીસેમ્બર.

સીંધની વોલંટીયર ફોરના કમાન્ડરે કરનલ સાન્ગ્રાંટ એફ. ધરાની તથા મી૦ એલ્ફજી જોળવાલાએ સીંધ હાઈ-દરાયાદ ખાતેના દારૂગોળો રાખવાના મેગેઝીનમાં લાગેલી આગ વેળા પોતાના જાનના જોખમે ચાર હજાર રતલ દારૂગોળો તથા એક બંદુકનો મોટો જથ્થો બચાવવા માટે બળવેલી સેવાની સ્તુતી કરી હતી.^૭

૪ રાસ્ત ગોફતાર, તા૦ ૧૧ મી નવેમ્બર ૧૯૦૬.

૫ જામે જમશેદ, તા૦ ૩૦ મી નવેમ્બર ૧૯૦૬.

૬ જોખમે ગવરમેન્ટ મેગેઝિન, તા૦ ૨૬ મી નવેમ્બર ૧૯૦૬.

૭ અખબારે સોદાગર, તા૦ ૫ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬.

૧ રાસ્ત ગોફતાર, તા૦ ૧૧ મી નવેમ્બર ૧૯૦૭.

૨ જામે જમશેદ, તા૦ ૨૦ મી નવેમ્બર ૧૯૦૬.

૩ જામે જમશેદ, તા૦ ૭ મી નવેમ્બર ૧૯૦૬.

તા ૦ ૨ જી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૦ માહ ૩ (શે) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

ઉમરા ગામની મરહુમ શેઠ બહમનજી સોરાબજી કપાવાળાની પરહાવેલી આદરાંની દરેમેહરનો કેબલો જે સુરત મધે માછલીપીઠમાં વાડીઆ ફલીઆમાં રાખવામાં આવ્યો હતો તે કેબલો સરોંડા મધેની શેઠ ખરશેદજી ફરફુનજી પારખ તથા બીમજીભાઈ શાપુરજી પરતાકીઆવાલી દરેમેહરમાં આજ દીને લઈ જઈ ત્યાં તખ્તનશીન કીધો હતો.^૧

તા ૦ ૮ મી ડીસેમ્બર.

મુંબઈની મ્યુનીસીપાલ કોરપોરેશનના સુલેહના અમલદારો તરફના એક પ્રતિનિધી શેઠ રતનજી જમશેદજી તાતાએ રાજનામું આપ્યાથી તેમની જગોપર સુલેહના અમલદારો તરફથી આજ દીને શેઠ રસ્તમજી જમશેદજી જીજીભાઈને ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા.^૨

તા ૦ ૧૧ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૬ માહ ૩ (શે) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરણુ—બહમનજી ફરામજી બીલીમોરીઆ—ઉમરા વર્ષ (૫૬). મેશર્સ બી. શીરોજીઆદની કંપનીને નામે મોટા પાયા ઉપર ઇન્ટરેન્ટ બીજનેસનું કામ ચલાવતી અંગ્રેની એક પુરાણી પારસી પેહડીના માલેક. એક ફનેયાજ વેપારી હોવા ઉપરાંત જરથોસ્તી ધર્મના ચુસ્ત અભ્યાસી હતા, અને જરથોસ્તી ધર્મમાં પરકામના ધર્મની કેટલાક સંબંધો વચ્ચે દાખલ થયેલી રૂઢી દુર કરતા વિષે કેટલાંક ચોપાનીયાં પણ તેવણે પ્રગટ કર્યાં હતાં. અંગ્રેજી ભાશા ઉપર સારો કાણુ ધરાવતા હતા.

તા ૦ ૧૨ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૩૦ માહ ૩ (શે) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજ્ઞરદી.

મરણુ—નવરોજજી ફરામજી તંબોલી—ઉમરા વર્ષ ૪૫. નવસારીના વતની અને બદણીતા શહેરી. ત્યાં તેમની ધીકતી દુકાન હતી. પોતાના ધંધાની બોહોળી રોકાણો છતાં તેવણે નવસારીના કાયદા માટેના કામોમાં સારે હિસ્સે આપ્યો હતો. મરકી વખતે ત્યાં પારસી હોસ્પીટલ ઉઘાડવામાં મદદ કરનારાઓમાં તેઓ આગેવાન હતા. એટલુંજ નહિ પણ શેવટ સુધી તેના ઓ સેક્રેટરી હતા. ત્યાંનું પારસી સંકટનીવારણુ ફંડ ઉઘાડવામાં પણ તેમની

૧ જામે જમશેદ, તા ૦ ૪ થી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬.

૨ જામે જમશેદ, તા ૦ ૧૦ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬.

મોટી મદદ હતી અને તેના પણ તેઓ ઓ સેક્રેટરી હતાં. મરકી વખતે તેઓની મહેનત ધણી હતી. પારસી સુવાવડખાનું સ્થાપવા માટેના તેઓ હિમાયતી હતા. તેવણુ મુંબઈ મધે ગુજરયા હતા.

મુંબઈ શહેરમાં પ્રાથમીક કેળવણીનો વધુ ફેલાવો કરવાનાં પગલાં લેવાના સવાલ બાબે તપાસ ચલાવવા માટે નામદાર સરકારે બે હિંદુ, બે મુસલમાન, અને ૧ પારસી (ખાનખાહદુર દારાશાહ રતનજી ચીચગર) ની એક કમીટી નેમી હતી.^૩

તા ૦ ૧૪ મી ડીસેમ્બર.

શેઠ દાદાભાઈ નવરોજજી આ વર્ષ કલકત્તામાં ભરાનારી હિંદી નેશનલ કોંગ્રેસનું પ્રમુખપદ લેવા સાર ૧૩) વર્ષે મુંબઈ પાછા આવ્યા હતા,^૪ તેમને આજ દીને

૩ જામે જમશેદ, તા ૦ ૧૩ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬.

૪ જામે જમશેદ, તા ૦ ૧૫ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૭.

એવણની સવારી નીચલા રસ્તાઓપરથી પસાર થઈ વાલકેશ્વર જઈ પુગી હતી :—એપોલો બંદર, હોર્નબી રોડ (ક્રોડક્રોટ), ક્રાઈડ માર્કેટ, એસ્પેનેડ કોસરોડ, મનીસ્કલ, કાલબાદેવી, બુલેશ્વર, કાવસજી પટેલ તળાવ, ગીરગામ બેંક રોડ, પોર્ટુગીઝ દેવળ.

આજ રસ્તે લોકોએ નીચે પ્રમાણેના મુદ્રા લેખો લઈ કાળ્યા હતા :—

એપોલો બંદર ઉપર—હિંદના સર્વેથી બહાલા અને બાળીતા બેટાને દીલોબનીભર્યા આવકાર.

રીપન કલબ આગળ—હિંદના બીનસ્વાર્થી અને ડાઘ વીનાના દેશાભિમાનીને આવકાર.

એલફીન્સ્ટન કોલેજ આગળ—ગણીતશાસ્ત્રના પહેલા હિંદી પ્રોફેસર ધાનુ જીવો.

આ ૦ સર શ્રીરોજશાહની આક્રીસ આગળ—હિંદી નેશનલ કોંગ્રેસના ત્રીજા વખતના પ્રમુખને પ્રગ્ત તરફના આવકાર.

મી ૦ સેતલવટની આક્રીસ આગળ—હિંદી ધારામંડળ દાદાભાઈ નવરોજજીને દીલોબનીભર્યા આવકાર આપે છે.

આરીઅન્ટલ લાઇફ બીલ્ડીંગ—મહાન બુજર્ગ નરને તેમની જન્મબુમી દીલોબનીભર્યા આવકાર આપે છે.

દાદીશેઠ અગીઆરી આગળ—મહાન હોરમજદ જરથોસ્તીઓનાં ભલાં માટે તમેને લાંબો વખત જીવો.

કોટના યુગાખાનાં આગળ—પારસીઓ તમેને ખુશાલી ભર્યા અને દીલોબનીભર્યા આવકાર આપે છે.

મી ૦ તાતાની આક્રીસ આગળ—નવસારી પોતાના દાદાભાઈને સર્વોત્તમ આશીર્વાદો આપે છે.

સર જમશેદજી સ્કુલ આગળ—પહેલા પારસી સંસાર સુધારક અને કેળવણીનાં ખાં ધણુ જીવો.

ગોકલદાસ તેજપાળ કન્યાશાળા આગળ—હિંદના અજકતા દાદા માટે જય જય !

પાલવાના કીનારાપર ઉતરનાં વાર મુ'બ્બના શેહરીઓ તરફથી મોટા આવકાર આપવામાં આવ્યો હતો. હાન-

વીક્ટોરીયા ટરમીનસ સ્ટેશન આગળ- 'મહાન ખુજર્ગ નર ખુશ રહો અને જયમાં આગળ વધો.'

'મીં દાદાભાઈ નવરોજીને આવકાર', 'હીં પોતાના સર્વોત્તમ ખેટાને આવકાર આપે છે,' 'હીં તમારા ઉમદા કામની કૃતેહ ઇચ્છે છે,' 'હીં તમારી પધરામણીથી હરખાય છે,' 'દેશ માટેના શુરાતન થકી અમે તમોને વખાણીએ છીએ.'

'દાદાભાઈ ડીયર, ઉવીથ જોય એન્ડ ડીયર,

'ઉવી આર હીઅર, હુ ગીવ ધી ચીઅર.'

'લાખો જાણુને ચાહ અને વિશ્વાસ એજ તમારો મોટામાં મોટો બદલો છે' 'દાદાભાઈનું નામ અમર કીર્તી ભોગવશે,' 'તાઝ' પ્યાઝ' નામ ધરગતું શબ્દ થઇ પડ્યો છે,' સચ્ચાઈથી કોઇથી પ્રભુ માન પામે છે,' 'તહારી કોશીશોને કૃતેહ મળે,' 'હીંને ધણા દાદાભાઈની જરૂર છે,' 'અમારા પરમ કૃપાળુ શેહેનશાહપર ખોદાના આશીર્વાદ,' 'ખીટન ઉપર છેવટે તેની ન્યાયની લાગણી પ્રબળતા ભોગવશે.'

જુદાં જુદાં શેહેરો ખાતેથી મળેલા આવકાર આપનારા તારના વધુ સંદેશો.

મીં દાદાભાઈને હીંદમાં દીલોબન આવકાર આપનારા તારના સંદેશો નીચે મુજબ મળ્યા હતા:—

મદ્રાસ-મદ્રાસની મહાજન સભાના સેક્રેટરી મીં રાયરનામ ખીરા તરફથી:—હીંદના સર્વેથી ઉમદા પુત્રને મદ્રાસ આશીશ દે છે.

લાહોર-લાહોરની ઇકીયન એસોસીએશન તરફથી:—હીંદના મહાન ખુજર્ગ નર તથા સર્વેથી મોટું ભદ્ધ કરનારને પંજબ દીલોબન આવકાર આપે છે.

તીનેવલી-આં મીં ગુરસામીયા તરફથી:—સ્વદેશ ખાતે દક્ષીણ હીંદુસ્તાન તમને ઉત્સાહપુર્વક આવકાર આપે છે. વંદે માતરમ.

કોલ્મો-યુનીયન કલબ તરફથી:—યુનીયન કલબના સભા-સદો દીલોબન આવકાર દે છે તથા તનુદુસ્તી કૃતેહ તથા ખુશાલી ઇચ્છે છે.

ડાકોર-મીં તીરથવાસી તરફથી:—હીંદના દાદાને આવકાર આપે છે તથા લાંબી જીંદગી અને ખરી કૃતેહ ઇચ્છે છે.

અમરીતસર-ગુજરાતી ફ્રેંડલી સોસાયટીના સેક્રેટરી તરફથી:—કીનારે ઉતરતાં હીંદ નાટે ખરી તથા મજબુત ભડત ચલાવનાર મીં દાદાને શુભ આશીશ દે છે.

નારાક શહેર-ડીસ્ક્રીક એસોસીએશનના સેક્રેટરી તરફથી:—હીંદના મહાન ખુજર્ગ નરને આવકાર આપવામાં દીલોબન ભાગ લઇએ છીએ.

સતારા શહેર-સતારાના લોકો મીં દાદાભાઈને દીલોબન આવકાર આપે છે.

નડીઆડ-નડીઆડમાં મળેલી જાહેર સભાના પ્રમુખ મીં કીખ્લાલાલ તરફથી:—કલકતા કોંગ્રેસના ચુટી કહડાયલા પ્રમુખને સહીસલામત આવી પહોંચવા માટે આશીશ દઇએ છીએ.

ખારડી (કોલાબા)-ફ્રેંડલી સોસાયટીના સેક્રેટરી તરફથી:—તમારા સ્વદેશીઓનાં ઉમદા કામને ટેકા આપવા માટે સહીસલામત આવી પહોંચતાં આવકાર આપે છીએ.

રેખણ પીરોજશાહ મેહરવાનજી મેહતાએ તેવણને મુ'બ્બની પ્રબળ નામે આવકાર દઇ પુલોનો હાર પેહરાવી તોરો.

બનારસ-બનારસ શેહેરની મુજન સમાજના સેક્રેટરી તરફથી:—કાશી મુજન સમાજ તમને દીલોબન આવકાર આપે છે.

આયમપેઠ-સ્વજન્ય મહાસભા તથા મદરાસ મહાજન સભાના પ્રમુખ મીં રાજગોપાળ તરફથી:—હીંદમાં આવી પહોંચતાં તમને મુખારકબાદી ઇચ્છીએ છીએ.

કલકતા કોંગ્રેસની રીસેપશન કમીટી-આ કમીટીના પ્રમુખે નીચલો તાર મોકલ્યો હતો:—બંગાળ સહી વધુ હરખભર્યાં આવકાર દે છે. વંદે માતરમ.

જુનાગઢના વજીર સાહેબ-જુનાગઢના વજીર બાહીન તરફથી નીચલો તાર મળ્યો હતો:—અરજ કરું છું કે તમે સ્વદેશમાં સહીસલામત આવી પુગ્યા તે માટે મારી અંતઃકરણની મુખારકબાદીઓ સ્વીકારશો.

મીં સુશ્રામની આયર-મદરાસ હાઈકોર્ટથી મીં જ. સુશ્રામની આયર તરફથી નીચલો સંદેશો મળ્યો હતો:—હીંદુસ્તાનમાં તમને આવકાર દેનારા તમારા અસંખ્ય વખાણનારો અને મિત્રો સાથે હું ખરાં દીલથી જોડાવું છું.

'હીંદુ' ના અધીપતી-મદરાસના "હીંદુ" પત્રના અધીપતીએ નીચલો તાર મોકલ્યો હતો:—દક્ષીણ હીંદુસ્તાનના રહીશો તરફનો ખરાં દીલનો આવકાર કબુલ કરવાની અરજ કરું છું. તમે સ્વદેશ પાછા ફર્યા તે માટે મદરાસની પ્રબળ ખુશાલી ઉપજી છે.

મુલતાનનું ધારા મંડળ-મુલતાનના વકીલ મીં શેખ અબ્દુલાહે નીચલો સંદેશો મોકલ્યો હતો:—મુલતાનનું ધારા મંડળ તમને હીંદુસ્તાનમાં પધારતાં દીલોબનથી આવકાર દે છે.

કરાંચીની પ્રબળ-કરાંચી ખાતે મળેલી જાહેર સભાના પ્રેસીડન્ટ મીં લાલચંદ કાયામલ તરફથી નીચલો તાર મળ્યો હતો:—આજે રાત્રે જાહેર સભામાં ભેગી મળેલી કરાંચીની પ્રબળ ધણી હરખ ભરથી તમને હીંદુસ્તાનના કીનારા ઉપર પગ મુકતાં આવકાર આપે છે, અને ખોદાતાલાને અરજ ગુજરે છે કે તે સાહેબ તમારી દેશભીમાની સેવાઓ ચાહુ રાખવા માટે તમને લાંબી જીંદગી અને અતી મજબુત તનુદુસ્તી બક્ષે.

કુલીટાલધની બાર એસોસીએશન-આ મંડળ તરફથી નીચલો તાર મળ્યો છે:—માતૃભૂમિ ઉપર તમને દીલોબનથી આવકાર આપે છીએ.

રાવલપીંડીની ડીસ્ક્રીક એસોસીએશન-રાવલપીંડીની ડીસ્ક્રીક એસોસીએશન તરફથી નીચલો સંદેશો મળ્યો છે:—તમારી પધરામણી પ્રસંગે અંતઃકરણની મુખારકબાદીઓ ઇચ્છીએ છીએ.

તુટીકોરીન-તુટીકોરીનથી નીચલો તાર મળ્યો હતો:—તુટીકોરીનની પ્રબળ દેશનાં ભલાં માટેની તમારી જાતી ભોગ આપનારી સેવાઓની મોટી કદર બુજે છે, ધણા દીલોબનથી હીંદી કીનારા ઉપર તમને આવકાર આપે છે. તમને પરમેશ્વર લાંબી ચાહુ તનુદુસ્તી સાથનું દીર્ઘાયુષ, બળ, આબાદી અને માતૃભૂમીનાં કામના તમારાં મીશનમાં તમને અચુક કૃતેહ આપે એવી પ્રાર્થના કર્યો છીએ.

મેટ આપ્યો હતો. એ પછી મુંબઈમાંની એક સરસ મોટરકારમાં બેસી તેઓ પોતાના ઉતારાનાં વાલકેશ્વર રીડ્જરોડપરનાં મકાનમાં ગયા હતા. જ્યાં આખે રસ્તે તેમને ઘણો દીલોગ્મનીબચો આવકાર મળ્યો હતો.

ટેમ્પરન્સ સોસાયટી-અમરીતસર ખાતેનાં આ મંડળના સેક્રેટરી તરફથી નીચેના સંદેશો મળ્યા હતા:—‘બલે પધાર્યા.’

શેઠ દાદાભાઈ મુંબઈથી કલકત્તે કાનગ્રેસમાં ખીરાજવાને તા. ૨૨ મી ડીસેમ્બરને દીને એક ખાસ ટ્રેનમાં ગયા હતા. માર્ગમાં તેમને કલ્યાણી, ઇગતપુરા, નાશિક, મનમાડ, નંડગામ, ચાલીસગામ, જલગાંમ, ભુસાવલ, મલકાપુર, રોગામ, આકોલા, પુલગાંમ, અને નાગપુર ખાતે લોકોએ સ્ટેશનોપર હાજર થઈ માન આપ્યું હતું, તથા કેટલાક સ્ટેશનોપરથી ફલફલાદીથી ભરેલા ખુમચાઓ પણ મેટ કરવામાં આવ્યા હતા. છેલ્લી જગાપર ત્યાંના પારસીઓએ મોટી સંખ્યામાં હાજર થઈ તેમને એક માનપત્ર આપ્યું હતું. તા. ૨૪ મીને દીને સવારના નેઓ કલકત્તે જઈ પુગ્યા હતા, જ્યાં પણ સ્ટેશન ઉપર લોકોની જબરી બીડ થઈ હતી, અને દરબંગાના નામદાર મહારાજાએ તેમની ગાડીમાં ચઢી જઈ આવકાર આપ્યો હતો. એજ દિને બાબુ સુરેન્દ્રનાથ બેનરજી પણ ગાડીમાં દાખલ થયા અને તેવણે મી. દાદાભાઈ આગળ હાથ જોડી માથું નમાવીને કહ્યું ‘સાહેબ તમેને મહારાજાએ આવકાર દીધો છે, હવે તે આવકારના સંજોગોમાં હું પણ જોડાઈ છું’, અને કલકત્તાની પ્રબળ નામે હું તમેને આવકાર દઉં છું.’ મી. દાદાભાઈએ મી. બેનરજીને શેઠહેડ કાઢી. આ વખતે શેઠ દાદાભાઈને કલકત્તાની પારસી અનનુમન તરફથી કુલનો હાર પહેરાવી આવકાર દેવામાં આવ્યો. એ પછી તેમને ચાર થોડાની ગાડીમાં બેસાડી દરબંગાના નામદાર મહારાજાના મહેલમાં ઉતારો આપવા લઈ જવામાં આવ્યા હતા, અને એક મોટું સરખસ કહાડવામાં આવ્યું, અને તેની હરોલમાં આગળ થોડા ઉપર સ્વાર થઈ વોલનટીયરો બહાર પડ્યા. તેમની પાછળ હાથમાં લાંબી લાઠીઓ સાથે વીધાર્થીઓ ચાલવા લાગ્યા. એ ટોળી પછવાડે કાનગ્રેસ વોલનટીયરો યુનીફોર્મમાં સજ થઈ મી. દાદાભાઈની ગાડીને મુખે ચાલવા લાગ્યા. મોહોલ્લાઓ, છાપરાઓ, વરંડા, ઝરખાઓ વગેરે ઠેકાણે લોકો હીંદના આ મહાન બુઝોર્ગ નરના દરશન કરવા ગોઠવાઈ ગયાં હતાં. રસ્તાએ ઉપર જુદે જુદે ઠેકાણે આરકાંઓ મારવામાં આવ્યાં હતાં, જ્યાં આગળ નોખતો, દેશી વાજત્રો વગાડી આવકાર દેતા.

કલકત્તાના પારસીઓએ તા. ૨૬ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬ ને દીને શેઠ દાદાભાઈને રાજ રાજેન્દ્રમહીકના આરસપહાણમાં મહેલમાં એક માનપત્ર તથા ન્યાકૃત શેઠ કાવસજી માણેકજી રસતમજનાં પ્રમુખપણું હેઠલ આપી હતી.

કલકત્તેથી અત્રે પાછા ફર્યા બાદ તા. ૧૫ મી જાન્યુઆરી ૧૯૦૭ ને દીને મુંબઈના નામદાર ગવર્નર લોર્ડ લેમીંગ્ટને એવણને મહાબાર હીલના સરકારી મહેલમાં બપોરના લંચ ઉપર ખાસ બોલાવી માન આપ્યું હતું.

મુંબઈની શમસ્ત પ્રજા તરફથી શેઠ દાદાભાઈને તા. ૧૭ મી જાન્યુઆરી ૧૯૦૭ ને દીને ટાઉન હોલમાં સાંજના એક

તા. ૧૭ મી ડીસેમ્બર.

નામીયા ઇટાલ્યન મહાલ કવી દાનટે જેનું કાવ્ય આપણા અરદા વીરાજ નામાને કાંઈક મળતું આવે છે, તેના ઉપર જાણીતા ઈંગ્લેજ ધર્મગુરૂ દીન ચર્ચે લખેલા વિષયોની એક તદ્દન નવીજ આજીવી મી. રસતમજ પેસતનજી કરકરયાએ લંબાણ દીધાયા સહીત રચેલી ઇંગ્લંડના જાણીતા ચોપડી પ્રગટ કરનારા મેસર્સ જ્યોર્જ રટલેજ એન્ડ સન્સે બાહર પાડી હતી.

તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૬ માહ ૪ (શિ.) ૧૨૭૬ યજ્ઞેશ્વરી.

મરણ—નવરોજજી અરદેસર (હોમાવાલા), વકીલ, ભરૂચના—ઉમર વર્ષ ૬૬. મરહુમે ૧૮૭૯ ના અરસામાં પ્લીડરની પરીક્ષા પસાર કરી હતી તે પહેલાં પોલીસ-ખાતામાં જોડાયા હતા. વળી મીલો અને જીનીંગ ફેક્ટરીઓને કોલસો પુરો પાડનારા અને મીકેનિકલ ખાતાનું કામ જાણતા હોવાથી ફેક્ટરીક વખત સુધી જીનીંગ ફેક્ટરીઓમાં ઉપરી તેમજ એનજીનીઅરનું કામ કરીયું હતું. પહેલાં તેમણે મ્યુનીસીપલમાં પણ પ્રબળકીય એક વરસો સુધી જાળવી રાખી હતી. મરનારે ગરીબો માટે સદાવત ચાલું રાખ્યું હતું. તેમનું મરણ કોલેરાથી મુંબઈમાં જ નીપજ્યું હતું.

મુંબઈના નામદાર ગવર્નર લોર્ડ લેમીંગ્ટને આજ દીને અત્રેની સેક્રેટરીએટ ઓફીસનાં દીવાનખાનામાં એક લેવી ભરી હતી, તે મધે ખાનગી એન્ટ્રીમાં નીચલાઓ હતા:—મી. અમનજી દીનશાહ પીટીટ, ખા. બા. દાર-શાહ રતનજી ચીચગર, સર દીનશાહ માણેકજી પીટીટ, સર જમશેદજી જીજીભાઈ, સર જહાંગીર કાવસજી જહાંગીર, ખા. બા. નવરોજજી પેસતનજી વકીલ, આ. સર શીરોઝશાહ મેહેરવાનજી મેહેતા, મી. રસતમજી મેહેરવાનજી પટેલ.

તા. ૨૨ મી ડીસેમ્બર.

ઇંગ્લંડના “મ્યુઝીકલ કુરીયર” પત્રના આજના અંકમાં મી. પીરોજ કેખશ્વર નવરોજજી કાશ્માજીનું ન્યાકૃત આપવામાં આવી હતી, સર દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ બારોનેટ એક સુલાષીત લાપણમાં એમની સલામતી લેવાડી હતી.

તા. ૧૬ મી જાન્યુઆરી ૧૯૦૭ ને દીને એઓ પાછા બેલાર્ડ પીયરપરથી લોકોનાં માન અકરામ સાથે ઇંગ્લંડ રવાના થયાં હતાં.

૧ જાન્યુઆરી, તા. ૧૭ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬.

એક સુંદર મીઠા આપી સંગીતને લગતાં તેમનાં જ્ઞાન વીશે કેટલુંક વીવેચન કર્યું હતું.^૧

તા. ૨૬ મી ડીસેમ્બર.

હિંદુસ્તાનની નેશનલ ઇન્ડિઅન કોનગ્રેસની ૨૨ માં વર્ષની મેટક આજ દીને કલકત્તામાં શેઠ દાદાભાઈ નવ-રોજજીનાં પ્રમુખપણાં હેઠળ ભરાઈ હતી.

તા. ૨૮ મી ડીસેમ્બર.

મી. બી. એફ. એનડરસન નામના કોલામે રેહનાર એક ઇંગ્લેન્ડ સોલજરની એ વર્ષની મેટી ત્રામ નજદીક રમતાં છુટી પડી ગઈ, અને તેજ વખતે સામેથી અનુનથી દોડતો એક ઘોડો આવતો હતો, તે ઘોડા તથા ત્રામની વચ્ચે પેલું બાળક આવી ગયું હતું, પણ તેજ વખતે મી. એનડરસન જે. બાલીવાળા નામના પારસી રાહદારીએ હિમત કરી ત્રામ અને તે ઘોડાની વચ્ચે જઈ જમણા હાથે તે બાળકને ઉઠાવી લઈ કટોકટીને વખતે મદદ કરી હતી. આથી પેલા સોલજરે તે બાલા પારસી ગ્રહસ્થને વર્તમાન પત્રોમાં ઉપકાર માન્યો હતો.^૨

તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧૮ માહ ૪ (શિ.) ૧૨૭૬ યજ્ઞદેવરદી.

મરણ—સરદાર એદલજી ખુરશેદજી મોદી, સુરતના—ઉમર વર્ષ ૯૨). સુરતના જાણીતાં મોદી ખાનદાનના વડા. એમના વડા ભાઈ મોદી રસતમજી ખુરશેદજીનાં તા. ૩૦ જાન્યુઆરી ૧૮૯૪ ને દીને થયલાં ઉદમણા વેળાએ તેમની જગાએ એવણને સુરતના પારસીઓના વડા અકાબર ઠેરવી સરેસતા પ્રમાણે શાલ ઓઢાડી હતી, અને એ અકાબર-પણું જ્યારે મરહુમ મોદી રસતમજીએ ૬૭ વર્ષો સુધી સુરતનાં પારસીઓ ઉપર ચલાવ્યું હતું ત્યારે મરહુમ સરદાર એદલજી મોદીએ ફક્ત ૧૨ વર્ષ ચલાવ્યું હતું. એઓ ફારસી ભાષામાં સારી રીતે માહિતગાર હતા. સુરતમાં ધણા જાહેર કામોમાં લગભગ પોણી સદી થઈ એઓ આગેવાની લેતા હતા. સુરત મધે એક પુસ્તકખાનું કઠાડવા તથા વિદ્યા અભ્યાસનો વધારો કરવાને એક મંડળી સ્થાપવાનો વીચાર કરવાને ત્યાંના આગેવાન શેહેરીઓની એક સભા તા. ૪ થી જુન ૧૮૫૦ ને દીને સદર અદાલતવાળાં મકાનમાં આનરેબલ કીન્લોક ફારવસના પ્રમુખપણા હેઠળ મલી હતી, જ્યાં ‘સુરત લીટરરી સોસાયટી’ નામે

એક મંડળી સ્થાપવી અને તેને લગતું એક પુસ્તકખાનું માણ જડજી મી. એનડરસનના નામથી ‘એનડરસ લાઇબ્રેરી’ ને નામે ઉઘાડવાનો ઠરાવ થયો હતો. તે કામમાં પારસીઓમાં બીજા જોડે એવણની મુખ્ય આગેવાની હતી. ૧૮૫૫ માં રશીયા સાથની લડાઈમાં જે બહાદુર સીપાહો, ખલાસીઓ અને દુર્વાવધીખાતાંના માણસો પોતાના દેશના બચાવ માટે માર્યા ગયા, તેઓની વીધવા અને નાવારસ બાળકોના આશરણે માટે નામદાર માહરાણીજીના મુરખી-પણા હેઠળ જે પેત્રીઓટીક ફંડ ઉભું થયું તે ફંડની મદદતે માટે સુરત મધે પણ ઉધરાણું કરવા ત્યાંની રહયતમાંથી ૬ આગેવાન ગ્રહસ્થોની નેમેલી કમીટીમાં બા. સા. અરદેશર ધનજીશાહ બહાદુરની સાથે એઓ પણ આગેવાન હતા. ૧૮૫૬ માં સુરત મધે ‘જરથોસ્તી ફારસી મદરેસા’ ઉઘાડવામાં આવી તેના એવણ શરૂઆતથીજ પ્રમુખ હતા. એજ સાલમાં હિંદુસ્તાન ખાતે ઉભો થયલો બળવો ખોદાતાલાની મેહેરબાનીથી મટી ગયો અને સુલેહ સમાધાની પાછી ચાલુ થઈ તે બાબેની શુકરગુજરીમાં સુરત મધે ત્યાંના શેહેનશાહી આતશબેહેરામમાં એવણના ભાઈ મોદી રસતમજીની આગેવાની હેઠળ એક મોટું જશન કરવામાં આવ્યું હતું, જે વેળાએ એવણે પોતાના ભાઈની તરફથી એક શુભાષીત ભાશણ કરી દેશમાં સમાધાની ફેલાયલી ચાહવાને પ્રારથના કરી હતી. સુરતની પારસી ડીસ્ક્રીટ મેત્રીમોનીયલ કોર્ટના ડેલીગેટના ઓદાપર ૧૮૭૧ માં નામદાર સરકારે એવણને નેમ્યા હતા. એજ સાલમાં ધરાન મધે પડેલા લયકર દુકાણમાં મદદ કરવાને માટે એવણે સુરત મધે આગેવાની લઈ પારસીઓ વચ્ચે એક ફંડ ઉભું કરી રૂ. ૨૪૦૦ ની રકમ બેગી કરી મુંબઈની સરકારની મારફતે ધરાનનાં એલચીખાતાંપર મોકલી ત્યાંના ગરીબ જરથોસ્તીઓને અનાજ વહેંચાવ્યો હતો. ૧૮૭૨ માં હાલના શેહેનશાહ એડવરડ એક સખત માંદગીમાંથી મોકળા થઈ પાછા તન-દરોસ્ત થયા તે બાબેની શુકરગુજરી કરવા તા. ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ ને દીને હિંદુસ્તાનની સમગ્રી પ્રગત્યોની જોડે સુરતના પારસીઓએ પણ એક જાહેર જશન ત્યાંના શેહેનશાહી આતશબેહેરામમાં કરીધું હતું, જે વેળાએ એવણે એ દીવસની કીયા તથા જશનનાં કારણ બાબેનું મુજારકબાદી પત્ર વાંચી સંલગાવ્યું હતું. નામદાર સરકાર તરફથી એવણને ૧૮૯૫ ના સપ્ટેમ્બર માસમાં દખલના પહેલા વર્ગના સરદાર નેમવામાં આવ્યા હતા. એ ઉપરાંત સુરતના પારસીઓના આગેવાન તરીકે નામદાર સરકાર એઓને લેખતી હતી.

૧ જામે જમશેદ, તા. ૨૬ મી જાનેવારી ૧૯૦૭.

૨ સાંજ વર્તમાન, તા. ૨૬ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬.

તાં ૩૦ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧૯ માહ ૪ (શેં) ૧૨૭૬ યજ્ઞેજરદી.

વલસાડ મધે મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ જુરાભાઈની પુંજીમાંથી તેમના ભેટાઓ શેઠા માણેકજી અને કાવજીજી ધનજીભાઈ જુરાભાઈ તથા નખીરાઓ શેઠા અરદેશર અને જલભાઈ પેસ્તનજી ધનજીભાઈએ બંધાવવા માટેલાં નવાં દોખમાંના તાંણો પુરવાની ક્રિયા આજ દીને જરથોસ્તી-ઓના એક મોટા મેળાવડાની હજુરમાં થઈ હતી. આ વેળાએ મુંબઈ તથા સુરતથી વલસાડ જવા માટે ખાસ ત્રેનો મુકવામાં આવી હતી.^૧

તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

આ વર્ષમાં યાને તાં ૧ લી જાનેવારીથી તે તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬ સુધીમાં મુંબઈના પારસી-ઓમાં ૧૨૪૮ જન્મ થયાં હતાં.

એજ વર્ષમાં મુંબઈ મધે પારસીઓમાં ૩૮૦ જોડાનાં લગન તથા ૨૨ જોડાનાં ગગરનાં નીચે મુજબની વીગતે થયાં હતાં :—

નર. નારી. જુમલે.

લગન— ૬ થી ૧૦ વર્ષનાં...	૦	૧*	૧
૧૧ થી ૧૫ વર્ષનાં...	૨	૧૫	૧૭
૧૬ થી ૨૦ વર્ષનાં...	૮	૧૩૯	૧૪૭
૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં...	૧૧૦	૧૬૦	૨૭૦
૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં...	૧૩૮	૪૯	૧૮૭
૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં...	૭૭	૧૬	૯૩
૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં...	૩૩	૦	૩૩
૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં...	૮	૦	૮
૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં...	૩	૦	૩
૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં...	૧૧	૦	૧

૩૮૦ ૩૮૦ ૭૬૦

નર. નારી. જુમલે.

ગગરનાં—૧૬ થી ૨૦ વર્ષનાં...	૦	૨	૨
૨૧ થી ૨૫ વર્ષનાં...	૧	૬	૭
૨૬ થી ૩૦ વર્ષનાં...	૧	૩	૪
૩૧ થી ૩૫ વર્ષનાં...	૨	૬	૮
૩૬ થી ૪૦ વર્ષનાં...	૪	૪	૮
૪૧ થી ૪૫ વર્ષનાં...	૯	૧	૧૦

૧ જામે જમશેદ, તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર ૧૯૦૬.

* એ ૧૦ વર્ષની છોકરી ૧૧ વર્ષના છોકરા સાથે.

† એ એક ૫૧) વર્ષનો બીજવર ૩૨) વર્ષની કુંવારી સાથે.

નર. નારી. જુમલે.

૪૬ થી ૫૦ વર્ષનાં...	૨	૦	૨
૫૧ થી ૫૫ વર્ષનાં...	૧	૦	૧
૫૬ થી ૬૦ વર્ષનાં...	૦	૦	૦
૬૧ થી ૬૫ વર્ષનાં...	૨†	૦	૨

૨૨ ૨૨ ૪૪

એજ વર્ષમાં મુંબઈ મધે પારસીઓમાં નીચે મુજબની વીગતે ૧૫૮૫ મરણ નીપજ્યાં હતાં :—

નર. નારી. જુમલે.

તરતનાં જનમેલાં	૩૯	૩૮	૭૭
૧ દીનથી ૧ માસ સુધીનાં ...	૭૩	૭૦	૧૪૩
૧ માસથી ૧ વર્ષ સુધીનાં ...	૧૧૪	૯૭	૨૧૧
૧ થી ૫ વર્ષનાં	૯૮	૮૪	૧૮૨
૬ થી ૧૦ વર્ષનાં	૧૬	૩૦	૪૬
૧૧ થી ૨૦ વર્ષનાં	૪૭	૫૪	૧૦૧
૨૧ થી ૩૦ વર્ષનાં	૬૯	૮૩	૧૫૨
૩૧ થી ૪૦ વર્ષનાં	૭૫	૬૮	૧૪૩
૪૧ થી ૫૦ વર્ષનાં	૫૧	૪૮	૯૯
૫૧ થી ૬૦ વર્ષનાં	૭૮	૬૭	૧૪૫
૬૧ થી ૭૦ વર્ષનાં	૭૮	૭૧	૧૪૯
૭૧ થી ૮૦ વર્ષનાં	૪૨	૫૩	૯૫
૮૧ થી ૯૦ વર્ષનાં	૬	૩૦	૩૬
૯૧ થી ૧૦૦ વર્ષનાં	૨	૨	૪
૧૦૧ થી ૧૦૫ વર્ષનાં	૦	૧	૧
૧૦૬ થી ૧૧૦ વર્ષનાં	૦	૧	૧

૭૮૮ ૭૬૭ ૧૫૮૫

એ ૧૫૮૫ મરણ નીચલા લઠાઓપર થયાં હતાં :—

કાલાખા	૧૦	નાએગાંમ	૬
કોટ	૩૫૫	માઠીમ	૯
ધોબીતલાવ	૨૮૩	મટુંગા	૨
કરેલવાડી (થાકારદ્વાર)	૩૬	સીમ	૧
ગીરગામ	૨૮	વાંદરા	૨૦
ચોપાતી	૨૧	કુરલા	૨
માંટરોડ	૧૧૨	ધાતકુષર	૨
તારદેવ	૪૮	અંદેરી	૪
ગોવાલીઆ તલાવ ...	૧૨	બેહલાપુર	૧
ખંબાલા	૯	ભાઈડર	૧

† એમાં એક ૬૫) વરસનો નર ૪૫) વરસની બાઈ સાથે અને બીજા ૬૧) વરસનાએ ૩૩) વર્ષની બાઈ સાથે મરણ કર્યું.

વાલકેશર ૭	સરજ. જી. હારપીટલ. ૧૩
માહલક્ષ્મી ૩	મોટલાંબા હારપીટલ. ૨
બાહેરકોટ ૩૭	આલબ્લેસ હારપીટલ. ૨૭
ખેતવાડી ૧૬૪	ગોકલદાસ હારપીટલ. ૫
નલબખર ૧૭	કામા હારપીટલ ... ૪
કામાટીપરા ૨	સર દીનશાહ પીટીટ
ખેટાંડી ૫	હારપીટલ ... ૧
બીંડીબખર ... ૧૩	પારસી હારપીટલ ... ૬૩
બાયખલા ૧૮	ડાકટર મા સી ના ની
મજગાંમ ૪૩	હારપીટલ ... ૭૮
પરેલ... .. ૫૬	મરાઠા હારપીટલ ... ૧૫
ચીચપોગલી... .. ૩	આ ૨ ૮ ૨ રોડ
વરલી... .. ૧	હારપીટલ... .. ૨
દાદર ૭	પારસી સુવાવડખાનું. ૩૭

૧૫૮૫

એ ૧૫૮૫ મરણનીયલાં કારણોથી નીપજ્યાં હતાં :—

તાવ ૧૬૫	ડીપથીરીઆ ૧
મરકી ૧૯૮	જઘણી તથા નાકવતી. ૧૬૬
જ્ઞાનતંતુને લગતાં દરદો ૧૮૧	રગદીપીત ૧
લોહી વીકાર ... ૭૧	સામાન્ય દરદો ... ૧૦૨
ખહી... .. ૪૭	આપધાત ૧૨*
છાતીને લગતાં દરદો. ૨૦૯ (૫ જેહર ખાધને	

* એ ૧૨) આપધાતો ૯) પુરૂષ અને ૩) સ્ત્રીઓએ ક્રીધા હતા. પુરૂષોમાં એક ૫૫) વર્ષના મુથારે મગજની અસ્થિર હાલતમાં, એક ૩૮) વર્ષના વાત્તા લખનારે જાંદગીથી કંટાળી, એક ૨૫) વર્ષનાએ શેઠના હીસાબમાં ગોંડલ કરી, એક ૧૭) વર્ષના છોકરાએ ડડાઉપણાને માટે માએ ઠપકો આપવાથી, ચારેએ જેહર ખાધું હતું. એક ૨૫) વર્ષના ક્ષીટરે લગનની પસંદગી બાબે ઘરમાં ટંટો થવાથી, એક ૨૩) વર્ષના શિખાઉ-

ગોવરં ૧૦	૫ કુખી જમને
કાલેરા ૧૪	૧ બારી એથી
મરડો ૪૩	નખાવી દધને
અતેસાર ૧૧૭	૧ રેલવે તલે
નાસુર ૧૧	માથું મુકીને)
પીશાબને લગતાં દરદો. ૨૯	હોનારત અકસ્માત
પાંચનશકિતને લગતાં	વગેરે ૩૧
દરદો ૮૭	(૧ કુખી જમને
ગલમુલો ૧૨	૧ શીફરં થવાથી
જનક અવ્યવે ... ૧૦	રસ્તામાં પડીને
સુવાવડ ૯	૧ બેહરાપણાંમાં
અધુરે માસનાં જનમેલાં. ૨૬	ગાડીની અડકતમાં
મુવેલાં જનમેલાં ... ૫૮	આવવાથી)
શાંધાને લગતાં દરદો... ૩	

૧૫૮૫

એ માંદગીથી કંટાળી, અને એક ૧૮) વર્ષના કંપાઝીટરે બાપે ઠપકો આપવાથી ત્રણુએ કુવા તથા દરીયામાં કુખીને, એક ૫૦) વર્ષના ક્ષીટરે બેકારીને લીધે રેલવે તલે કચડાઇ, અને એક ૪૦) વર્ષના હાંટલ મેનેજરે મનની નબળી સ્થિતિમાં ત્રીજે માળની બારીએથી નખાવી દધ આપધાત ક્રીધા હતા. સ્ત્રીઓમાં એક ૨૯) વર્ષની પરણેલીએ ઘરસંસારી ટંટાને લીધે જેહર ખાધ, તથા બીજી ૨૮) વર્ષની પરણેલીએ એજ કારણસર, તથા એક ૧૬) વર્ષની કુંવારીએ પણ એજ કારણસર એકે તળાવ તથા બીજીએ કુવામાં પડી આપધાત ક્રીધા હતા.

† હોનારતથી મરણ પામેલાં ૩) જણામાં ત્રણુએ પુરૂષો હતા. તેઓમાં એક ૩૨) વર્ષનો બે માળથી કુકવા જતાં બારી વાટે શીફરં થઇ આવવાથી રસ્તામાં પડીને, અને એક ૨૨) વર્ષનો બેહરે રસ્તામાં ગાડીની અડકતમાં આવી જવાથી, અને એક ૧૯) વર્ષનો ક્ષીટર દરીયામાં નાહતાં અકસ્માત કુખીને, મરણ પામ્યા હતા.

ઉઠમણમાં સંખાવત ઈ સં ૧૯૦૬.

તારીખ.	ઉઠમણ કોલુનું.	રકમ રૂપિયા.	આપનાર.	આધાર.
સને ૧૨૭૫ વજ્રદેવરદી. સને ૧૯૦૬ ઇસવી.				૧૯૦૬ તારીખ.
રોજ ૧૮ માહ ૫ (શેં), તાં ૨૯ મી જાનેવારી.	ખાઇ જીવણ્યાઇ તે શેઠ અહમનજી પાલજી કરજીઆના વીધવા.	૧૫૫૭	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	જામે જમશેદ, ૨૨— ૨
" ૧ " ૬ (શેં), તાં ૧૧ મી ફેબ્રવારી.	એ હોરમજદવાર દરુર કેકોયાદ આદરયાદ (પુના).	૧૨૦૦	ખેશીઓએ.	સાંજ વર્તમાન, ૧૩— ૨
" ૩ " ૭ (શેં), તાં ૧૫ મી માર્ચ.	ખાઇ હીરાંયાઇ તે પેસતનજી ફરાંમજી તલાડીનાં ધણીઆંની.	૩૪૦૧	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	જામે જમશેદ, ૭— ૪
" ૧૩ " ૭ (શેં), તાં ૨૫ મી "	ખાઇ ખરશેદયાઇ તે શેઠ શાપુરજી જીવાજી વાજાનાં ધણીઆંની.	૧૩૫૫૯	પોતાની પુંજમાંથી રૂ. ૨૦૦૦) અને દીકરા દીકરીઓએ.	" " , ૨૭— ૩
" ૨૩ " ૭ (શેં), તાં ૪ થી એપ્રિલ.	ખાઇ હીરાંયાઇ તે આં એદલજી મન-ચેરજી માડનનાં વીધવા.	૬૯૪	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	" " , ૨૩— ૪
" ૨૫ " ૭ (શેં), તાં ૬ ડી "	શેઠ દીનશાહ ફરદુનજી જીનવાલા (ભરૂચ).	૩૩૪૧	ખેશીઓએ.	" " , ૯— ૪
" ૭ " ૮ (શેં), તાં ૧૮ મી "	ખાઇ માણેકયાઇ તે શેઠ રસતમજી ધનજી ભાઇ પરેલવાલાનાં ધણીઆંની.	૧૧૬૫	પોતાની પુંજમાંથી અને ખેશીઓએ.	" " , ૨૧— ૪
" ૧૨ " ૮ (શેં), તાં ૨૩ મી "	ખાઇ માણેકયાઇ તે શેઠ સોરાયજી ઉકરજી ઉમરીગરનાં ધણીઆંની.	૭૯૦૫	સસરાએ રૂ. ૫૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	" " , ૨૭— ૪
" ૧૬ " ૮ (શેં), તાં ૨૭ મી "	ખાઇ પીરોજયાઇ તે શેઠ નશરવાંનજી અંગીરજી વાડીઆનાં વીધવા.	૫૭૫૦	પોતાની પુંજમાંથી રૂ. ૨૦૦૦) અને ખેશીઓએ.	" " , ૨૮— ૪
" ૧૭ " ૮ (શેં), તાં ૨૮ મી "	ખાઇ માણેકયાઇ તે શેઠ ડોસાભાઇ બેજનજી મોતીવાલાનાં ધણીઆંની.	૧૯૫૨	પોતાની પુંજમાંથી અને ખાવીદ તથા ખેશીઓએ.	" " , ૧૧— ૫
" ૨૦ " ૮ (શેં), તાં ૧ લી મેએ.	શેઠ અરદેશર દોરાયજી અંગાલી.	૭૮૧	પોતાની પુંજમાંથી અને ખેશીઓએ.	" " , ૧૧— ૫
" ૨ " ૯ (શેં), તાં ૧૩ મી "	ખાઇ પીરોજયાઇ તે શેઠ શાપુરજી ધનજીભાઇ આટલીવાલાનાં વીધવા.	૧૪૬૦૦	દીકરાઓ અને દીકરીઓએ.	" " , ૧૪— ૫
" ૬ " ૯ (શેં), તાં ૧૭ મી "	શેઠ માણેકજી નવરોજજી પાંડિવાલા.	૯૦૧	પોતાની પુંજમાંથી અને ખેશીઓએ.	" " , ૨૧— ૫
" ૧૦ " ૯ (શેં), તાં ૨૧ મી "	ખાઇ બચુયાઇ તે શેઠ નવરોજજી જમ-શેદજી આંતીઆનાં ધણીઆંની (થાંના)	૧૭૫૬	ખેશીઓએ.	અખખારે સોદાખર, ૨૬— ૫
" ૧૮ " ૯ (શેં), તાં ૨૯ મી "	ખાઇ બીખાજી તે તેહમુરશ જમશેદજી શાપુરજી અલાહયાદવાલાનાં ધણી-આંની.	૧૧૨૧	ખેશીઓએ.	જામે જમશેદ, ૩૧— ૫

૭૦ ૧૭૫

૭૦ સં ૧૯૦૬.

તારીખ.	ઉદ્ભવ કોણુ.	રકમ રૂપિયા.	આપનાર.	આધાર.
સને ૧૨૭૫ યજ્ઞેજ્ઞરી. સને ૧૬૦૬ ધસવી.				૧૬૦૬ તારીખ.
રોજ ૨૦ માહ ૯ (શેં), તાં ૩૧ મી મેએ.	આઈ જરઆઈ તે શેં જલભાઈ પેસ- તનજ ધનભુરાનાં ધણીઆની (વલસાડ).	૯૮૧	ખેશીઓએ.	મુંબઈ સમાચાર, ૫-૬
„ ૫ „ ૧૧ (શેં), તાં ૧૫ મી જુલાઈ.	શેં કાવસજી જમશેદજી અમરોલીવાલા.	૧૪૫૦	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	જામે જમશેદ, ૧૮-૭
„ ૫ „ ૧૧ (શેં), તાં ૧૫ મી „	આઈ જરઆનુ તે મરહુમ શેં પેસ્તનજી એદલજી બોઈસના બેટી.	૩૭૨૨	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૨૩-૭
„ ૭ „ ૧૧ (શેં), તાં ૧૭ મી „	ડાં રસ્તમજી મણેકજી કાલાપેસી.	૧૧૦૦	પોતાની પુંજમાંથી રૂ. ૫૦૦) તથા ખેશીઓએ.	અખખારે સોદાગર, ૧૬-૭
„ ૭ „ ૧૧ (શેં), તાં ૧૭ મી „	શેં નોશરવાનજી અરજેરજી ડાકટર (ભાવનગરવાલા).	૧૫૦૦	તેમના પીતા ડાં અરજેરજી બેહરામજી.	જામે જમશેદ, ૮-૧૦
„ ૧૦ „ ૧૧ (શેં), તાં ૨૦ મી „	શેં કાવસજી રસ્તમજી (હોરમજી ગાંડાભાઈનાં દીકરાના દીકરા).	૧૭૦૦	અપાવા શેં હોરમજીએ રૂ. ૧૫૦૦) તથા ખેશીઓએ રૂ. ૨૦૦).	„ „ , ૨૩-૭
„ ૧૨ „ ૧૧ (શેં), તાં ૨૨ મી „	શેં અરજેરજી પેસ્તનજી રખાડી.	૧૨૭૦	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૧૮-૮
„ ૧૩ „ ૧૧ (શેં), તાં ૨૩ મી „	વીરઆઈજી તે મરહુમ શેં પીરોજશાહ અરજેરજી ભડ્યાનાં વીધવા.	૬૨૦૪	ખેશીઓએ.	સાંબ વર્તમાન, ૨૫-૭
„ ૨૮ „ ૧૧ (શેં), તાં ૭ મી આગસ્ટ.	આઈ પીરોજઆઈ તે આં બાં આદ- રજી મંચેરજી દલાલનાં ધણીઆની (ભડ્ય).	૭૨૬૯	પોતાની પુંજમાંથી રૂ. ૧૫૦૦, આવદા તથા દેર શેં રતનજીએ મક્કી રૂ. ૪૦૦૦) તથા બાકીના ખેશીઓએ.	જામે જમશેદ, ૬-૮
„ ૨૮ „ ૧૧ (શેં), તાં ૭ મી „	શેં સોરાબજી બહેરામજી એદલજી કલેક- ટર અથવા કંટ્રાક્ટર (કરાંચી).	૧૪૭૬	ખેશીઓએ.	„ „ , ૧૪-૮
„ ૨૯ „ ૧૧ (શેં), તાં ૮ મી „	આઈ દીનઆઈ તે શેં જીવજી પેશ- તનજ દુઆશનાં ધણીઆની.	૧૨૫૫	ખેશીઓએ.	„ „ , ૧૪-૮
„ ૧૦ „ ૧૨ (શેં), તાં ૧૯ મી „	શેં જાહંગીરજી હીરાજી એદલજી ડાકટર.	૧૮૪૧	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૧૭-૯
„ ૧૩ „ ૧૨ (શેં), તાં ૨૨ મી „	આઈ જરઆનુ તે શેં કેમશરૂ ધનજી- ભાઈએ કરનાં ધણીઆની (અમદાવાદ)	૫૦૦	ખેશીઓએ.	„ „ , ૫-૧૧
„ ૧૮ „ ૧૨ (શેં), તાં ૨૭ મી „	આઈ મેહરઆઈ તે શેં સાપુરજી જાંગી- રજી વડાલનાં ધણીઆની.	૫૮૬	પોતાની પુંજમાંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૨૫-૯
માથા ૩ જામે (શેં), તાં ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર.	આઈ દીનઆઈ બાપુજી બાક્ષટર.	૫૦૦	પોતાની પુંજમાંથી.	„ „ , ૧૩-૯

૧ આ રકમમાંના રૂ. ૬૧૫૩ ના વ્યાજમાંથી પુના મધે દર સાલ એક ધાહમખાર કરવાને ડેડબુનું હતું.

૨ અમદાવાદના જમશેદજી રામજીએ અવલમંજલ પેશીઆઈસના ફંડમાં.

જામે જમશેદ.

૧૭૬૫

તારીખ.	ઉંમરું કોણનું.	રકમ રૂપિયા.	આપનાર.	આધાર.
સને ૧૨૭૬ યજ્ઞેજ્ઞદી. સને ૧૯૦૬ ઇસવી.				૧૯૦૬. તારીખ.
રોજ ૩ માહ ૧ (શેં), તાં ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર.	આઠ દીનઆઠ તે શેં શાપુરજી દોરા- અજી રખાડીનાં ધણીઆની.	૭૫૩	પોતાની પુણ્માંથી તથા આવંદ અને ખેશીઓ તરફથી.	જમશેદ, ૨૬—૯
„ ૧૩ „ ૧ (શેં), તાં ૨૬ મી „	આઠ તેહેમીનાં તે શેં જલ્લખાઈ ખર- શેદજી કામાનાં ધણીઆની લાહોર- વાલાં (ઉંમરું મુંખમાં).	૩૩૪૮	...	„ „ , ૨૬—૯
„ ૨૪ „ ૧ (શેં), તાં ૭ મી અક્ટોબર.	આઠ મુલઆઠ તે પેસતનજી હોરમજી આડાનાં વીધવા.	૧૮૫૦	પોતાની પુણ્માંથી રૂ. ૫૦૦, દીકરા શેં દીનશાહજી પેસતનજી આડા તર- ફથી રૂ. ૫૦૦) અને ખીજાં રૂ. ૮૫૦. જ દોએ રૂ. ૮૫૦).	„ „ , ૯—૧૦
„ ૨૫ „ ૧ (શેં), તાં ૮ મી „	આઠ નવાજઆઠ તે બેહરામજી ખર- શેદજી દાડવાલા તથા મંગલીશ હોટલ- વાલાનાં ધણીઆની.	૫૧૬	પોતાના આવંદ તથા ખેશીઓ તરફથી.	„ „ , ૨૩—૧૦
„ ૧ „ ૨ (શેં), તાં ૧૪ મી „	આઠ જરઆઠ તે શેં બીખાજી કરંજીઆ અથવા બામજીનાં ધણીઆની.	૧૪૫૨	પોતાની પુણ્માંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૭—૧૧
„ ૪ „ ૨ (શેં), તાં ૧૭ મી „	શેં ખરશેદજી રસ્તમજી લીંબુવાલાં.	૩૨૪૨	પોતાની પુણ્માંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૮—૧૧
„ ૭ „ ૨ (શેં), તાં ૨૦ મી „	શેં જમશેદજી બેજનજી જશાવાલા (લાહોર ખાતે ગુજરાં ઉંમરું મુંખ).	૧૨૫૦	તેમના આવા શેં બેજનજી કાવજી જશાવાલા તથા માતાજી આઠ ડોશીઆઠ તથા ભાઈઓ સોરાબજી અને જંહુગીરજી તરફથી.	„ „ , ૨૩—૧૦
„ ૨૦ „ ૨ (શેં), તાં ૨ જી નવેમ્બર.	આં નશરવાંનજી કાવજી નવદર.	૨૦૩૮	પોતાની પુણ્માંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૧૦—૧૧
„ ૨૬ „ ૩ (શેં), તાં ૮ મી ડીસેમ્બર.	આઠ શુનાઆઠ તે શેં રસ્તમજી દીન- શાહજી ભડવાનાં ધણીઆની.	૬૮૭	પોતાની પુણ્માંથી તથા ખેશીઓએ.	„ „ , ૧૩—૧૨
„ ૪ „ ૪ (શેં), તાં ૧૬ મી „	આઠ દીનઆઠ તે શેં શાપુરજી દોરા- અજી રખાડીનાં ધણીઆની.	૭૫૩	તેમનાં આવંદ.	„ „ , ૨૫—૨-૭

નેમલુક તથા ઓફીસ—૧૯૦૬.

ક્ર.	તારીખ.	નામ.	ઓફીસ.	આધાર.
	૧૯૦૬.			૧૯૦૬.
૧૧ મી	જાનેવારી.	શેઠ હીરજીભાઈ હોરમજી વાડીઆ.	મુંબઈની હાઈ કોર્ટના જડજીસ કલાર્ક તથા એશીયેટી લેનાર કમીશનર.	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૧૧—૧
૧૧ મી	"	" જમશેદજી એફલજી દારવાલા.	ગુજરાત કૉલેજના કામચલાઉ પ્રીનસીપાલ.	" " " , ૧૧—૧
૧૫ મી	"	" પીરોજશાહ ફરદુનજી બલસારા.	લંડનની સાએનસ સોસાયટીના ફેલો ચુંટાયા.	જામે જમશેદ, ૧૬—૧
૧૫ મી	"	" નશરવાંનજી પેસતનજી વાડીઆ.	લંડનની રૉયલ સ્ટેડીસટીકલ તથા સોસાયટી ઑફ આર્ટસ વગેરેના ફેલો ચુંટાયા.	અખબારે સોદાગર, ૧૮—૧
૧૫ મી	"	" એફલજી માલુકજી મોદી.	લંડનની કેમીકલ સોસાયટી, તથા સો. ઑફ આર્ટસ વગેરે, તથા રૉયલ મીટીઓરોલોજીકલ, રૉયલ બોટેનીક તથા ઝુઓલોજીકલ સોસાયટી, ગ્રેટબ્રીટનનાં રૉયલ ઇનસ્ટીટ્યુશન તથા ગ્રેટબ્રીટન અને આયરલેન્ડની રૉયલ એશીયાટીક સોસાયટી જેવાં ૧૭ સતર જાણીતાં મંડળોના મેમ્બર અથવા ફેલો ચુંટાવાનું માન મળ્યું.	જામે જમશેદ, ૨૦—૧
૨૮ મી	"	" જાંગીરશાહ કુવરજી કોહવાળા.	વીલસન કૉલેજમાં ફારસીના પ્રોફેસર.	" " " , ૩૦—૧
૨૮ મી	"	" શીરોજશાહ ખેળજી વાઝા.	એલફીનસ્ટન કૉલેજના ફારસીના લેકચરર.	" " " , ૩૦—૧
૮ મી	ફેબ્રુવારી.	" દીનશાહ દોરાબજી કાપડીઆ.	દખણ કૉલેજના ગણિત શાસ્ત્રના પ્રોફેસર.	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૮—૨
૮ મી	"	" બહમનજી હોરમજી પાવરી.	પુણાની સાયન્સ કૉલેજના એનજીનીયરીંગના પ્રોફેસર.	" " " , ૮—૨
૮ મી	"	" એફલજી દોરાબજી તલાટી.	મુંબઈની એલફીનસ્ટન હાઈસ્કુલના કામચલાઉ પ્રીનસીપાલ.	" " " , ૮—૨
૮ મી	"	" ખરશેદજી નશરવાંનજી કંટ્રાક્ટર.	સુરત હાઈ સ્કુલના કામચલાઉ હેડ-માસ્ટર.	" " " , ૮—૨
૧૫ મી	"	" શાવકશાહ કાવશજી દાવર.	દખણ કૉલેજના કાવદાની આબદના લેકચરર.	" " " , ૧૫—૨
૧૫ મી	"	ખા. યા. ડાક્ટર ફરાંમરોજ અરદેશર મુસ.	થાંનાના સીવીલ સર્જન અને દીવાનાશાળાના સુપ્રીન્ટેન્ડંટ.	" " " , ૧૫—૨
૧૫ મી	"	શેઠ મેહરવાંનજી નવરોજી આરસીવાલા.	લંડનની સોસાયટી ઑફ આર્ટસના મેમ્બર ચુંટી કાઢ્યા.	જામે જમશેદ, ૬—૭
૮ મી	માર્ચ.	" પેસતનજી રસતમજી મેહતા, M. R. A. C.	તાલુકદારી એગ્રીમેંટના આસીસ્ટન્ટ સરવે મેટલમેંટ આર્કીસર.	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૮—૩
૮ મી	"	" કેપશં સોરાબજી ફરાંમજી.	ખારવાડ ઇન્ડિયન ડીસ્ત્રીક્ટમાંથી બીનપુર ડીસ્ત્રીક્ટમાં અહલી.	" " " , ૮—૩
૮ મી	"	ડા. દારાબજી એફલજી કોહવાલા.	સુરતના કામચલાઉ સીવીલ સર્જન	" " " , ૮—૩
૧૬ મી	"	શેઠ ફરાંમરોજ હોરમજી બોહસ.	લંડનની સોસાયટી ઑફ આર્ટસના મેમ્બર ચુંટાયા.	જામે જમશેદ, ૩૧—૩
૨૮ મી	"	" ફરાંમરોજ પેસતનજી ડાક્ટર (ખારીસ્ટર).	જંગપાસની બ્રીટીશ અદાલતના રેજીસ્ટ્રાર.	" " " , ૧૯—૪
૫ મી	એપ્રિલ.	" જાંહંગીર હોરમજી ઇરાંની.	મધ્ય વિભાગના ચોથી પાયરીના આસીસ્ટન્ટ કન્ટ્રીવેટર.	બોમ્બે ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૫—૪
૫ મી	"	" બહમનજી પેસતનજી.	હાસોટ પેદાના માહવકરી અને મામલતદાર.	" " " , ૫—૪
૧૯ મી	"	" સોરાબજી પદમજી પેસતનજી.	અમદાવાદના જડજી અને સેશનસ જડજી.	" " " , ૧૯—૪

જામે જમશેદ, ૧૯૦૬.

૧૧૧૭૭૭

તારીખ.	નામ.	આધો.	આધાર.
૧૯૦૬.			૧૯૦૬.
૨૬ મી એપ્રિલ.	શેઠ રતનમજી ધનજીભાઈ શેઠાં.	અત્રેની હાઈ કોર્ટના અપેલેટ સાઈડના માસ્ટર ઇન ઇકોનોમીકી ઓફ ગવર્નમેંટ ગેઝેટ, ૨૬-૪	૨૬-૪
૨૬ મી „	„ હીરજીભાઈ હોરમજી વાડીયા.	તથા રેજીસ્ટર અને કમીશનર ફોર ટેકીંગ અકાઉન્ટસ	૨૬-૪
૨૬ મી „	„ ૬૦ સોરાળજી ફરુજી ગોંધી.	હાઈ કોર્ટના ડેપુટી રેજીસ્ટ્રાર.	૨૬-૪
૩ જી મેએ.	શેઠ જાંઘીર હોરમજી ઇરાંતી.	પંચમાદલના કમચલાઉ સીવીલ સરજન.	૩-૫
૩ જી „	„ અરદેશર નશરવાંતજી મારડર.	સક્કરના ડીવીઝનલ ફોરેસ્ટ ઓફીસર.	૩-૫
૧૭ મી „	„ જાંઘીરજી બેદરામજી રેજીસ્ટ્રાર.	પીન્નપુરના ડીવીઝનલ ફોરેસ્ટ ઓફીસર.	૧૭-૫
૧૭ મી જુન.	„ પેરતનજી અરદેશર વાડીયા એમ. એ.	પારસીઓનાં લગતના કામચલાઉ રેજીસ્ટ્રાર.	૧૭-૫
૭ મી „	„ યમનજી મચેરજી.	કેમ્પલ કોલેજના તવારીખ વિદ્યાના કામચલાઉ પ્રોફેસર.	૭-૬
૧૪ મી „	„ પીરોજશાહ જાંઘીરજી નાવયારખાન.	મધ્ય પ્રાંતના દમોદ ખાને ડે. કમીશનર.	૧૪-૬
૧૪ મી „	„ પી. એ. એલ. એલ. પી.	રતનાભીરીના આર્ચીસ્ટ્રટ જડજ તથા મેજન જડજ.	૧૪-૬
૧૪ મી „	„ મી. જાંઘીર દાદાભાઈ નાણાવટી.	ગોધરાના મહાલદરી તરીકે.	૧૪-૬
૧૪ મી „	શેઠ જાંઘીરજી હોરમજી ભાભા આર્ચીસ્ટ્રટ.	માદમોરની હાઈ કોર્ટના રેજીસ્ટ્રાર.	૧૪-૬
૧૪ મી „	„ જાંઘીરજી સોરાળજી ગંભીર.	લાવનગરની સામલદાસ કોલેજમાં શરસી ભાષાના પ્રોફેસર.	૩૦-૬
૧૪ મી „	„ નશરવાંતજી માણેકજી કુપર.	ગયે સાલ બેલજીઅમનાં લીજ શેહરમાં ભરાયલાં પ્રદર્શન-ખાને જમશેદ,	૩૦-૬
૧૪ મી „	„	માં છતાંમો મુકરર કરવા માટે નેમાયશી કમીટીમાં જુરર તરીકે જાહેરવી સેવાની પીછાણમાં બેલજીઅમ સરકાર તરફનો ડીપોઝીટ મલ્યો હતો.	
૧૪ મી „	„ લફ્ટનન્ટ મેજરવાંત સોરાળ ઇરાંતી, I. M. S.	એડનના કામચલાઉ સીવીલ સરજન.	૧૪-૬
૨૩ મી „	શેઠ ખરશેદજી રતનજી વાડીયા.	અલાહાબાદ હાઈ કોર્ટના કામચલાઉ જડજ.	૨૩-૬
૨૬ મી „	„ રતનજી પેરતનજી એનજીનીઅર.	કાઠ્યાવાડના ડે. મદદનીશ પોલીટીકલ એજન્ટ.	૨૬-૬
૧ લી જુલાઈ.	„ આદરજી મેહરનોશજી મસાંતી એમ. એ.	વડોદરા રાજ્યના અધીકારી.	૩૦-૬
૩ જી „	„ રતનજી પેરતનજી જાંઘીર.	કરનમ ખાતાંના પીજી એસીસ્ટન્ટ કલેક્ટર.	૧૨-૭
૩ જી „	„ જમશેદજી બેનજી વાઘા.	બેલગામના ડેપુટી કલેક્ટર.	૧૨-૭
૫ મી „	„ કાવસજી જમશેદજી.	કાનોલીની ખાસ મેજીસ્ટ્રેટની બેન્યનાં એક મેમ્બર.	૫-૭
૫ મી „	„ કેમ્પલ સોરાળજી ફરામજી.	ધારવાડ ઇરીગેશન ડીસ્ટ્રીક્ટના એકઝીક્યુટીવ એનજીનીઅર.	૫-૭
૧૯ મી „	„ જાંઘીરજી નવરોજી આંટીયા.	બેલગામના ખાસ માજીસ્ટ્રેટની બેન્યનાં મેમ્બર.	૧૯-૭
૧૯ મી „	„ રતનજી એદલજી કાંગા.	ભરૂચ જિલ્લાના પેહલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ.	૧૯-૭
૨૦ મી „	„ માણેકજી પાલનજી પોહ.	સુરત તથા ભરૂચના પેહલા વર્ગના સપ-ઇન્ચેર તથા જામે જમશેદ,	૩૧-૭
૨૩ મી „	„ કામાજી બેદરામજી નવરોજી કામા.	ઓન. એસી. એનજીનીઅર.	૨૫-૭
		ચાંદા જિલ્લાના આસી. કમીશનર.	

તારીખ.	નામ.	આદેશ.	આધાર.
૧૯૦૬.			૧૯૦૬.
૨ જી ઓગસ્ટ.	શેઠ એલ્ફ્રાઇડ જમશેદજી સંગ્રા.	ભાવનગરના કામચલાઉ રેવીન્યુ કમીશનર.	જામે જમશેદ, ૩-૮
૨ જી "	" ડોશાભાઈ રતનજી મોખેદજી.	ખેડગામ તાલુકાના મામલતદાર.	ખોખે ગવર્મેન્ટ જેઝેટ, ૨-૮
૨ જી "	" સોરાખજી રતનજી મારતર.	સુરતના સીટી માજીસ્ટ્રેટ.	" " " , ૨-૮
૭ મી "	" મેહરવાનજી રતનજી પારખ.	પોલીસના શીખાઉઓના લેકચરર.	સાંજ વર્તમાન, ૮-૮
૧૬ મી "	" નશરવાનજી દીનશાહ ધરડા ખી. એ.	મુંબઈની હાઈ કોર્ટના કાયલાઉ આસીસ્ટન્ટ રેજીસ્ટ્રાર તથા હાઈ કોર્ટ પ્રેસના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ.	ખોખે ગવર્મેન્ટ જેઝેટ, ૩૦-૮
૨૩ મી "	" ડોશાભાઈ રતનજી મોખેદજી.	દક્ષીણ વિભાગના કમીશનરના ટેશી મદદનીશ.	" " " , ૨૩-૮
૨૬ મી "	" ધનજીશાહ ડી. દાદી મારતર.	આકાવાના એક્ટ્રા એસિસ્ટન્ટ કમીશનર.	જામે જમશેદ, ૨૬-૮
૩૦ મી "	ખા. જા. અરદેશર દીનશાહ ચીનાઈ.	ઉમરાવતીના કામચલાઉ ડીસ્ટ્રીક્ટ જડજ.	" " , ૩૧-૮
૭ મી સપ્ટેમ્બર.	શેઠ ખેલરામજી કાવજી વોચમેકર એમ. એ.	જખણપોર કોલેજમાં તવારીખ વગેરેનાં લેકચરર.	" " , ૧૧-૯
૧ લી અક્ટોબર.	" પેરનજી હોરમજી પાટક.	મુંબઈ શેઠર મુધારા ટ્રસ્ટની ટ્રીબ્યુનલ ઓફ અપીલનાં મ્યુનિસીપલ કોરપોરેશનનાં કામચલાઉ એસેસર.	" " , ૨-૧૦
૯ મી "	ખા. જા. મચેરજી કાવજી મરગ્યાન સી. આઈ. ઇ.	મુંબઈની યુનીવર્સિટીના એનજીનીયરીંગની ફેકલ્ટીના "ડીન."	" " , ૧૦-૧૦
૯ મી "	એનરેબલ સર શીરોજીશાહ મેરવાનજી મેહતા એમ. એ., સી. આઈ. ઇ.	કાયદાની ફેકલ્ટીના એક સીનિયર કોર્ટ.	" " , ૧૦-૧૦
૯ મી "	ડા. તેજમુલજી બીખાજી નરીમાન.	વેદાંતી ફેકલ્ટીના એક સીનિયર કોર્ટ.	" " , ૧૦-૧૦
૨૨ મી "	શેઠ દીનશાહ ધનજીશાહ દાવર. ખેરીસ્ટર.	મુંબઈની હાઈ કોર્ટના જડજ ખાખે નામદાર રહેન-શાહની આહવી.	" " , ૧૨-૧૦
૨ જી નવેમ્બર.	ડા. નવરોજી મેરવાનજી તારાચંદ.	ઈંગ્લાંડની મેનસપીસ મ્યુનિસીપલ કૉનસીલના એક સભાસદ.	સાંજ વર્તમાન, ૨૧-૧૧
૧૫ મી "	શેઠ અલ કૅપશર કાવજી.	મુંબઈની પ્રોવીનશિયલ પોલીસની નોકરીના કાયદા હેઠળના પ્રોએક્શનર તરીકે નેમી સેન્ટ્રલ પોલીસ ટ્રેનીંગ સ્કુલમાં તાલીમ લેવાને તેમને જોડ્યા હતા.	ખોખે ગવર્મેન્ટ જેઝેટ, ૧૫-૧૧
૨૧ મી "	" એરવજીશાહ જાંઘીરજીશાહ અરદેશર તાલેરખાન ખી. એ.	સુરત એજનસી તાખેનાં સચીન રોટનાં તવા દીવાન.	જામે જમશેદ, ૨૧-૧૧
૨૧ મી "	" દાદાભાઈ અરદેશર પારખ.	સુરત વિભાગના નવા પોસ્ટલ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ.	" " , ૨૧-૧૧
૧ લી ડિસેમ્બર.	હાનરેબલ જસ્ટીસ દીનશાહ ધનજીશાહ દાવર.	મુંબઈની પારસી ચીફ મેગીસ્ટ્રેટની અલ કોર્ટના જડજ.	" " , ૩-૧૨
૧ લી "	શેઠ દીનશાહ મનચેરજી પંથડી.	અનજીમના ઉપરાતનાં ભગરીઆ મોખેદોનાં વપડાસનાં આતશખહેરામની કમીટીના નાયખે સરનશીન.	" " , ૪-૧૨
૧૩ મી "	" દેસાભાઈ ધનજીશાહ ખીલીમોયા.	ખેડા જીલ્લાના પહેલા વર્ષના માજીસ્ટ્રેટ.	ખોખે ગવર્મેન્ટ જેઝેટ, ૧૩-૧૨
૧૩ મી "	" ખુશરજીશાહ નશરવાનજી ખેહરેમંદખાન.	સુરતના પારસી ડીસ્ટ્રીક્ટ મેગીસ્ટ્રેટની અલ કોર્ટનાં એક ડેલીગેટ.	" " " , ૧૩-૧૨

જામે જમશેદ, ૧૯૦૬.

૧૭૫

૬૦ સં ૧૯૦૬ માં નીચલા પારસીઓએ જુદી જુદી પરીક્ષાઓ પસાર કરી પદ્વીઓ મેળવી હતી.

તારીખ.	નામ.	પદ્વી.	આધાર.	
૧૯૦૬.				૧૯૦૬.
૨૮ મી જાનેવારી.	શેઠ નશરવાનજી નવરોજી અંકલેસરીઆ.	પારીસ્ટર.	જામે જમશેદ,	૩૦—૧
૨૮ મી "	" જહમનજી જમશેદજી અરદેશ્વર વાડીઆ,	પારીસ્ટર (એવજે સર્ટીફિકેટ ઓફ હોનર અને ૫૦) પાઉંડનું ધનામ મેલગ્યું હતું).	" "	૩૦—૧
૧૫ મી ફેબ્રુઆરી.	" નશરવાનજી નવરોજી અંકલેસરીઆ.	પારીસ મધે Ecole de Science Politique નો ડીપ્લોમા મેલગ્યો.	સાંજ વર્તમાન,	૨૭—૨
૧ લી માર્ચ.	" રસ્તમ એન. મેહતા.	લંડનની ચાર્ટર્ડ સેક્રેટરીઝની પરીક્ષા પસાર કરી.	જામે જમશેદ,	૩—૩
૮ મી "	ડા. દીનશાહ પેસતનજી બીખાજી નરીમાન.	દંત વૈદાને લગતી એલ. ડી. એસ. ની પદ્વી એડીનબરોમાં મેળવી.	" "	૧૦—૩
૧૯ મી એપ્રિલ.	શેઠા ફરાંમરોજ હોરમજી ન. વઝીલ, દીનશાહ જીજીલાલ ફરાંની, જીજીલાલ ડોશાલાલ ખંખાતા, અરબજી ડોશાલાલ ડાક્ટર.	લાઇક કોર્ટના મોલીસીટરો થયા.	" "	૨૧—૪
૩૬ મી મે.	સોરાયજી દોગયજી પટેલ (મુંબઈ), કેપ્ટન દીનશાહજી શેઠના (અમદાવાદ).	સરકાર તરફથી લેવાયેલી રકૂલ ફાઇનલ પરીક્ષા.	બોમ્બે અવરમેન્ટ એજેન્ટ,	૩૧—૫
૩૧ મી "	શેઠ રસતમજી કાવશજી જલ (ઈંગ્લેન્ડ કોલેજના).	કલકત્તા યુનીવર્સિટીના બી. એ.	જામે જમશેદ,	૨—૬
૮ મી જુન.	શેઠા વીકાજી ફરદુનજી તારાપોરવાળા (૫૦ પાઉંડના ધનામ સાથે), પી. ડી. એસ. પટેલ, કે. ઇ. જે. સંગલા, દોરાય નવરોજી ખંડાલેવાળા.	મેરીસ્ટર.	" "	૭—૭
૧૧ મી "	શેઠ સોરાય ન. પોંહચખાતાવાળા.	ઈંગ્લેન્ડના થી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ એકાઉન્ટસ એન્ડ લુક-કીપર્સના ફેલો તેમજ એલ. આઈ. એ. બી. ની પદ્વી.	સાંજ વર્તમાન,	૧૨—૬
૧૧ મી "	" ધનજીલાલ તેલમુલજી એનજીનીઅર.	લંડનની ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ એકાઉન્ટસ એન્ડ લુક-કીપર્સ પોતાના એસોશીએટ યુનિ કાઉ એ. આઈ. એ. બી. ની સનદ આપી.	" "	૨૬—૬
૧૧ મી "	મી. માણેક ડી. વાહડયા.	લંડનની એલ. આર. સી. પી. તથા એલ. આર. સી. એસ. ની તબીબી પરીક્ષાઓ પસાર કરી.	જામે જમશેદ,	૩૦—૬
૧૧ મી "	ડાક્ટર હોરમજી એફજી માણી અને વેટરીનરી સરબ્યન મનચેરશાહ ફરાંમજી વખારીઆ.	મુંબઈ મધે "સેનીટરી સર્વેયરઝ" ની મ્યુનિસીપાલિટી તરફથી લેવાયેલી પરીક્ષા પસાર કરી.	" "	૧૨—૯
૧૯ મી જુલાઈ.	શેઠ ધનજીલાલ અરદેશ્વર અંકલેસરીઆ.	અરમાહની લાઇક કોર્ટના એડવોકેટની પરીક્ષા.	" "	૨૦—૭
૨ જી ઓગસ્ટ.	ડા. ડોશાલાલ રસ્તમજી અરડી.	ઈંગ્લેન્ડમાં એલ. આર. સી. એસ. ની પરીક્ષા.	" "	૧૩—૮

૧૯૧૦

૬૦ સં ૧૯૦૬.

તારીખ.	નામ.	પદ્ધિ.	આધાર.
૧૯૦૬.			૧૯૦૬.
૨ જી ઓગસ્ટ.	ડા० આર. એન. કરંજીઆ.	એડીનબરોની એલ. આર. સી. એસ. તથા ઇંગ્લેંડની એમ. આર. સી. એસ.	અખબારે સોદાગર, ૬-૮
૪ થી "	શેઠ હોરમજી સોરાબજી કપટાન ખી. એ.	ગવર્નમેંટ ઓફ ઇન્ડીઆવાળી ૨૦૦ પાર્કિંગની સરકારી સ્કૉલરશીપ.	જામે જમશેદ, ૧૧-૮
૧૫ મી "	શેઠા નાદરશાહ હોરમજીશાહ ગાંધી ખી. એ., શીરોજી ખરશેદજી તારાપોરવાલા તથા જલ્દીઆઈ બહમનજી એનજીનીઅર.	એલ. આર. સી. પી. અને એલ. આર. સી. એસ.	સાંજ વર્તમાન, ૨૦-૮
૧૫ મી "	મીસ મેહર અરદેશ્વર દાદાભાઈ નવરોજી.	એડીનબરો યુનીવર્સિટીની "બેચેલર ઓફ મેડીસીન" અને "બેચેલર ઓફ સર્જરી" ની પરીક્ષા.	" " " ૨૦-૮
૧૯ મી અક્ટોબર.	ડા० દીનશાહ માણેકજી માસીના.	ઇંગ્લેંડની એલ. આર. સી. પી. અને ઇંગ્લેંડની એલ. આર. સી. એસ. ની પરીક્ષાઓ.	જામે જમશેદ, ૨૦-૧૦
૨૦ મી "	ડા० મેહરવાનજી દીનશાહ પ્રીનટર.	એડીનબરોની એલ. આર. સી. પી., એલ. આર. સી. એસ. તથા ઇલાસગોની એલ. એફ. પી. એન્ડ એસ. ની ટ્રીપલ ડીગ્રી.	" " " ૩૦-૧૦
૫ મી નવેમ્બર.	શેઠ મનચેરશાહ મેહરામજી ધરાંતી.	એડીનબરોની એલ. આર. સી. પી. ની પરીક્ષા.	" " " ૫-૧૧
૧૭ મી ડીસેમ્બર.	" સોરાબજી ખરશેદજી ભાયા.	મુંબઈની વેટરીનરી કૉલેજની સેવન્ટી પરીક્ષા.	" " " ૧૭-૧૨
૧૭ મી "	" બહમનજી રતનજી મહેતા.	મુંબઈની વેટરીનરી કૉલેજની સેવન્ટી પરીક્ષા.	" " " ૧૭-૧૨
૧૭ મી "	શેઠા કેપશર માણેકજી ખામજી, શાવકશાહ દાદાભાઈ હાંસોટીઆ, પેસનનજી હોરમજી ખંખાતા, અહેરામજી પેસનનજી મીસ્ત્રી.	રુકુલ કામનલની પરીક્ષા.	ઓએ ગવર્નમેંટ એગ્રેટ, ૨૦-૧૨

૧૯૦૬.

18199

પુસ્તકો—૬૦ સં ૧૯૦૬.

તારીખ.	પુસ્તકો.	કર્તા.
૧૧ મી ફેબ્રુઆરી.	કાણુ સરસ? સુખનો સાથી કે દુઃખનો દોસ્ત.	શેઠ અરદેશર માણેકજી મેડીવાલા.
૧૬ મી માર્ચ.	મહાત્માઓની શોધમાં.	„ નશરવાનજી ફરાંમજી ખીલીમોરીયા.
૨૩ મી જુલાઈ.	એલમ ચોર.	„ ડોશાભાઈ ફરાંમજી લંગડાના.
૨૩ મી „	The Philosophers and the French Revolution.	„ પેસ્તનજી અરદેશર વાડીઆ.
૨૩ મી „	હીંદુસ્તાનની હાલની હાલત અને એંગલો ઇન્ડિયનોને એક અપીલ.	„ કેપશર એલજી બામત (બેરીસ્ટર.)
૨૩ મી „	Zoroaster and Zoroastrianism.	„ રસ્તમજી હોરમજી મીસ્ત્રી.
૨૩ મી „	અવસ્તા અને ગોસ્પંદની પરવરશી.	મોખેદ કેરશરપજી જામારપજી કાતરક.
૨૩ મી „	અચપણનો આહાર.	માતા.
૧૬ મી સપ્ટેમ્બર.	“ A manual of Matriculation Astronomy.”	શેઠ ડી. બી. ખરાસ બી. એ.
૧૬ મી „	“ તારીખે ઝુદુરો જવાલે દવલતે પારસીઆન.”	„ જમશેદજી પાલનજી કાપડયા.
૧૬ મી „	Dadabhoy Naoroji, a sketch of his life and life-work.	Published by Messrs. G. A. Natesan & Co., Madras.
૨૨ મી „	“ કાવ્ય ગૂટીકા અથવા રચતી પ્રદર્શણ.”	શેઠ જાંગીરશાહ અરદેશર તાલચારખાન.
૨૨ મી „	“ દાયણ ” યાને મિડવીફી.	ડા० ધનજીશાહ હોરમજી મહેતા.
૨૨ મી „	“ The Share Broker.”	શેઠ દીનશાહ અરદેશર ગઝદર.
૭ મી ઓક્ટોબર.	એશીયા અને યુરોપની પતીવરતા બાનુઓ.	„ ડોશાભાઈ ફરાંમજી લંગડાના અથવા રશીક.
૧૨ મી „	શાહનામાંના દાર્તાનો ભાગ ૧ લો.	„ જીવણજી જમશેદજી મોદી.
૧૨ મી „	મોદીબાનેથી માર્સેલ્સ (વાલમ એ).	„ જાંગીર બેહરામજી મઝાબાન.
૧૨ મી „	Zarathustra and Zarathustrianism in the Avesta.	„ રસ્તમજી એલજી સંગણા.
૨ જી નવેમ્બર.	“ આધને અકબરી.”	„ રતનજી ફરાંમજી શેઠના.
૨ જી „	“ મારી કેરેલીનાં નીતી-વચનો.”	„ રતનજી ફરાંમજી શેઠના.
૫ મી „	દર્દીનું દુઃખ નિવારણ.	મેશર્સ દારાશાહ નશરવાનજી મારકર અને ડોશાભાઈ ફરાંમજી પંથકી.
૧૨ મી ડીસેમ્બર.	શારીરીક તપાસ તથા અકસમાતિક ભોખ્યો. } જરથોસ્તી ધર્મ વિરૂધ્ધ પુનર્જન્મ અથવા થીઓસોફી તથા થીઓસોફીસ્ટ પારસીઓનાં સિદ્ધાંતો તથા શિક્ષણ સંબંધી એક વ્યવહારીક તપાસ.	શેઠ બહેરામજી ખરશેદજી દોરડી.
૧૩ મી „	Die Gathas des Avesta, Zarathushtras Verspredig ten ubersetzt.	મી० ફીક્ષાન બારટેલમી.

પારસીઓએ મેળવેલાં પેટ'ટા.—૧૯૦૬.

તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી—શેઠ સોરાબજી અરશેદજી ઠાંડીએ ઇમારતો બાંધવા માટેની ઇટામાં સુધારો કરવા માટે પેટ'ટ મેલવવાની.

[જામે જમશેદ, તા. ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૬.]

૪ થી એપ્રિલ—શેઠ શાપુરજી અરજેરજી ફ્રેઝરે સ્ટીમ બાંધણીની ભડીઓમાંથી ધુમાડો કાઢાડવાનાં ના પાળવામાં સુધારો કરવાની પોતાની શોધ માટે પેટ'ટ મેલવવાને.

[જામે જમશેદ, તા. ૪ થી એપ્રિલ ૧૯૦૬.]

શેઠ માણેકજી જમશેદજી ચાનજીભાઈએ ગાડીઓ છુટી પાડવાની કરામત માટે તથા શેઠ પીરજીશાહ અરજેરજી ગોહરેજે તીજેરીઓની બનાવતમાં કરેલા સુધારા માટે.

[જામે જમશેદ, તા. ૧૨ મી જુન ૧૯૦૬.]

શેઠ ન શેઠ બાહુગીરજી દાદાભાઈ મોદીએ સાંપના ઝેર તથા મરકીથી પીડાતાં દરદીઓને 'મેગનેટ' યાને લોહ-ચુંબકથી સાજા કરવાની શોધ માટે.

[જામે જમશેદ, તા. ૨૩ મી જુન ૧૯૦૬.]

મુંબઈની પારસી પંચાયતના ફંડના હિસાબની વીગતો—૧૯૦૫-૬.

ઈ. સ. ૧૯૦૫.

મુંબઈની પારસી પંચાયતના ફંડનાં તા. ૧ લી
નવેમ્બર ૧૯૦૩ થી તા. ૩૧ મી ઓક્ટોબર ૧૯૦૪
સુધીના હિસાબની ચોપડી ટ્રસ્ટીઓએ છપાવી પ્રગટ કરી
હતી તેપરથી જોવામાં આવે છે કે, વરસની સેવટે પંચાયત-

૧ આ સાલમાં અનામત રકમનો વધારો નીચે
પ્રમાણે છે :—
જુદાં જુદાં ખાતાઓના આ સાલ તથા આગલા
સાલના વધારામાંથી નોટ તથા બાંડો ખરીદ્યાં
તેના ૫૬૩૦૦

નાં ફંડના ટ્રસ્ટીઓ હસ્તકની ધરમનાં ફંડ ખાતાઓની
પુંજ એકંદર રૂ. ૫૦,૨૨,૨૮૬ના ની હતી. આગલાં સાલ-
ની સેવટે એ પુંજ રૂ. ૪૮,૬૬,૪૨૮ના રૂ. ની નવી
એટલે આ સાલમાં કુલે વધારો રૂ. ૧,૨૨,૮૬
થયો હતો.

જુદા જુદા ધણીઓએ ધરમ ખાતે અનામત ...
રકમો આપી ૫૨૬૦૦
કુલે રૂ. ... ૧૧૨૨૦૦

આ સાલમાં જુદા જુદા ધણીઓએ રૂ. ૫૨૬૦૦) ની રકમ અનામત જુદે જુદે ખાતે આપી છે તેની ટીપ.

આપનારનું નામ.	રકમ રૂ.	ખાતાનું નામ.
સર બંદોગીર કાવસજી બંદોગીર નાઇટ.	૨૦૦૦	મુંબઈના આંધલાં પાંગલાં તથા લાચાર જરથોસ્તીઓના પંચવરશી કરવા માટે પગાર આપવાના ફંડ ખાતે.
શેઠ કાવસજી તથા બેજનજી ટેમુલજી લીંબુવાળા.	૫૦૦	" " " "
શેઠ રતનજી હોરમજી માવજી.	૫૦૦	" " " "
શેઠ મહેરજીભાઈ પાલનજી મહેરજી.	૫૦૦	" " " "
શેઠો મેરવાનજી મંચેરજી કામા તથા હોરમજી મંચેરજી કામા.	૫૦૦	મુંબઈ તથા દેશાવરો ખાતેની જરથોસ્તી ઝંદ અવસ્તાની નિશાળોના ફંડ ખાતે.
ખા. સા. રતનજી ધનજીભાઈ સરવેચર.	૫૦૦	કુલ જરથોસ્તી રવાનોને અવલમંજલ પોંદ્યાડવાના ફંડ ખાતે.
ખા. જરખાઈ નવરોજી વાડીઆ.	૫૦૦	" " " "
શેઠો ધનજીભાઈ તથા હોરમજી નવરોજી કપટાન.	૫૦૦	" " " "
ખા. વીરખાઈજી હીનજીભાઈ બંદોગીર બક્ષી.	૫૦૦	" " " "
શેઠ મહેરજીભાઈ પાલનજી મહેરજી.	૫૦૦	ગરીબ લાચાર જરથોસ્તી વીધવાઓને આશરો આપવાના ફંડ ખાતે.
શેઠ હોરમજી મેરવાનજી શેઠના.	૬૦૦	જરથોસ્તી માય બાપોને પેટે જન્મેલાં બાળકોને સુદરો પહેરાવવા માટે આશરો આપવાના ફંડ ખાતે.
શેઠ લીમજી માણેકજી પારખ.	૫૦૦	પારસી પંચાયતના વખતો વખતના ટ્રસ્ટીઓએ પૌતાની નજરમાં આવે એવા જરથોસ્તીઓના કાચદાને માટે ચુકી કાઢેલાં સંભાવતી કામ ચા કામોમાં વાપરવા માટેના ફંડ ખાતે.
શેઠ ખરશેદજી જમશેદજી શેઠના.	૫૦૦	ગરીબ લાચાર જરથોસ્તીઓની છોકરીઓને પરણાવી આપવા માટે આશરો આપવાના ફંડ ખાતે.
ખા. ગુલખાઈ દોરાબજી જસાવાળા.	૧૦૦૦	" " " "
શેઠ કુશીરજી પેસ્તનજી સરવેચર.	૫૦૦	" " " "
જરથોસ્તી ધર્મ સંબંધી કેળવણી આપનારી અને જ્ઞાન ફેલાવનારી મંડળીના આનરરી સેક્રેટરી શેઠ જીવજીજી જમશેદજી મોદી.	૧૩૦૦૦	જરથોસ્તી ધરમ સંબંધી કેળવણી આપનારી અને જ્ઞાન ફેલાવનારી મંડળીના ફંડ ખાતે.
શેઠ જીવજીજી જમશેદજી મોદી.	૧૫૦૦	" " " "
આ. શેઠ દોરાબજી એલજી જમસીના તથા મીઠાઈવાળા.	૫૦૦	શ્રી ગોદાવરાની મરહુમ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ પહેલા બેરોનેટના પુત્રને સાર એવજીના એકઠીક્યુટરોએ બંધાવેલી મુંબઈ ખાતેની પંચાયત હસ્તકની દર-મહેરનો ખર્ચ એ નામદારના ચેરીટી થાય છે તે ખાતે.
શેઠ હોરમજી જમશેદજી કોટવાલ.	૫૦૦	શ્રી નવસારીના જરથોસ્તી રવાનોને અવલ આડવાના ફંડ ખાતે.

	રકમ ર.	ખાતાનું નામ.
ના પારસી અંજીમનના મેનેજરો.	૬૩૦૦	શ્રી વલસાડની પારસી અંજીમનના ફંડ ખાતે.
હીનબાઈ હીનશાહજી રાપુરજી.	૫૦૦	શ્રી ઇંડોરની જરથોસ્તી અંજીમનના ફંડ ખાતે.
શેઠ ફરામજી પેસ્તનજી કુપર.	૫૦૦	શ્રી સુભાષી, મોરા તથા દામકા વિગેરે ગામોની જરથોસ્તી અંજીમનના ફંડ ખાતે.
શેઠ બહેરામજી નવરોજી કરંજ્યા.	૧૫૦૦	શ્રી કરંજ ગામની જરથોસ્તી અંજીમનના ફંડ ખાતે.
શ્રી ઉતાકામંદની ટેકરીની જરથોસ્તી અંજીમનના ઓનરરી સેક્રેટરીઓ.	૨૫૦૦	શ્રી ઉતાકામંદની ટેકરીની જરથોસ્તી અંજીમનના ફંડ ખાતે.
શ્રી કુદીયાણીની જરથોસ્તી અંજીમનના મેનેજરો.	૩૫૦૦	શ્રી કુદીયાણીની જરથોસ્તી અંજીમનના ફંડના મેનેજરો.
સર બહાંગીર કાવસજી બહાંગીર નાઇટ.	૧૦૦૦	પારસી સંકટનિવારણ ફંડ ખાતે.
શેઠ પેસ્તનજી કાવસજી કાંગા.	૧૫૦૦	" " " "
શેઠ ફકીરજી પેસ્તનજી સરવેચર.	૫૦૦	" " " "
શેઠ નરારવાનજી સોરાબજી જમરોદજી.	૧૦૦૦	મરહુમ બાઇ બચુબાઈ સોરાબજી જમરોદજી જીજીબાઈના ધરમ ખાતે.
શેઠ નવરોજી બહાંગીરજી ગામડયા.	૫૦૦૦	શેઠ નવરોજી બહાંગીરજી ગામડયાએ પોતાના બપાવા તથા બપાઇ બહેસ્તનશીન શેઠ બમનજી જમરોદજી ગામડીયા તથા તેઓના ધણીયાણી બાઇ માણિકબાઇના પુનને સારં કીધેલા ધરમ ખાતે.
	રૂ. ૫૨૬૦૦	

જુદા જુદા ધણીઓએ આપેલી રકમના ખાતાઓમાં આ સાલ એક વધુ ખાતું નીચે મુજબ પાડ્યું છે :—
શેઠ નવરોજી બહાંગીરજી ગામડીયાએ પોતાના બપાવા

તથા બપાઇ બહેસ્તનશીન શેઠ બમનજી જમરોદજી ગામડીયા તથા ધણીયાણી બાઇ માણિકબાઇના પુનને સારં કીધેલું ધરમ ખાતું.

મુંબઈની પારસી પંચાતનાં ફંડનાં તા. ૧ લી નવેમ્બર ૧૯૦૪ થી તા. ૩૧ મી ઓક્ટોબર ૧૯૦૫ સુધીના હિસાબની ચોપડી ટ્રસ્ટીઓએ જાપાવી પ્રમટ કીધી હતી તે ઉપરથી જોવામાં આવે છે કે, વરસની સેવટે

૧ આ સાલમાં અનામત રકમનો વધારો નીચે પ્રમાણે છે :—

જુદાં જુદાં ખાતાઓના આ સાલ તથા આગલાં સાલના વધારામાંથી નોટો તથા ખાંડો ખરીદ કીધાં તેના	૪૮,૫૦૦
જુદાં જુદાં ધણીઓએ ધરમખાતે અનામત રાખવા રકમ આપી	૧,૦૮,૪૦૦

કુલે રૂ. ... ૧,૫૬,૯૦૦

જુદાં જુદાં ધણીઓએ આપેલી રકમનાં ખાતાઓમાં આમે સાલ સાત નવાં ખાતાં નીચે પ્રમાણે પાડ્યાં છે :—

- ૧—શેઠ અરદેશર પેસતનજી શેઠજી ધરમ ખાતું.
- ૨—બાઈ નવાજબાઈ દીનશાહજી પીટીટ તે બેહસ્ત-બરસી શેઠ પીરોજશાહ મેહરવાનજી જીજીબાઈનાં વીધવાનાં અ. સાલમાં જુદાં જુદાં ધણીઓએ રૂ. ૧૦૮૪૦૦) ની રકમ અનામત જુદે જુદે ખાતે આપી છે તેની ટીપ.

પંચાતનાં ફંડના

ઓની પુંજ એકંદર રૂ.

આગલાં સાલની સેવટે એ પુંજ રૂ. ૫૦,૨૨,૨૨-

હતી. એટલે આ સાલમાં કુલે વધારો રૂ. ૧,૬૩,૬૮૨)૨- નો થયો હતો.

પુનને સાઈ તેવજીના ભાઈ શેઠ બહમનજી દીનશાહ પીટીટ તથા ધણીઓની બાઈ ગુલબાઈ અને છોકરાંઓએ કીધેલું ધરમ ખાતું.

૩—બાઈ જરબાઈ રસતમજી જીવજીલ ધોરબોદુનાં પુનને સાઈ તેવજીના ખાવીદે કીધેલું ધરમ ખાતું.

૪—મરહુમ બાઈ પીરોજ દાદી માણિકજી લીમજીનું ધરમ ખાતું.

૫—બાઈ નવાજબાઈ પીરોજશાહ મેહરવાનજી જીજીબાઈનાં પુન માટે તેવજીનાં બેહનો બાઈઓ હમાબાઈ, હીરાંબાઈ, માણિકબાઈ, બચુબાઈ તથા બેહસ્તનશીન બાઈઓ લીખજી અને રતનબાઈનાં છોકરાંઓએ કીધેલું ધરમ ખાતું.

૬—બાઈ બચુબાઈ સોરાબજી બાટલીવાલાનું ધરમ ખાતું.

૭—મરહુમ શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી કામાના પુનને સાઈ તેવજીના દીકરાઓએ કીધેલું ધરમ ખાતું.

આપનારનું નામ.	રકમ રૂ.	ખાતાનું નામ.
બાઈ નવાજબાઈ તે શેઠ રસતમજી અરદેશર વાડીઆનાં વીધવાનાં પુનના.	૧૫૦૦	મુંબઈનાં આંધલાં પાંગલાં તથા લાચાર જરથોસ્તીઓની પરવરશી કરવા માટે પગાર આપવાના ફંડ ખાતે.
શેઠાં ધનજીશાહ તથા બરજોરજી સોરાબજી નવરોજી કુપર.	૧૦૦૦	" " " "
બાઈ બાનુબાઈ તે શેઠ નવરોજી બરજોરજી મેહતાનાં વીધવા.	૮૦૦	" " " "
શેઠ ફરામરોજી હીરજીબાઈ તાશક.	૫૦૦	કુલ જરથોસ્તી રવાંનેને અવલમંજલ પહોંચાડવાનાં ફંડ ખાતે.
શેઠ પાલજીજી અરશેદજી શેઠના ટ્રસ્ટીઓ.	૧૦૦૦	" " " "
શેઠ અરદેશર જમશેદજી ઉમરીગર.	૫૦૦	" " " "
શેઠાં ધનજીશાહ તથા બરજોરજી સોરાબજી નવરોજી કુપર.	૧૦૦૦	દોખમાંઓવાળા ફુંગર ઉપરની સગડીમાં લણતર ચાલુ રાખવાનાં ફંડ ખાતે.
શેઠ શાપુરજી જીવાજી.	૫૦૦	નામદાર સર જમશેદજી જીજીબાઈ પેહેલા બારોનેટની યાદ-ગારીને માટે ઉભી કીધેલી જરથોસ્તી મદદેસાના ફંડ ખાતે.
શેઠ અરશેદજી રસતમજી કામાજી.	૫૦૦	" " " "
શેઠાં કાવરાજી તથા હોરમજી સોરાબજી બાટલીવાળા.	૩૦૦૦	ચોપાટીની ધરમશાળામાં આંધલાં પાંગલાં તથા લાચાર જરથોસ્તીઓને રાખી પરવરશી કરવાનાં ફંડ ખાતે.
કાકડર મેરવાનજી પેસતનજી અરેઘાટ.	૨૦૦૦	મરીબ લાચાર જરથોસ્તી વીધવાઓને આશરો આપવાનાં ફંડ ખાતે.
બાઈ બાનુબાઈ તે શેઠ નવરોજી બરજોરજી મેહતાનાં વીધવા.	૫૦૦	" " " "
જરથોસ્તી દીનની ખોલ કરનારી મંડળીના આનરથી મુનશી.	૫૦૦	જરથોસ્તી દીનની ખોલ કરનારી મંડળીનાં ફંડ ખાતે.
બાઈ નવાજબાઈ જમશેદજી મુલાં.	૫૦૦	મરીબ જરથોસ્તીઓની છાકરીઓને પરણાવી આપવા માટે આશરો આપવાનાં ફંડ ખાતે.
શેઠ ફરહુનજી ટેકેમજી દેશાહ.	૫૦૦	શ્રી નવસારીના જરથોસ્તી રવાંનેને અવલમંજલ પહોંચાડવાનાં ફંડ ખાતે.

